

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİNDEKİ
E.H. 1470 NUMARALI ŞİİR MECMUASI

Ayşegül EKİCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Prof. Dr. Emine YENİTERZİ

Konya-2011

İÇİNDEKİLER

Sayfa Numarası

Bilimsel Etik Sayfası.....	ii
Tez Kabul Formu.....	iii
Ön Söz.....	iv
Özet.....	v
Summary.....	vi
Kısaltmalar.....	vii
Transkripsiyon İşaretleri.....	viii
Giriş-Eski Türk Edebiyatında Mecmualar.....	1
1. Şiir Mecmuaların Önemi.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM- Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesindeki E.H. 1470	
Numaralı Mecmuanın Tanıtımı.....	6
1. 1 E.H. 1470 Numaralı Mecmuanın Tanıtımı.....	7
1. 2 Metni Kurarken İzlenen Yöntem.....	23
İKİNCİ BÖLÜM- E.H. 1470 Numaralı Mecmuanın Metni.....	27
Na‘t-ı Nebevî.....	28
Sāmī.....	29
Nedīm.....	78
Rāşid.....	109
Nā‘ilī.....	135
Üsküdarlı Sırrî.....	176
Neylî.....	192
Rahmî Çelebi.....	201
Faşıh-i Mevlevî.....	214
‘İzzet Pāşā.....	222
Kāmī-i Edirnevî.....	230
Nesīb.....	261
Çelebi-zāde ‘Āşım.....	278
Vecdî.....	284
Āgāh.....	303
Sonuç.....	316
Kaynakça.....	317
Öz Geçmiş.....	319

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ayşegül EKİCİ

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Ayşegül EKİCİ tarafından hazırlanan **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki E.H. 1470 Numaralı Şiir Mecmuası** başlıklı bu çalışma 16/06/2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ahmet SEVGİ	Başkan	İmza
Prof. Dr. Emine YENİTERZİ	Üye	İmza
Yrd. Doç. Dr. Semra TUNÇ	Üye	İmza

ÖN SÖZ

Mecmûalar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurmaktadır. Bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olmakta bazen tek kaynak olarak görev üstlenmektedir. Bundan dolayı çeşitli türdeki mecmûalar ve özellikle de şiir mecmûaları önem kazanmaktadır. Bizde de pekçok sayıda gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen mecmûalar vardır. Bunların kütüphanelerden araştırılıp bulunması, bu mecmûalar hakkında tahlil ve incelemeler yapılması hem eski edebiyatımıza hem de edebiyat tarihimize tarifi mümkün olmayacak derecede katkı sağlayacaktır. Bu anlayışla Topkapı Sarayı'ndan bir şiir mecmûasını çalışmamıza konu olarak seçtik. Amacımız, şiir mecmûası türündeki bir eseri daha gün yüzüne çıkarmak ve Klasik edebiyatımıza ait farklı şiirlerin ve şairlerin bilinip tanınmasını sağlayarak 17. ve 18. yy daki edebî zevki tesbit etmektir.

Çalışmamızın giriş kısmında şiir mecmûaları ve mecmûaların önemi hakkında bilgi verdikten sonra, I. bölümde Topkapı Sarayı Kütüphanesi Emanet Hazinesi 1470 numarada kayıtlı bulunan mecmûayı tanıtan bilgiler verdik. Mecmûada ismi geçen şairleri, bu şairlere ait şiir sayısını, hangi nazım şekilleriyle yazıldığını, şiirlerde kullanılan vezinleri tablolar hâlinde gösterdik. Daha sonra mecmûanın metnini oluştururken hangi yöntemleri uyguladığımızı örnekler vererek ifade ettik.

II. bölümde ise mecmûada bulunan şiirlerin transkripsiyonlu metnini gösterdik. Şiirleri, yayımlanmış veya üzerinde ilmî çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırdık ve farklılıkları dipnotlarda belirttik. Böylece sağlam bir metin elde etmeye çalıştık.

Bu konuyu seçmem hususundaki tavsiye ve yönlendirmeleri ile tezi hazırlamam esnasında karşılaştığım müşküllerin hallinde her zaman yakın alâka ve yardımlarını gördüğüm ve bizleri motive ederek sürekli çalışmaya sevk eden çok değerli hocam, tez danışmanım Prof. Dr. Emine YENİTERZİ'ye sonsuz şükranlarımı sunuyor ve diğer hocalarım Prof. Dr. Ahmet SEVGİ, Yrd. Doç. Dr. Semra TUNÇ ve Yrd. Doç. Dr. Erol Çöm'e teşekkür ediyorum.

Ayşegül EKİCİ

Konya 2011

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı:	Ayşegül EKİCİ
Numarası:	084201011004
Öğrencinin	Ana Bilim / Bilim Dalı
	Türk Dili ve Edebiyatı / Eski Türk Edebiyatı
	Danışman
	Prof. Dr. Emine YENİTERZİ

Tezin Adı: Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesindeki E.H. 1470 Numaralı Şiir Mecmuası

ÖZET

Çalışmamız, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Emanet Hazinesi Bölümü 1470 numaralı mecmûanın tanıtımı ile transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Metni hazırladıktan sonra mecmuadaki şiirleri divanlardaki şiirlerle karşılaştırdık ve aradaki farkları gösterdik. Divanlarda bulunmayan şiirleri de ayrıca belirttik.

Bir şiir mecmuası olan eser, 96 varaktır. Mecmuada 14 şaire ait 377 şiir vardır. Şiirlerin hepsi gazel nazım şekliyle yazılmıştır. En fazla şiir Sâmî'den alınmış olup daha sonra Nâ'îlî, Nedîm ve Kâmî; Râşid, Vecdî, Nesîb, Sırrî ve Rahmî; Âgâh, Neylî ve Fasîh; İzzet Pâşâ ve Âsım gelir. Çalışmamız, klasik edebiyatımızın metin kaynakları arasında olan şiir mecmualarının önemine dikkat çeker niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, şiir, mecmua.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı	Ayşegül EKİCİ
Numarası	084201011004
Öğrencinin Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı / Eski Türk Edebiyatı
Danışman	Prof. Dr. Emine YENİTERZİ

Tezin İngilizce Adı: The Poem of Journal No: E.H. 1470 in the Library of Topkapı Palace
Museum

SUMMARY

Our study consists of introduction of Journal No: 1470 in the Library of Topkapı Palace Museum The Section of Trust Treasure and transcriptional text. We compared the poems in journal with the poems in divan after preparing the text and showed difference between them. We also mentioned the poems not contained in Divan.

The work that is a journal of poetry is 96 pages. There are 377 poems of 14 poets in the journal. All the poems had been written as The Lyric verse. The Lyric verse takes place in journal at most. The highest number of poems was taken from Sâmi, and then, Nâ'ilî, Nedîm ve Kâmî; Râşid, Vecdî, Nesîb, Sırrî and Rahmî; Âgâh, Neylî and Fasîh; İzzet Pasha and Âsım follow him. Our study draws attention to the journals of poetry among the classical text sources of our literature.

Key Words: Classic Turkish literature, poem, journal

KISALTMALAR

age.	: Adı geen eser
agm.	: Adı geen makale
Ar.	: Arapa
bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Divan
E.H.	: Emanet Hazinesi
Far.	: Farsa
H.	: Hicrî
M.	: Mecmua
Nu.	: Numara
s.	: Sayfa
T.	: Tezkire
v.	: Varak
S.	: Sayı
C.	: Cilt

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

آ, ا	a,ā	ش	ş
ا, ا	a,e	ص	ş
ع	'	ض	ž,đ
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	'
ث	ṯ	غ	ġ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ḥ	ك	k,g,ñ
خ	ḫ	نگ	ng
د	d	ل	l
ذ	ẓ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v(o,ö,u,ü,ū)
ژ	j	ه	h·(a,e)
س	s	ى	(i,i,ī,ā)

Farsçadaki " vāv-ı ma'dûle" harfi, " ~ " işaretiyle gösterilmiştir.

GİRİŞ

ESKİ TÜRK EDEBİYATINDA
MECMÛALAR

1. ŞİİR MECMÛALARININ ÖNEMİ

Eski Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan mecmûalar, toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi; seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap; dergi¹ gibi anlamlar ihtivâ etmektedir.

Mecmûalar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur. Bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir. Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede mecmûalar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır. Hâdî'nin Saray Şehrengizi², Behiştî'nin Vize Şehrengizi³ gibi eserler mecmûalardan hareketle gün yüzüne çıkarılmış eserlerdir⁴.

Mecmûalar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popüleritesini verir. Ali Şîr Nevâyî'nin şiirleri XV. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar mecmûalarda yer alıyorsa bu durum hem okuyucu zevkini hem de şairin uzun süreli etkisini gösterir.

Mecmûalar yazıldığı dönemin okuyucu zevkini tespiti, edebiyat tarihine yansımamış yeni belgeleri içermesi, üslûp çalışmalarına katkısı, şairin edebî kişiliğinin tespitine ışık tutması ve şairlerin dîvânının teşkilinde müracaat kaynağı olması gibi bir çok hususta araştırmacıya katkı sağlar⁵.

Edebiyat tarihimiz bakımından çok önemli olan mecmûalar şu şekilde tasnif edilir:⁶

- a) Nazîre mecmûaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmûaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmûalar,

¹ Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara 1993.

² Yaşar Aydemir, "Hâdî'nin Saray Şehrengizi", *İlmî Araştırmalar Dergisi*, S. 12, İstanbul 2001, s. 31-56.

³ Yaşar Aydemir, **Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni**, Ankara 2000, s. 84-86.

⁴ Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları*, 2/3, s. 123.

⁵ Aydemir, a.g.m., s.123

⁶ Agâh Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, Ankara 1984, s. 166-167.

e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmûalar.

Nazîre Mecmûaları: Divanları dolduran manzumeler arasında, başkalarına nazîre olarak söylenmiş olanlar çoktur. Zamanında çok sürümde olan nazîrecilik, edebiyat tarihçisi için kötü bir taklitçilik değildir. Bununla birlikte yüzlerce nazîresi meydana getirilen bir gazelin aslını bulmak, onun çok işine yarayacaktır. Nazîre mecmûaları da bu yolda klavuzluk edebilir. Bu mecmûalardaki nazîreleri gözden geçirmekle, bunların asıllarını ve divan tertip etmemiş olan şairlerin manzûmelerini bulmak olanağı vardır. Bu bakımdan nazîre mecmûaları, edebiyat tarihi incelemelerinde önemle başvurulacak kaynaklardır: Mecmûatü'n-Nazâir, Câmiu'n-Nazâir, Mecmâu'n-Nazâir, Pervâne Bey Mecmûası, Metâliu'n-Nazâir, Nazîreler Mecmûası, Mecmûa-i Nazâir.

Seçme Şiir Mecmûaları: Bunlar her kitaplıkta vardır ve sayıları çoktur: İbrahim Bey Külliyyatı, Mecmûa.

Risâle Mecmûaları: Bu tarzdaki mecmûalar da kitaplıklarımızda çoktur. İçlerinde risâlelerle birlikte şiirler bulunanlar da vardır: Câmiu'l-Maânî, Mecmûa.

Aynı Konudaki Eserlerden Toplanan Mecmûalar: Edebiyat tarihimiz bakımından büyük önemi olan mecmûaların bir kısmı aynı konudaki eserlerin biraraya getirilmesiyle oluşturulan birer antoloji mahiyetindedir. Yalnızca na't türüne yer veren "Nuût-ı Nebeviyye Mecmûaları" bunlar arasındadır. Bu tür nuût mecmûalarında özellikle on altıncı ve on yedinci asırlar ile kısmen on sekizinci asır şâirlerinin na'tları toplanmıştır. Kasîde, mesnevî, terkîb-i bend ve tercî-i bent nazım şekillerindeki na'tlar tercih edilirken; bu asırların na'tları itibariyle başarılı görülen veya na't-gû olarak şöhret yapmış şâirlerin na'tlarına yer verilmiş, na'tlar şâirlerin alfabetik sırasıyla ele alınmıştır. Nuût-ı Nebeviyye Mecmûası, Mi'râciye ve Na't-ı Şerifler Mecmûası, Mecmûa-i Kasâid ve Nuût, Mecmûa-i Eş'ar bunlardandır⁷.

⁷ Emine Yeniterzi, **Divan Şiirinde Na't**, Ankara 1993, s. 53-54.

Ayrıca Eş'âr-nâme-i Müstezâdî ve Lugazlar Mecmûası da aynı konudaki eserlerin toplandığı mecmûalar arasında yer almaktadır.

Tanınmış Kişilerin Hazırladıkları Mecmûalar: Bu mecmûalarda seçme şiirler, biyografyalar, küçük risâleler, önemli eserlerden seçilmiş parçalar, fıkralar, hikayeler, latifeler ve türlü bilgiler bulunur: Süleyman Faik Efendi Mecmûası, Aşçı İbrahim Dede Mecmûası, Fasih Ahmed Dede Mecmûası, Tayyar-zâde Mecmûası, Mecmûa, Mecmûatü'l-Fevâidi'l-Müteferrika, Hattat Hüseyin Hamid ve Salih Namık Efendiler Mecmûası, Kethüda-zade el Hac Mehmed Arif Efendi Mecmûası bunlardandır⁸.

Bu tür mecmûalar arasında Fâiz Efendi ve Şakir Bey tarafından III. Ahmed ve Nevşehirli Dâmat İbrahim Paşa adına tertip edilen mecmûa da çok önemlidir. Eserde III. Ahmed ve İbrahim Paşa adına yazılmış 502 şiir mevcuttur⁹.

Bu tasnîflerin dışında ayrıca meşrebi aynı şâirlere ait şiirlerin toplandığı mecmûaları da unutmamak gerekir. Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2455 numarada kayıtlı mecmûa da bu cins değerli bir kaynaktır. Derviş Ömer Feyzî-i Sivâsî tarafından istinsah edilen eser 15. yüzyıl sonu ile 19. yüzyıl ilk yarısında yaşamış 78 şairin 154 şiirini ihtiva etmektedir. Bu şiirlerin büyük bir bölümü Esrar Dede Tezkiresi'nde de mevcuttur. Bilindiği gibi söz konusu tezkiredeki şiirlerin çoğunluğu 18. yüzyılın usta şâiri ve dîvan şiirinin son büyük temsilcisi Şeyh Galib tarafından seçilmiştir. Bu da mecmûanın değerini artırmıştır. Mevlevî şâirlerin en güzel şiirlerini derlemesi ve kaynaklarda adı zikredilmeyen bazı şâirleri tesbit imkânı sağlaması bakımından bu mecmûa büyük önem arzeder.¹⁰

Derleyeni belli olan mecmûalar (Ömer bin Mezîd, **Mecmûatü'n Nezâir**; Eğirdirli Hacı Kemal, **Câmi'ü'n-Nezâ'ir**; Pervâne Bey, **Pervâne Bey Mecmûası**; Budinli Hisâlî, **Metâli'ü'n-Nezâ'ir**)¹¹ olduğu gibi derleyeni belli olmayan mecmûalar da çoğunluktadır.

⁸ Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi**, s.167–176.

⁹ Metin Hakverdioğlu, **Edebiyatımızda Lâle Devri ve Nevşehirli Dâmat İbrâhim Paşa'ya Sunulan Kasîdeler (İnceleme-Metin)**, SÜ SBE Yayınlanmamış DT, Konya 2007.

¹⁰ Semra Tunç, "Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmûası", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S. 6, Konya 2000, s.106–108.

¹¹ Günay Kut, "Mecmû'a", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)**, İstanbul 1986, s. 170–172.

Derleyeni ve yılı tam olarak bilinmese de bir mecmûanın derleniş tarihi, içindeki parçalardan yaklaşık olarak tesbit edilebildiği için döneminin şiir zevkini, beğenilen şairlerini ve hatta toplanan şiirlere göre de yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkânı verir. Yine mecmûalarda dîvân sahibi olmayan, hatta dîvânı bulunduğu halde şiiri dîvânında bulunmayan şahsiyetlere ve eserlere rastlanabilir. Kısaca Türk şiirinin gelişimini, değişimini ve geçirdiği merhaleleri tesbitte mecmûalar özellikle seçme şiir mecmûaları ve nazîre mecmûalarının önemi küçümsenemez. Bununla birlikte, mecmûalar hakkında bugüne kadar yeterli araştırma yapılamamıştır.¹²

Bütün bunlardan anlaşıldığı üzere ister derleyeni belli olsun isterse belli olmasın; ister manzum ve mensur edebi eserleri toplansın isterse muhtelif konulardaki eserleri ihtiva etsin, mecmûalar edebiyat tarihinin önemli kaynaklarıdır. Bu nedenle bu tür eserlerin gün yüzüne çıkarılıp incelenmesi gerekmektedir.

¹² Tunç, agm. s. 106.

I. BÖLÜM

İSTANBUL

TOPKAPI SARAYI MÜZESİ KÜTÜPHANESİ
EMANET HAZİNESİ BÖLÜMÜNDEKİ
1470 NUMARALI MECMÛANIN TANITIMI

1. E.H. 1470 Numaralı Mecmuanın Tanıtımı

İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Emanet Hazinesi'nde kayıtlı bulunan E.H. 1470 numaralı mecmua, içeriğinden de anlaşıldığı üzere bir şiir mecmuasıdır. Aharlı ve hafif renkli kâğıtlardan oluşup 237mm boy ve 130mm eninde 96 varak olan mecmuanın iki sahifesi boştur. Mecmuada güzel talikle 70 mm. uzunluğunda 10 satır bulunmaktadır. Tahminen bu mecmua XVIII. asırda yazılmış olup içi ve dışı çiçekli nefis Osmanlı lakesi cilde sahiptir.

Eserin belli bir künyesi olmayıp kim tarafından derlendiği bilinmemektedir. Mecmuanın ilk sayfasında “Fihristi in mecmū‘a-i bī-hemtā ” ibaresiyle bu benzersiz mecmuada şiirleri yer alan 14 şairin ismi sırasına göre verilmiştir. Şairlerin ve şiirlerinin sıralanmasında herhangi bir alfabetik sıralama gözetilmemiş sadece döneminin şiir zevkini yansıtan gazellere yer verilmiştir.

Mecmua, Nesîb Dede'nin 7 beyitlik na'tıyla başlamaktadır. Divanların tevhid, na't, münâcât gibi dini nitelikteki şiirlerle başlaması gelenektendir ancak bu duruma mecmualarda rastlanması ender görülen özelliklerdendir. Gazellerin çoğunda hangi şaire ait oldukları başlık şeklinde verilirken bir kısmında da taç beyitlerdeki mahlaslardan çıkarılmıştır.

Bu mecmuayı önemli kılan bir başka özelliği ise Nedîm'in¹³ ve İzzet Pâşâ'nın¹⁴ Dîvânlarında bulunmayan gazellerine rastlanmış olmasıdır. 18. yy da yaşamış olan bu şairler dönemlerinin birer gazel üstadıdır.

Mecmuada yer alan şairlerin mahlasları, bu şairlerin kaçınıcı yüzyılda yaşadıkları ve hangi nazım şekliyle yazdıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Adedi
Āgāh	18. yy (ölm. 1728)	18 gazel
Āşım	18. yy (ölm. 1760)	8 gazel
Faşîh	17. yy (ölm. 1699)	12 gazel
İzzet Pâşâ	18. yy (ölm. 1735)	8 gazel

¹³ 89 ve 94 numaralı gazeller.

¹⁴ 264 numaralı gazel.

Kâmî	18. yy (ölm. 1724)	40 gazel
Nâ'ilî	17. yy (ölm. 1666)	55 gazel
Nedîm	18. yy (ölm. 1730)	40 gazel
Nesîb	18. yy (ölm. 1714)	23 gazel
Neylî	18. yy (ölm. 1748)	12 gazel
Rahmî	(?)	20 gazel
Râşid	18. yy (ölm. 1735)	36 gazel
Sâmî	18. yy (ölm. 1733)	61 gazel
Sırrî	17. yy (ölm. 1699)	20 gazel
Vecdî	17. yy (ölm. 1660)	24 gazel
377 gazel		

Tabloda görüldüğü üzere Nâ'ilî, Sırrî, Rahmî, Fasîh, Vecdî olmak üzere 5 şair 17. yy da yaşamış; Sâmî, Nedîm, Râşid, Neylî, İzzet Pâşâ, Âsım, Kâmî, Nesîb ve Âgâh olmak üzere 9 şair de 18. yy da yaşamışlardır. En çok gazel Sâmî'ye (61 gazel) aittir. Sâmî'den sonra Nâ'ilî (55 gazel), Nedîm ve Kâmî (40 gazel), Râşid (36 gazel), Vecdî (24 gazel), Nesîb (23 gazel), Sırrî ve Rahmî (20 gazel), Âgâh (18 gazel), Neylî ve Fasîh (12 gazel), İzzet Pâşâ ve Âsım (8 gazel) gelir.

Mecmuada Sırrî Râhile adı altındaki gazellerin Üsküdarlı Sırrîye ait olduğu tespit edilmiş olup Tatar Rahmî ismi altındaki gazellerin ise kendisine ait olmadığı tespit edilerek şairi bulunamamıştır.

Mecmuadaki gazellerin sayılarına göre kaçar beyitten oluştukları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Gazellerin Beyit Sayıları	Gazel Sayısı
4 Beyitli Gazeller	2
5 Beyitli Gazeller	210
6 Beyitli Gazeller	70
7 Beyitli Gazeller	76
8 Beyitli Gazeller	12
9 Beyitli Gazeller	6
11 Beyitli Gazeller	1

Tabloda görüldüğü üzere mecmuada en çok 5 beyitli gazeller (210 gazel) yer almaktadır. Bu sırayı 7 beyitli (76 gazel); 6 beyitli (70 gazel); 8 beyitli (12 gazel); 9 beyitli (6 gazel); 4 beyitli (2 gazel) ve 11 beyitli olan (1 gazel) takip etmektedir. 4 beyitli 2 gazel Raḥmî tarafından yazılmış olup gazel geleneğinin beyit sayısı bakımından bu iki şiirde zayıflamış olduğunu tespit edebiliyoruz. 11 beyitli tek gazel de Sâmi tarafından yazılmıştır.

Mecmuada iki tane de nazire gazel bulunmaktadır. Başlıklarında nazire oldukları belirtilmese de mahlas beyitlerine baktığımızda 11 ve 27 numaralı gazellerin nazire olduğunu anlıyoruz. Bu gazelleri Sâmi, Nazîm'e nazire olarak yazmıştır.

Mecmuadaki gazellerde kullanılan vezin kalıpları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Kullanılan Vezin Kalıpları	Sayısı
Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	78
Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün	77
Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün	67
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	54
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	50
Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün	45
Müfte'îlün Mefâ'îlün Müfte'îlün Mefâ'îlün	1
Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün	1
Mef'ülü Fâ'ilâtün Fe'ülün	1
Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün	1
Müstef'îlün Fe'ülün Müstef'îlün Fe'ülün	1
Mef'ülü Mefâ'îlün Fe'ülün	1
Mütefâ'îlün Fe'ülün Mütefâ'îlün Fe'ülün	1

Vezin tablosunda görüldüğü üzere en çok “Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün” kalıbıyla (78) gazel yazılmıştır. Bunu “Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün” (77), “Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün” (67), “Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün” (54), “Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün” (50), “Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün” (45) kalıpları takip etmiştir. Diğer vezin kalıpları sadece birer kez kullanılmıştır.

Mecmuadaki gazelerde kullanılan kafiye ve redifler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şiir No	Şairin Mahlası	Kafiye	Redif
1	Nesīb	R	yā Resūla‘llāh
2	Sāmī	Āh	Saňa
3	Sāmī	Ān	söylerim saňa
4	Sāmī	Āz	-ı maħabbet
5	Sāmī	Em	Āşinā
6	Sāmī	Este	Dir
7	Sāmī	Er	dir o zülf ü ħāl ü ruĥ
8	Sāmī	Ā	dandı
9	Sāmī	Īne	den çıkar
10	Sāmī	ūr	İder
11	Sāmī	r	in döker
12	Sāmī	āh	itmege degmez
13	Sāmī	ār	e yapışmaz
14	Sāmī	ār	dır sensiz
15	Sāmī	em	-i şabāḥ
16	Sāmī	ā	aşmış
17	Sāmī	en	nāzik
18	Sāmī	en	im yok
19	Sāmī	em	-i ‘ālem
20	Sāmī	em	
21	Sāmī	ūr	dur gönlüm
22	Sāmī	ām	
23	Sāmī	āk	Den
24	Sāmī	ağ	itmem

25	Sāmī	en	diken
26	Sāmī	ān	ı n'eylesün
27	Sāmī	el	İnce
28	Sāmī	ān	a düşdükçe
29	Sāmī	ā	dur ھاٸ
30	Sāmī	āk	Üzre
31	Sāmī	āb	Oldı
32	Sāmī	ān	-ı maħabbet mi
33	Sāmī	īn	Saħa
34	Sāmī	ān	olan biziz
35	Sāmī	īd	
36	Sāmī	āl	-i 'īd
37	Sāmī	ār	mevc
38	Sāmī	āl	Dir
39	Sāmī	ār	İder
40	Sāmī	et	itseydik
41	Sāmī	ūr	a şarılmış
42	Sāmī	āb	ıñdan seniñ
43	Sāmī	āne	Gibi
44	Sāmī	ā	Yı
45	Sāmī	z	İ
46	Sāmī	la	düşdi
47	Sāmī	āk	sādeli
48	Sāmī	āl	İmde
49	Sāmī	ül	görelim
50	Sāmī	ār	-ı neşāt
51	Sāmī	āk	Üzre
52	Sāmī	ā	gelür görünür
53	Sāmī	em	İñ
54	Sāmī	āğ	-ı nigah
55	Sāmī	et	E

56	Sāmī	ām	Sız
57	Sāmī	āle	de mānende-i dāğ
58	Sāmī	āb	a varır
59	Sāmī	āle	Yi
60	Sāmī	ūn	Uyuz
61	Sāmī	ā	İki
62	Sāmī	īr	E
63	Nedīm	āb	İçre
64	Nedīm	āb	eyleyesin
65	Nedīm	ād	dan ğayri
66	Nedīm	ān	e göre
67	Nedīm	āf	İñ
68	Nedīm	ār	İnı
69	Nedīm	an	sın ey gönül
70	Nedīm	ār	vağtidir
71	Nedīm	ār	olur giderek
72	Nedīm	eb	meşrebimcedir
73	Nedīm	ān	ıñ oldığım
74	Nedīm	ām	ın almadan
75	Nedīm	āb	itmez misin
76	Nedīm	ar	A
77	Nedīm	āl	olmuş saña
78	Nedīm	īr	E
79	Nedīm	ā	ya girmiştir
80	Nedīm	ān	oldı hep
81	Nedīm	ū	lar var idi
82	Nedīm	ū	dedir
83	Nedīm	ūş	Um
84	Nedīm	ūn	oğur
85	Nedīm	ān	Ları
86	Nedīm	ām	olsa da māni' değil

87	Nedīm	en	iñ olsam
88	Nedīm	āķ	ı zūlf ü ħaķ
89	Nedīm	p	bilmem
90	Nedīm	āy	Inda
91	Nedīm	āre	Si
92	Nedīm	ū	Dan
93	Nedīm	ār	Imıñ
94	Nedīm	ān	Ina
95	Nedīm	āl	iñdendir
96	Nedīm	ān	ımız vardı
97	Nedīm	ād	ıñ için
98	Nedīm	ān	mı ķodı
99	Nedīm	ū	Lara
100	Nedīm	īn	Oldı
101	Nedīm	ū	larla sen
102	Nedīm	ār	ı benden sor
103	Rāşid	Ūş	olmaz
104	Rāşid	lr	degil midir
105	Rāşid	Ā	degil de nedir
106	Rāşid	Ām	Sız
107	Rāşid	Ū	desin
108	Rāşid	Īr	İmiz
109	Rāşid	Em	İn
110	Rāşid	Ān	ideriz
111	Rāşid	Ā	-yı ħırş
112	Rāşid	Ā	lıkdır
113	Rāşid	Et	in çekmez
114	Rāşid	Āb	dır dirler
115	Rāşid	Ū	Lar
116	Rāşid	Ām	İken
117	Rāşid	Ā	dır baña

118	Rāşid	R	ı göster
119	Rāşid	Ā	'abes
120	Rāşid	Erd	çeker
121	Rāşid	Ū	-yı niyāz
122	Rāşid	Ā	çıktı
123	Rāşid	Ā	rı biz bilürüz
124	Rāşid	Ār	ın bilürüz
125	Rāşid	Ān	olmaz
126	Rāşid	Eng	olmaz
127	Rāşid	Ū	sında
128	Rāşid	Ām	içün şaqlar
129	Rāşid	En	Mīnā
130	Rāşid	Ān	görinür
131	Rāşid	Āb	la baḥs
132	Rāşid	Ā	ḥalka ber ḥalka
133	Rāşid	Āz	eyler
134	Rāşid	et	e tevbe
135	Rāşid	ān	çekilür
136	Rāşid	ū	Ları
137	Rāşid	āt	İt
138	Rāşid	īr	olur mı hiç
139	Nā' ilī	ūḥ	yazmışlar
140	Nā' ilī	ūs	-ı girībānuñdur
141	Nā' ilī	āh	tāzedür
142	Nā' ilī	āk	dan kōpar
143	Nā' ilī	ūr	yazdılar
144	Nā' ilī	āh	ı söyletmek midür
145	Nā' ilī	āne	kendidür
146	Nā' ilī	īd	
147	Nā' ilī	īd	
148	Nā' ilī	ül	dür baña

149	Nā' ilī	āb	Saḥa
150	Nā' ilī	em	-āṣinā
151	Nā' ilī	īde	ligūn vaḳtı degūldür
152	Nā' ilī	ān	lanur
153	Nā' ilī	en	içündür
154	Nā' ilī	ā	nevrūzdu
155	Nā' ilī	āz	a baḳmazlar
156	Nā' ilī	āt	virdiler
157	Nā' ilī	er	i ṭoldur
158	Nā' ilī	ā	düşmez
159	Nā' ilī	il	ümūzdür
160	Nā' ilī	ā	iderüz
161	Nā' ilī	īm	-i nāz
162	Nā' ilī	āra	dek giderüz
163	Nā' ilī	īb	ümüz
164	Nā' ilī	ān	a dökülsek
165	Nā' ilī	e	-i 'āşık
166	Nā' ilī	r	ḡamzelerūn
167	Nā' ilī	ār	laṭīf
168	Nā' ilī	ān	a el şunmış
169	Nā' ilī	āh	-ı nāz
170	Nā' ilī	ā	da nihānuz
171	Nā' ilī	āb	um var
172	Nā' ilī	ār	ıdasun göñül
173	Nā' ilī	ām	a taḥammül
174	Nā' ilī	el	aldum
175	Nā' ilī	āh	eyledi bülbül
176	Nā' ilī	ān	ıdan
177	Nā' ilī	ande	eyleseñ
178	Nā' ilī	ān	ı sen misün
179	Nā' ilī	er	de olmasun

180	Nā'ilī	ān	olsun
181	Nā'ilī	ā	Sın
182	Nā'ilī	ān	ancağ bu
183	Nā'ilī	ū	
184	Nā'ilī	āb	eylemesün
185	Nā'ilī	āğ	olşun
186	Nā'ilī	āz	birbirin
187	Nā'ilī	ān	Ina
188	Nā'ilī	āb	bir yere
189	Nā'ilī	āde	bulınsa
190	Nā'ilī	ān	ise de
191	Nā'ilī	et	olur mı
192	Nā'ilī	ār	a degmez mi
193	Nā'ilī	ū	lar gibi
194	Sırrī	et	-i devā
195	Sırrī	ār	olur mı 'aceb
196	Sırrī	ā	dan güzār eyler
197	Sırrī	ār	a kalmışdur
198	Sırrī	ār	dirler
199	Sırrī	t	um budur
200	Sırrī	eng	Olur
201	Sırrī	ān	uña kalmaz
202	Sırrī	er	midür nedür bilmem
203	Sırrī	īb	olurum
204	Sırrī	ān	itdükçe
205	Sırrī	er	Eyle
206	Sırrī	īr	olmaz
207	Sırrī	ūr	eylemişüz
208	Sırrī	et	-nāme
209	Sırrī	eh	Ünde
210	Sırrī	ām	mānend-i nigīn

211	Sırrī	ā	da olmasun
212	Sırrī	er	İyle
213	Sırrī	ān	-āşüb
214	Neylī	ūde	Si
215	Neylī	aķ	degil
216	Neylī	īd	Gibi
217	Neylī	et	imizde
218	Neylī	ā	Sıdır
219	Neylī	ān	ıtımuş
220	Neylī	ül	ķanda ben ķanda
221	Neylī	ād	hoş geldiñ
222	Neylī	ek	lenür
223	Neylī	er	huşuşunda
224	Neylī	āl	
225	Neylī	ūn	Uyuz
226	Raħmī	ār	e mā'ıldür
227	Raħmī	İn	eylemez
228	Raħmī	El	yazdı
229	Raħmī	El	deyüz
230	Raħmī	Er	ü çok sürmez
231	Raħmī	İr	İ
232	Raħmī	Ād	dan ķalmaz
233	Raħmī	Ār	ı çalar çarpar
234	Raħmī	At	nāme yazmaķdan
235	Raħmī	Ān	ldur
236	Raħmī	Ū	Sāde
237	Raħmī	E	yeter
238	Raħmī	Ēr	toĝar
239	Raħmī	Er	le benüm şimdi
240	Raħmī	Ēr	su'al ü cevāb
241	Raħmī	Ān	mānende-i ħūrşīd

242	Raḥmī	Āze	ledükçe
243	Raḥmī	Ān	oldığım kaldı
244	Raḥmī	Ūş	Ol
245	Raḥmī	Em	tāzeden tāze
246	Faşīḥ	Ār	Da
247	Faşīḥ	Ān	Uma
248	Faşīḥ	Āğ	itdi bizi
249	Faşīḥ	Ār	uñ kenārında
250	Faşīḥ	Ū	çemen-be-çemen
251	Faşīḥ	Em	Dür
252	Faşīḥ	Āz	sitemlerinüñ
253	Faşīḥ	Em	eylesek
254	Faşīḥ	Er	üñ var mı şabā
255	Faşīḥ	Ā	-yı ḥāṭırdur
256	Faşīḥ	Ā	yı söyletmez
257	Faşīḥ	Āl	ıtutar
258	‘İzzet	ām	İken
259	‘İzzet	er	çok sürmez
260	‘İzzet	ār	mevc
261	‘İzzet	et	E
262	‘İzzet	er	in döker
263	‘İzzet	ān	ına dek
264	‘İzzet	īd	
265	‘İzzet	īn	olmaz
266	Kāmī	em	dir hep
267	Kāmī	ūş	-ı temennā
268	Kāmī	er	teşne-leb
269	Kāmī	īr	ider meh-tab
270	Kāmī	est	
271	Kāmī	er	midir bā’i□
272	Kāmī	ān	bir olur

273	Kāmī	ül	lerindendir
274	Kāmī	ā	dadır
275	Kāmī	ār	
276	Kāmī	āb	ın gösterir
277	Kāmī	ān	ı ditredir
278	Kāmī	el	Virir
279	Kāmī	em	Olur
280	Kāmī	ā	da gezer
281	Kāmī	ān	Arar
282	Kāmī	eklen	ÜR
283	Kāmī	er	gelür
284	Kāmī	ā	sında nazar var
285	Kāmī	ār	e mi dolaşır
286	Kāmī	ā	ya el virmez
287	Kāmī	aṭ	isteriz
288	Kāmī	em	i n'eyler
289	Kāmī	ā	larındandır
290	Kāmī	er	nedir bilmez
291	Kāmī	et	gelmez
292	Kāmī	āb	olmak istemiş
293	Kāmī	er	den nergis
294	Kāmī	ān	almış
295	Kāmī	ān	itdi ḥaṭṭ
296	Kāmī	ār	ıñ seniñ
297	Kāmī	ān	görmedik
298	Kāmī	ād	idebilsek
299	Kāmī	ār	ile gül
300	Kāmī	ār	lñım
301	Kāmī	ār	a gösterdim
302	Kāmī	āre	Yi
303	Kāmī	āl	İne

304	Kāmī	et	Le
305	Kāmī	īn	olmaz
306	Nesīb	īn	Saḥa
307	Nesīb	āb	mı kaldı
308	Nesīb	āb	şarāb
309	Nesīb	ān	-āsā
310	Nesīb	āl	İt
311	Nesīb	ā	dır bā 'i□
312	Nesīb	ā	dır hep
313	Nesīb	āc	
314	Nesīb	er	
315	Nesīb	īne	dir kadeḥ
316	Nesīb	īn	olmaz
317	Nesīb	ār	ım var
318	Nesīb	ā	mı gelür
319	Nesīb	āb	a girer
320	Nesīb	ān	ī gelür geçer
321	Nesīb	ān	Gibi
322	Nesīb	āl	dadır
323	Nesīb	ā	ḥaberim yok
324	Nesīb	en	imden
325	Nesīb	ār	oldığımdandır
326	Nesīb	īr	olmaz
327	Nesīb	at	ķanda ben ķanda
328	'Āşım	ār	olmaz
329	'Āşım	īn	olmaya
330	'Āşım	ūn	Uñ
331	'Āşım	ān	çekmez
332	'Āşım	īr	De
333	'Āşım	ūş	olmaz
334	'Āşım	ām	içün şaklar

335	‘Āşım	īn	olmaz
336	Vecdī	āne	olmaz mı
337	Vecdī	em	ne disün
338	Vecdī	em	e beñzer
339	Vecdī	ūş	olsun
340	Vecdī	ār	da ıalduñ
341	Vecdī	ey	dür bu
342	Vecdī	āh	-1 nev
343	Vecdī	īn	üm yüze çııdı
344	Vecdī	ūd	göster
345	Vecdī	ün	a nāz ider
346	Vecdī	āğ	oldı yine
347	Vecdī	ām	a düşürme
348	Vecdī	er	düşdi
349	Vecdī	Ār	ıağıldı
350	Vecdī	Āh	Açar
351	Vecdī	Ār	ı āteşdür
352	Vecdī	Āb	göster
353	Vecdī	Ā	mıdur bilmem
354	Vecdī	Āb	-1 ‘işve
355	Vecdī	Ād	a virdüm hep
356	Vecdī	Āh	ister gönül
357	Vecdī	Est	olup ıalmış
358	Vecdī	Ān	a getürdüm
359	Vecdī	İne	müz sensün
360	Āgāh	Ār	ımdan gelür büy-1 şarāb
361	Āgāh	Er	oldı saña
362	Āgāh	Ā	Ülfet
363	Āgāh	Ā	-y1 maıabbet
364	Āgāh	Āz	lanur
365	Āgāh	Āde	isterler

366	Āgāh	Ān	da bulmuşam
367	Āgāh	Ān	ına çekdi
368	Āgāh	Ūn	uñ oldumsa
369	Āgāh	Ān	ıñ var gibi
370	Āgāh	Ā	da besleriz
371	Āgāh	Āne	lik itme
372	Āgāh	Ār	olur bir gün
373	Āgāh	Āb	sağlanmaz
374	Āgāh	Ān	çekilür
375	Āgāh	Et	Bil
376	Āgāh	‘ar	a ne dirsın
377	Āgāh	Ān	ı şormazlar

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere şiir mecmûasındaki gazellerde daha çok tam ve zengin kafiye kullanılmıştır. Bu da Dîvân şiiri geleneğiyle paralellik göstermektedir.

2. Metni Kurarken İzlenilen Yöntem

Mecmuada yer alan şiirleri; yayımlanmış veya yüksek lisans veya doktora tezi olarak üzerinde bilimsel çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırarak elimizdeki metni oluşturmaya çalıştık. Metni oluştururken anlam ve vezin yönünden mecmua ve divandaki kelimelerden hangisi doğru ise onu esas aldık. Eğer anlam ve vezin bakımından her ikisi de doğru ise mecmuayı esas aldık.

Nâ'ilî'nin Divanında **hâzret**, mecmuada **hasret** olarak geçen kelimelerden, vezin bakımından farklılık olmasa da, anlam bakımından daha uygun olan mecmuada geçen **hasret** kelimesini metne aldık.

Hâsret-i hâl-i 'izâr u dehen-i tengûn ile
Goncadan lâle gibi dâğ nümâyân olsun

(Nâ'ilî 180/2)¹⁵

Nedîm Divanında **itkânımız**, mecmuada **im'ânımız** olarak geçen kelimelerden vezin ve anlam bakımından farklılık olmasa da, mecmuada geçen **im'ânımız** kelimesini tercih ettik.

Güzel sevmekde zâhid müşkiliñ var ise benden şor
Bizim ol fende çok taḥkîkimiz **im'ânımız** vardır

(Nedîm, 96/4)

Sırrî'nin Divanında **deryâdan**, mecmuada **riyâdan** olarak geçen kelimelerden, vezne uygun olan divanda geçen **deryâdan** kelimesini metne aldık.

Ḥayâlûñ dîde-i endîşe-i giryâna gülmekde
Sinâverdür ḥazîz-i cevî-i **deryâdan** güzâr eyler

(Sırrî 196/2)

Nâ'ilî Divanında **çâhı** mecmuada **câyı** olarak geçen kelimelerden, vezin bakımından farklılık olmasa da anlam bakımından daha uygun olan divanda geçen **çâhı** kelimesini tercih ettik.

Şekve-perdâz-ı zenaḥdân olduḡuñ ol ğamzeye
Gurg-ı Yûsuf-gîre ey dil **çâhı** söyletmek midür

(Nâ'ilî 144/2)

¹⁵ Parantez içinde verilen şiir ve beyit numaraları mecmuaya aittir.

Âgâh'ın Divanında **ülfet**, mecmuada **maḥabbet** olarak geçen kelimelerden vezin ve anlam bakımından uygun olan mecmuada geçen **maḥabbet** kelimesini metne aldık.

Sen her ne kadar ḥüsn ile mümtâz-ı cihânsın
Ben ol kadar âşüfte vü rüsvâ-yı **maḥabbet**

(Âgâh 363/2)

Divanlarda yanlış okunmuş olup mecmuada doğru yazıldığını düşündüğümüz kelimelerden mecmuada geçen kelimeyi tercih ettik. Sâmi'ye ait şu gazeldeki **servi-ḳad** kelime grubu divanda **servi-ḳad** olarak okunmuştur.

Ṭolaşdı pâyına çün tavḳ-ı ḳumrî rişte-i enzâr
O **servi-ḳad** semâ' itdikçe dil pür-iztirâb oldu

(Sâmi 31/5)

Bazı beyit ya da mısralarda divanlarda bulunmayan, fakat mecmuada yer alan yazım yanlışlarını dipnotla gösterdik Sâmi'ye ait bir gazelde **mevlevî** olarak yazdığımız kelime, mecmuada **mûlî** olarak yazılmıştır.

O şubḥ-ı **mevlevî** ḥüsnüyle reşk-i âfitâb oldu
Tenüreyle derûn-ı hâlede çün mâh-tâb oldu

(Sâmi 31/1)

Sâmi'ye ait aşağıdaki beyitte olduğu gibi bazı yerlerde metin tamirinde bulunduk.

Ḥayâl-i 'arızîñla serde dâğ-efrûz-ı 'aşḳ olsam
Gören gül-mîḥdir dir vaz' olunmuş şekl-i ṭâḳ **üzre**

(Sâmi 30/2)

Ol âfitâb-ı ḥüsne nigâh eyleyen çü şubḥ
Çâk itmesün de ceyb-i girîbânı **n'eylesün**

(Sâmi 26/2)

Varını şarf-ı cehâz-ı duḥter-i **rez** eyledi
'Âḳıbet oldu tehî desti nümâyân ḥâkden

(Sâmi 23/6)

Mecmua ve divanları karşılaştırırken farklılıkları dipnotta gösterdik. Dipnotta farkları belirtirken önce şiir, daha sonra beyit ve mısra numarasını verdik. Şiir ve

beyit numaralarını Latin rakamlarıyla gösterdik. Beyitlerde birinci mısra için a, ikinci mısra için b harfini kullandık.

Dipnotlarda, tercih ettiğimiz kelime ile diğer kelime arasında iki nokta (:) ve aynı mısra içerisinde yer alan farklılıkların arasında noktalı virgül (;) işareti kullandık. Karşılaştırmada doğru kabul ettiğimiz ya da tercih ettiğimiz ibareyi önce, yanlış ya da farklı olan ibareyi sonra aldık. Mecmuada ve divanda bulunup sıraları farklı olan beyitlerde mecmuayı esas aldık ve bu farklılığı dipnotta beyit numaraları arasına koyduğumuz iki nokta (:) işaretiyle gösterdik.¹⁶

Mecmuada veya divanda mısra tamamen farklı ise dipnota mısraların her ikisini de aldık; ancak beyit tamamen farklı ise dipnota sadece farklı olan beyiti almayı yeterli gördük.¹⁷

Mecmuada olup da divanda bulunmayan kelime, mısra ya da beyitleri –D; mecmuada olmayıp da divanda bulunan kelime, mısra ya da beyitleri –M şeklinde gösterdik.¹⁸

Metinde yer alan süre isimlerini ve Arapça ifadeleri tırnak içinde belirttik.¹⁹

Metni hazırlarken şairlerin yaşadıkları dönemin ses hususiyetlerini göz önünde bulundurduk. Okunmayan veya okunuşunda tereddüde düşülen kelimeleri metne aynen aldık.

Başlık bulunmayan gazelerde ilk gazele şairin mahlasını ve şiirin nazım şeklini başlık olarak verdik daha sonraki gazelleri **velehu** ibaresi ve şiir numaralarıyla devam ettirdik.

Divanlarda olup da mecmuada bulunmayan, ancak vezin ve anlam gereği bulunması gereken bağlama edatı olan “ **ve-ۉ** ” ile belirtme eklerini (-ı, -i, -u, -ü) normal olarak yazdık.

İkili okunuşları olan bazı kelimelerde “nice” yerine “niçe”yi, “ayş” yerine “ıyş”ı, “sühan” yerine “suhan”ı, “hüsrev” yerine “husrev”i, “dost” yerine “döst” u, “ışk” yerine “aşk”ı, “rusvâ” yerine “rüsâ”yı, “burhân” yerine “bürhân”ı, “hicr” yerine “hecr”i tercih ettik.

¹⁶ Nedîm 76/1a.

¹⁷ Sâmî, 43/3a; Nedîm, 88/ 6a; Nâ’îlî 187/5. beyit.

¹⁸ Nedîm, 96/6b; Nâ’îlî 142/5b; Nâ’îlî 179/3.beyit.

¹⁹ Nedîm, 84/1b “Tebbet”

Mecmuada Őiri bulunan Şairlerin yayımlanmış ya da tez olarak alıŐılmıŐ divanlarda bulamadıŐımız Şiirleri dipnotta belirttik.

Yayımlanmış veya tez olarak hazırlanmış divanlarda bulamadıŐımız Şiirlerin matla beyitlerini burada rnek olarak veriyoruz.

Neden zürde olduñ nzeninim bİ-sebeb bilmem

Beni ldürmege lyık mı t böyle ğazab bilmem

(Nedim 89/1)

El yusun cndan dūŐenler pene-i mūjġnına

Tel aŐunsun dūŐ olanlar kköl-i bİ-cnına

(Nedim 94/1)

Őolunda dĝ degildir o chın oldu bedid

'Amūd-ı Őubġ kenārında pene-i ġurŐid

(İzzet Ali Paşa 264/1)

II. BÖLÜM

**E.H 1470 NUMARALI ŞİİR
MECMUASININ METNİ**

1b

1²⁰

Na't-ı Nebevî

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Ğubār-ı dergehiñ kuḥl-ı başardır yā Resūla'llāh
Ḥarīmiñ kıble-i ehl-i nazardır yā Resūla'llāh
- 2 Ser-i kūyuñda kim reşk-āver-i Firdevs-i a'lādır
Per-i Cibrīl ferş-i reh-güzerdir yā Resūla'llāh
- 3 Şu deñlü nūr-ı feyzıyla leb-ā-leb ravza-i pākiñ²¹
Ki ḥurşīd anda bir şem'-i seḥerdir yā Resūla'llāh
- 4 Gül-i ḥurşīdi ihdā itse gerdün eylemez raġbet
Aña kim dāġ-ı 'aşkıñ zīb-i serdir yā Resūla'llāh
- 5 Meded kıl bir nigāh-ı merḥametle incilā-baḥş ol
Gönül mir'atı pür-jeng-i kederdir yā Resūla'llāh²²
- 6 Günehkārım ḥayālim rüz u şeb cürm ü ma'āşīdir
İşim şubḥ u mesā hep şūr u şerdir yā Resūla'llāh
- 7 Muḫīm-i ḥāk-i kūyuñdur Nesīb-i ma'şiyet-pīşe
Zülāl-i luṭfuña leb teşneterdir yā Resūla'llāh²³

²⁰ Salahaddin Hidayetoġlu, **Nesīb Dede Hayatı, Eerleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni**, SÜ SBE Yayınlanmamış DT, Konya 1996, s. 455.

²¹ 3a feyzıyla: feyz ile M.

²² 5b jeng-i: jeng ü D.

²³ 7b leb: dil D.

2²⁴

Ġazeliyyât-ı Sâmi Çelebi

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Yem-i hüsünde bakılmaz dem-i şinâh saña
İki kedü gibidir âfitâb ü mâh saña
- 2 Nezâre eyler idim rûyına budur havfum
Verir 'azâb girân-bârî-i nigâh saña
- 3 Gönül çü pertev-i meh-tâb mû-sefîd oldu²⁵
Dağı görünmedi mi mihr-i şubhğâh saña²⁶
- 4 'Ayâr-ı zer mihek-i rû-siyehle peydâdır
Yeter vesîle-i 'afv-ı Hudâ günâh saña
- 5 Kühen sifâl ile şahbâ-gedâlık ey Sâmi
Harîm-i meykedede besdir 'izz ü câh saña

2a

3²⁷

Velehu

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Güş ol gönül beyân-ı miyân söylerim saña²⁸
Yok belki rişte-i dil ü cân söylerim saña
- 2 Müjgân kalem şahîfe nigeş merdümek midâd
Bir çeşm-i mû-şikâf-i beyân söylerim saña

²⁴ 2 Fatma Sabiha Kutlar, **Arpaemîni-Zâde Mustafa Sâmi Dîvânı**, Ankara 2004, s.449.

²⁵ 3. beyit ile 4. beyit yer değiştirmiştir M.

²⁶ 3b mihr-i şubhğâh: şubh-intibâh D.

²⁷ 3 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 445-446.

²⁸ 1a beyân-i: beyân ü D.

- 3 Tîğ-ı cefâsı kim dil-i sengîni tîz ider²⁹
Ey dil degil fesâne feşân söylerim saña³⁰
- 4 Öpmüş rakîb-i dîv lebiñ h̄ab-i nâzda³¹
Teb-hâle-i femûñle nişân söylerim saña³²
- 5 Şerh itmede cerîde-i şad pâre-i dili
Her zaḥm-ı h̄un-feşânı dehân söylerim saña
- 6 Reng-i suḥan lebinde güher-pâre-rîz-i şevk
Bir dil-ber-i şikeste-zebân söylerim saña
- 7 Sâmi şarîr-i h̄âme-i nazm-ı selîs ile
Şavt-ı lezîz-i âb-ı revân söylerim saña³³

4³⁴

Velehu

Mef 'ülü Mefâ 'ilü Mefâ 'ilü Fe 'ülün

- 1 Ey ṭurra-i ḥam-der-ḥam-ı hem-râz-ı maḥabbet
V'ey çeşm-i siyeh-mest-i füsün-sâz-ı maḥabbet
- 2 Şayd itmege murğ-ı dili hāmün-ı kızâda
Şad pâre ider pençe-i şeh-bâz-ı maḥabbet
- 3 Âyîne-i ruḥsâra dil olursa nazâr-pâş
Mecrûḥ ider nişter-i bâzâr-ı maḥabbet

²⁹ 3a tîğ-ı cefâsı kim: tîğ-ı cefâsını - D.

³⁰ 3b feşân: fesân D.

³¹ 4a lebiñ: lebin M.

³² 4b nişân: feşân D.

³³ 8. 9. ve 10. beyit: - M.

³⁴ 4 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 458.

- 4 Ol dil-ber-i āfet-nigehūn çīn-i cebīni
Emvāc-ı yem-i hūsn-i ser-efrāz-ı maḥabbet
- 5 Gönlümde ḥayāl-i leb-i mey-gūn ile Sāmī
Şeb tā-be-seḥer cilve-ger i'cāz-ı maḥabbet

2b

5³⁵

Velehu

Mef'ūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

- 1 Ola ne dem gelūmuza kuḥl-ı ğam āşinā
Olmaz kelām-ı vaşl-ı dil-ārā fem-āşinā
- 2 Olmaz Mesīḥ ider ise eczāsını saḥıḳ³⁶
Şemşīr-i ğamze yaraları merhem-āşinā
- 3 Feryād iderse bülbül-i dil 'aşḳ ile n'ola
Ruḥsār-ı surḥ-kūyı gül-i ḥurrem-āşinā³⁷
- 4 Billūr-ı çeşmi mihr-i ruḥūn pertevin alur³⁸
Sūzān ider olursa eger dīdem āşinā
- 5 Cism-i nizār fikr ile zih-gīrden geçer³⁹
Engüşt-i yār ola ne dem ḥātem-āşinā
- 6 İtdük gelū-yı şīvene gerd-i ğamı kuḥul
Olmaz bizim dehānımıza mātem āşinā

³⁵ 5 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 447-448.

³⁶ 2a eczāsını: eczāsını da D.

³⁷ 3b Ruḥsār-ı surḥ-kūyı: Ruḥsār-ı surḥ-gūnı D.

³⁸ 4a çeşmi: çeşm D.

³⁹ 5a fikr: reşḳ D.

- 7 Biñ sâgar-1 şarâbdan itmezdım ictinâb
Sâmî olaydı destime câm-1 Cem âşinâ

6⁴⁰

Velehu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bâde-i bezm-i ğamım reng-i ruĥ-1 dil-ĥastedir
Câm-1 şevķim nün-1 me'kūs-1 ĥaĥ-1 işkestedir
- 2 Gülsitân-1 'âlem-i âbımda mânend-i ĥabâb
Mevc-i mevhüm-i hevâ ser-rişte-i gül-destedir
- 3 Ža'f-1 baĥt-1 tîreden müjġân-1 çeşm-i ĥayretim
Ĥâme-i müyîn taşvîre vücūdum bestedir
- 4 Ĥün-1 eşk-i ĥasretim fikr-i ĥad-i mevzün ile
Ma'nî-i rengîn lafz-1 mışra'-1 ber-cestedir
- 5 Dil ĥayâl-i ma'nî-i būs-1 dehân-1 yâr ile
Hem-çü târ-1 mıştâr-1 meşķ-i ĥaĥ-1 nev-rüstedir

3a

7⁴¹

Velehu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bezm-i pāk-i ĥüsne zîverdir o zülf ü ĥâl ü ruĥ
Dūd-1 'anber micmer-i zerdür o zülf ü ĥâl ü ruĥ

⁴⁰ 6 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 469.

⁴¹ 7 Kutlar, age. s. 462-463.

- 2 Gerden-i billūruñ üzre gūyiyā bir şīşede
Sünbül ü şeb-bū gül-i terdür o zülf ü hāl ü ruḥ
- 3 Dāğ-ı ğam sevdā-yı ser-tāb-ı ciger gitmek muḥāl
Dilde kim dā'im muşavverdir o zülf ü hāl ü ruḥ
- 4 Şem'-i şeb-pīrāye vü per-suḥte-i pervāne-veş
Muttaşıl germ-āşinalardır o zülf ü hāl ü ruḥ
- 5 Gülşen-i ḥüsn içre dām ü dāne-i āşüb ile⁴²
Murğ-ı cāna ḳayd-ı dīgerdür o zülf ü hāl ü ruḥ
- 6 Şu'le-i āha sipend olmaḳ süveydā-yı derün
Yāda geldikçe muḳarrerdür o zülf ü hāl ü ruḥ
- 7 Halkā-i cīm-i cemāli noḳta-i nūr üzredir
Şafḥa-zīb-i rūy-ı dil-berdür o zülf ü hāl ü ruḥ
- 8 Sūz-ı ḥasret merdüm-i çeşmi perīşān-ḥāb ider
Tā ki zīb-i rūy-ı dil-berdir o zülf ü hāl ü ruḥ
- 9 Ḳıldı ḥüsn-i şāhid-i nazm-ı dü bālā Sāmiyā⁴³
Çün redīfimde mükerrerdür o zülf ü hāl ü ruḥ

8⁴⁴

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Farḳ-ı māhiyyet-i dil çeşm-i temāşādandır
Pertev-i nīk ü bed āyīne-i sīmādandır

⁴² 5. beyit ile 6. beyit yer deĝiştirmiştir M.

⁴³ 9a nazm-ı: nazmı D.

⁴⁴ 8 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 473.

- 2 Revzen-i hâne-i sermâda güşâd itmekdir
Serdî-i bezm-i edeb hânde-i bî-câdandır
- 3 Hâzır ol bezm-i mükâfâtda eyâ mest-i gurûr⁴⁵
Raḥne-i seng-i siyeh penbe-i mînadandır
- 4 Şâf-dil tîre-nihādâna olur feyz-resân
Güher-efşânî-i sâhil kef-i deryâdandır
- 5 Sâmiyâ hâne-ber-endâzî-i dil hem-çü ḥabâb
Cüşîş-i mevce-i seyl-âbe-i şahbâdandır

3b

9⁴⁶

Velehu

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Âh-ı şerer-feşân ki dil ü sîneden çıkar
Pîçide ejdehâ gibi gencîneden çıkar
- 2 İtseñ nigeḥ bu câzibe-i ḥüsn ü ân ile
'Aksün derün-ı hâne-i âyîneden çıkar
- 3 Reng-i ta'alluḳ elbise-i nâzdan bedîd
Rüy-ı ferâḡ hırḳa-i peşmîneden çıkar
- 4 Ma'nâ-yı 'ayş ü nükte-i gül-geşt-i bâḡzâr
Terkîb-i nüşâ-i şeb-i âzîneden çıkar
- 5 Naẓmım o lü'lü'-i şâdef-âḡüş-ı feyzdir
Sâmî muḥîṭ-i ḥâṭır-ı bî-kîneden çıkar

⁴⁵ 3a mükâfâtda: mükâfâta D; eyâ: ey M.⁴⁶ 9 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 470.

10⁴⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Hattıñ ki gird-i cām-ı lebiñden zuhūr ider
Āb-ı hayāt zulmeti pür-mevc-i nūr ider
- 2 Olmaz gelū-girifte-i imsāk sīr-i hüsñ
Gül-büse-i femiñle nigāhıñ faṭūr ider⁴⁸
- 3 Jeng-āver-i ğubār iden āyīne-i dili
Kuḥl-ı ğamı keşide-i çeşm-i sūrūr ider
- 4 Hāmyāze-rīz-i ḥasret olan 'ıyde şimdiden
Şekl-i hilāl rüzeyi cām-ı billūr ider⁴⁹
- 5 Ehl-i melāmete şerer-i seng-i kūdekān⁵⁰
İḳād-ı mürde-şem'-i ḥarīm-i şu'ūr ider

4a

11⁵¹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Nā-dāna ol ki baḥr-i suḥan dūrlerin döker
Güyā ki ḥāk-i mezbeleye cevherin döker
- 2 Neşve-ḥumār olur baña bezm-i şarābda
Yārim o dem ki cūr'a ḳoyup sāğarın döker

⁴⁷ 11 Kutlar, age. s. 474.⁴⁸ 2b nigāhıñ: nigāhım D.⁴⁹ 4b rüzeyi: rüze-i M.⁵⁰ 5a melāmete: melāḥata M.⁵¹ 11 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 468.

- 3 ‘Āşık fetil-i dāğ-ı ğamıñ cān-güdāz idüp
Bağrı yağıyla şem’-i ziyā-güsterin döker
- 4 Hürşid-i şubh olur ruhına dil-rübā kaçan
Destār-ı nev-zuhūr-ı muṭallā-serin döker
- 5 Sevdā miyānına şarılur ol zamānda kim
Dil-ber surīne şāl ü kemer uçların döker
- 6 Keştī-i cāmı ‘ālem-i āb içre kullanan
Deryā-yı şevk sāhiline leşkerin döker
- 7 Yek rüzedir güşādegī-i nev-bahār-ı kām
Güller çemende āhır o berg-i terin döker
- 8 Sāmī suḥanda pey-rev-i nazm-ı Naẓīm olup
Ney-şekker-i yerā ‘asınıñ şekkerin döker⁵²

12⁵³

Velehu

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

- 1 Her ğonce-i nev-rüste nigāh itmege degmez
Āvīze-i destār-ı külāh itmege degmez
- 2 Çevgān-ı temennā ile hāmūn-ı keremde
Gūy-ı himeme kaddi dü-tāh itmege degmez
- 3 Rū-gerden olup tīg-ı hirāsān-ı kazādan
Mūy-ı bedeni mevc-i sipāh itmege degmez

⁵² 8b şekkerin: sükkerin D.

⁵³ 12 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 488-489.

- 4 Şad āyine-i tevbeyi işkeste it ey dil⁵⁴
 Hāmyāze ile bādeye āh itmege degmez
- 5 Endiše-i ārayiṣ-i dūnyā ile Sāmī
 Rūy-ı emeli jeng-i günāh itmege degmez

4b

13⁵⁵

Velehu

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

- 1 Şāhib-naẓar ārayiṣ-i güftāra yapışmaz
 Ma'nā görür a'mā gibi dīvāra yapışmaz
- 2 Her kārda 'āqıl gözedir semt-i sühület
 Engüşt-i hıred 'uqde-i düşvāra yapışmaz⁵⁶
- 3 Ceyb-i felegi pençe-i āh-ı dil ider çāk
 Ferhād gibi dāmen-i kuhsāra yapışmaz
- 4 Her dānesi engürdan olsa yine rindān
 Çün dest-i riyā sübhā-i ezkāre yapışmaz
- 5 Cūyā-yi cemāl-i eḥadiyyet çü şikem-ḥ'ār⁵⁷
 Cennetde bile ni'met-i bisyāra yapışmaz
- 6 Güçdür dil-i şāf olşa şikeste anı yapmak⁵⁸
 Birbirine āyīne-i şad pāre yapışmaz

⁵⁴ 4a tevbeyi: tevbe-i M.⁵⁵ 13 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 486-487.⁵⁶ 2b düşvāra: dīvāra M.⁵⁷ 5. beyit: 6. beyit D.⁵⁸ 6. beyit: 3. beyit D.

- 7 Sāmīyi efendim ser-i kūyunda muķīm it⁵⁹
Zīrā ķul olup ğayra o bī-çāre yapışmaz

14⁶⁰

Velehu

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Müjem pāy-ı nigāh-ı intizāra hārdır sensiz
Reh-i āmed-şud-ı nezzāre nişterzārdır sensiz
- 2 ‘Aceb mi olsa nāmem dāğ dāğ-ı şu’le-i hāsret
Ķalem destimde murġ-ı āteşin-minķārdır sensiz
- 3 Göñül sencide-i mīzān-ı çeşm-i i’tibār itmez
Nice Yūsuf-melāḫat şāhid-i bāzārdır sensiz
- 4 Dü bālādır o çār ebrū ile hūsni gelū-sūzuñ
Baķılsa sāde-rūyāna nigeḫ nā-çārdır sensiz
- 5 Çerāĝı şu’le-i āvāz-ı bülbülden fürüzāndır
Göñül şeb tā-seḫer ey gül-beden bīdārdır sensiz⁶¹
- 6 Çü pervāne dil-i āteş-hurūş-ı Sāmī-i zāra
Gül-i şem’-i taḫassür zīver-i destārdır sensiz

⁵⁹ 7a kūyunda: kūyuñda D.

⁶⁰ **14** Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 487.

⁶¹ 5b şeb tā-seḫer ey gül-beden: ey gül-beden şeb tā-seḫer D.

5a

15⁶²

Velehu

Mef 'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sāğar-be-kef o dil ki ola bī-ğam-ı şabāḥ⁶³
 Āyīnesinde zāhir olur 'ālem-i şabāḥ
- 2 'Uşşāḳ-ı sīne-suḥte-i āh-ı seḫergehī⁶⁴
 Eyler be-cāy-i maşş-ı duḫān hem-dem-i şabāḥ
- 3 Pīrānıñ eşk-i çeşmi çemen-zīb-i feyż olur⁶⁵
 Gülzāra ḫüsn-i tāze virir şeb-nem-i şabāḥ⁶⁶
- 4 Şeb-zindedār-ı 'aşḳ ki cismin hilāl ider
 Zer-bāliş āfitāb olur aña dem-i şabāḥ
- 5 'İsā-ṭabī'atāna ğıdā baḫş-ı rūḫ olur
 Pistān-ı mihirden leben-i Meryem-i şabāḥ
- 6 Eyler kenār-ı baḫr-ı siyeh Sāmi pür-şadef⁶⁷
 Dür-pāş olunca mevc-i sefid-i yem-i şabāḥ

⁶² 15 Kutlar, age. s. 461.

⁶³ 1a bī-ğam-ı: bī-ğam D.

⁶⁴ suḥte-i: suḥte-i D.

⁶⁵ 3a çemen zīb-i: ḫum-ı pīre D.

⁶⁶ 3b şebnem-i: şebnem D.

⁶⁷ 6a eyler: olur D; Sāmī: Şāmı M.

16⁶⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Cebīnine o perī zülf-i müşk-sā aşmış
Ser-i felâket-i 'uşşâka bir belâ aşmış
- 2 Degil surīn ü miyān şun'-i çire-dest-i ḥasen
O mūr-ı bārike bir beyze-i hümā aşmış⁶⁹
- 3 Felekde şems ü kamer şanma āh-ı şu'le-fürüz⁷⁰
O köhne saḳfa dü ḳandīl-i pūr-ziyā aşmış
- 4 Verā-yı perdeden işbāt-ı müdde'ā müşkil
O da'vī-i eceli ḥākim-i ḳazā aşmış⁷¹
- 5 Dimez k'olur o ki her-heft-kerde-i idbār
'Arūs-ı cāhına mengüş-ı i'tinā aşmış
- 6 Esīr-i kāfir-i zülf-i siyāh idüp o şanem
Şikenc-i tārına şad cān-ı mübtelā aşmış
- 7 Şühūd-ı 'ālem-i vaḥdet ne mümkün ey Sāmī
Vücūd-ı çeşm-i dile perde-i ḥafā aşmış

⁶⁸ 16 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 493.

⁶⁹ 2b mūr-ı bārike: müy-ı nāzūke D.

⁷⁰ 3a fürüz: ḥurüş D.

⁷¹ 4b emeli: eceli M.

5b

17⁷²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Beyāz-ı dīde-i Yūsuf gibi o ten nāzik
Hārīr-i nūr-ı nıgehden de pīreheñ nāzik
- 2 Nıgāh-ı sāde yeter hāyf ider öpen bedeniñ
Ki yek nefesle olur süst o penbeden nāzik
- 3 Tamām lerziş ü ser-tā-ğadem temevvüc-i nāz
Hırām nāzik ü pā nāzik ü beden nāzik
- 4 Dehāmı gevher-i nā-süfte-i hıcalet iken
Ne nāzikāne geçer rişte-i suhan nāzik
- 5 Belürdi hātı-ı siyeh rüy-ı hāl-dārında⁷³
Benefşe nāzik ü gül nāzik ü çemen nāzik
- 6 Şolar bu mess-i nazardan o farı-ı şāmmeden
Neden olur çü ruḥ-ı yār ü gül neden nāzik
- 7 Taḥayyülümde olur ol perīniñ ey Sāmī
Miyān çün müje-i āhū-yı Ḥoten nāzik

⁷² 17 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 504.

⁷³ 5. beyit ile 6. beyit yer değiştirmiştir M.

18⁷⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ol bülbül-i 'aşkıım ki gül ü yāsemenim yok
Ol tūṭī-i gūyā-yı firāḳam çemenim yok
- 2 Ben tekye-i 'aşkıñda o 'uryān-ı ğamam kim⁷⁵
Pinhān-ı beden itmege bir pīrehenim yok
- 3 Ol ḥāne-ḥarābam ğam-ı hicrānıñ ile āh
Feryād ü fiġān itmege beytū'l-ḥazenim yok
- 4 Bī-hüde hemān micmere-i dil olur āteş
Āh itmege bir turre-i 'anber-şikenim yok
- 5 Pervāne-ṭabī'at gönül ey Sāmī-i şeydā⁷⁶
Sūzān olacaḳ meş'ale-i encümenim yok

6a

19⁷⁷

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Dü bālādır mey-i şāf ile 'ıyş-ı yek-dem-i 'ālem
Olur āyīne-i sāġarda diger 'ālem-i 'ālem
- 2 Ne miḥnetdir le'īme iddiḥār-ı dirhem-i 'ālem
Ḥayāl-i cem'-i fıḳdān ile peydā derhem-i 'ālem

⁷⁴ 18 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 499-500.⁷⁵ 2a aşkıñda: aşkıında M.⁷⁶ 5a pervāne: pervāne-i D.⁷⁷ 19 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 519-520.

- 3 Bün-i ħum pāy-ı taht-ı ħusrevān-ı mülk-i 'işretdir⁷⁸
K'olur bir cām-ı memlū nūş iden Cem-i 'ālem
- 4 Sikender-veş boğazdan eyle icrā baħr-i şahbāyı
Açılsun tennā-yı sīneden sedd-i ğam-ı 'ālem
- 5 Girān cānī-i naħvet māni'-i kaç' -ı merātibdir⁷⁹
Olur evvel kaçdem işkeste pāy-ı süllem-i 'ālem⁸⁰
- 6 Cihān naķş-ı ber-āb oldığın añla 'ākıbet bīn ol⁸¹
Şu üzre vaz' olunmuşdur esās-ı muħkem-i 'ālem⁸²
- 7 Nihāndır zīr-i faşş-ı devletiñde zehr-i nā-kāmī⁸³
Degil şāyeste-i engüşt-i rağbet ħātem-i 'ālem⁸⁴
- 8 Bu nüh beytiñ sezā her biri olsa zīver-i eflāk⁸⁵
Ki inşād itdi tab'-ı Sāmī-i mu'ciz-dem-i 'ālem

20⁸⁶

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Kaçan kim nükte-senc olup açar ol mäh-ı gül-fem fem
Rumüz-ı " 'alleme'l-esmā" dan urmaz daħı Ādem dem

⁷⁸ 3a ħum: Cem M.

⁷⁹ 5. beyit: 6. beyit D.

⁸⁰ 5b işkeste: işkeste-i D.

⁸¹ 6a cihān: cihānı M.

⁸² 6. beyit: 7. beyit D.

⁸³ 7a zehr-i: zīr-i M.

⁸⁴ 7. beyit: 8. beyit D.

⁸⁵ 8. beyit: 9. beyit D.

⁸⁶ 20 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 519.

- 2 Kelām-ı ber-kelām-ı t̄ā'n-ı ta'n-ı t̄ir te's̄iri⁸⁷
Oñulmaz degme h̄āletle Mes̄ih eylerse merhem hem⁸⁸
- 3 Şu deñlü telh-kāmem kām-i ğam-encām-ı hecriñden
Ki zevk-ı şehd h̄āşıl eylerim ger nūş idersem sem
- 4 Neden mesrūr ola vaşlıñ ile ey şāh-ı ferruḥ ruḥ
Muḥibb-i şādıķıñ ḳalbinde dā'im oldı müdġam ğam
- 5 H̄abāb āsā felekler muḫtaribdir dūd-ı āhımdan
Firāķıyla idelden Sāmiyā āfāķı giryem yem

6b

21⁸⁹

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 H̄ayāl-i ḳāmetiñle bir nihāl-i T̄urdur göñlüm
Tecellā-yı cemāle cāygāh-ı nūrdur göñlüm
- 2 Mu'allim-h̄āne-i 'ālemde sūz-āmūz olmam h̄iç
Niġāh-ı d̄ide-i āzār ile meḫcūrdur göñlüm
- 3 İder ney gibi hem sūrāh-ı daġı nāle-i yā hū
Fiġān-ı 'aşķ ile pür gūyiyā Māñşūrdur göñlüm⁹⁰
- 4 Derūnunda nikāt-ı haṭ nüvişte kilik-i ḳudretle
Mişāl-i nāme mühr-i la'l ile memhūrdur göñlüm⁹¹

⁸⁷ 2a ber: pür D.⁸⁸ 2b h̄āletle: h̄āl ile D.⁸⁹ 21 Kutlar, age. s. 517-518.⁹⁰ 3b pür: bir M.⁹¹ mühr-i: mihr-i D.

- 5 Nümāyān pertev-i şāfında sırr-ı 'ālem-i ma'nā⁹²
Mey-i hikmetle memlū sāğar-ı billūrdur göñlüm
- 6 Niğāh eyler ol āfet dūr-bīn-i çeşm-i 'aksiyle
Nazarda āsitān-ı dergehinden dūrdur göñlüm
- 7 Ġazālān-ı ħarīmim dil-berin çeşmādır Sāmī⁹³
Zemīn-i şehri-tende Ka'be-i ma'mūrdur göñlüm

22⁹⁴

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Şī'a-veş āħir olur kāmēt-i ālāmda lām⁹⁵
Çıkarar vaz'-ı teberrā ile dūşnāmda nām
- 2 Mūy-ı çīnī gibi nā-çīz iken efğān iderek⁹⁶
Raħne-dār oldu bütün mülket-i A'cāmda cām
- 3 Būs-ı la'li ħaṭ-ı şeb-gūnı ile rengīndir⁹⁷
'Iyşa çesbānter olur ṭab'-ı mey-āşāmda şām
- 4 İdüp efzūn cihet-i ħūsnini menşūr-ı ħaṭı
Buldu dil mertebe-i 'aşk ile aħkāmda kām
- 5 Sūr yüzün zeyline erbāb-ı ħulūbı cezb it⁹⁸
Sāmiyā eyleyegör şūret-i ikrāmda rām

⁹² 5a Nümāyān: Nümāyān-ı D.

⁹³ 7a Ġazālān-ı: Ġazelānı M.

⁹⁴ 22 Kutlar, Sāmi Dīvānı, s. 518.

⁹⁵ 1a kāmēt-i: kāmēti D.

⁹⁶ 2a nā-çīz: - çīz M; iderek: eyler M.

⁹⁷ 3a şeb-gūnı: sīm-gūnı M.

⁹⁸ 5a yüzün: yüzün D.

7a

23⁹⁹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İhtirāk-ı necm-i bahtı bilmeziz eflākden
Āh kim yandık tutuşduķ şu'le-i idrākden
- 2 Ğonca-ı şad berg açıldıķça hezār-ı gülşene
Şerh ider hāl-i dil-i hūn-geşte-i şad çākden¹⁰⁰
- 3 Nā-tüvānāndır sebeb 'aşkıñ ser ü sāmānına¹⁰¹
Düdmān-ı şu'le cem'iyet bulur hāşākden
- 4 Rüşen olmaz mı tevāzu'-pīşegānıñ 'izzeti
Āfitāb olduķça gevher-çīn-i şeb-nem hākden
- 5 Sūzişim ol şem'-i naḥvet-şu'le bilmez olsa da
Şafḥa-i nāmem per-i pervāne-i çālākden
- 6 Varımı şarf-ı cehāz-ı duḡter [-i rez] eyledi¹⁰²
'Āķıbet oldu tehī desti nümāyān hākden¹⁰³
- 7 Dāmen-i adābın eyler şüste çirk-i cürmden
Sāmiyā ser-mest olan şahbā-yı 'aşķ-ı pākden

⁹⁹ 23 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 524-525.

¹⁰⁰ 2b geşte-i: geşteyi D.

¹⁰¹ 3a nā-tüvānāndır: nā-tüvāndır M; sebeb: sebeb-i D.

¹⁰² 6a rez: - M.

¹⁰³ 6b hākden: tākden D.

24¹⁰⁴

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Temāşā-yı ruḥundan kām-yābem geşt-i bāğ itmem
Şemīm-i verdini ser-şīşe pīrā-yı dimāğ itmem¹⁰⁵
- 2 'Aceb pervāneyem bu encümengāh-ı taḥayyülde
Hemīşe sūzişim isnād-ı evzā'-ı çerāğ itmem
- 3 Ser-ā-ser mütteḥiddir bezm-i gülşen-i 'ālem¹⁰⁶
Şadā-yı bülbülü tefrīk-i āğāz-ı kelāğ itmem
- 4 Tehī-hemyān olursam da eger naḳd-ı meserretten
Derūnum lāle-veş tāb-ı hevesle dāğ dāğ itmem
- 5 Kadeḥ-nūş-ı şarāb-ı 'aşḳ-ı rūḥānī neşātam ki
Felek ḥurşīdi şunsa destime Sāmī ayağ itmem

7b

25¹⁰⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ılü Fā'ilün

- 1 Sensiz olur nigāhıma seyr-i çemen diken
Belki meşāmm-ı cānıma bŷy-ı semen diken
- 2 Tebrīd itdi benden o gül-rŷy rŷzgār
Her mŷyum oldu serdī-i ğamla diken diken

¹⁰⁴ 24 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 516-517.¹⁰⁵ 1b verdini: derdini M.¹⁰⁶ 3a Cem'-i: - M.¹⁰⁷ 25 Kutlar, age. s. 530.

- 3 Müjgānı süzen ide meger rişte cānını
Ol cism-i nāzenīne göre pīrehen diken
- 4 Hıağ geldi rüy-ı yāre gül-i āfitābdan
Gösterdi bāğbān-ı ezel nūrdan diken¹⁰⁸
- 5 Şad çāk olmasun mı dil-i zārı bülbülñ
Dā'im kenār-ı ğoncede nāvek-figen diken
- 6 Olsa nigāh-ı germ ü temāşā-yı ğüsn-i yār
Müjgān-ı çeşm-i ğayret olur dil-şiken diken
- 7 Sāmī-i zāra buse-i la'lin dirīğ ider
Bilmem o gül-'izāra olur mı dehen diken

26¹⁰⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Çarğ-ı le'im şāhib-i 'irfānı n'eylesün
Nā-dān olan ğarīf-i suğan-dānı n'eylesün
- 2 Ol āfitāb-ı ğüsne nigāh eyleyen çü şubğ
Çāk itmesün de ceyb-i girībānı n'eylesün¹¹⁰
- 3 Zühhād-ı tīre-dil ne 'aceb bāde görmese
A'mā fūrūğ-ı mihr-i dırağşānı n'eylesün

¹⁰⁸ 4b ezel : - M.

¹⁰⁹ 26 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 531.

¹¹⁰ 2b ceyb-i: ceyb ü D.

- 4 A'mā hırāş-ı kec-nigehāndan emīndir¹¹¹
Şemşîr-i şāf şīve-i sūhānı n'eylesün
- 5 T̄ab'-ı saķīm-i zūhd idemez 'aşķı cilvegāh¹¹²
Ol esb-i leng vūs'at-i meydānı n'eylesün¹¹³
- 6 Āsān idi 'alā'ıķi Sāmī cihānda terk
Ammā gönül muħabbet-i cānānı n'eylesün

8a

27¹¹⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fe'ülün

- 1 Şemşîrini taķınca ne hoşdur o bel ince
Şemşîri niķāķınca nitāķ ince belince¹¹⁵
- 2 Kuhsār-ı muħabbetdeki rāh ince bel ince
Bār-ı ğam-ı hicrān çekilür mi cebelince¹¹⁶
- 3 Hāyfā ki 'arūs-ı tutuķ-ārā-yı ümīdim¹¹⁷
Āğūş-ı dile mūy sefid oldu gelince
- 4 Pür-ra'şe gerek dil vasat-ı havf u recāda¹¹⁸
Çün kıble-nümā degeh-i Hāķķa yönelince
- 5 Vā-bestedir ey dil düzele nāħun-ı kārūñ
Şîrāze-i mecmū'ā-i maķlab düzelince

¹¹¹ 4a A'mā: Kāmil D.¹¹² 5a 'aşķı cilvegāh: 'aşķ-ı cilvekār M.¹¹³ 5b n'eylesün: - M.¹¹⁴ 27 Kutlar, Sāmī Dîvânı, s. 540.¹¹⁵ 1b belince: bel ince M.¹¹⁶ 2b cebelince: cebel ince M.¹¹⁷ 3a ümīdim: ümmīdim M.¹¹⁸ 4a Pür: bir M.

- 6 Nazmı yine Sāmīniñ olur raġbete şāyān
Olmazsa da ey hāme Nazīmiñ ġazelince

28¹¹⁹

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 ‘Aṭā-sāz-ı dil-i üftādeler ü dāmāne düşdükçe
Yine kayd eyle cānā defter-i ihsāna düşdükçe
- 2 İder kevşer terāviş selsebīl-i ‘adndan ġüyā
‘Araġ-çīn-i cebīn-i dil-ber-i fettāna düşdükçe
- 3 ‘Aceb mi nazra itmezsem zenaḥdān-ı dil-ārāya
Beyāz-ı āb ile perde olur çeşmāne düşdükçe¹²⁰
- 4 Getür bŷy-ı laṭīfī ‘aṭse-rīz olsun dil-i ‘uşşāġ
Şabā rāhıñ o müşk-i ṭurre-i cānāne düşdükçe¹²¹
- 5 Bulur Sāmī ḥarābāṭ ehli neş’e hem-çü cām-ı Cem¹²²
Kelām-ı la’l-i dil-ber ḥalġa-i rindāna düşdükçe

8b

29¹²³

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 O çeşm-i ḥaste-ṭab’a ‘anber-i ḡuvvet-fezādır ḥaṭ
Şikest-i reng-i ḥüsn-i dil-rübāya mŷmyādır ḥaṭ¹²⁴

¹¹⁹ 28 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 536-537.

¹²⁰ 3b beyāz-ı āb: beyāz - M.

¹²¹ 4b rāhıñ: rāhın M.

¹²² 5a neş’e: neşve D.

¹²³ 29 Kutlar, age. s. 496-497.

¹²⁴ 1b dil-rübāya: yāre D; hem-çün: - M.

- 2 İder fevvāre-i hūn-āb-ı ḥasret nevk-i müjgānı
Anıñ kām-ı nigāha ṭurfe gerd-i müşksādır ḥaṭ¹²⁵
- 3 Nesīm-i 'işveden āb-ı ḥayāt-ı ḥüsn olur pür-mevc
Ḥabāb-ı şāf-ı ğabğabdan çıkan reng-i hevādır ḥaṭ
- 4 Dehāmı noқта-i mevhūmeye pergār-ı kudretdir¹²⁶
İḥāṭa itmiş anı ḥalḳa-i devr-i vefādır ḥaṭ
- 5 Süveydā-yı derūnum 'aks ider mīnā-yı çeşmimden
Anı kūteh-nigāhān zann ider kim rū-nümādır ḥaṭ
- 6 Olur mir'āta baksa sīr-i çeşm-i lezzet-i dīdār
Ġazāl-ı sebzār-ı fitneye sünbül ğıdādır ḥaṭ
- 7 O çār-ebrūya iki mışra'-ı mevzūndur Sāmī¹²⁷
Ki ḥüsn-i maṭla'-ı şeh-beyt-i ebrū-yı dütādur ḥaṭ¹²⁸

30¹²⁹

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Degil mihr-i serī'üs-seyr eyvān-ı ṭıbāḳ üzre
Şu'ūd itdi şerār-ı dūd-ı āhım ihtirāḳ üzre
- 2 Ḥayāl-i 'arızıñla serde dāğ-efrüz-ı 'aşḳ olsam
Gören gül-mīḥdir dir vaz' olunmuş şekl-i ṭāḳ üzre¹³⁰

¹²⁵ 2b anıñ: reg-i D.

¹²⁶ 4a mevhūmeye: rengin-i D; kudretdir: tebessümdür D.

¹²⁷ 7a çār: çār-ı D.

¹²⁸ 7b dütādur: devādır M.

¹²⁹ 30 Kutar, Sāmī Dīvānı, s. 539.

¹³⁰ 2b üzre: - M.

- 3 O gül-ğonca şemīm-i vaşlını va'd eyler 'uşşākā
Yine gelmez şüküfte gül-bin-i bāğ-ı vişāk üzere¹³¹
- 4 Ferāmūş eyleme bŷy-āveri-i zŷlf-i cānānı
Şabā ser-geştedir 'uşşāk-ı şahrā-yı firāk üzere¹³²
- 5 Olursa hālka-i hālhal āğuş u nigāhımdan
Sezādır Sāmiyā ol serv-i bāğ-ı tāze-sāk üzere

9a

31¹³³

Velehu

Mefā'ılŷn Mefā'ılŷn Mefā'ılŷn Mefā'ılŷn

- 1 O şŷh-ı mevlevī hŷsnŷyle reşk-i āfitāb oldı¹³⁴
Tenŷreyle derŷn-ı hālede çŷn māh-tāb oldı
- 2 Görŷp dil germ-cevlān şŷ'le-i cevvalëveş rŷyun
Mişāl-i mŷy-ı āteş-dīde vaķf-ı pīç ŷ tāb oldı¹³⁵
- 3 Semā' içre olunca hŷoy-feşān gül-berg-i ruhsārı
Zenehdān-ı laţīfī şīşe-i mevc-i gül-āb oldı
- 4 Ruķı zīr-i kŷlehde şem'-i fānŷs-ı hayāl-āsā
Yanınca cān u dil pervāne-i pŷr-sŷz u tāb oldı
- 5 Ťolaşdı pāyına çŷn tavķ-ı kŷmrī rişte-i enzār
O servi-ķad semā' itdikçe dil pŷr-iţtırāb oldı

¹³¹ 3b gelmez: olmaz D.¹³² 4b ŷzre: - M.¹³³ 31 Kutlar, Sāmi Dīvānı, s. 565-566.¹³⁴ 1a mevlevī: mŷlī M.¹³⁵ 2b mŷy-ı: rŷy-ı M.

- 6 İrāde itmede mestān-ı 'aşka sākī-i hūsni¹³⁶
Lebi peymāne-i çeşm-i temāşāda şarāb oldı
- 7 Hemān fevvāre-i āb-ı hayāta döndi ey Sāmī
O dem kim gerden-i pāki 'arağ-rīz-i hiçāb oldı

32¹³⁷

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Göñül her lahza mest-i bāde-i cān-ı maḥabbet mi
Mişāl-i çeşm-i sāğar yoḥsa hayrān-ı maḥabbet mi
- 2 Ruḥunda ol bütüñ zülf-i girih-gīri nedir yā Rab¹³⁸
Sevād-ı küfr mi yā nūr-ı imān-ı maḥabbet mi
- 3 Sirişk-i hun-feşānı mı dīdeden rīzān olan her dem¹³⁹
Yāḥod sermāye-i şad mevc-i tūfān-ı maḥabbet mi
- 4 Ḥarāb olduḡça göñlüm daḥmegāh-ı feyz olur zāhid
Kıyās it bundan ābādan mı vīrān-ı maḥabbet
- 5 Göñül kırtulmadı cevri-i felekden bilmem ey Sāmī
Melāmet eylemek aşḥābını şān-ı maḥabbet mi

¹³⁶ 6a irāde:idāre D; hūsni: çini M.

¹³⁷ 32 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 560-561.

¹³⁸ 2. beyit ile 3. beyit yer değıştirmiştir D.

¹³⁹ 3a feşān mı: feşānım M.

9b

33¹⁴⁰

Velehu

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Çeşm-i bed ırmesün diyü ey nāzenīn saña
Ta'vīz-i hüsni yazdı hıa-ı 'anberīn saña
- 2 Bī-reng ü nām iken kalem ey sāde-levh-i 'aşk¹⁴¹
Ser-saır-ı hasb-ı hāl idi hıa-ı cebīn saña
- 3 Nāmı çıkar beyaza siyeh rüy-ı kec-revün
Takrīr ider bu rāst peyāmı nigīn saña
- 4 Söz yoğdur ey muşavvir o nāzük suhan femi
Gönlümce nağş iderseñ eger aferīn saña¹⁴²
- 5 Āyīne-i derūnı muğaddemce eyle şāf
Jeng-āver olmadın nefes-i vā-pesīn saña

34¹⁴³

Velehu

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Şüretde gerçi zerre-i imkân olan biziz
Ma'nāda āfitāb-ı dırağşān olan biziz
- 2 Bī-harf-i çeşm-i yār ile itdik mükāleme
Rāz-āşinā-yı nükte-i 'irfān olan biziz

¹⁴⁰ 33 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 450.

¹⁴¹ 2a bī-reng: bī-neng D.

¹⁴² 4b iderseñ: idersin M.

¹⁴³ 34 Kutlar, age. s. 484-485.

- 3 Gerden-be-*tavk*-ı silsile-i zülf-i dil-berān¹⁴⁴
Deşt-i cünün-ı 'aşqda pūyān olan biziz
- 4 Huşyār olmazız hele tā rüz-ı reste-*hiz*
Mestāne-i mey-i leb-i cānān olan biziz
- 5 Ol *kaṭreyüz* ki farṭ-ı çekideyle 'aşqdan
Sāmī mürūr-ı vaqt ile 'ummān olan biziz

10a

35¹⁴⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Muḳaddem itdi şeb-i rūze 'işreti tesvīd
Çıḳardı soñra beyaza şabāḥ 'id-i sa'id
- 2 Tūlū' ider şanurum mihri burc-ı mīzāndan
O şūḥ pelle-i dūlābda olunca bedīd
- 3 Şalıncaḳ içre olur ḥūsni pūr-fürūḡ el-ḥaḳ
Şalınca 'āleme böyle ziyā şalar ḥurşīd¹⁴⁶
- 4 Seniñle tartışamaz 'īdgāh-ı ḥūsni içre
Kemāl-i mertebe noḳşānını bilüp meh-i 'id¹⁴⁷
- 5 Hilāl-i 'id açup āḡūşun ebruvānıñ ile¹⁴⁸
Meger mu'ānaḳa itmekligi ider ümmīd

¹⁴⁴ 3a dil-berān: dil-berüz D.¹⁴⁵ 35 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 464.¹⁴⁶ 3b şalınca: şalıncaḳ D.¹⁴⁷ 4b meh-i: meh ü M.¹⁴⁸ 5a āḡūşun: āḡuş M.

- 6 Dizildi silk-i beyāna midād-ı h̄āme ile¹⁴⁹
Ma'ānī-i suḥanım Sāmiyā çü mervārīd

36¹⁵⁰

Velehu

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Şun sāḳiyā bize ḳadeḥ-i bī-melāl-i 'īd
İmā-yı 'işret itdi benān-ı hilāl-i 'īd
- 2 Zāhir olur delīl-i şafā-yı vişāl-i yār
Levh-i felekde mäh-ı nev olduḳda dāl-i 'īd
- 3 Rūy-ı şiyāma şubḥı tebessüm-fürüş olup¹⁵¹
Reng-i faṭūrı itdi şikest infi'āl-i 'īd
- 4 Rengīn-ḥūn-ı eşk ider 'uşşāḳ cāmesin
Ḥübān giyince elbise-i al āl-i 'īd
- 5 Ḥamyāze-i taḥassür-i meyden helāk idik
Olmasa māye-baḥş-ı tesellī ḥayāl-i 'īd
- 6 Şāyestedir temīme-i ḥūr-ı bihişt ola
Sāmī bu nev-zemīn-i ğazel bī-mişāl-i 'īd¹⁵²

¹⁴⁹ 6a midād: benān D.

¹⁵⁰ 36 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 463-464.

¹⁵¹ 3a tebessüm: nesīm M; olup: olur M.

¹⁵² 6b ğazel:ġazel-i D.

10b

37¹⁵³

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 İtmez kenār-ı maṭlaba gevher nişār mevc
Tā olmayınca zillet ile ḥāksār-ı mevc
- 2 Ta'dād-ı luṭf-ı nā mütenāhī-i Ḥaḳ muḥāl
Olsun mı hiç şaḥīfe-i yemde şümār mevc
- 3 Ser virmedin telāṭum-ı rāz olmaz āşkār
Ḳaṭ' olmayınca zāhir ider mi çenār mevc
- 4 Vaż'-ı ḥilāf-ı ehl-i kerem ḥikmet üzredir¹⁵⁴
Geh medd ü gāhī cezri ider āşikār mevc
- 5 Keştī-i ṭab'ı ğarḳa-be-nūr-ı neşāṭ ider¹⁵⁵
Virdikçe sebzezāra nesīm-i bahār mevc
- 6 Virmez binā-yı faḳra ḥalel cūş-ı hadişāt
Ġarḳ idemez kemīne ḥası şad hezār mevc
- 7 Olur kenāre-gīr-i tevekkül ğinā-pezīr¹⁵⁶
Bendergeh-i sevāḥile bağlar ḳaṭār mevc
- 8 Pā-būs-ı yāre teşne leb-i cūybārda¹⁵⁷
Ta'kīb idüp biribirin itmez ḳarār mevc

¹⁵³ 37 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 459-460.

¹⁵⁴ 4. beyit: 7. beyit D.

¹⁵⁵ 5. beyit: 4. beyit D.

¹⁵⁶ 1. beyit: 5. beyit D.

¹⁵⁷ 2. beyit: 8. beyit D.

- 9 Çeşm-i ḥabābına toḡunur meşrebi budur¹⁵⁸
Gerçi bulur müsā'ade-i rūzgār mevc
- 10 Zencīre çekdi 'aḡlı perī gibi şīşede¹⁵⁹
Mīnāda gösterince mey-i ḥoş-güvār mevc
- 11 Sāmī kenār-ı şafḥaya 'anber-feşān olur¹⁶⁰
İzhār idince bu ġazel-i abdār mevc

11a

38¹⁶¹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ḥaṭṭ-ı lebiñ ki mıṣra'-ı zīb-i me'āldir
İhām-ı buse anda ne rengin ḥayāldir
- 2 Dil ḡavs-ı ebruvāmı elinden neler çeker
Seyr eyle ḡadd-i ḥam-şudemi aña dāldir
- 3 Eyler şikeste murğ-ı diliñ perr ü bālini
Ol ṭıfl-ı nev-resīde dimez kim vebāldir
- 4 Ol naḡl-i 'işve her ne ḡadar ser-keş olsa da
Bār-ı niyāz ile egilür ihtimāldir
- 5 Zann itme jāledir görinen rūy-ı yārde
Güller çemende ḡarḡ-ı cūy-ı infi'āldir¹⁶²

¹⁵⁸ 3. beyit: 9. beyit D.¹⁵⁹ 4. beyit: 10. beyit D.¹⁶⁰ 5. beyit: 11. beyit D.¹⁶¹ 38 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 465.¹⁶² 5b cūy: ḥöy D.

- 6 Sāmī ümīd-i cām-ı Cem itmez gedā-yı 'aşk¹⁶³
Memnūn-ı bāde-ḥ'ārī-i köhne sifāldir¹⁶⁴

39¹⁶⁵

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāme kim sebt-i midād-ı lafz-ı ma'nidār ider¹⁶⁶
Kāleb-i ta'bīre nefḥ-i rūḥ-ı feyz āsar ider
- 2 Hāme kim oldı çemen-pīrā-yı bağ-ı ma'rifet
Şafḥa-i rengīnini elfāz ile gülzār ider¹⁶⁷
- 3 'Arş-ı a'lā-yı ma'ānīden zūhūr ider suḥan¹⁶⁸
Aña ta'zīmen yerā'a secde-i eş'ār ider
- 4 Baḥr-i dilde gevher-i ḥikmet-şadefdir dürr-i pāk
Kim anı gavvāş ter-dest-i ḥayāl-i yār ider¹⁶⁹
- 5 'Ālem-i ḡayb-ı hüviyyetden kelām idüp zūhūr¹⁷⁰
Kim lisān-ı ḥāle gelse sırr-ı Ḥaḳ ızḥār ider

¹⁶³ 6. beyit: 7. beyit D

¹⁶⁴ 6b ḥ'ārī-i: cārī-i M.

¹⁶⁵ 39 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 479-480.

¹⁶⁶ 1a sebt-i midād-ı lafz-ı ma'nidār: tesvīd-i lafz-ı pāk-i ma'nidār D.

¹⁶⁷ 2b şafḥa-i rengīnini: şafḥayı rengīnī-i D.

¹⁶⁸ 3a a'lā-yı: a'yān M; zūhūr: vürūd D.

¹⁶⁹ 4b ter: der D.

¹⁷⁰ 5a ālem-i: āleme M.

11b

40¹⁷¹

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Bu sūziş görmedendir kim yanardı ülfet itseydik
O şem'-i hūsn ile pervāne-veş germiyyet itseydik
- 2 İdersek de ketān-veş çāk-i ceyb ü dāmen-i hāsret¹⁷²
Tek ü tenhā gice ol māh ile tek şöhet itseydik
- 3 Ne cürm itdik nedendir kesr-i hātır cām-ı mīnāda
Şikest-i tevbe-i şahbāya zāhid niyyet itseydik
- 4 'Aceb irşād idi ey pīr-i zāhid-feyz-i mey-hāne¹⁷³
Bir iki cām ile def'-i hūmāra himmet itseydik
- 5 Düşüp āyağına mestāne sākī-i gül-endāmıñ
O naḥl-i 'işve-perver sāyesinde rāhat itseydik
- 6 İderdik tāze tāze böyle nazm-ı dil-pesend inşā
Kūhen-vādī-i şī're biz de Sāmī ragbet itseydik

41¹⁷⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fe'ülün

- 1 Zülf-i siyehi çehre-i billūra şarılmış¹⁷⁵
Bir perdedir ol āyine-i nūra şarılmış¹⁷⁶

¹⁷¹ 40 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 509.

¹⁷² 2a çāk-i ceyb ü dāmen-i hāsret: çāk-ı ceyb-i hāsret itseydik D.

¹⁷³ 4a zāhid: şāhib D.

¹⁷⁴ 41 Kutlar, age. s. 491-492.

¹⁷⁵ 1a çehre-i: gerden-i D.

¹⁷⁶ 1b perdedir: bürdedir M.

- 2 Mir'at-ı bünāgūşı kenār-ı haţţ-ı nevde
Şan mäh-ı hafādır şeb-i deycūra şarılmış¹⁷⁷
- 3 Ğam merhemi kim rīze-i elmās ile meshūķ
Feryād ki zaĥm-ı dil-i mecrūĥa şarılmış¹⁷⁸
- 4 Hāl-i siyehi 'arız-ı ĥurşīd-żiyāda
Pervāne gibi şem'a-i kāfūra şarılmış
- 5 Sāmī o meh itdikde nigāh-ı ğazab ālūd
Kaşşāb-ı ecel ħabza-ı sāţūra şarılmış

12a

42¹⁷⁹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Pür-fitendir ğamze çeşm-i nīm-ĥabıñdan seniñ
Nışfı çıkmış tıĝdır gūyā ħırābıñdan seniñ
- 2 Bir daĥı nūş-ı mey-i nezzāreye tākāt mı var
Öyle mestem bāde-i reng-i hicābıñdan seniñ
- 3 Perde-i çeşmimden eylerken güzer nūr-ı nigeĥ
Bu temāşādır der-güzār itmez niķābıñdan seniñ
- 4 Cām-ı dil çün sāĝar-ı naķş-ı ħadem işkestedir
Dest-i redd-i şīve-i pāy-ı şitābıñdan seniñ

¹⁷⁷ 2b mäh-ı: şuhı-ı D.¹⁷⁸ 3b mecrūĥā: maĥrūra D.¹⁷⁹ 42 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 502-503.

- 5 Buldı Sāmī neş'eyi evvel mey-i düşnāmdan¹⁸⁰
Mevc urup reng-i tebessüm la'l-i nābīndan seniñ

43¹⁸¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Miyān-ı hālka-i zülfünde hāl dāne gibi
Yine bu dām-ı hümā şayd-ı murğ-ı cāna gibi
- 2 İdince germ-nigāh ol perī-i zāde olur
Hicābdan ruḥ-ı pür-tābı şīşe-hāne gibi
- 3 Olunca kāküli zencīr-bend-i pāy-ı hayāl¹⁸²
Hezār pāre olur ceyb-i 'aql şāne gibi
- 4 Kızardı bādeden ol dāde-i humār-ālūd
Henüz nāvek-i müjgānı girdi ḫana gibi
- 5 Bu tımṭurāḫı ḫo nazm-ı selīsde Sāmī¹⁸³
Cihānda söz mi var eş'ār-ı 'aşıḫāne gibi

12b

44¹⁸⁴

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Cebīniñe taḡıt ol ṭurra-i semen-sāyı¹⁸⁵
Piyāle-nūş-ı cünün eyle 'aql-ı ḫod-rāyı¹⁸⁶

¹⁸⁰ 5a neş'eyi: neş'e-i M.

¹⁸¹ 43 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s.553.

¹⁸² 3a Olunca kāküli zencīr-bend-i pāy-ı hayāl: Gelince hātıra zincir-i mevc-i kākül-i yār D.

¹⁸³ 5a ḫo: bu M.

¹⁸⁴ 44 Kutlar, age. s. 552.

¹⁸⁵ 1a taḡıt: ṭāḫat M.

- 2 Tekellüm eyleyüp ol şāhid-i şikeste-zebān
Kemāl-i şerm ile maḥv eyledi Mesīḥāyı
- 3 Hemīşe zaḥm-ḥōr-ı tīg-ı çeşm-i maḥmūram
Riyāz-ı sīnede seyr eyle verd-i ra'nāyı
- 4 Esīr-i kāfir-i zūlf-i büt-i ḥoş endāmam
Ki şifte-i dil ider Yūsuf u Züleyḥāyı¹⁸⁷
- 5 Ḥazīz-i kūh-ı melāmetde olduḡ āsūde
Sipihre 'izzet için itmeziz temennāyı
- 6 Ḥarīm-i meykedede sīne-çāḡ dün gördüm
Hücūm-ı keyf ile Sāmī-i mest ü rüsvāyı

45¹⁸⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Şaḥīfe-i raḡam-ı ḥaṭṭ-ı nev olunca yüzi
Ḥisāb-ı naḡd-ı sirişkim o demde buldı yüzi
- 2 Çemenistān-ı melāḡatda nev çerīde henüz¹⁸⁹
Yeñiçeride bir āḥū nigh ḡul oḡlı ḡuzı¹⁹⁰
- 3 Firāḡ-ı būse-i la'l-i nemek-feşānıñ ile
Mezāḡ-ı dilde şarābıñ ne dadı var ne tuzı

¹⁸⁶ 1b eyle: - M.

¹⁸⁷ 4b şifte-i: şifte D.

¹⁸⁸ 45 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 553-554.

¹⁸⁹ 2a nev: bu M.

¹⁹⁰ 2b nigh: ki M.

- 4 Görünce cām-ı lebiñ zāhid oldı pür-güftār
Cemādı nutqa getürdi anıñ laṭīf sözi¹⁹¹
- 5 Degildir āb ile la'l-i lebiñde ey Sāmī
O şāf-gevher-i pākīzeniñ görüñdi yüzi

13a

46¹⁹²

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Dil kim heves-i 'aşk ile ol dem yola düşdi
Güm-kerde-reh-i vādī-i hicrān ola düşdi
- 2 Ceyş-i ḥaṭı geldikde idüp tīre-nevāzı¹⁹³
Ol pādişeh-i mülket-i 'işve kula düşdi
- 3 Dün fikr-i ruḥuñla taraf-ı gülşene vardım
Bir āh-ı gelū-sūz ile güller şola düşdi
- 4 İzhār iderim şandım o gül gonçaya rāzım¹⁹⁴
Şeb-nemle iki nergis-i çeşmi dola düşdi
- 5 Āğūş-ı nigeħden bile eylerdi teḥāşī
Gör baḥtı raḳīb ile o meh ḳol ḳola düşdi
- 6 Eşkimle nihāl-i ḳad-i yāre virerek su
Nā-puḥte iken mīve-i vuşlat ola düşdi

¹⁹¹ 4b nutqa: naḳta M.¹⁹² 46 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 554-555.¹⁹³ 2a tīre: bende D.¹⁹⁴ 4a iderim: ideyim M.

- 7 Sāmī o mehi hāle-i āgūşa çekince
Gayretle sipihr-i ḥased-endūz öle düşdi

47¹⁹⁵

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Gördüm fūrūğ-ı ḥüsn ile bir aḳ sādeli
Mihr-i seḥer-veş eyledi işrāk sādeli¹⁹⁶
- 2 Dönmüş beyāz-ı şīşede bir kırmızı güle
Olmuş o rüy-ı āl ne berrāḳ sādeli
- 3 Āgūşumı miyānına āh eylesem niṭāḳ
İtdi o māh ṭāḳatimi ṭāḳ sādeli
- 4 Nā-dīdedir gönül bu açılmış gül-i sefīd
Gel gel şikāf-ı sīneye pek baḳ sādeli
- 5 Sāmī beyāz-ı şafḥada ol şūḥ-ı sīm-ten
İtdi zebān-ı kil kimi inṭāḳ sādeli

13b

48¹⁹⁷

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Ḥaṭ-ı sebzīn didi ol ṭūṭī-i 'işve su'ālimde¹⁹⁸
Zümürüdden kenār āyīne-i ruḥsār-ı alimde

¹⁹⁵ 47 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 562.

¹⁹⁶ 1b mihr-i: mihrī M; seḥer-veş: ḥurūş M; işrāk: iḥrāk M.

¹⁹⁷ 48 Kutlar, age. s. 546-547.

¹⁹⁸ 1a 'işve: 'aşḳ M.

- 2 O şehlâ-çeşm mest olduḡda şîrîn-h̄`abdan bîdâr
Şeker-âlûde bādâm-ı dü maḡz oldu ḡayâlimde¹⁹⁹
- 3 Dü rengîn mışra'-i la'l-i lebinde sektedir ḡüyâ
Ne ḡōşdur lüknet o meh-pâre-i nâzûk meḡâlimde
- 4 Tefe''ül eyleyip dil Muşḡaf-ı ḡaḡḡ-ı 'izârında²⁰⁰
Sevâd-ı âyet-i nûr oldu zâhir ḡasb-i ḡâlimde
- 5 Ne deñlü dūr isem şüretde ma'nâda ba'îd olmam
Zamîrim yine râci'dir o şūḡâ infişâlimde
- 6 Berîdir mîve-i luḡf u keremden serv-i sebz-âsâ
Olur nâ-puḡte bâr-ı merḡamet nev-res nihâlimde
- 7 Ne bilsün lezzet-i eş'ârımı kışrî olan Sâmî
Nihândır lübb-i ma'nâ nûkte-i şîrîn-me'âlimde

49²⁰¹

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Neş'e-i meyle ruḡ-ı alıñı ḡül ḡül görelim
Açıl ey ḡonca biraz rûyuñı ḡül ḡül görelim²⁰²
- 2 Hem-çü aḡvel idelim seyr dü-bâlâ-yı cemâl
Nigeḡi çâḡ-ḡor-ı tîḡ-ı teḡâfûl görelim

¹⁹⁹ 2b âlûde: âlûd M.

²⁰⁰ 4a 'izârında: 'izârından D.

²⁰¹ 49 Kutlar, Sâmî Dîvânı, s. 515-516.

²⁰² 1b rûyuñı: rûyunı M.

- 3 Aç niķāb-ı ruķuñ ey māk-ı tecellī-sāye²⁰³
Mihri endāķte-i ķāk-i tenezzül görelim
- 4 Nice ta'rīf ideyim gerdiş-i eyyām-ı ğamı
Vaşfa ķābil mi hele devr-i teselsül görelim
- 5 Şişe-i tevbeyi Sāmī nice bir ķıfz idelim²⁰⁴
Varalım gülşene bir yerde gül ü mül görelim

14a

50²⁰⁵

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Hāne-i ķalbe şarāb olmasa mi'mār-ı neşāt
Leb-i ķamyāze olur raķne-i dīvār-ı neşāt
- 2 Olsa teh-cūr'a-i mey sürme-i çeşm-i idrāk
Efser-i Cem görünür cām-ı nigünsār-ı neşāt
- 3 Oldı mīnā-yı perī-ķāne leķāfetde ķabāb
Cām-ı billürdur āyīne-i ruķsār-ı neşāt
- 4 Na'ra-i mest ile dād u sited-i nūş-a-nūş
Bu ķadar ancaķ olur germī-i bāzār-ı neşāt²⁰⁶
- 5 Ne ķadar rıtl-ı girān olsa çeker şahbāyı
Eylemez ķāmet-i ķūş-ı dili ķam-bār-ı neşāt²⁰⁷

²⁰³ 3a aç: ey M.²⁰⁴ 5a tevbeyi: tevbe-i M.²⁰⁵ 50 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 495-496.²⁰⁶ 4b ķadar: ķad M.²⁰⁷ 5b ķam bār-ı: ķunbār-ı M.

- 6 Oldı her beyti bu rengin ğazeliñ ey Sāmī
Tāze-mīzāb-ı ħum-ı bāde-i ğüftār-ı neşāt

51²⁰⁸

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Degil mihr-i serī'ü's-seyr eyvān-ı tıbāk üzre
Şu'ūd itdi şerār-ı dūd-ı āhım iħtirāk üzre
- 2 Ħayāl-i 'arızıñla serde dāğ-efrüz-ı 'aşķ olsam
Gören gül-mīħdir dir vaz' olunmuş şekl-i tāk üzre
- 3 O gül-ğonca şemīm-i vuşlatı va'd eyler uşşākā²⁰⁹
Yine gelmez şüküfte ğülbün-i bāğ-ı vişāk üzre²¹⁰
- 4 Ferāmüş eyleme bŷy-āverī-i zülf-i cānānı
Şabā ser-geştedir 'uşşāk şahrā-yı firāk üzre²¹¹
- 5 Olursa ħalkā-i ħalħāl 'āğüş-ı nigāhımdan
Sezādır Sāmīyā ol serv-i bāğ-ı tāze-sāk üzre

14b

52²¹²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Dile kavāfil-i 'aşķ-ı Ħudā gelür ğörinür
Ğubārı sürme-i şüret-verā gelür ğörinür²¹³

²⁰⁸ 51 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 539.

²⁰⁹ 3a vuşlatı: vaşlımı D.

²¹⁰ 3b gelmez: olmaz D.

²¹¹ 4b üzre: - M.

²¹² 52 Kutlar, age. s. 471-472.

²¹³ 1b ğubārı sürme-i şüret-verā: ğubār-ı sürme-i şavt ü şadā D.

- 2 'İzār-ı yāre ḥaṭ-ı müşk-sā gelür görünür
Kenāra mevce-i 'anber-nümā gelür görünür
- 3 'Araḫ-feṣān leb-i dildārdan şıķıldıķça
Mey-i sefīdde reng-i ḥayā gelür görünür
- 4 Kirişme-der-bağal-ı şerm iken o ğamze-i şūḥ
Neşāṭ-ı ğamze-i ḥāṭır-ğüşā gelür görünür²¹⁴
- 5 Olursa elde eger dūr-bīn-i şīşe-i mey
Ne deñlü dūr ise dilden şafā gelür görünür

Tetimme

- 6 Nühüfte eyleme ḥüsnüñ niķāb-ı naḥvetden²¹⁵
Şaķın şaķın ḥaṭıñ ey bī-vefā gelür görünür²¹⁶
- 7 Sürādıķāt-ı ademden mişāl-i zıll-ı ḥayāl²¹⁷
Hezār-şüret-i hestī-nümā gelür görünür
- 8 Derün-ı maḥzen-i tārik-i dilde gevher-i dāğ²¹⁸
Şikāf-ı zaḥm-ı tenimden ziyā gelür görünür
- 9 Yüki cevāhir-i mazmün yem-i ma'ānīden
Sefīne-i ğazelim Sāmiyā gelür görünür

²¹⁴ 4b ğamze-i: bāde-i D.

²¹⁵ 6a naḥvetden: naḥvete M.

²¹⁶ 6. beyit: 8. beyit D.

²¹⁷ 7. beyit: 6. beyit D.

²¹⁸ 8. beyit: 7. beyit D.

15a

53²¹⁹

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Keremi hāk-niṣīnānadır ehl-i keremiñ
Güher-efşān-ı sevāhıl olur emvācı yemiñ
- 2 Bī-vücūdān ile ülfet sebep-i rif'atdır
Bir iki noқта ider rütbesin efzün raqamıñ
- 3 Şoḥbet-i bī-edebān gūş-ı hırāş-ı dildir
Perdesiz sāzda hiç luṭfı olur mı neğamıñ²²⁰
- 4 İbn-i vaqt istemez el-leyletū ḥublā nuṭkun²²¹
Añma ḥāl ehline müstaḳbel ü māzī elemiñ
- 5 Pençe-i mihre bedel itdi bu nazmı Sāmiyā
Himmet-i pīr ile feyz-i nefesi şubḥ-demiñ

54²²²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Olursa kişver-i ḥüsnünde ger yasāğ-ı niğāh
Ḥayāl-i dīdeye gelmez yine ferāğ-ı niğāh
- 2 Pür olsa bā'ış-i ser-mestī-i taḥayyürde
Mey-i müşāhade-i yār ile ayağ-ı niğāh

²¹⁹ 53 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 505.

²²⁰ 3b sâzda: nâsazda M.

²²¹ 4a el-leyletū: el-leyle M.

²²² 54 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 534.

- 3 Degil henūz hem-āgūş-ı 'aks-i ruḥsārıñ
'Aceb mi merdümek-i dīde olsa dāğ-ı nigāh
- 4 Fetīli bāfte-i kār-ḥāne-i ḥayret²²³
Hemīşe ser-be-girībān olur çerāğ-ı nigāh
- 5 Taşavvur-ı ruḥ-ı rengīn-i yārdır Sāmī
Gül-i şüküfte-i gülbün-tırāz-ı bāğ-ı nigāh

15b

55²²⁴

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Dāmān-gīr olur müjeler çeşm-i ḥayrete²²⁵
'Azm eyleyince merḥale-i ḥ'āb-ı rāḥata
- 2 Eşkim fütāde oldı ḥazīz-i mezellete
Pīrāye olmadı o güher gūş-ı rağbete
- 3 Hem-şīre oldı duḥter-i rez la'l-i dil-bere
Meclisde ḳan yalaşdılar 'aḳd-i uḥuvvete
- 4 Keştī-i dil kenāre-i maḳşūda irmedi
Düşdi hevā-yı 'aşḳ ile deryā-yı fürḳate
- 5 Reng-i bürīde-i nigeḥ-i iştiyāḳdır²²⁶
Surḥī-i şerm olan o gül-i bāğ-ı 'işmete

²²³ 4a el- leyletü: - M.²²⁴ 55 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 547.²²⁵ 1a ḥayrete: ḥasrete D.²²⁶ 5. beyit: - D.

- 6 Mīnā-yı dīde oldı perī-ḥāne-i ḥayāl
Sāmī nigāh idüp o ruḥ-ı pür-leṭāfete

56²²⁷

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Rüşen olmaz dil ḥayāl-i çeşm-i ḥün-āşāmsız
Şu'le-rīz olmaz çerāğım revġan-ı bādāmsız
- 2 Sīnede sūziş gerek çirk-i güneḥ pāk olmağa
Eylemez şābūn-ı istiġfār eşer ḥammāmsız
- 3 Ḥābgāhıdır sevād-ı çeşm-i āḥū-yı Ḥoten
K'oldı dil fikr-i nigāh-ı yār ile ārāmsız
- 4 Gül-feşān neş'e-i mestī-i şarāb telḥdir²²⁸
Bī-nemeksiz ḥande-i la'l-i lebi düşünāmsız²²⁹
- 5 Çün nesīm-i āḥ olur Sāmī şerer-ḥīz-i derün
Gelse bād-ı şubḥ-dem bŷy-ı gül-i peygāmsız

16a

57²³⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Olsa ḥāl-i lebi teb-ḥālede mānende-i dāġ
Dil olur sīne-i pür-nālede mānende-i dāġ

²²⁷ 56 Kutlar, age. s. 490.

²²⁸ 4a neş'e-i mestī-i: neş'e mestī-i D.

²²⁹ 4b bī-nemeksiz: bī-nemekde M.

²³⁰ 57 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 497-498.

- 2 Hāl-i ruḥsārīña nezzāre-i germ itdikçe
Merdüm-i çeşmim olur lālede mānende-i dāğ
- 3 Āh idüp fikr-i zūhūr-ı ḥaṭ-ı rūyuñla bu şeb
Oldı meh dā'ire-i hālede mānende-i dāğ
- 4 Sūzış-i hecr-i leb-i ābiledir añla olur²³¹
Her ḥabāb āteş-i seyyālede mānende-i dāğ
- 5 Gelse ḥōy-kerde-cebīn bāğa o āteş-çihre
Gül olur mevc-i teh-i jālede mānende-i dāğ
- 6 Hünere dāl olur 'ayb daḥı olsa be-cā
Zeyl-i nev-bāfte-i kālede mānende-i dāğ
- 7 Tāb-ı ğayretle ider müşk-i midādım Sāmī
Nāfi āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāğ

58²³²

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Ne der-i mescide ne zāhid-i ḫallāba varır
Tāzeler keyfini dil pīr-i mey-i nāba varır²³³
- 2 Tōğrısı hażm idemem vaż'-ı kec-i zūhhādı
Ḥam-ı ebrūñı ḫoyup gūşe-i miḥrāba varır²³⁴

²³¹ 4a Sūzış-i hecr-i leb-i ābiledir añla olur: Sūzış içre leb bir ābladır añla olur M.

²³² 58 Kutlar, Sāmī Dīvânı, s. 475-476.

²³³ 1b keyfini: keyfiyeti M.

²³⁴ 2b ebrūñı: ebrüyü D.

- 3 Halka-i zikr olur dām-ı dil-i bü'l-hevesân
Dönerek has gibi nâ-çâr o gird-âba varır
- 4 Meclis-i mürşide teşvîş-i derûn ile varan
Köhne ğırbâl ile şan çeşme-i pür-âba varır
- 5 Nisbet-i silsilesi dürr-i yetim-i eşkiñ
Dem-i tûfânda olan mevce-i seyl-âba varır
- 6 Şerer-âsa n'ola pür-süz ise dürr-i suhanım
Ucı târ-ı nefesiñ tâ dil-i pür-tâba varır²³⁵
- 7 Ğaflet ol mertebe kim pendî şanup efsâne²³⁶
Sâmiyâ merdümek-i dâidelerim h̃âba varır

16b

59²³⁷

Velehu

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Mînâ-yı çeşm-i 'ibrete zeyn eyle lāleyi²³⁸
Seyr eyle bezm-i devlet-i devr-i piyāleyi
- 2 'Ālem-nümâ-yı her dü-cihândır bahārda
Gör cām-ı dūr-bîn-i şarâb-ı dü-sāleyi
- 3 Zaḥm-ı dili kınar ya aḳar eşki dem-be-dem
Rengīn ider hezâr-ı dil ey ğonca nāleyi

²³⁵ 6b tâ: çāk D.²³⁶ 7a pendî: yetdi M.²³⁷ 59 Kutlar, Sâmi Dîvânı, s. 560.²³⁸ 1a zeyn: vaż ' D.

- 4 Manend-i dāye açdı fem-i ıfl-ı gıncayı
Ebr-i bahār itdi ağız miski jāleyi
- 5 Açdıķda gıncı-ı gūli ūstād-ı nev-bahār
Şerh itdi ders-i bŭlbŭle dā'ir risāleyi
- 6 Ūşkŭfelerle hāme-i gŭl-rīz-i bāf-ı nazm
Nesc itdi Sāmiyā bu girān-ķadr kāleyi

60²³⁹

Velehu

Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilŭn

- 1 Biz esīr-i 'işretiz sākīleriñ meftŭnuyuz
Beste-i zencīr-i mevc-i bāde-i gŭl-gŭnuyuz
- 2 Pāy-ı hŭmda cām-ı mey iřrāb-ı feyz eyler bize²⁴⁰
Bezm-i 'aşķıñ neş'e-yāb-ı 'aķl-ı Eflāṭŭnuyuz
- 3 Ser-bŭrehne bir gedā-yı bī-ser ū sāmān iken
'Ālemiñ pā-ber-nihād-ı tāc-ı Efrīdŭnuyuz²⁴¹
- 4 N'ola kec-ṭab'āna olsa nāmımız mār-ı jiyān²⁴²
Şāh- beyt-i diķķatiñ bir mışra'-ı mevzŭnuyuz
- 5 Kim ķeker rıṭl-ı girān-ı minnet-i dŭn-meşrebi
Gŭrmesek bir ķaṭre cām-ı luṭfunı memnŭnuyuz cānā

²³⁹ 60 Kutlar, age. s.489-490.

²⁴⁰ 2a iřrāb-ı: iřrāk D.

²⁴¹ 3b nihād-ı: nihāde M.

²⁴² 4a mār-ı jeyān: h̄ār-ı zebān D.

- 6 Bār-ı hicrân kıaddimiz Sāmî ham itmişken yine
Ol der-i vālā-cenābıñ halqa-i bîrûnuyuz

17a

61²⁴³

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cūşıŝ-i eşke dil-i pür-ğün bir mecrā iki²⁴⁴
Hayf kim fülk-i güher meşğün bir deryā iki
- 2 Şaklarım āyîneyi ol hod-perest-i nāzdan²⁴⁵
İstemez 'aşk olmağa Mecnün bir Leylā iki
- 3 Haţ-ı püşt-i leb ider ihām şemm ü büseyi²⁴⁶
Mışra'-ı ber-ceste-i mevzün bir ma'nā iki
- 4 Vağdeti seyr idemez ağvel-nigāh-ı iştibāh²⁴⁷
Hestî-i eşyā'-i gün-ā-gün bir güyā iki
- 5 Mümtezic dārū-yı iğbālî ħumār u neş'eden²⁴⁸
Rūzgārıñ virdiği ma'cün bir eczā iki²⁴⁹
- 6 Zevk-yāb-ı luţf-ı şîrîn 'itāb-ı telhîyüz
Sāğar-ı la'l-i leb-i mey-gün bir şahbā iki²⁵⁰
- 7 Müttehid ma'nāda şüretde digerdir ħüsn ü 'aşk
Nūr-ı ħurşîd ü meh-i gerdün bir ammā iki

²⁴³ 61 Kutlar, Sāmî Dîvânı, s. 566-567.

²⁴⁴ 1a eşke: eşk M.

²⁴⁵ 2a āyîneyi: āyîne-i M

²⁴⁶ 3a şemm ü: şemm-i D.

²⁴⁷ 4. beyit: 6. beyit D.

²⁴⁸ 5a ħumār u: ħumār-ı M.

²⁴⁹ 5. beyit: 4. beyit D.

²⁵⁰ 6. beyit: 5. beyit D.

- 8 Bir gerekdir ārzū ḥāṭırda ger Ḥaḳ-cūy ise²⁵¹
Sāmīyā olmaz dil-i maḥzūn bir sevdā iki

62²⁵²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Baḳılmaz ol nıgeh-i şāh-bāz-te'sīre
Ki nāḥun-efgen olupdur hezār naḥçire
- 2 Niyāz-ı maḡfiret eyler günāh-ı mey-ḥ'ārı²⁵³
Çemende berg-i rez efser-dih olmadın şire
- 3 Ta'arruz itmez idik ehl-i 'aşḳā ey zāhid
Geleydi ḥālet-i sevdā-yı 'aşḳ ta'bīre
- 4 'Aceb degil dil-i zāhidde olmasa ḡam-ı 'aşḳ
Naḳım olur mı güher rişte-i girih-gīre²⁵⁴
- 5 Eger sürādık-ı tedbīr olursa teh-ber-teh²⁵⁵
Yine ḥicāb olamaz āfitāb-ı taḳdīre
- 6 Bu şı'r-i tāze-reviş tarḥ-ı ṭab'-ı Sāmīdir
'Aceb mi ehl-i suḥan ṭālib olsa tanzīre

²⁵¹ 8a ise: isen D.

²⁵² 62 Kutlar, Sāmī Dīvānı, s. 537-538.

²⁵³ 2a meyḥ'ārı: meyḥ'āra D.

²⁵⁴ 4b naḳım: ki naḳm D.

²⁵⁵ 5a teh-ber-teh: tū-be-tū D.

17b

63²⁵⁶**Ġazeliyyāt-ı Nedīm Efendī***Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

- 1 Gören 'izārını ḥaṭṭ-ı siyāh-tāb içre²⁵⁷
Nühüfte berg-i gül-i ter şanur kitāb içre
- 2 Uyutdı nāz ile müjgānıñ eyleyüp der-pey²⁵⁸
Niğāh-ı mestini semmūr-ı cāme-ḥ'āb içre
- 3 Şarāb-ı şāf kadar keyf virdi ey muṭrib
Ḥurūş-ı nağme-i ter kāse-i rebāb içre
- 4 Bulur mı hiç dil-i serd ehli rūşenī-i güher
Kıyım mı kıymeti buz olsa la'l-i nāb içre
- 5 Olur mı dil-şüdegān hiç ḥaṭardan āsüde²⁵⁹
Nühüftedir ta'abıñ lafzı da 'itāb içre
- 6 Çü bŷy-ı ğonca hezār-āşinālıĝı terk it
Mişāl-i reng nihān ol gül-i ḥızāb içre
- 7 Nedīm çāre ne āsāyiş-i dil oldı rehīn
Mişāl-i güdek-i gehvāre ıztırāb içre

²⁵⁶ 63 Muhsin Macit, **Nedim Dīvānı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1997, s.324.

²⁵⁷ 1a 'izārını: 'izārına D.

²⁵⁸ 2a der-pey: derhem D.

²⁵⁹ 5a dil-şüdegān: dil-şikenān D.

64²⁶⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Sen de bir vaqt ola nūş-ı mey-i nāb eyleyesin
Gülesün açılusun ref'-i hicāb eyleyesin
- 2 Dest-i cevrüñden olan çāki alup sīnemden
Bir zaman zīver-i dāmān-ı niķāb eyleyesin
- 3 Meded ey āh-ı seḫergeh saña kim didi varup
Böyle ol āfeti ser-germ-i 'itāb eyleyesin
- 4 Deheniñden ki gönül eyledi bir buse recā
Saña lāyık mı ki yoķ diyü cevāb eyleyesin
- 5 Ey şabā luṭf idüp ešnā-yı tekellümde aña
Ey Nedīm ağladıcı diyü hiķāb eyleyesin

18a

65²⁶¹

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Kime fāş eylesün derd-i dili feryāddan ğayri²⁶²
Kime yansun yaķılsun āh-ı āteş-zāddan ğayri
- 2 Çekerken zevraķ-ı şahbā-yı tūfan-ḫīzi ey sākī
Şadā-yı dil-keş olmaz her çi bād ābāddan ğayri

²⁶⁰ 64 Macit, Nedim Dîvânı, s.291.

²⁶¹ 65 Macit, age. s. 356.

²⁶² 1a derd-i dili: dil derdini D.

- 3 Getürmiş havza-i teşhîre tîğistân-ı müjgânı
Gönül mi kırtılır ol ğamze-i cellâddan ğayri
- 4 Yürekler mi toyar hîç ey perî ol tâb-ı ruhsâra
Seni kimler görür âyîne-i pülâddan ğayri
- 5 Ne vaz' eyler Nedîmâ gevher-endüzân-ı 'irfâne
Felek didükleri hârâ-ciger bî-dâddan ğayri²⁶³

66²⁶⁴

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Görinen nakş-ı ğam âyîne-i devrâne göre
Baçalım çeşm-i sitem-dîdemiz âyâ ne göre
- 2 Sâķî-i baķtı tehî-sâğar-ı ümmîd itmiş
Bu siyeh kâse degil meşreb-i rindâne göre
- 3 Heft-h'ân-ı ğamı bî-bâk güzer eyler ol kim²⁶⁵
Bî-muĥâba bir iki câm-ı levendâne göre
- 4 'Işķ ile şığmaz idi cân-ı Züleyhâ cisme
Sîne çâk olsa n'ola bu ğam-ı hicrâne göre²⁶⁶
- 5 Zülf-i dil-berde şabâ yoķla Nedîm-i zârı
Görinür mi 'aceb ol nergis-i fettâne göre

²⁶³ 5b hârâ ciger bîdâddan: târâ-ciger sedâddan M.

²⁶⁴ 66 Macit, Nedim Dîvânı, s. 336.

²⁶⁵ 3a bî-bâk: bî-ğam D; ol: o M.

²⁶⁶ 4b n'ola: -M.

18b

67²⁶⁷

Velehu

Mefā'ilün Feilātün Mefā'ilün Feilün

- 1 Revāk-ı mihri şikest itdi sīne-i şāfīn²⁶⁸
'Amūd-ı şubḥa ḥalel virdi sāk-ı şeffāfīn
- 2 Tutar göbek borısı ğoncayı açıldıķça²⁶⁹
Şikāf-ı pīreheninden o gül gibi nāfīn
- 3 Topuqlarıñ göricek mest olup şafāsından
Pābūc gibi açılup kaldı ağızı ḥaffāfīn
- 4 Meger lebin suḥan-ı tāze meşķ ider ki yine²⁷⁰
Güher-tırāşelerinden pür oldı eṭrāfīn²⁷¹
- 5 İçinde bir gümüş āyīne cilve itmeyicek
Nedür şafāsı Nedīmā ḳabā-yı zer-bāfīn

68²⁷²

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Bir nīm neş'e şay bu cihānıñ bahārını²⁷³
Bir sāğar-ı keşīdeye tut lālezārını

²⁶⁷ 67 Macit, Nedim Dîvânı, s. 308.

²⁶⁸ 1a Rûvāk: Revāc D; sīne: anber D.

²⁶⁹ 2a açıldıķça: göründikçe M.

²⁷⁰ 4a lebin: lebi M.

²⁷¹ 4b Güher: Şeker D; oldı: olmış D.

²⁷² 68 Macit, age. s. 360.

²⁷³ 1a neş'e: neşve D.

- 2 Āhı yetişdi bülbül-i zārın ki bāgbān²⁷⁴
Çüb-ı duḥān itdi gülün şāhsārını²⁷⁵
- 3 Bir dem mi var ki āh iderek ańmaya gönül²⁷⁶
Ey serv-ı kad seniñle geçen rüzgārını
- 4 Şevk-ı tamām va'de-i ferdāyı diñlemez²⁷⁷
Reşk aña kim cihānda bu gün buldı yārını
- 5 Düşmen ne deñlü saḥt ise şād ol ki ey Nedim²⁷⁸
Seng üzre gösterir zer-i kāmil 'ayārını

19a

69²⁷⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Esdikçe bād-ı şubḥ perīşansın ey gönül
Beñzer esir-i tırta-i cānānsın ey gönül
- 2 Gül mevsiminde tevbe-i meyden benim gibi
Zannım budur ki sen de peşimansın gönül
- 3 Ben saña bāde içme güzel sevme mi didim²⁸⁰
Benden n' için bu güne girizānsın ey gönül
- 4 Biğānedir mu'āmeleñiz 'aql u hūş ile²⁸¹
Güyā derün-ı sinede mihmānsın ey gönül

²⁷⁴ 2.beyit: 4.beyit D.²⁷⁵ İtdi: edindi D.²⁷⁶ 3.beyit: 5.beyit D.²⁷⁷ 4.beyit: 6.beyit D.²⁷⁸ 5.beyit: 8.beyit D.²⁷⁹ 69 Macit, Nedim Dîvânı, s. 314-315.²⁸⁰ 3. beyit: 4. beyit D.²⁸¹ 4. beyit: 5. beyit D.

- 5 Āyīne oldı bir nıgeh-i ĥayretiñle āb²⁸²
Bi'llāh ne saĥt āteş-i sūzānsın ey gōñül
- 6 Ĥac yollarında meş'ale-i kārவān gibi²⁸³
Erbāb-ı 'ışķ içinde nümāyansın ey gōñül²⁸⁴
- 7 Peymāne-i maĥabbeti şunduñ Nedīme çün²⁸⁵
Luţfeyle alma cāmı biraz ķansın ey gōñül²⁸⁶

70²⁸⁷

Velehu

Mef'ulü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 'ıyd oldı rūze-i ġama iftār vaķtıdır
Devr-i piyāle geşt-i çemenzār vaķtıdır
- 2 Doğdı sepīde-i seĥer-i 'ıyd ba'd-ezīn
Bang-ı ĥorūs-ı ṭālī'-i bīdār vaķtıdır
- 3 Germ it fūrūġ-ı tābıñı ey āfitāb-ı nāz
Çeşm-i niyāza bahşış-i envār vaķtıdır
- 4 Virsün dehān u rüy u lebiñ bāġ-ı ĥūsne zīb
Gül faşlı lāle mevsimi gülnār vaķtıdır
- 5 Kıoy pīş-i ehl-i ṭab'a bu şeş beyti ey Nedīm²⁸⁸
Best ü güşād-ı şeş-der-i eş'ār vaķtıdır

²⁸² 5. beyit: 6. beyit D.

²⁸³ 6a kārவān: kārவān D.

²⁸⁴ 6. beyit: 7. beyit D.

²⁸⁵ 7. beyit: 9. beyit D.

²⁸⁶ 7b Luţfeyle alma cāmı biraz ķansın: Luţfeyle cāmı bāri biraz ķansın D.

²⁸⁷ 70 Macit, Nedim Dīvānı, s. 293.

²⁸⁸ 5. beyit: 6. beyit D.

19b

71²⁸⁹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 O tıflı gör ne kıyāmet nigār olur giderek
 Hırāmı düşmen-i şabr u qarār olur giderek
- 2 Koyuñ şarāb-ı muḥabbetle kendüden gitsün
 Zamān gelür bu gönül hūş-yār olur giderek
- 3 Tarīk-i 'aşkda pā-māl-i sālīkān olsam²⁹⁰
 Bir iki naḳş-ı ḳadem reh-güzār olur giderek
- 4 Ḥayāl-i serv-i ḳadiñle gönül giderse bu eşk²⁹¹
 Fezā-yı sīnede bir cūybār olur giderek
- 5 Geçen bu dūzah-ı endūhdan selāmet ile²⁹²
 Behište her ḳademinde düçār olur giderek
- 6 Olursa pey-rev o çāpük-süvār-ı nazma Nedīm
 Semend-i ḫab'ı 'aceb rāhvār olur giderek²⁹³

72²⁹⁴

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sāḳ u sürīn ü ğabğab u leb meşrebimcedir
 Ser-tā-be-pāy ḫāşılı heb meşrebimcedir

²⁸⁹ 71 Macit, Nedim Dîvânı, s. 306.

²⁹⁰ 3a olsam: ol kim D.

²⁹¹ 4a gönül: ḳalır D.

²⁹² 5a selāmet ile: selāmetle D.

²⁹³ 6b 'aceb: - D.

²⁹⁴ 72 Macit, age. s. 279-280.

- 2 Bir cām bir de la'l-i lebin şundı muğbeçe
Pîr-i muğân olası 'aceb meşrebimcedir²⁹⁵
- 3 Bedr-i tamāma kim nazarıñ degmesün felek²⁹⁶
Meclisde 'ayş u nüş bu şeb meşrebimcedir
- 4 Sâğar gibi bahāne-i nüş-ı şarāb ile
Būs-ı dehān-ı yāri taleb meşrebimcedir
- 5 Bezm-i şarābdan geçemem doğrusı Nedīm
'İşret tabī'atımca tarab meşrebimcedir

20a

73²⁹⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Gel ey esîr-i zülf-i perîşānıñ oldıgım
Bilmez misin rübūde-i çevgānıñ oldıgım
- 2 Tāvūslar gibi çemenistāna çık yūri
Ey men fedā-yı hālet-i cevlānıñ oldıgım
- 3 Gördükçe bendeñi bu şeker-ğandeler ile²⁹⁸
Bildün mi tūṭi-i şekeristānıñ oldıgım
- 4 Ağyār korqusundan efendim bilür misin
Meclisde tā-be-şubḥ nighbānıñ oldıgım

²⁹⁵ 2b 'aceb: -D.²⁹⁶ 3a kim: tek D.²⁹⁷ 73 Macit, Nedim Dîvânı, s. 316.²⁹⁸ 3a ile: nedir D.

- 5 Pek istedi efendimi 'ıydıñ ikinci gün²⁹⁹
Luřf it Nedīm-i zārıñña ĩurbānıñ oldıđım³⁰⁰

74³⁰¹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilatü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sar ıfl iken o řūhı dađı nāmın almadan
Zevķ ehliniñ büyükleri peyđāmın almadan
- 2 Nāz ile beste-i zemekān şundı lebleri³⁰²
Cāmı çeküp elindeki bādāmın almadan
- 3 şanur idim ki 'anberi 'aşşarlar řatar³⁰³
Cāmım řemīm-i zülf-i siyeh-fāmın almadan
- 4 Āyīne-i gibi sır olamam ĩān-ı vuşlaşa
Āđūřa yārimiñ bütün endāmın almadan
- 5 Cānā řabāĩ irişdigi ĩātır-niřān mıdır
Senden Nedīm-i zār dağı kāmın almadan

²⁹⁹ 5a ikinci: üçüncü D.

³⁰⁰ 5b it:eyle D; gel: -M; Nedīm zārıñña: Nedīmine D.

³⁰¹ 74 Macit, Nedīm Dîvânı, s. 327.

³⁰² 2a beste-i zemekān: piste-i nemekān D.

³⁰³ 3a idim: idi M.

20b

75³⁰⁴

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 La'l-i nābiñ çāšnī senc-i 'itāb itmez misin³⁰⁵
Luṭf idüp ḵahr ile olsun bir ḥiṭāb itmez misin
- 2 Gāh engüşt-i muḥannāsın gehī la'lin görüp³⁰⁶
Dāne-i 'unnāb ile nūş-ı şarāb itmez misin³⁰⁷
- 3 Kāmetin seyr eyle inşāf it o bālā mışra'ı³⁰⁸
Zāhidā sen şā'ir olsañ intiḥāb itmez misin
- 4 Perde-pūş olduḵda ḥaṭ ruḥsārıñña seyr it hele³⁰⁹
İtdiḡiñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin³¹⁰
- 5 İşte şubḥ oldı amān ser-mestesin kāfir yeter³¹¹
Ba'd-ezīn bir laḥza meyl-i cāme-ḥ'āb itmez misin
- 6 Yoḵ mı bir luṭfuñ Nedīm-i zārıñña 'ıyd üstidir
Defter-i hicrānı sulṭānım ḥesāb itmez misin

³⁰⁴ 75 Mâcî, age. s. 311-312.

³⁰⁵ 1a çāšnī senc-i 'itāb: çāšnī-i senc-i 'itāb M.

³⁰⁶ 2a görüp: emüp D.

³⁰⁷ 2.beyit: 4.beyit D.

³⁰⁸ 3.beyit: 2.beyit D.

³⁰⁹ 4a seyr it: fikret D.

³¹⁰ 4.beyit: 3.beyit D.

³¹¹ 5a ser-mestesin: mestānesin D.

76³¹²

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ol benefşe ھاٲ gelür elbette rüy-ı dilbere³¹³
 ahvedir der-pey bezmde 'adetā gül-şekkere
- 2 Cebhesin táb-ı şaráb-ı nāz pür-táb eylemiş³¹⁴
 Gelmiş ebrular yine mestāne ھاٲer ھاٲere
- 3 Seyr idüñ arāyiş-i müjgān bir kez dīdesin³¹⁵
 Her birin baħş eylese ebrü olur bir dilbere
- 4 Böyle zür-ı büseden kimler kebüd itmiş 'aceb³¹⁶
 Kim leb-i gül-fāmı dönmüş ğonca-ı nīlūfere
- 5 Sāiyā nevbet Nedīmiñdir didi anneyleirim
 ul ul-i mīnā ne söyler diñle gūş-ı şāğara

21a

77³¹⁷

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 addeden gemiş nezāket yāl ü bāl olmuş saña
 Mey süzülmüş şīşeden ruħsār-ı al olmuş saña
- 2 Būy-ı gül tatīr olunmuş nāzıñ işlenmiş ucı
 Biri ھاūy birisi bir dest-māl olmuş saña³¹⁸

³¹² 76 Macit, Nedim Dīvānı, s. 132.

³¹³ 1a benefşe: benefşī D; elbette: evvelde D; rüy-ı dilbere: la 'l-i dilbere D.

³¹⁴ 2a táb: īn D.

³¹⁵ 3a müjgān: müjgān-ı D; bir: pür D; kez: ger D.

³¹⁶ 4a zür-ı: rüz-ı M.

³¹⁷ 77 Macit, Nedim Dīvānı, s. 273.

- 3 Ol büt-i tersâ saña mey nüş ider misin dimiş³¹⁹
El-amân ey dil ne müşkil bir su'al olmuş saña³²⁰
- 4 Sen ne cāmıñ mestisin bi'llāh kimiñ hayrānısın
Kendiñ aldırdıñ gönül n'olduñ ne hāl olmuş saña³²¹
- 5 Sihr ü efsün ile dolmuşdur derūnuñ ey kalem³²²
Zülf-i Hārūtuñ dimek mümkün ki nāl olmuş saña³²³
- 6 Yoğ bu şehr içre seniñ vaşf itdigiñ dil-ber Nedim³²⁴
Bir perī şüret görünmüş bir hayāl olmuş saña³²⁵

78³²⁶

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Niğāh it 'āşık-āzārī-i çarh-ı bī-güneh-gīre
Ki çekmiş bīdi Mecnūn gibi taraf-ı cūda zincire
- 2 Dili hem-çün ketān fersūde kıldı bir siyeh-çerde³²⁷
Ki ta'n eyler beyāz-ı gerdeni meh-tāb-ı Keşmīre
- 3 Gören ebrūlar üzre pīçişin ol kākül-i zerdiñ
Şanur zer-ğall ile āyet yazılmış rüy-ı şemşīre

³¹⁸ 2b hūy: cūy M; bir: - D.

³¹⁹ 3.beyit: 5.beyit D.

³²⁰ 3b bir: ter D.

³²¹ 4.beyit: 6.beyit D.

³²² 5.beyit: 3.beyit D.

³²³ 5b Zülf-i: Zülfi M.

³²⁴ 6.beyit: 8.beyit D.

³²⁵ 6b perī: güzel M.

³²⁶ 78 Macit, Nedim Dîvânı, s.345.

³²⁷ 2a kıldı: itdi D.

- 4 Hemān 'āşık tehī-mīnā-yı çeşmin eyler āmāde
Perī-zād-ı hayāl-i dil-rübā kıabil mi teşhīre
- 5 Olur pes-māndegī elbet muķarrer haşr-ı maṭlabda
Ki bā'ış mübtedāyı ma'nī-i haşr oldu te'hīre
- 6 Temāşā eyleyelden gülşen-i hüsn-i dil-ārāsın
Nedīmā çeşm-i ter hayretle döndi cūy-ı taşvīre

21b

79³²⁸

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Biri biriyle müjgān şafları ğavġāya girmiştir
Niġāh-ı ğamze gūyā şulḥ için araya girmiştir
- 2 İştıdim dür şadef pirāhenin çāk eylemiş çıkmış³²⁹
Meger ol dil-ber-i sīmīn-beden deryāya girmiştir
- 3 Didiler şehir-i nāz-ābād içinde 'işve sūķunda
O tācir-beççe bir dükkān-ı istiġnāya girmiştir
- 4 Temāşā eyleyüp āyīne içre 'aks-i ruḥsārīñ
Kıyās itdim perīdir siḥr ile mīnāya girmiştir
- 5 Fūrūġı kūhsār-ı āheni āb eylemek mümkün
O āteş kim hayālīñle dil-i şeydāya girmiştir³³⁰
- 6 Bugün pek ser-firāz u şādmān gördüm Nedīmāyı
Meger kim meclis-i maḥdūm-ı bī-hemtāya girmiştir

³²⁸ 79 Macit, age. s. 288.³²⁹ 1a eylemiş: eyleyüp D.³³⁰ 5b o: ol D.

80³³¹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşka düşdü m cān u dil müft-i cüvānān oldı hep
Şabr u tākāt maşraf-ı çāk-ı girībān oldı hep
- 2 Hāl kāfir zülf kāfir çeşm kāfir el-amān ³³²
Ser-be-ser iklīm-i hüsünün kāfiristān oldı hep³³³
- 3 Gerdeninden sīnesinden būseler itmişdi va'd³³⁴
Cümlesinden n'eyleyim kāfir peşimān oldı hep³³⁵
- 4 Bir nezāketle açup fes-güşesinden perçemin³³⁶
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrān oldı hep³³⁷
- 5 Şīve-i güftarı hemşīreñ mi öğretti saña³³⁸
Her sözüñ şirīn-zebānım cānıma cān oldı hep³³⁹
- 6 Sen dimişsiñ kim kimiñ derdiyle giryāndır Nedīm³⁴⁰
Hep mürüvvetsiz seniñ derdiñle giryān oldı hep

³³¹ 80 Macit, Nedim Dīvānı, s. 277-278.

³³² 2. beyit: 3. beyit D.

³³³ 2b hep: - M.

³³⁴ 3a itmişdi: itmiş M.

³³⁵ 3. beyit: 5. beyit D.

³³⁶ 4. beyit: 6. beyit D.

³³⁷ 4b hep: - M.

³³⁸ 5. beyit: 7. beyit D.

³³⁹ 5b hep: - M.

³⁴⁰ 6. beyit: 8. beyit D.

22a

81³⁴¹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sīnede evvel ne muhırık ārzūlar var idi
Lebde ser-keş āhlar āteşli hūlar var idi³⁴²
- 2 Böyle bī-ḥālet degildi gördiğim şahrā-yı 'aşk
Anda Mecnūn bīdler dīvāne cūlar var idi
- 3 Sen yine bir nev-niyāz 'āşık mı peydā eyledin³⁴³
Kūyuna yer yer dökülmüş āb-ı rūlar var idi³⁴⁴
- 4 Ben bugün bir nev-nihāl-i ḥusn ü ān seyreyledim³⁴⁵
Ṭarf-ı destārında sūnbül gibi mūlar var idi³⁴⁶
- 5 Ey Nedīm ey bülbül-i şeydā neden ḥāmūşsun³⁴⁷
Sende evvel çok nevālar güft u gūlar var idi

82³⁴⁸

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ol serv-i ḥoş-ḥırām 'aceb kaṅı sūdadır³⁴⁹
Seyl-i sirişk-i dīde anı cüst ü cūdadır³⁵⁰

³⁴¹ 81 Macit, Nedim Dīvānı, s. 352.

³⁴² 1b hūlar: şular M.

³⁴³ 3. beyit: 4. beyit D.

³⁴⁴ 3b yer yer: bir bir M; āb-ı rūlar: ebrūlar M.

³⁴⁵ 4a nihāl-i: bahār-ı D.

³⁴⁶ 4b destārında: ebrūsında M

³⁴⁷ 5a neden: niçin D.

³⁴⁸ 82 Macit, Nedim Dīvānı, s. 288.

³⁴⁹ 1a ḥırām: ḥırāmım D.

³⁵⁰ 1b dīde: dīdem

- 2 Görmez hayāl-i h̄ābda da rüy-ı maṭlabım
Tā rüz-ı haşr merdüm-i dīdem ğunūdadır³⁵¹
- 3 Baḳmaz fūrūğ-ı mihr-i cihān-tāba zerrece
Şām-ı ğam içre ıaldı dil ol māh-rūdadır
- 4 Dā'im vişāl-i dil-beri yād itmede gönül³⁵²
Mecnūn kendi kendi ile güft ü ğūdadır³⁵³
- 5 Ser-pençe-i ğamınla helāk olsa çāre yoḳ
Şah-bāz-ı çeşm-i yāre Nedīm dil-rübūdedir

22b

83³⁵⁴

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Tā ki çerb-i leb-i şīrīniñ ile medhūşum
Sāḳiyā cām-ı mey-i telḩe değişmem nūşum³⁵⁵
- 2 Āh ey kāfir-i naḩvet ne kaçarsın bilmem
Çāk-ı mihrāb mıdır yoḩsa benim āğūşum
- 3 Bir dem āh eylesem āteşkede-i derd ile³⁵⁶
Cūşīş-i laḩt-ı ciger zir-i leb-i ḩāmūşum³⁵⁷
- 4 Neş'e-i ḩūn-ı ciger gözde gözüm sāğarda³⁵⁸
Ġamze reşk itdi görüp cilve-i nūş-ā-nūşum

³⁵¹ 2b dīdem: baḩtım D.³⁵² 4a itmede: itmese de M.³⁵³ 4b güft ü ğūdadır: güfteğūdadır M.³⁵⁴ 83 Macit, age. s. 317-318.³⁵⁵ 1b nūşum: ğūşum M.³⁵⁶ 3a eylesem: etmese: D; ile: eyler D.³⁵⁷ 3. beyit: 4. beyit D.³⁵⁸ 4. beyit: 5. beyit D.

- 5 Beni gird-āba şalup dil-bere tenhāca bu şeb³⁵⁹
Gıtdiler zevrağ u şahbā ile 'aql ü hūşum³⁶⁰
- 6 Bir siyeh mestī ser-endāhte itmek dilerim
Bāde-veş geldi Nedīmā yine vaqt-i cūşum

84³⁶¹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ğamzeler iğbāl-i şevka günde biñ efsün oğur
Nikbet-i endūha hıttıñ "Tebbet" -i vārūn oğur
- 2 Kāmetiñ kūteh şanurlar 'ayb-binān-ı heves³⁶²
Nā-suğhanver mışra' -ı mevzūnı nā-mevzūn oğur
- 3 Pīş-i ebrūsunda gūyā kim o gūyā çeşm-i şūh
Bir hıcāzī dilber-i dil-keş-edādur nūn oğur³⁶³
- 4 Bilmez āyīn-i şifā-yı derd-i 'āşık n'iydügün
Bī-haber turmuş tabīb Enmūzec ü Kānūn oğur
- 5 İki üç harf ile peydadır Nedīmā rāz-ı 'aşk
Kim anı nākış nazarlar geh çirā geh çün oğur

³⁵⁹ 5a dilbere: yāra D;tenhāca bu şeb: bu şeb tenhāca D.

³⁶⁰ 5. beyit: 3. beyit D.

³⁶¹ 84 Macit, Nedim Dîvânı, s. 289.

³⁶² 2a şanurlar: sanur M; 'ayb: kutāh M.

³⁶³ 3b dilber-i: tıfl ki D.

23a

85³⁶⁴

Velehu

Mef ūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilün

- 1 'Uşşākuñ olsa n'ola fedā nağd-i cānları
Seyr itmediñ mi dünki fedāyī cüvānları
- 2 Şevk āteşine sen de tutuşduñ mı ey gönül
Gördüñ mi ol güleş tutuşan pehlevānları³⁶⁵
- 3 Ol perçemiñ nazīrini hātırdā mı gönül
Görmüş idiñ geçen sene sünbül zamānları
- 4 Çeng ü çegāne seyri ço tursun amān amān³⁶⁶
Seyr idelüm şu seyre gelen dil-sitānları
- 5 Ma'lūmdur benim suhanım mağlaş istemez
Farq eyler anı şehrimiziñ nükte-dānları

86³⁶⁷

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ol perī-rū 'āşıka rām olsa da māni' degil
Gündüzün olmazsa aḡşam olsa da māni' degil
- 2 Sīne şāf olsun hemān reyb ü riyādan zāhidā
Elde tesbīḡe bedel cām olsa da māni' degil

³⁶⁴ 85 Macit, Nedim Dîvânı, s. 355-356.

³⁶⁵ 2b gördüñ mi: seyr etmedin mi D; güleş: dün D.

³⁶⁶ 5a seyri:zevki D; ço: biraz D; amān amān: el-aman D.

³⁶⁷ 86 Macit, Nedim Dîvânı, s. 313-314.

- 3 Baña pistānlar turunc olsun hemān ben neyleyim³⁶⁸
Ruḥları gül çeşmi bādām olsa da māni' degil³⁶⁹
- 4 Ey büt-i 'ayār bil ki ḥāl-i müşkīniñ seniñ³⁷⁰
'Anber olsun da biraz ḥām olsa da māni' degil³⁷¹
- 5 Pek umar teşrīfīni 'ıydiñ ikinci gün Nedīm³⁷²
Gündüzün olmazsa aḥşam olsa da māni' degil

23b

87³⁷³

Velehu

Mef'ülü Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ülün

- 1 Ben kimseye açılmaz idim dāmeniñ olsam
Kim görür idi sīneñi pīrāheniñ olsam
- 2 Destide ḳadeḥde doyamam görmege bārī³⁷⁴
Ey gevher-i şeffāf seniñ maḥzeniñ olsam³⁷⁵
- 3 Dögülmege sögülmege ḳul olmağa bi'İlāh³⁷⁶
Hep ḳā' ilim ammā ki efendim seniñ olsam
- 4 Şem' olmaz isem bezmiñe bu sūz ile bārī³⁷⁷
Dergāhıña bir meş'ale-i rüşeniñ olsam

³⁶⁸ 3a ben: dem D.³⁶⁹ 3. beyit: 4.beyit D.³⁷⁰ 4a 'ayar: 'attār D; bil ki: baña D; senüñ: gibi D.³⁷¹ 4. beyit: 5.beyit D.³⁷² 5.beyit: 8. beyit D.³⁷³ 87 Macit, age. s. 317.³⁷⁴ 2a destide: destini M.³⁷⁵ 2. beyit: 4.beyit D.³⁷⁶ 3. beyit: 5.beyit D.³⁷⁷ 4. beyit: 2 beyit D.

- 5 Çeşmānıñın öğrensem o kāfirce nigāhın³⁷⁸
Bir laḥza Nedīm-i nigeḥ-i pūr-feniñ olsam

88³⁷⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ḥayretde ḳodı bu dil-i müştāḳı zülf ü ḥaṭ
Gösterdi kār-ı ef'ī-i tiryāḳı zülf ü ḥaṭ
- 2 Gel cüft ü ṭāḳ oynayalım bezm-i vaşda³⁸⁰
Olsun velīk cüfti ile ṭāḳı zülf ü ḥaṭ³⁸¹
- 3 Bir bāğdır cemāli ki gül-bergi rüy-ı āl³⁸²
Şeb-būyı ḥāl sünbül ü leylāḳı zülf ü ḥaṭ
- 4 Birisi şerḥ yazdı biri itdi taḥşiyē³⁸³
Alup miyāna ḥikmetü'l-işrāḳı zülf ü ḥaṭ
- 5 Varmaz dil ehli zābiṭe ḳāziye anlarıñ³⁸⁴
Zencīr-i ḥabsi ḥüccet-i itlāḳı zülf ü ḥaṭ
- 6 Çīn-i cebīni bil ki Nedīmā ḥarāb ider³⁸⁵
Mülk-i Ḥıṭāyı kişver-i Ḳupçāḳı zülf ü ḥaṭ³⁸⁶

³⁷⁸ 5. beyit: 6. beyit D.

³⁷⁹ 88 Macit, Nedīm Dīvānı, s. 302-303.

³⁸⁰ 2. beyit: 6. beyit D.

³⁸¹ 2b olsun: olsa M.

³⁸² 3. beyit: 2. beyit D.

³⁸³ 4. beyit: 10. beyit D.

³⁸⁴ 5. beyit: 11. beyit D.

³⁸⁵ 6a Çīn-i cebīni bil ki Nedīmā ḥarāb ider: Ṭutsun cihāmı ḥaşmeti tā ḥüsn ile ṭuta D.

³⁸⁶ 6. beyit: 23. beyit D.

24a

89³⁸⁷

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Neden āzürde olduñ nāzenīnim bī-sebeb bilmem
Beni öldürmege lāyık mı tā böyle ğazab bilmem
- 2 Baña zehr-i sitemdir ħasretiñle bāde-i 'işret
Ben ol mestim ki sensiz fitne-i cām-ı ıarab bilmem
- 3 Göñül pür-ıızırāb-ı ğayret ammā mest-i nāzımla
Bu demde cām-ı řahbā gibi kimdir leb-be-leb bilmem
- 4 Benim ol nev-müselmān-ı muĥabbet zülf-i kāfir kīř
Esīr itmek beni sünnet midir yā müsteĥab bilmem
- 5 Meye mest-i cünün-ı 'aşķ olan rüsvā-Nedīmim ben
Eger küstāĥ isem ma'zūr ıut resm-i edeb bilmem

90³⁸⁸

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Muıtırıbıñ feyzini gör la'l-i şeker ħāyında
Ki nefes ķand-ı muřaffā oluyor nāyında
- 2 Bir ıarafdan daĥı ey muĝ-beçe sen de görinüp
Bize derd olma mübārek ramazān ayında

³⁸⁷ 89. gazel: - D.³⁸⁸ 90 Macit, Nedim Dıvānı, s.133.

- 3 Baḡ hemān cünbiş-i dūnbāline ṭāvūs gibi
İtme nezzāre siyeh müzelere pāyında
- 4 Mest kendi gülüp altındaki raḡş oynardı³⁸⁹
Gördüm ol āfeti dūn bir düğün ālāyında
- 5 Bul Nedīmāyı ararsañ ol kemān-ebrūnuñ
Ebruvānında yāḡod zūlf-i semen-sāyında

24b

91³⁹⁰

Velehu

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 'Aybdur ḡalur kiri destinde yüzde ḡaresi³⁹¹
Dirhem ü dīnār ile aldanma 'ömrüm pāresi³⁹²
- 2 Öyle bir dürr-i yetīm-i nāzı eyler perveriş
N'ola ol ṭıflıñ şadef-kārı ise gehvāresi
- 3 Gerdiş-i sāḡar ḡadar ḡālet virirdi 'āşıḡa
Ṭıfl iken ol mest-i nāzıñ cünbiş-i gehvāresi³⁹³
- 4 İtmesün bī-hūde diller merhem-i la'liñ heves
Ḥanḡer-i müşkīn ebrūnuñ oñulmaz yāresi
- 5 Gösterir āyīne-i zānūda bir gird-āb-ı ḡūn
Ḥayret-āmūzī-i 'aşkıñ gerdiş-i nezzāresi³⁹⁴

³⁸⁹ 4a mest: sebt M; gülüp: - M.

³⁹⁰ 91 Macit, Nedim Dīvānı, s. 359.

³⁹¹ 1a ḡalur kiri: kiri ḡalur D.

³⁹² 1b ömrüm: cānım D.

³⁹³ 3b cünbiş-i gehvāresi: nergis-i bīmāresi D.

³⁹⁴ 5b āmūzī-i: āmūzān-i D.

- 6 N'ola gitse kendüden hayretle cân-ı nâ-şabür
Yâ seferdir yâ taḥammül çünki aşkıñ çâresi
- 7 Dil yine ser-geştedir tîr-hevâyî-veş Nedîm
Bir kemân-ebrûnuñ olmuşdur meger âvâresi

92³⁹⁵

Velehu

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 N'ola çālāk olursa merdüm-i efgende cādūdan³⁹⁶
O mest-i' işveniñ çıkmaz hayâli çeşm-i âhūdan
- 2 Degildir hāl ü haṭ şeb-būy bitmiş siḥr ile gūyā
Düşüp bir iki toḥm-ı taze sünbülzār-ı gīsūdan
- 3 'Aceb hūn-rîz Hindū-beççedir hāl-i siyehkārîñ
Ki gitmez desti dā'im ḳabza-yı şemşîr-i ebrūdan
- 4 Olur ser-pençe-yi ḥurşîd lerzân germ olup gāhî
Levendim âstîn-efşân-ı nâz olduḳça bāzūdan
- 5 Nedîmā ḥāme-i maḥdūma pey-revlik midir bilmem
Siyeh-zānū-yı kilküñ ḳaşdı bu reftār-ı dil-cūdan³⁹⁷

³⁹⁵ 92 Macit, Nedim Dîvânı, s. 330.

³⁹⁶ 1a merdüm-i efgende: merdüm-efkenlikde D.

³⁹⁷ 5b kilküñ: kilk M.

25a

93³⁹⁸

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cüş-ı mey şeydāsıdır keyfiyyet-i güftārımıñ
 Hānde-i gül mestidir peymāne-i ser-şārımıñ
- 2 Neş'e-i mey dāmen-i destimde bir ser-çeşmedir³⁹⁹
 Cām-ı Cem bir lāle-i hūd-rūsıdır kühsārımıñ
- 3 Vaşf-ı kaddiñle kıyāmetler kopardım şöyle kim
 Mihr-i maḥşer şemse-i dīvānıdır eş'ārımıñ⁴⁰⁰
- 4 Bū'l-'aceb kāşāne-i nūrum ki tāb-ı āfitāb⁴⁰¹
 Mevce-i deryā fūrūğ u tābıdır dīvārımıñ⁴⁰²
- 5 Vaşf iden şubḥ-ı bahārın şafvet-i tab'ın Nedīm
 Görmemişdir cüşiş-i feyzin dil-i bīdārımıñ⁴⁰³

94⁴⁰⁴

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 El yusun cāndan düşenler pençe-i müjgānına
 Tel taḫunsun düş olanlar kākül-i bī-cānına

³⁹⁸ 93 Macit, Nedim Dīvānı, s.310.

³⁹⁹ 2a neş'e-i: neşve-i D.

⁴⁰⁰ 3b dīvānıdır: dīvārıdır M.

⁴⁰¹ 4a 'aceb: - D.

⁴⁰² 4b fūrūğ u: fūrūğ-ı D.

⁴⁰³ 5b feyzin: feyz M.

⁴⁰⁴ 94. gazel: - D.

- 2 Dil-rübāya bī-vefālīk ḥaḫ bu kim pek 'aybdur
N'eyleyim güçdür bunı tefhīm şehri oğlanına
- 3 Aldı bir sevdāger-i dil-cūy 'aqlım kim henüz
Şāh-bender naşb olunmuş nāz şehristānına
- 4 Mey tamām oldı dirīgā sāḫī-i gül-çehreniñ
Tıymadıḫ sīb ü turunc ğabğab u pistānına
- 5 Āh kim hercāyidir bī-gāne meşrebdır biraz
Ol perīniñ söz mi vardır yoḫsa ḥüsn ü ānına
- 6 Luṭf ile nuṭḫ-ı hümayūnuñ anı vaşf itdi Ḥaḫ
Kim baḫar ğayri Nedīmiñ vaż-ı nā-cesbānına

25b

95⁴⁰⁵

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Ḥānde-i ğonca temāşā-yı nihālīñdendir
Tābiş-i şu'le gül-i berḫ-i cemālīñdendir
- 2 Hāleniñ reşk ile ḥūn oldığı ser-tā-be ḫadem
O miyāna şarılan kırmızı şālīñdendir
- 3 Deyr-i dil böyle şānem-ḫāne-i Ferḫār olmaḫ
Hep seniñ büt-i nāzende ḫayālīñdendir
- 4 Döndiği ḫāleb-i fersūdeye cism-i zārīñ
Yine ey rūḫ-ı revān fikr-i visālīñdendir

⁴⁰⁵ 95 Macit, Nedim Dīvānı, s. 284.

- 5 Var ise yine Nedīmā saña bu feyz-i suhan
Tūṭī-i nāṭıka-i şūh-meḳālīndendir

96⁴⁰⁶

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Murādıñ anlarız ol ğamzeniñ iz'ānımız vardır
Belī söz bilmeziz ammā biraz 'irfānımız vardır
- 2 O şūhuñ şundıĝı peymāneyi redd itmeziz elbet
Anıñla böylece 'ahd itmişüz peymānımız vardır
- 3 Münāsibdir saña ey tıfl-ı nāzım hūcetin al gel
Beşiktaşa yakın bir hāne-i vīrānımız vardır
- 4 Güzel sevmekde zāhid müşkiliñ var ise benden şor⁴⁰⁷
Bizim ol fende çok taḥkīkimiz im'ānımız vardır⁴⁰⁸
- 5 Kõoçup her şeb miyānıñ cānına cān k̄atmada aĝyār⁴⁰⁹
Behey zālim sen inşāf it bizim de cānımız vardır
- 6 Şıķılma bezme gel biĝāne yok da'vetlimiz ancak⁴¹⁰
Nedīmā bendeñiz ü bir daḥı sulṭānımız vardır⁴¹¹

⁴⁰⁶ 96 Macit, Nedim Dīvānı, s. 286.

⁴⁰⁷ 4. beyit: 5. beyit D.

⁴⁰⁸ 4b im'ānımız: itkānımız D.

⁴⁰⁹ 5. beyit: 6. beyit D.

⁴¹⁰ 6. beyit: 7. beyit D.

⁴¹¹ 6b vardır: - M.

26a

97⁴¹²

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Āfet-i cān didiler ğamze-i cellādıñ için
Naḥl-i gül söylediler kāmēt-i şimşādıñ için
- 2 Yazdı çün kilik-i kazā fitne ü āşūb emrin
Ara yirini açık koydı seniñ adıñ için
- 3 Çeşm ü ebrūya kafādārsın ey zülf-i siyāh
Sen de kāfirsın o kāfirlere imdādıñ için
- 4 Sen ki bülbül gül için nāle idersin bī-derd
Seni gülden ayırır nāle vü feryādıñ için
- 5 Çokdan ey kilik-i Nedīmā neden olduñ ḥāmūş⁴¹³
Bizi ḥasretde koduñ nazm-ı nev-icādıñ için

98⁴¹⁴

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Dehānı ḥasreti ḥuşk itmedik dehān mı kodı
Miyānı miḥneti ḥam kılmadık miyān mı kodı
- 2 Metā'-ı vuşlatına cān virirdim ammā kim⁴¹⁵
Amān o ğamze-i ḥūn-ḥ'ār bende cān mı kodı

⁴¹² 97 Macit, age. s.321.

⁴¹³ 5a neden: n' için D.

⁴¹⁴ 98 Macit, Nedim Dîvânı, s. 351-352.

⁴¹⁵ 2a vuşlatına: vaşlına D; cān: cānlar D.

- 3 Nice nişanlayabilsün gözüm o mekkārı
Niķābını açıcak 'aķıdan nişān mı ķodı
- 4 Siyāh ķaşları mı yoķsa Ķahramān-ı cemāl
İki ķılıç ķuşanup adın ebruvān mı ķodı
- 5 O gūne zālime 'arz-ı merāma kim ķādir
Niğāh-ı hışm ile lāl itmedik zebān mı ķodı
- 6 Nedīm haķ bu ki bendergeh-i belāğatde
Ķumāş-ı nazm-ı teriñ gezmedik dükkān mı ķodı

26b

99⁴¹⁶

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Eylemiş pīçide tār-ı kākülin gīsülara⁴¹⁷
Bir seped gül şanki berhem-bestedir⁴¹⁸
- 2 Kārzār-ı fitnede ol āfet-i tersā niye
Viridi çün tīg-i firengī pīç ü tab ebrülara
- 3 Ārzū-yı zaķm-ı nevk-i tīg-ı ğamzeñle seniñ
Teng olur ey şūh vādī-i ħarem āhülara
- 4 Bī-gümān eyler temesşül şüret-i 'ayba hüner
Fırşat-ı güftār yā Rab degmesün bed-gülara

⁴¹⁶ 99 Macit, Nedim Dîvânı, s. 341.

⁴¹⁷ 1a tār: gūy M.

⁴¹⁸ 1b seped: siyeh M.

- 5 Ye's ile pür-jengdir āyīne-i tūṭī-i dil⁴¹⁹
 an oturdı sille-i efsūsdan zānūlara⁴²⁰
- 6 Bizde eyler imtiḥān eṣmānı hep siḥrin Nedīm⁴²¹
 Taḥta-i meṣ-i füsūnuz Őimdi biz cādūlara⁴²²

100⁴²³

Velehu

Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilūn

- 1 Ser-i zūlfünde fiġān eylemek āyīn oldı
 Nāle-i dil ceres-i āfile-i īn oldı
- 2 Āb-ı ḥayvāndan iki cedvel olup efsürde
 Őūḥ-ı sīmin tenime sāk-ı billūrīn oldı
- 3 'Ude-i ḥāṭırı ben 'ude Őitāb itdike
 O büt-i ser-keŐiñ ebrūları pür-īn oldı
- 4 Őafvet-i ṭab'ımız artırdı ġurūr-ı ḥüsñin⁴²⁴
 Mest-i nāzım baup āyīneye ḥod-bīn oldı
- 5 Sūz-ı 'aŐ olmadı derdime devā ḥayf Nedīm
 Baḥt-ı ḥ'ābīdeye dāġım gül-i bālīn oldı

⁴¹⁹ 5a ye's: jeng M.

⁴²⁰ 5b efsūsdan: efsūs ile M. / 5. beyit: 6. beyit D.

⁴²¹ 6a hep siḥrin: siḥrin hep D.

⁴²² 6. beyit: 8. beyit D.

⁴²³ 100 Macit, Nedīm Dīvānı, s. 353-354.

⁴²⁴ 4a ḥüsñin: ḥüsñin M.

27a

101⁴²⁵

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Ākıbet gönlüm esir itdiñ o gīsularla sen
Hey ne cādūsın ki ateş bağıladıñ mularla sen
- 2 Böyle çapük geldiñ ey haṭṭ-ı siyeh ruḥsārına⁴²⁶
Var ise pervāza meşķ itdiñ piristularla sen
- 3 Ben mi sākī olayım bezme ṭururken sevdiğim⁴²⁷
Böyle sīmīn şaķlar billür bāzularla sen
- 4 Nāzdan ḥāmūşsuñ yoḥsa zebāmīñ duymadan⁴²⁸
İsteseñ biñ dāstān söylersiñ ebrularla sen
- 5 Bü'l-'aceb ayyār-ı efsüngersiñ ey kilik-i Nedīm⁴²⁹
Çok ṭabī'at ser-ḥoş eylersiñ bu dārularla sen⁴³⁰

102⁴³¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Cefā-yı ṭālī'-i nā-sāzkārı benden şor
Amān amān sitem-i rüzgārı benden şor

⁴²⁵ 101 Macit, age. s.326-327.

⁴²⁶ 2. beyit: 3. beyit D.

⁴²⁷ 3. beyit: 4. beyit D.

⁴²⁸ 4. beyit: 7. beyit D.

⁴²⁹ 5a 'acep: -D; ayyār: aḡyār M.

⁴³⁰ 5. beyit: 9. beyit D.

⁴³¹ 102 Macit, Nedim Dīvānı, s.290.

- 2 Düşüp ümmīde neler çekdiğimi ben bilürüm
Belā-yı keş-me-keş-i intizārı benden şor
- 3 Bir iki gün nice ğaddārılıkların gördüm⁴³²
Felek didükleri nā-pāydārı benden şor
- 4 Zamān-ı va'd-ı taḥassürde başkadur 'ālem⁴³³
O telḥ şerbet-i şirīn-güvārı benden şor
- 5 Henüz neş'esini görmeden ḥumār çeker
Nedīm-i dil-şude-i bī-ķarārı benden şor

⁴³² 3a gün: günde D; nice: ne D.

⁴³³ 4a va'd: va'de M.

27b

103

Ġazeliyyāt-ı Rāşid Efendi*Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün*

- 1 Girān-sāmān olan dellāl-veş kāle be-düş olmaz
Bilen kıadr-i metā'-i i'tibārın ħod-fürüş olmaz
- 2 Derün-ı sīne-i 'āşıkda jengār-ı hevā yokdur
Dil-i āyīnede timsālden ğayrı nüķüş olmaz
- 3 Me'ādın itmemek lāyık mıdır idrāk-i dānāya
Suġan müdrık degilken güm-sürāĝ-ı rāh güş olmaz
- 4 Alınca maķdem-i Leylī-i ma'nīden ħaber şā'ir
Nice Mecnūn gibi āvāre-i şahrā-yı hüş olmaz
- 5 'Alāyık riştesin kıat kıat görüp delķ-i müreffī'de
Ĥabīr-i ma'nī-i tecrīd olanlar ħırķa-püş olmaz
- 6 Meger kim sürme-i tārī-i şeb der-kār ola yoġsa
Zebān-ı merdüm-i lāl-i cedel-peymā ħamüş olmaz
- 7 Derūnında olur nevmīdī-i 'afv-ı Ĥudā ğālib
Budur bā'ış ki Rāşid çehre-i zāhid beşüş olmaz

104

Velehu*Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ılü Fā'ilün*

- 1 Şıĥhat refīķ-i rāh-ı müsāfir degil midir
Bürhān bu müdde'āya vesāfir degil midir

- 2 Medlül-1 vaz'-1 kıā'ide-i iştikāk iken
Kibriñ kibāra nisbeti zāhir degil midir
- 3 Hışmına ehl-i 'acz idemezse muķāvemet
Tertīb-i inkisāra da kıādir degil midir
- 4 Olsa 'aceb mi sāl-i 'ibādet fuzūlden
Ser-māye-i vücūd 'anāřır degil midir
- 5 Olsun mı dil-firīfte-i zīnet-i vücūd
Dūř-ı ferāğa řāl ü 'abā bir degil midir
- 6 Ey dil niřāb-ı 'āfiyet endīře-i umūr
Evvelde fikr-i ğāyet ü āhır degil midir
- 7 Zāhid kıo řa'n-ı bī-mezeyi Rāřide řaķın
Nūř-ı mey itmesün dime řā'ir degil midir

28a

105

Velehu*Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

- 1 Ğınā-yı kıalb 'aceb kımyā degil de nedir
Gedā-yı şabr-güzīn pādiřāh degil de nedir
- 2 Niřām-ı dā'ire-i kār-ķāne-i imķān
Delīl-i vaķdet-i zāt-ı Hıudā degil de nedir
- 3 Eger te'emmül olınsa melāl-i devlet ü cāh
Taķammül-i ğam u bār-ı cefā degil de nedir

- 4 'Ayān iken zarar aqtaran şīşe vü seng
Hilāf-ı cins ile ülfet belā degil de nedir
- 5 Beḳā-yı müddet-i alāyiş-i 'alāyık-ı dehr
Hemān maḳūle-i reng-i hınā degil de nedir
- 6 Nigāh-ı diḳḳat olınsa gözinde 'a'dānıñ
Ġubār-ı hātırımız tūtiyā degil de nedir
- 7 Muşībe ḡālib iken i'tibārı sāhīniñ
Şavāb böyle maḥalde ḥaṭā degil de nedir
- 8 İden şemātet-i bī-gāneye beni rāzī
'Azāb-ı tesliyet-i āşinā degil de nedir
- 9 Suḥan miḥekk-i 'ayār-ı 'uḳūl iken Rāşid
Tefāḫur ehl-i dile nā-sezā degil de nedir

106

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hātırım bulmaz güşāyiş bāde-i gül-fāmsız
Rūşen olmaz külbe-i tārīk-i ṭab'ım cāmsız
- 2 Ma'nī-i rengīn medār-ı i'tibār-ı lafzdır
Raḡbete olmaz sezā ḳışr-ı tehī bādāmsız
- 3 Hırḳa-i tecrīdsiz zevḳ-i ḳanā'at isteyen
Ārzū-mend-i ṭavāf-ı Ka'bedir iḥrāmsız

- 4 'Āşık ülfet-tāzeniñ taḥsīli tedbīr istemez
Murg-ı dest-āmūzı şayd itmek kolaydır dāmsız
- 5 Kıdret-i kesb-i ma'ānī olmamağla Rāşidā
Merdüm-i yek-deste beñzer tāze lafz ihāmsız

28b

107

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yāriñ olupdur yemek düşnām-ı zehr-ālūdesin
Hıān-ı ağıyāriñ yemekden sükkeri pālūdesin
- 2 Āb-ı rüy-ı şerm ü şābūn-ı peşimānı kadar
Ādemiñ bir pāk ider yoğdur dil-i ālūdesin
- 3 Kaşd iden taşvīr-i çeşm-i sürmenākin ibtidā
Kuḥl-ı māder-zād-ı āhūdan çıķarsun dūdesin
- 4 Her nigāh-ı dil-i firībiñ āfet-i cān-düzd iken
Arayan bulsa n'ola sende dil-i kem-būdesin
- 5 Ta'neden āsūdedir ehl-i melāmet kim kaçır
Vaķf-ı meh-tāb itmeden pīrāhen-i fersūdesin
- 6 Olmayan Rāşid şināsā-yı lisān-ı ḥāl-i naz
Añlamaz yāriñ zebān-ı şīve-i ma'hūdesin

108

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Menzil almazdı nişān-gāh-ı eşerde tīrimiz
Şu'le-i cevvalē-i āh olmasa zih-gīrimiz
- 2 Kīsemiz pūr-naḳd-i 'irfān oldıǵı ma'lūm idi
Olmasa mūm-ı edeb mühr-i leb-i taḳrīrimiz
- 3 Kimseler bīm-i 'ases çekmez derūn-ı ḥānede
Rāḥatız ğamdan olaldan künc-i 'uzlet yirimiz
- 4 Cünbiş-i 'arż-ı recādan şerm men' eyler bizi
Gerdiş-i reng-i ḥayādur ḥalḳa-i zencīrimiz
- 5 Rāşidā biz bilmeziz pervā-yı düşmen neydegin
Merd-i meydān-ı sükūtuz 'aczdır şemşīrimiz

29a

109

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Eylemem inkār esbāb-ı şafānıñ 'ālemin
Ben hele 'ālemde sākī görmedim keyfiñ ğamın
- 2 Dūrī-i menzil ider zann itme men'-i incizāb
Seyr ḳıl gülzār-ı dehriñ āfitāb-ı şeb-nemin
- 3 Māladır şimdi medār-ı rağbet ancaḳ görmedik
'Ālemiñ bu devridir hem gibi devridir hemen

- 4 Farķı yokdur olmadan mesrūr-1 māl-1 hūlyā
Pīş-i vicdānımda çekmek rüz-1 ferdānıñ ğamın
- 5 Bā'is-i zıkr-i mü'eşşerdir eşer andan bilür
Her kişi āyīne-i İskenderin cāmın Cemin
- 6 Devleti vābeste-i kıat'-1 merātib eyleyen
Eylemiş cāy-1 bülendiñ aña bürhān sellemin
- 7 Rāşidā itmez şikest-i dil kıabul iltiyām
Zahm-1 şemşir-i zebānıñ var mı görmüş merhemin

110

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Kimseniñ hālne zann itme ki im'ān ideriz
O kıadar var ki dahı baķmadan iz'ān ideriz
- 2 Düşmez ağyār ile itmek kıurı ğavğā vü cedel
Biz dahı 'arbedeye başlamadan kıan ideriz
- 3 Merd-i meydān-1 şehādetgede-i İslāmız
Niçe biñ kāfiri bir sözle Müslimān ideriz
- 4 Biz o muzyāf-1 ziyāfetgede-i derdiz kim
Cigeri mā-ķazar-1 süfre-i mihmān ideriz
- 5 Rāşidā tuħfe-i endişeyi küstāhāna
'Arza-i meclis-i maħdüm-1 suħan-dān idemez

29b

111

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Bī-gāne-i merām alur āşinā-yı ırs
Maħrūm ider kişiyi emelden belā-yı ırs
- 2 Küstāhlık mü'eddī-i ırmān-ı vaşl olur
Çok gördük oldıġın niçe kāmıñ fedā-yı ırs
- 3 Müstāġniyāne vaz' dururken zamānede
Düşmez hünervere reviş-i nā-sezā-yı ırs
- 4 Erbāb-ı sıklıete olamaz kimse müncezb
Bir gāhi daħı cezb idemez kehrübā-yı ırs
- 5 Şunma nevāl-i dehre şaķın dest-i ārzū
Māhı bī-ġayra tu'me ider iştiħā-yı ırs
- 6 Çeşm-i ġarīşe cāy-ı selāmet gelür ġātır
Gird-āba sevķ-i zevraķ ider nāħudā-yı ırs
- 7 İtmezdi dil vişāl için ibrām o āfete
Rāşid olaydı şabr ü şekībe rızā-yı ırs

112

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Vefā-yı merdüm-i bed mihr-i bī-vefālıķdır
Le'imden kerem ummaķ sitem-gedālıķdır

- 2 Ne kayd-ı dağdağa-ı hıfz ü ne telâş-ı luţuf
Gedāya faķr ü fenā özge pādişālıķdır
- 3 Zamān-ı kārda bī-gāneden beter görünür
Kerem kibārda bir sāde āşinālıķdır
- 4 Siyāh-baĥtī-i dil müjde-i telāfidir
Hücūm-ı zūlmetiñ encāmı rüşenālıķdır
- 5 Yeter delīl-i hüner ‘acz ü meskenet Rāşid
Şi’ār-ı ceĥl-i hem-vāre ĥodsitānlıķdır

30a

113

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Çeken āsīb-i dehri ārzū-yı devletin çekmez
Gören derd-i ĥumārı cām-ı şahbā ĥasretin çekmez
- 2 Gümān-ı saĥt-ı şabrı gerçi güçdür çekmek ammā kim
Hele anı çeken çarĥ-ı denīniñ minnetin çekmez
- 3 Çekerler dāra fırşat bulsalar bilmem n’içün dirler
Beni nev’-i zamāne birbiriniñ ĥayretin çekmez
- 4 Sözüñ varsa zebān-ı gūşe-i ebrū ile söyleş
Suĥan-sencān-ı bezm-i ‘işve ĥarfiñ şıķletin çekmez
- 5 Cihān-ı ārzūda şun’ı naķş-ı tāze vardır kim
Anıñ levĥ-i dile Behzād ĥulyā şüretin çekmez

- 6 Hıreddir çekdiren insana bu miḥnetleri yoḥsa
Siyeh-kūṣān-ı endīşe cihānıñ zaḥmetin çekmez
- 7 Çekilmek yegdir olmaḳdan eṣīr-i meh-veṣān Rāşid
Hele bilmezse de zevḳ-i vişālin firḳatin çekmez

114

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hülüs-ı 'ālemi naḳş-ı ber-ābdır dirler
Vefā zamānda 'ayn-ı serābdır dirler
- 2 Cihānda devlet ider 'aybın ādemiñ mestūr
Günāh iderse de farzā şevābdır dirler
- 3 Çıķınca nāmı mey-āşāmlıḳla bir rindiñ
Elinde āb görölse şarābdır dirler
- 4 Ümīd-i vuşlat iderken firāḳ-ı cānāyı
Egerçi çekmedik ammā 'azābdır dirler
- 5 O āfetiñ ḥam-ı zülfünde nāle ḳıl Rāşid
Du'ā-yı nīm-şebi müstecābdır dirler

30b

115

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Olup cārī-i dü-çeşm-i ḥūn-feşānımdan benim cūlar
İki göz kibri oldı eşk-i ḥūnin üzre ebrūlar

- 2 Güzel ma'lûm olurdu kıayd-ı rüçhân-ı suhân-sencân
Kıonaydı çârsû-yı hıod-fürüşâna terâzûlar
- 3 Dü-çeşm-i nâz ile ta'lîm-i bîdârî ider her şeb
Dil-i ehl-i sülûka tekye dîvârındaki hûlar
- 4 Derûnunda hezârân şûret-i endîşe peydâdır
Yeter âyîne-i 'âlem-nümâ dânyâya zânûlar
- 5 Ser-i jülîde-müyân-ı fenâ destârını bilmez
'Aceb mi tayılasân-ı düş-ı abdâl olsa gîsûlar
- 6 Suhândır Râşidâ mîzân-ı bâzâr-ı hünerver kim
'Abeş tırtılmasun erbâb-ı tıab'a nâ-suhân-gûlar

116

Velehu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bâr-ı nahıl-ı fikri şîrîn şanma bî-hengâm iken
Meyve-i endîşeñi yazık kıoparma hâm iken
- 2 Hıoş-güvârî-ı şarâb-ı telh-veş şîrîn gelür
Bûs-ı la'li baña zehr-âlûde-i düşnâm iken
- 3 Âdemi eyler tıama' pâ-beste-i bend-i belâ
Dânedir şayd eyleyen zâhirde âlet dâm iken
- 4 Menzil almak hı'âhişiyile nî-süvârân-ı heves
Tevsen-i tıab'ı hııredin 'acz iderler râm iken

- 5 Olmamağ mümkün midir āvāre-i şöhret kişi
Eyleyen Rāşid cüdā kandan 'aķıķı nām iken

31a

117

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dīde-i şeb zinde-vār ķalb-i müsīnādır baña
Tārī-i şeb ser-i meh çeşm-i temāşādır baña
- 2 Añladım tertībini bezm-i mükāfātıñ tamam
Derd-i firķat müjde-i vaşl-ı dil-ārādır baña
- 3 Feyz-i nevmīdī beni ķılsa 'aceb mi bī-niyāz
Ye's-i sedd-i cādde ĥarf-ı temennādır baña
- 4 Şūĥı ŧab'ım ider her demde tekrār-ı neşāŧ
Hūşyārī-i şafā keyf-i dü-bālādır baña
- 5 Cüst ü cūy-ı fikre ĥācet ķor mı hengām-ı suĥan
Genc-i ŧab'ımda nice ma'nā müheyyādır baña
- 6 Rāşid īcāb-ı ĥurūş-ı lücce-i taķrīr iden
Cūş-ı feyzā feyz ŧab'-ı bī-muĥābādır baña

118

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Saña sāķī dimem āyīne-i İskenderi göster
Baña āyīne-i 'ālem-nümā-yı sāğarı göster

- 2 Şemâtet hîz a'dâ tesliyet fermâ-yı ihvândır
Mükedderde olursañ kendüni ğamdan biri göster
- 3 Eger baş gösterirse sîmyâ-kârân-ı endîşe
Derûn-ı hırķa-i endîşeden sen de seri göster
- 4 Getür tûfân-ı Nûhı yâdına çarh-ı kühen sâliñ
Cihâna cüşiş-i seyl-âbe-i çeşm-i teri göster
- 5 İdüp bu 'arşagehde zülfeķâr-ı hâne-i der-kâr
Suhan-gû bana Râşid destbürd-i Hâydarı göster

31b

119

Velehu

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Olma eşîr-i çâşnî-i hûlyâ 'abes
Kılma nüzül mâideye iştiḥâ 'abes
- 2 Zann itme inkisâra olur tesliyet müfîd
Bil oldığın şikest dile mûmyâlama 'abes
- 3 Deryûze-i emelde olur 'âleme gelen
Girmez derûn-ı hâne-i ğayra gedâ 'abes
- 4 Hâsret-keşân-ı vaşlıña hicrân-ı belâ yeter
'Uşşâķ-ı zâra eyleme ğayrı cefâ 'abes
- 5 İksîr-i feyzdür koma elden kanâ'ati
Evķâtin itme şarf reh-i kîmyâ 'abes

- 6 Virmez vaḳār zāt-ı fūrū-māyeye ğurūr
Nev-devletān-ı cāha olur kibriyā 'abes
- 7 Ārāyiş-i cihāna gönül virme Rāşidā
Olma esīr-i kevkebe-i sīmyā 'abes

120

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Gören şanur beni bī-hūde āh-ı serd çeker
Bu tābhānede bilmez gönül ne derd çeker
- 2 Sülūk-i pīşe-şināsā-yı ḳadr-i sālikdir
Çekerse ğayret-i hem-rāhı rāh-neverd çeker
- 3 Mu'īn olmayıcaḳ zūr-ı āzmāyiş-i 'aşḳ
Kemān-ı saht-ğamı şanma degme merd çeker
- 4 Medār-ı cezbe ki reng-i güher-i bādendir
O māhı sīneye 'uşşāk-ı çehre-i zerd çeker
- 5 O şūhı Rāşidā olur şanma ḥaṭṭ-ı ber-āverden
Yed-i ḳazā-yı varaḳ ḥūsne lāciverd çeker

32a

121

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Zebāna yol bulabilsün mi güft ü güy-ı niyāz
Ġulū-yı girye iken 'uḳde-i gelū-yı niyāz

- 2 Şafā-yı neş'e-i şahbā-yı kām mümkindür
Mey-i taleble pür olsun hemān sebū-yı niyāz
- 3 Bir ümmīd yeter her nihāl-i ṭab'-ı lişām
O şūre-zāra yazıķ dökme āb-ı rūy-ı niyāz
- 4 Kıo şimdi nāzını müstāgnī-i niyāz itsün
Zamān olur ki gelür vaķt-i cüst ü cūy-ı niyāz
- 5 Dimāğ-ı nāzını vaķf-ı zükām-ı nahvet ider
Meşāmıña o perīniñ toķunsa būy-ı niyāz
- 6 Yıķar zemīn-i vişāle o āfeti Rāşid
Kıalursa böyle hümüm u sitem ğulū-yı niyāz

122

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Göñül ol tünd-hūdān baķtıña mihr-i vefā çıķdı
Benim ħāhişger-i vaşl olduğum cümle saña çıķdı
- 2 Rızā virmez bekā-yı meclis-i şevķa anıñçündür
Miyān-ı ehl-i dilde adı dünyāniñ fenā çıķdı
- 3 Kemend-i zülfüne perçin dimek ķaşd eyledi ammā
O kāfir mācerā-yı nāzıñ ağızından ħatā çıķtı
- 4 O tıflı ħūn-ı dille besledim vuşlat ümīdiyle
Diriğā mihribān zānn itdigim bir bī-vefā çıķdı

- 5 Teġāfūl pīşe-i nā-mihribān iken hele Rāşid
Bizimle ol büt-i bī-gāne-meşreb āşinā çıktı

32b

123

Velehu*Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

- 1 'Ayār-ı nef'-i mey-i hoş-güvārı biz bilürüz
Devā-yı 'ācil-i derde humārı biz bilürüz
- 2 Ne bilsün añı şafā güsterān-ı mesned-i şevķ
Netīce ğam didiġiñ yādigārı biz bilürüz
- 3 Zebān-ı kūşe-i ebrūsıdır tekellüm iden
Lisān-ı naġvet-i ehl-i vaķārı biz bilürüz
- 4 Sefīne-i dili sāġil-nişīn-i ye's iderüz
Ki hep müsā'ade-i rüzġārı biz bilürüz
- 5 Ŧabī'atın bize öġretme çarġ-ı kec-reviñ
Felek didikleri nā-sāz-kārı biz bilürüz
- 6 Firīb-i va'deye dil-beste olmazız zīrā
Ne rütbedir keder-i intiżārı biz bilürüz
- 7 Şüküfte-rū Ŧutarız dāimā gül-i dāġı
Şafā-yı gülşen-i her-dem bahārı biz bilürüz
- 8 Mişāl-i āb-ı güher pāk ü şāf olur Rāşid
LeŦāfet-i suġan-ı ābdārı biz bilürüz

124

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Revnağ-ı 'arız-ı hañ-ı 'izārın bilürüz
Bāğ-ı ħüsnüñ eşer-i luñf-ı bahārın bilürüz
- 2 Her kez dāire-i bezm gerekdir mīnā
Bezm-i 'işretkedeniñ küñh-i medārın bilürüz
- 3 Yine demsāz-ı fiğān-ı dil-i nālān olamaz
Bülbülān-ı çemeniñ gerçi hezārın bilürüz
- 4 Nāvek-i ħasreti geçse ne 'aceb cānımıza
Zevğ-ı zaħm-ı müje-i sīne-güzārın bilürüz
- 5 Der-i yāra varırın ħāñıra gelse Rāşid
Biz dil-i güm-şüdeniñ cāy-ı ħarārın bilürüz

33a

125

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Dil-i şürīdede cem'iyet-i sāmān olmaz
Cāme-i merdüm-i mecnūnda girībān olmaz
- 2 Feyz her 'aşrda mevķūfdur isti'dāda
Gül-i taşvīr-i bahār olsa da ħandān olmaz
- 3 Çehre pīrāyi-i meşşāta-i 'afv olmayıcağ
Cürm-i ħāl-i siyeh 'arız-ı ħufrān olmaz

- 4 Fikr-i encāmı ser-āğāz-ı umūr eyler ise
Kārdan soñra hıred-pīşe peşīmān olmaz
- 5 Yine hem-cinsdir āzürde iden hem-cinsin
Kıflı çü yine ziyānkārı-ı sūhān olmaz
- 6 Zūlmet-i reng-i midād içre nihāndır Rāşid
Suḥān-ı pāk gibi çeşme-i ḥayvān olmaz

126

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Cevr maḳdūr-i şikībā-yı dil-i teng olmaz
Şīşe tāb-āver-i zūr-ı sitem-i señg olmaz
- 2 Olabilmez ḥas ü ḥāşāk ğarīm-i āteş
Zāhid-i ḥuşk ḥarīf-i mey-i gül-reng olmaz
- 3 Dildür ancaḳ ser-i zūlfünde iden nāle-i 'aşḳ
Yoḥsa bülbül gibi her murğ şeb-āheng olmaz
- 4 Şulḥdur rābıṭa-i ülfeti ḥüsn ü 'aşḳıñ
Āştīgāh-ı muḥabbetde gönül ceng olamaz
- 5 Rāşidā işte terāzū-yı nigāh ü inşāf
Ḥazef-i ğayr dūr-i nazm ile hem seng olmaz

33b

127

Velehu*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*

- 1 Bağlanur rāh-ı temāşā şiken-i mūsında
Tolaşur pāy-i nigeh dāmen-i gīsūsında
- 2 Hüb u zıştın bilinür miydi meger mertebesı
Nazarın olmasa sencide terāzūsında
- 3 Buldılar ħarf şināsān-ı zebān-ı ĩmā
Başka ma'nā suĥan-ı küşe-i ebrūsında
- 4 Kim iderdi 'acebā ĥüsn-i bahārı taķrır
Olmasa nātıķa-i ĥāl leb-i cūsında
- 5 Bulmaz endişe-i erbāb-ı taĥayyül şüret
Olmasa cilveger-i āyine zānūsında
- 6 Döndi ĩhām ile bādām-ı dü maĥza Rāşid
Suĥanın menķıbet-i çeşm-i suĥan-gūsında

128

Velehu*Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün*

- 1 Niyāz-ı germi 'āşık vuşlata iķdām için şaķlar
O āfet dahı nāzı sıķlet ü ibrām için şaķlar
- 2 O şühı şanma kim ser-keşliginden iltifāt itmez
Zamān-ı ruĥsat-ı gül-büseyi bayrām için şaķlar

- 3 Gönül geçdi hevādan almadı bir nesneye meyli
Mey-i gül-gūnı virseñ mevsim-i ālām için saqlar
- 4 Cedel-kārāna hāmūṣī kadar rengīn cevāb olmaz
Sūkūtı merd-i dānā haṣmını ilzām için saqlar
- 5 ‘Abeṣ hıfz eylemez ehl-i mekārım himmetin Rāṣid
‘Atīk-i ṣāf-gevher āb-ı rūyın nām için ṣaqlar

34a

129

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Olup dem-serdī-i endūhden efsürde-ten mīnā
Hemān rindān gibi giydi içinden pīreheñ mīnā
- 2 Hūmār öldürmüş idi mey dükendikde hele Sāķī
Yirine geldi cānım oldu zīb-i encümen mīnā
- 3 Bahār-ı feyzdür açsun gül-i la‘lin ü ruḥsārın
İdüp haṭṭ-ı ruḥ-ı sāķīyi hem-reng-i çemen mīnā
- 4 Derūnunda görüp timṣāl-i rūḥ bāde-h‘ārāyı
Baña geldi bakılsa ṣāf-ter āyīneden mīnā
- 5 Hūrūṣ-ı soḥbet-i mestāne degil cāy-ı ‘aceb Rāṣid
Ki olur ulul deyüp germiyyet-efrāz-ı suḥan mīnā

130

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Kebūd cāme sezā-yı ıřad-i bütān görünür
Şarāb şīşede hem-reng-i erguvān görünür
- 2 Gel itme naıd-ı sitem ber-kef olduğun inkār
Şaķın şaķın saña ol şūh dil-sitān görünür
- 3 Esir-i dām olan murg-ı rişte-ber-pāya
Miyān-ı şu'le daķı olsa āşiyān görünür
- 4 O şūh ider şeker-efşānī-i suhan ammā
Ne cünbiş-i leb olur farķ ne dehān görünür
- 5 Nice dinür 'acebā Rāşide füsürde-nihād
Bu süz-i nazma göre āteşin zebān görünür

34b

131

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ferāh meşreb-i 'aşķ eyler ıztırāb ile baħş
İder havşala-i şabr eger 'azāb ile baħş
- 2 Meāl-i mes'ele-i nāz böyle cevr midir
Seniñle eyleyelim ey peri kitāb ile baħş
- 3 Zamānemizde bulunmaz mümeyyiz-i ebħās
İder bulunsa da endişe-i şavāb ile baħş

- 4 Olur beyān-ı şadedde hicāb-ı nuṭk hicāb
Ḥamūşluḡ eyüdüŕ itmeden hicāb ile baḡs
- 5 İder mu'ārızā sedd-i girīve-i ilzām
'Abeşdir eyleme şaḡş-ı cedel-meāb ile baḡs
- 6 Mebāḡiş-i 'ulemā bi-nişābdır Rāşid
Miyān-ı 'aşḡ-ı muḡabbetdedir nişāb ile baḡs

132

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Yine ḡisū-yı cānān oldı ḡayfā ḡalḡa-ber-ḡalḡa
Baña olmaḡdadır zencīr-i sevdā ḡalḡa-ber-ḡalḡa
- 2 Miyān-ı ḡalḡa-i tevḡīde girdikde o ḡül-ḡehre
Olur eṭrāfına zūhhād-ı şeydā ḡalḡa-ber-ḡalḡa
- 3 Degildir cevher ancaḡ farṡ-ı ümmīd-i şehādetten
Olur mevc-i nigeḡ-i tiḡıñda cānā ḡalḡa-ber-ḡalḡa
- 4 Şikenc-i kākülüñden dil niḡe vā-beste olsun hīḡ
Olurken ef'ī-i pīḡīde-āsā ḡalḡa-ber-ḡalḡa
- 5 Dirīḡ eṭrāfıma oldı ḡam-ı cevr-i felek Rāşid
Mişāl-i 'uḡde-i girdāb-ı deryā ḡalḡa-ber-ḡalḡa

35a

133

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Kirişmeyi dime vā-beste-i niyāz eyler
O 'işveger büt-i şannāze tāze nāz eyler
- 2 Gubār-ı hırş ide gör dīde-i şama'ı
Türāb-ı seyl-i şazā kuşl-ı çeşm az eyler
- 3 Te'ākub üzre yürür devr-i rif'at-i devlet
Nesīm lücceyi geh şīb ü geh firāz eyler
- 4 'Aceb mi olsa cihānger ü merdüm-i lāşayd
'Inān kemne olan raşş türktāz eyler
- 5 İder metā'-ı selāmetle 'arz-ı kālāyı
O kim derūnını şandūş-ı ketm-i rāz eyler
- 6 Şad-i bütānı nāz ü cilve iden āhımdır
Nihāl-i tāze nesīm ile ihtizāz eyler
- 7 'Ayār-ı dāniş-i yārānı bilmege Rāşid
Bu nazm-ı tāzeyi mīzān-ı imtiyāz eyler

134

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Her haş ne-şinās ādem ile ülfete tevbe
Her serv şabī'at ile germiyyete tevbe

- 2 Şandım negīni şoĥbet-i ebnā-i zamānı
Yā Rab bu kühen-kārı-ı bī-lezzete tevbe
- 3 Bir vaż'-ı ciger-süz ideyor 'ālemi tekdır
Yā Rab fenā şan'at imiş naĥvete tevbe
- 4 Cāh ehliniñ evzā'ını bī-hūde görelden
İtmek geliyor ĥaṭırına devlete tevbe
- 5 Zillet mi olur hiç tebaşbuş gibi Rāşid
El-ķışşa müdarā didigiñ şan'ata tevbe

35b

135

Velehu*Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

- 1 Ne gūne keş-me-keş-i ķavs-ı ebruvān çekilür
Ki zōr-ı meşķ ile żann itme her kemān çekilür
- 2 Vişāl için ne ķadar nāz iderse itsün yār
Ümīd luṭf olunan yerden imtinān çekilür
- 3 Egerçi ĥaylice āşüfte ĥūyduz ammā
Çekilse duĥter-i rez ekşerī nihān çekilür
- 4 Anıñ maĥalline 'aşķ başķa tāb virür
Ne deñlü olsa da vaż'-ı bütān girān çekilür
- 5 Raķībe 'arż-ı cemāl eyledikçe revzenden
Hemān beni görüp ol āhū-yı zamān çekilür

6 Reh-i senā vü sitāyişde Rāşidā şimdi
 atār-ı vaşf-ı cenāb-ı Hūdā yegān çekilür

136

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefa'ilü Fā'ilün

- 1 İtmekdedir hemīşe hem-āğūş 'adūları
 İstānbuluñ bu vaz'dadır māh-rūları
- 2 Çün 'aşk-ı yār oldı zamīrinde müstetir
 Zühhādıñ olmasa n'ola bī-hūde hūları
- 3 İtdi reh-i nezāreyi eşk-i firāk sed
 Yodur hele gözüm görecek tünd-hūları
- 4 Oldı arīn-i sūz ru-ı āteşinine
 Olursa zūlfünüñ n'ola pür-piç mūları
- 5 Bāğ-ı ümīd virmedi bir nev-bahār-ı kām
 Dödüm o şūre-zāra dirīğ āb-ı rūları
- 6 aşdı şināhkāri-yi emvāc-ı bādedir
 Sāī 'aceb midir bağal itse kedūları
- 7 Devrāndır uşūle gelür belki Rāşidā
 Var vechi def ' eylemeseñ ārzūları

36a

137

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Muḫaddem kendiñi āmāde-i vaz' -1 mükāfāt it
Var andan soñra dil-ḥāhıñ ḫadar terk-i mübālāt it
- 2 Ḥamūşān-1 edebdir ḫarf-gīrānı iden ilzām
Olup sākit zebān-1 ḫa'n-1 bed-gūyānı iskāt it
- 3 Gubār-1 kīneden şāf ol şafā-yı ḫāḫır isterseñ
Muḫassal sīneñi āyīne-i bezm-i muşāfāt it
- 4 Vücūduñ perde-i dīdār-1 ma'nī olduğın añla
Nihān ol dīdeden çün nağme-i seyre maḫāmāt it
- 5 Bütāna zāhidān dil virdigin inkār iderlerse
Bu da'vāyı bir iki nāzenīn şāhidle işbāt it
- 6 Ne ḫıl bir kimseyi mecrūḫ-1 zaḫm-1 nāvek-i āzār
Ne levḫ-i sīneñi āzürde-i sehm-i mücāzāt it
- 7 Telāş-1 berg ü sāz eylerse her çīn-cebheñi Rāşid
Ḥaşīr-āsā cebīni ferş-i miḫrāb-1 münācāt it

138

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

- 1 'Āşık ḫalāş-1 zülf-i girih-gīr olur mı hīç
Mecnūn-1 rehā girifte-i zencīr olur mı hīç

- 2 İtmez eŖer o seng-dile āh-ı cān-gūdāz
Pūlād rahne-i dīde-i ŖemŖīr olur mı hi
- 3 Dirdüm meger o eŖm-i siyāha apılmıŖım
Ŗīr-i jiyān rübūde-i nahcīr olur mı hi
- 4 Teslīmdir azāya eger var ise 'ilāc
Tedbīr yoğsa māni'-i tadīr olur mı hi
- 5 Ťoymaz ĖarīŖ-i vaŖl temāŖā-yı yārdan
RāŖid gūrisne-eŖm-i Ťab' sīr olur mı hi

36b

139⁴³⁴**Ġazeliyyāt-ı Nā'ili Efendi***Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün*

- 1 Mesihā-süz olan derdüñ eṭibbā rūḥ yazmışlar
Leb-i la'lüñ nemek-pāş-ı dil-i mecrūḥ yazmışlar
- 2 Vişālüñle güzārān bir deme dīvān-ı kısmetde
Berāt-ı 'ıyş-ı Cem menşür-ı 'ömr-i Nūḥ yazmışlar
- 3 Degül mā'ı kabāda ṭal'atuñ naḳḳāşlar gūyā
Zemīn-i lāciverde bir dıraḥşān yūḥ yazmışlar⁴³⁵
- 4 Yazanlar çeşm-i mestüñ Rüstem-i Şeh-nāme-i āşüb
Maḥabbet 'ālemin bir tīg ile meftūḥ yazmışlar
- 5 O ser-meşḳ-i ḳalemsin mā-ḥaşalsın levḥ-i fıṭratdan⁴³⁶
Muşavverler ki Yūsufdan seni memdūḥ yazmışlar

Tetimme

- 6 Ḳomuşlar nāmını teşrīḥ-i miḥnet tīg-ı ğamzeñle⁴³⁷
Tenüm şad çāk idüp bir nüşā-i meşrūḥ yazmışlar
- 7 Ḳalem vaz' eyleyenler nüşā-i tevḳī'-i iḳbāle
Felekden iltimās-ı devleti mercūḥ yazmışlar⁴³⁸
- 8 İdenler nāme-i 'aşḳ-ı cüvāñide şuver-kārī⁴³⁹
Raḳībī meclis-i cānāneden maṭrūḥ yazmışlar

⁴³⁴ 139 Haluk İpekten, **Nā'ili Dīvānı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990, s. 193.

⁴³⁵ 3b yūḥ: būḥ D.

⁴³⁶ 5a fıṭratdan: fıṭratda D.

⁴³⁷ 6a miḥnet: minnet D.

⁴³⁸ 7b devleti: devlet D.

⁴³⁹ 8a nāme-i 'aşḳ-ı cüvāñide: nāme-i 'aşḳun cevābında D.

- 9 Olanlar Nâ'ilî imzâ nüvîs-i hücçet-i hûbî
Göñül mülkini istiğlâl idüp merbûh yazmışlar

37a

140⁴⁴⁰

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Gerdenüñ şem'a-i fânûs-1 girîbânuñdur
Mâh-1 Nahşeb gibi maħbûs-1 girîbânundur
- 2 Dâğ-1 mihr olsa o zer düğme-i yektâ ne 'aceb
Ki o mehcûr u bu me'nûs-1 girîbânuñdur
- 3 Eylemiş bedri der-âğûş olup engüşt-nümâ
Mâh-1 nev hey'et-i maħsûs-1 girîbânuñdur
- 4 Cây-1 âğûş-1 raķîb olmasun ol gerden-i pāk
Ki şikest-âver-i nāmûs-1 girîbânuñdur
- 5 Çıķaran 'âlemi başdan senüñ ey hil'at-1 cāh
Vaķt-i pūşışde olan bûs-1 girîbânuñdur
- 6 Görelî dāmlıgın dāne-i hāl-i zeķana
Fitne dāmen-keş-i cāsûs-1 girîbânuñdur
- 7 Nâ'ilî-veş bizi de ağladan ey meh şeb ü rûz
Ĥasret-i gerden ü efsûs-1 girîbânuñdur

⁴⁴⁰ 140 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 194.

141⁴⁴¹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 İncinme cevrine daħı ol mäh tazedür
Bilmez nevāziş-i dili bi'llāh tazedür
- 2 Bīgānelerle cünbişi ol naħl-i nevresün⁴⁴²
Āha ħavāle eyler idüm āh tazedür
- 3 Gözler görüp o mähı kulaqlar işitmemiş
Guft u şenīdi 'āleme her gāh tazedür
- 4 Ol mäh-ı nev raķīb ile yābāna gitmesün
Bilmez ne olduĝın ħaţar-ı rāh tazedür
- 5 Olmış berāt-ı ħüsnine kayd-ı ħayāt o ħaţ
Ĥaţ tāze ħüsn tāze o nevcāh tazedür

37b

142⁴⁴³

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Kūyuñda nāle kim dil-i müştāķdan ķopar
Bir naĝmedür ħicāzda 'uşşāķdan ķopar
- 2 Aĉ ħoķķa-i dehānuñı nāz ile nuţķa gel
Bir pāre zaħm-ı cāna o tiryāķdan ķopar

⁴⁴¹ 141 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 188-189.

⁴⁴² 2a cünbüşi: cünbiş-i M.

6. beyit: - M.

⁴⁴³ 142 İpekten, age. s. 187-188.

- 3 Hāmūşī-i edeb ki güşāyiş-pezīr olur
Bir ğoncadur ḥadīka-i aḥlākdan kıpar
- 4 Olmaıda ney-be-nev ḥışım-ārā o ğamzeler
Fevc-i sipāh-ı fitnedür āfākdan kıpar
- 5 Der-kār olur telātum-ı deryā-yı iştıyāk
Bir mevce kim o cebhe-i berrākdan kıpar⁴⁴⁴
- 6 Ben bulmadum görürseñ eger ey ḥakīm sen
İnşāf şafḥasın bu nüh evrākdan kıpar
- 7 Ey Nâ'ilî semâ'-künān heft beytüñe
Seyyāregān-ı çarḥ bu nüh tākdan kıpar

143⁴⁴⁵

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ruḥsār-ı yāra kim ḥaṭṭ-ı pür-şūr yazdılar
Sulṭān-ı mülk-i fitneye menşūr yazdılar
- 2 Ḥızr u Mesīḥ nabz-şināsān-ı derd-i dil
Dārü'ş-şifā-yı 'aşkıda rencūr yazdılar
- 3 'İşret-serāy-ı dehre ki vaz' itdiler esās
Cem gibi nice şehleri müzdür yazdılar
- 4 Telmīḥ-i bārgāh-ı Süleymān idüp tamām
Levh-ı fenā-yı 'āleme bir mūr yazdılar

⁴⁴⁴ kim: - D.

⁴⁴⁵ 143 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 189-190.

- 5 Nazmuñ maḥal maḥal götürüp Nâ'ilî delîl⁴⁴⁶
Şeh-nâme-i belâgate düstür yazdılar

38a

144⁴⁴⁷

Velehu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nâleñ ey dil za'fdan ol mâhı söyletmek midür
Yoḥsa müsiḳâr-veş efvâhı söyletmek midür⁴⁴⁸
- 2 Şekve-perdâz-ı zenaḥdân olduḡuñ ol ġamzeye
Gurg-i Yûsuf-gîre ey dil çâhı söyletmek midür⁴⁴⁹
- 3 Ey ḥıred bâlâ-yı 'aşḳa ḥaml-ı minnetde murâd
Biçdigüñ bu ḥil'at-ı kütâhı söyletmek midür
- 4 Ey şikenc-i tırta maḳşûduñ dil-i âşüfteye
Çaşduñ ol tûḫî-i şekker-ḥ'âhı söyletmek midür⁴⁵⁰
- 5 Gösterürsün câna mir'ât-ı ruḥuñ ḳand-ı lebün⁴⁵¹
Ḥarf-ı râz-ı ser-be-mihr-i âhı söyletmek midür⁴⁵²
- 6 Deyre varmaḳdan murâd iḥyâ-yı emvât eyleyüp
Bütlere i'câz-ı rûḥu'llâhı söyletmek midür
- 7 Ketm-i râz-ı 'aşḳ mümkindür dimege Nâ'ilî
Ḥ'âhişüñ tıfl-ı dil-i âġâhı söyletmek midür

⁴⁴⁶ 5a götürüp: getirip D.

⁴⁴⁷ 144 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 199.

⁴⁴⁸ 1a müsiḳâr: müsiḳâr M.

⁴⁴⁹ 2b çâhı: cāyı M.

⁴⁵⁰ 4b:5b D.

⁴⁵¹ 5a câna: ḥâne M.

⁴⁵² 5b: 4b D.

145⁴⁵³

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Cem tahtgāhı tahta-i meyhāne kendidür
Kāşāne-i Havarınağ-ı şāhāne kendidür
- 2 Mir'at-ı cūya husrev-i gül nāzır olmasun
'Ālem-nümā didikleri peymāne kendidür
- 3 Geh 'arz-ı hāl ü geh ruḥ ider zīr-i tırradan
Hem dām kendi şaydına hem dāne kendidür
- 4 Tahırıke bād-ı āh ise bārī o fitne mi⁴⁵⁴
Āzār-ı dilde tırrası da şāne kendidür
- 5 Tenhā-nişīn-i maştaba-i 'aşk Nā'ilī
Nuql-i şarāb u sāğar-ı humhāne kendidür⁴⁵⁵

38b

146⁴⁵⁶

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Cülüs edince ḥamel tahtgāhına ḥurşid
Berāt-ı 'işreti rindānuñ oldı hep tecdīd
- 2 Mezāk-ı rūḥa 'aceb neşve-i dü-bālādur
Neşāt-ı mevsim-i nev-rüz şādī-i meh-i 'id

⁴⁵³ 145 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 175.⁴⁵⁴ 4a tahırıke: tahırık-i D; bārī: bādī D; fitneye: fitne mi D.⁴⁵⁵ 5b nuql-ı: nuql u D; sāğar-ı: sāğar u D.⁴⁵⁶ 146 İpekten, age. s. 168-169.

- 3 Mişāl-i şīşe-i billūr-ı āfitāb olamaz
Bu faşl içinde seḥāb-ı keder havāda bedīd
- 4 Meger ki sīne-i ‘uşşākı tāze nev-ḥaṭlar
Duhān-ı āh ile eyler benefşeżār-ı ümīd
- 5 ‘Aceb mi kesb-i dimāğ itse bādeden rindān
Ki irdi neşr-i şemīm-i bahāra faşl-ı cedīd
- 6 Ḥarābuyuz o meyüñ Nā’ilī ki cur’asıdur⁴⁵⁷
Şabāḥ-ı ḥaşre dek ārām-ı ḥāṭır-ı Cemşīd
- 7 O bāğ-ı ḥuld-ı me’ānīde kim ola şeb u rüz
Nevā-yı bülbül ü āheng-i nağme-i Nāhīd⁴⁵⁸

147⁴⁵⁹

Velehu

Mefā’ilün Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

- 1 Gubār-ı Ka’be-i kūyuñ görür mi çeşm-i ümmīd
Bu rüzgāra göre dōstum degül mi ba’īd
- 2 Açılsa biñ gül-i şādī zükām-ı ğamla yine
Dimāğ-ı ḥ’āhiş olur büy-ı kāmıdan nevmīd
- 3 Açılmaya yine ḥ’āb-ı girān-ı baḥtumdan
Olursa merdümek-i çeşm-i ārzü ḥurşīd
- 4 Neşāt-ı kām u ğam-ı ye’sden müberrāyuz
Ne nāz-ı baḥt-ı siyeh-dil ne cevri-i çarḥ-ı ‘anīd

⁴⁵⁷ 6. beyit ile 7. beyit yer değıştirmiştir D.

⁴⁵⁸ 7b Nāhīd: Nāhīddür M.

⁴⁵⁹ 147 İpekten, Nā’ilī Dīvānı, s. 170.

- 5 Bu hıŖık sālde ey Nā' ilī ne mūmkindür
Ola Ŗüküfte bahār-ı hādīka-i ümmīd

39a

148⁴⁶⁰

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sīne güلزār-ı maḥabbet nāle bülbüldür baña
Vaqt-i dāğ-efrüzī-i dil mevsim-i güldür baña
- 2 Cünbişinden dāğ-ber-dıldür ġazālān-ı Huten
Nāfe-rīz-i kām-ı hāhiş kim o kāküldür baña
- 3 Hişşedār eyler Ŗemīminden dili hengām-ı āh
Fikret-i zülfüñ ki her dem tāze sünbüldür baña
- 4 Zūr-ı bāzū-yı nigāhuñ dest-burd-ı 'işvedür
Çāk-rīz-i ceyb ü dāmān-ı taḥammüldür baña
- 5 Cürmüm ikrār itdüren bismilgeh-i āşübda
Haşyet-i cellād-ı çeşm-i pür-teġāfüldür baña
- 6 Nā' ilī i'cāz-ı nuḥkumdur ki eyler ter-zebān
Hāme kim Ŗem'-i Ŗebistān-ı taḥayyüldür baña

⁴⁶⁰ 148 İpekten, Nā' ilī Dīvānı, s. 159.

149⁴⁶¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Şarāb-ı nāb getürdükçe nīm-ḥ'āb saña⁴⁶²
 Țutar elinde Țadeḥ māh u āfitāb saña⁴⁶³
- 2 Hezār-pāre dile leblerüñden it sāķī
 Eger düşerse nemek-rīzī-i kebāb saña
- 3 Muḥāldür eşer ol çeşm-i ser-girāna hemān
 Ḥamīr-i māye-i nāz olmasun 'itāb saña⁴⁶⁴
- 4 Bir olsa zehre-i Mirrīḥ ile dil-i Behrām⁴⁶⁵
 Yine getürmeyeler bir nigāha tāb saña⁴⁶⁶
- 5 Nigāh-ı mestün ile bildi āşinā idügün
 Baķınca Nā'ilī-i ḥānumān-ḥarāb saña

39b

150⁴⁶⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Bī-gāne-i maḥabbetün olmaz ğam-āşinā
 Ey dāğ-ı derdin eylemeyen merhem-āşinā

⁴⁶¹ 149 İpekten, age. s. 159-160.

⁴⁶² 1a nāb: nāz M.

⁴⁶³ 1b elinde: elimde M.

⁴⁶⁴ 3b 'itāb: şarāb D.

⁴⁶⁵ 4a bir: pür M.

⁴⁶⁶ 4b nigāha: nigāhta D.

⁴⁶⁷ 150 İpekten, Nā'ilī Dīvānı, s. 157.

- 2 Cāndan şaķınma dil ne 'aceb lezzet-i ğamuñ⁴⁶⁸
Ey rāz-ı 'aşķa eylemeyen maħrem-āşinā
- 3 Kūyuñ ki Ka'be-i dil ü cāndur olur mı hīç⁴⁶⁹
Leb-teşne-i zülāl-i ğamuñ zemzem-āşinā
- 4 Sūr-ı şafā-yı vuşlata olmaz firifte
Ĥalvet-güzīn-i hicrūñ olan mātem-āşinā
- 5 Bīgānedür nigāhı gibi luţfı da dile
Olmış o şūhla tūtalum 'ālem-āşinā
- 6 İrmez mi Nā'ilī dem-i şubħ-ı hidāyete
Olmaz mı ğoncazār-ı emel şeb-nem-āşinā

151⁴⁷⁰

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ĥār-ı ğama rencīdeligüñ vaķtı degüldür
Bu bāğda gül-çīdeligüñ vaķtı degüldür
- 2 Taķlīd idüp ey baħt-ı siyeh çeşm-i bütāna
Nāz itme ki ĥābīdeligüñ vaķtı degüldür
- 3 Ey fāħte çık serve ki saña demek olmaz
Bülbül gibi şūrīdeligün vaķtı degüldür

⁴⁶⁸ 2.beyit: - D.

⁴⁶⁹ 3a kūyuñ: rūyuñ D.

⁴⁷⁰ 151 İpekten, Nā'ilī Dīvānı, s. 178-179.

- 4 Cām-ı mey-ı şādī ʔarab-engīz-i 'asesdūr⁴⁷¹
 Āgehlere lağzīdeligün vaḳti degüldür
- 5 Meh gibi hemān Nā'iliyā gūş u zebān ol
 Āyīne-şıfat dīdeligüñ vaḳti degüldür

40a

152⁴⁷²

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Cūlar o deñlü şāf ki rūḥ revānlanur
 Feyz-i nesīm-i şubḥ ile ezḥār cānlanur
- 2 Çıkmaz benefşe sünbül ile başa n'eylesün
 ʔurmuş çemende boynın eger nā-tüvānlanur
- 3 Mey-ḥāne cur'alarla Bedaḥşān u her ḥumı
 Yāḳūt-ı nāb u la'l-i müzāb ile kanlanur
- 4 Meyden kızarsa ruḥları gāhī o naḥl-i nāz
 Bāzū-yı dāğdārın açup erğuvānlanur
- 5 Geçmiş serīr-i meykedeye rind-i bāde-ḥ'ār
 Muḥtāc-ı fūls-i aḥmer iken kām-rānlanur
- 6 Bağrın felek kebāb u sirişkin şarāb ider⁴⁷³
 Mihmānına o kāse-siyeh mizbānlanur
- 7 Kilk-i siyāḥ-ı māşīḳakār elde Nā'ilī
 Kuḥl-ı cevāhir-i suḥana mīldānlanur

⁴⁷¹ 4a cām-ı: ğam-ı D.⁴⁷² 152 İpekten, age. s. 174.⁴⁷³ 6a felek: kilik M; şarāb: serāb M.

153⁴⁷⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Mestāneligüm bir büt-i sīmīn-ten içündür
 Kıan ağladuğum bir gül-i ter-dāmen içündür
- 2 Gerdün ile bu ğavğā bu güzerğāh-ı fenāda⁴⁷⁵
 Bir gūşe-i bī-minnet olan külhēn içündür
- 3 Meyl itmedüğüm sūr-ı şafā bahşına dehrün
 Mātemgede-i dilde ola şīven içündür
- 4 Ol 'āşık-ı güm-geşte murādum ki fiğānum
 Ne Yūsuf u ne nefhā-i pīrāhen içündür
- 5 Sāhīr didüğüm Nā'ilīyā ṭab'uña her bār
 Destüñde olan hāme-i mu'ciz-fen içündür

40b

154⁴⁷⁶

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bezme mey tāb-efgen olsun sākiyā nevrūzdu
 Şem'üne cem' oldı yārān-ı şafā nev-rūzdu
- 2 Şāfdur āyīneler bī-ğıll u ğışdur sīneler
 Pākdür ebr-i kudüretten hevā nev-rūzdu

⁴⁷⁴ 153 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 173-174.

⁴⁷⁵ 2a Gerdün ile ğavğā bu güzer-ğāh-ı fenāda: Gerdün ile bu ğavğā bu güzer-fenāda M.

⁴⁷⁶ 154 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 189.

- 3 Tīzdür feryādı meşq-ı nāleden bülbüllerüñ
Eylesün muṭribler āheng-i nevā nev-rūzdu
- 4 Hüsrevāne pādīşāh-ı vaḳt olup almış ele
Her gedā bir sāğar-ı gītī-nümā nev-rūzdu
- 5 Şaḥn-ı gülşen Çārbāğ olmış 'Acemde 'andelīb
Bağlamış bir naḳş-ı dil-keş kim şabā nev-rūzdu
- 6 Ğırre-i cāh ol ḳadar sulṭān-ı gül kim ḳorḳarın⁴⁷⁷
Hārdan bülbüller ister ḥūn-bahā nev-rūzdu
- 7 Vaḳt-ı cūş-ı feyz-i erbāb-ı suḥandur Nā'ilī
Eylesünler ṭarḥ-ı şī'r-i dil-güşā nev-rūzdu

155⁴⁷⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 O çārsūda ki naḳd-i niyāza baḳmazlar
Metā'-ı kāle-furūşān-ı nāza baḳmazlar
- 2 Virür tevekkül ü teslīme eşk ü āh ḥalel
Reh-i edebde nişīb ü firāza baḳmazlar
- 3 Siyeh ḳalem yaraşur Şāh-nāme-i ḥūsne
Ḥaṭ-āver olmasa meclisde tāze baḳmazlar
- 4 Çıḳarma ṭās-ı zer-i mihri ey felek min-ba'd⁴⁷⁹
Dil ehli sencileyin ṭās-bāza baḳmazlar

⁴⁷⁷ 6a ḳorḳarın: ḳorḳarım D.

⁴⁷⁸ 155 İpekten, Nā'ilī Dīvānı, s. 180.

⁴⁷⁹ 4a zer-i: ser-i D.

- 5 Zamānedür felek-i aṭlas olsa Nā'ilīyā⁴⁸⁰
 ̖umāş-ı nazm-ı ma'ānī- tırāza baqmazlar

41a

156⁴⁸¹

Velehu

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

- 1 Pādişahān-ı ħüsñ kim nāza şebāt virdiler
 Dest-i zühür-ı fitneye tāze berāt virdiler
- 2 Ėamze-i mest-i dıberāñ nāz ile öldürüp bizi
 Eylediler çok imtināñ tut ki ħayāt virdiler
- 3 ̖ab'umuz oldu müntehī 'aşk ile bir maqāma kim
 ̖aṭreye tāb-ı cūşış-i nehr-i Furāt virdiler
- 4 Aṭlas-ı cāhı eyleyüp çull-ı ħazāñ-ı ħırş u āz
 Ėācegiyāñ-ı himmete cevher-i zāt virdiler
- 5 Sa'y ile niceler olup mālīk-i kīmyā-yı faqr
 Ėāk be-dest devlet ü cāha zekāt virdiler
- 6 Fikri anuñ ki olmadı sūy-ı girīve-i emel
 Semt-i rızāyı gösterüp rāh-ı necāt virdiler
- 7 ̖ütī-i ṭab'a Nā'ilī feyz-resāñ-ı nuṭk olup
 La'l-i lebiyle dilberāñ känd-ı nebāt virdiler

⁴⁸⁰ 5a zamānedür: zamānede D.

⁴⁸¹ 156 İpekten, age. s. 205-206.

157⁴⁸²

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey hūn-ı ciger şīşe-i çeşm-i teri tıldur
Ārāyış-i bezm-i ğam olan sāġarı tıldur
- 2 'Aksin düşürüp lücce-i hūn-āba sipihrūñ
Ol meyle bu nüh cām-ı ziyā-güsteri tıldur
- 3 Göster felege pençe-i hurşīdde māhı
Sāķī yine destūñdeki cām-ı zeri tıldur
- 4 Ey rind-i tehī-kīse ķo da'vā-yı hūlūsı
Meh-pārelerūñ ceybine sīm ü zeri tıldur
- 5 Ol Nā'iliyā rābıta-perdāz-ı ma'āñı
Naķd-ı suġan-ı pākūñ ile defteri tıldur

41b

158⁴⁸³

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Mey olmaduķça dile pertev-i şafā düşmez
Derūn-ı tīreye her cāmđan ziyā düşmez
- 2 Zihī ta'alluķ-ı pervāne kim yanar kül olur
Ölünce şem'-i şeb efrūzđan cüdā düşmez

⁴⁸² 157 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 185.⁴⁸³ 158 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 220.

- 3 Bu rüzgârda âzâde-ser o rinde hâsed
Ki fark-ı himmetine sâye-i hümâ düşmez
- 4 Bisât-ı dehr oda yansun bu tâb-hânede kim
Naşîb-i ehl-i dile köhne bûriyâ düşmez
- 5 Mesîh olursa da bîmâr-ı 'aşkuñ olmayana
Felekde bâlîş-i hurşîde ittikâ düşmez
- 6 Garâbet olmasa ma'nâda Nâ'ilî nazmuñ
Garîbdür bu ki elfâzı âşinâ düşmez

159⁴⁸⁴

Velehu

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Emvâcgeh-i hûn-ı ciger kim dilümüzdür
Girdâb-ı belâ dâm-ı reh-i sâhilümüzdür
- 2 Ol Ka'be-revânumuz ki harîm-i harem 'aşk
Pür-şür-ı figân-ı ceres-i maħmilümüzdür
- 3 Ol sâlik-i 'aşkuz ki kef-i pây-ı taħammül
Pür âbile-i nîm-reh-i menzilümüzdür
- 4 Mecnûn-ı Felâṭûn-sebaḳ-ı mekteb-i 'aşkuz⁴⁸⁵
'Aşḳ âfet-i 'aḳl u dil-i nâ-ḳâbilümüzdür
- 5 Biz Nâ'iliyâ Ka'be-i 'irfân-ı Hudâyuz
Ervâh-ı suḫan secde-ber-i maħfilümüzdür⁴⁸⁶

⁴⁸⁴ 159 İpekten, age. s. 180.

⁴⁸⁵ 4a mekteb: hikmet D.

42a

160⁴⁸⁷

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Dīde-i cān ile hūsnūñ ki temāşā iderüz
Çeşmümüz mazhar-ı envār-ı tecellā iderüz
- 2 Feyz-i tevfiķ-i maḥabbetle murād itsek eger
Kaysı dāmen be-kef-i maḥmil-i Leylā iderüz
- 3 Bizüz ol 'āşık-ı kullāb-nazar kim dilesek
Yūsufı dest-be-dāmān-ı Züleyhā iderüz
- 4 Bizüz ol maştaba-i feyz ki şahbāmuz ile
'Aşkı sāgar-be-kef-i kūçe-i sevdā iderüz
- 5 O ḥekīm-senc-i ḥayātuz bu şifā-ḥānede kim
Derd-i 'aşkı reviş-āmūz-ı Mesīḥā iderüz
- 6 Nā'ilī neşve-i pür-zür-ı suḥanla dehrün⁴⁸⁸
Ḥaşre dek bezmini müstağnī-i şahbā iderüz

161⁴⁸⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ey nāşüküfte gonca-ı bāğ-ı na'im-i nāz
İtsün tebessümün yine neşr-i şemīm-i nāz

⁴⁸⁶ 5b maḥfilümüzdür: menzilümüzdür D.

⁴⁸⁷ 160 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 221-222.

⁴⁸⁸ 6. beyit: 7. beyit D.

6. beyit: - M.

⁴⁸⁹ 161 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 222.

- 2 Zülfün ki ola perde-keş-i Ka'be-i cemāl
Olmaz mı cilvegāh-ı muḳaddes ḫarīm-i nāz
- 3 İtmiş şarāb-ı la'l-i lebün sāḳī-i ezel
Perverde-i teraşşuḫ-ı feyż-i 'amīm-i nāz
- 4 Ḳılmıř tarāvet-i gül-i ḫurşīde ḫande-zen
Gül-berg-i bāğ-ı ḫüsnüñi luḫf-ı nesīm-i nāz
- 5 Cebr ile rāzın açmaya bir dil ki Nā'ilī
Hem maḫrem-i tegāfül ola hem nedīm-i nāz

42b

162⁴⁹⁰

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hevā-yı 'aşḳa uyup kūy-ı yāra dek giderüz
Nesīm-i şubḫa refīḳiz bahāra dek giderüz
- 2 Palās-pāre-i rindī be-düş ü kāse be-kef
Zekāt-ı mey virülür bir diyāra dek giderüz
- 3 Ṭarīḳ-i fāḳada hem-kefş olup Senā'īye
Cenāb-ı külḫanī-i Layḫ'āra dek giderüz
- 4 Virüp tezelzül-i Mañşūrı sāḳ-ı 'arşa tamām⁴⁹¹
Ḫudā Ḫudā diyerek pāy-dāra dek giderüz
- 5 İderse ḳand-i lebün ḫāḫır-ı mezāḳa ḫuṫūr⁴⁹²
Diyār-ı Mışra degül Ḳandeḫāra dek giderüz

⁴⁹⁰ 162 İpekten, age. s. 227.⁴⁹¹ 4. beyit: - D.⁴⁹² 5. beyit: 4. beyit D.

- 6 Felek girerse kef-i Nâ'ilîye dāmānuñ⁴⁹³
Senüñle maḥkeme-i Kırdigāre dek giderüz

163⁴⁹⁴

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sünbüllerin ki zīb-i gül eyler ḥabībümüz
Cūlar olur çemende şabā-veş raḳībümüz
- 2 Cān ḥaste vü girişme vü nāz olduḡun bilür⁴⁹⁵
Nabz-āşinā-yı 'illet-i dildür ṭabībümüz
- 3 Meḥcūr-ı yār iden bizi biñ dürlü derd ile
İtmiş hezār-pīşe-i dil kem-naşībümüz
- 4 Kālā-yı nāz u 'işvesine rūy-dest ider
Ol ḥod-fürüş-ı nāz metā '-ı şekībümüz
- 5 Ferhād u Kaysa Nā'iliyā pey-rev olmaduḡ
Yoḡ meslek-i rızāda firāz u nişībümüz

43a

164⁴⁹⁶

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Elmās-ı ḡam olsaḡ da nemekdāna dökülsek
Nasūr-ı leb-i zaḥm-ı dil ü cāna dökülsek

⁴⁹³ 6. beyit: 5. beyit D.

⁴⁹⁴ 163 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 220-221.

⁴⁹⁵ 2a ḥāste vü: ḥāste-i D; bilür: bilürüz M.

⁴⁹⁶ 164 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 253.

- 2 Bir şīşe mey olsaķ dökölüp sâğara evvel
Şoñra ciger-i bâde-perestāna dökölsek
- 3 Çıksaķ ser-i tāk-ı çemene berg-i rez-āsā
Bād-ı seher esdikçe hıyābāna dökölsek
- 4 Düşsek dehen-i māra şadefden bile geçdük
Tek kaṭre-i nīsān gibi ‘ummāna dökölsek
- 5 Biñ kaṭre-i hūn-āb-ı ciger bir yere gelsek
‘Aşķuñ gibi bir āteş-i sūzāna dökölsek
- 6 Eczāmızı hep rīg-i beyābān-ı ğam itsek
Cānāna giden nāme-i hicrāna dökölsek

165⁴⁹⁷

Velehu

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

- 1 Kān ağlamadur ‘ādet-i dīrīne-i ‘āşık
Hūn-ābe-i dildür mey-i dūşīne-i ‘āşık
- 2 Hūrşīde degül tāb-ı tecellā-yı cemāle
Tercīh olunur şafvet-i āyīne-i ‘āşık
- 3 Zerrātı ğamuñ şevķ ile hep rakşa getürdi
Hūrşīd gibi sīne-i bī-kīne-i ‘āşık
- 4 Cān gibi ider cevher-i ‘aşķuñ yine pinhān
Şad pāre de olsa şadef-i sīne-i ‘āşık

⁴⁹⁷ 165 İpekten, age. s. 240.

- 5 Olmazsa eger ey Nā' ilī ḥaste-dil efsūs⁴⁹⁸
Pīrāye-dih-i vuşlat u ğam-pīşe-i 'āşık⁴⁹⁹

43b

166⁵⁰⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Eylese ḥışm ile Mirrīḥe nazār ğamzelerün
Gösterür sīne-i ḥārāda eşer ğamzelerün
- 2 Eyleyüp kişver-i pür-şūr-ı kazā-yı me'men
Maḥşer-i fitneye āşüb şalar ğamzelerün
- 3 Ḥün-ı dilden ṭolu biñ kāse şunar itdükçe⁵⁰¹
Sākī-i fitneye izhār-ı keder ğamzelerün
- 4 Görinür nergis-i maḥmūrıñna bī-bākāne
Mest-i keyfiyyet-i ḥün-āb-ı ciger ğamzelerün
- 5 Ḥam-ı zülfünle alup pençe-i müjgāna dili
Şāhid-i hüsnüñe āyīne şunar ğamzelerün
- 6 Dir imiş çeşmini mestāne görüp ol büt-i şūḥ
Korqarın Nā' ilī-i zāra kıyar ğamzelerün⁵⁰²

⁴⁹⁸ 5a eger: ger M.

⁴⁹⁹ 5b pīrāye-dih-i vuşlat: Pīrāye-i vuşlat M; ğam-pīşe-i: ğam-pişine-i M.

⁵⁰⁰ 166 İpekten, Nâilî Dîvânı, s. 243.

⁵⁰¹ 3a biñ: birD.

⁵⁰² 6b korqarın: korqarım D.

167⁵⁰³

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 'Ālem āşüfte bahār-ı hıta-ı dil-dār laţif
Sünbül-i tırta muţarrā gül-i ruhsār laţif
- 2 Muttaşıl dār-ı şifa hāşşiyet-i çeşmünde
Dem-i 'İsī-veş olur nāle-i bīmār laţif
- 3 Çāşnī-sencī-i zaĥm-ı leb-i şemşiründe
Gösterür ğamzelerün kendüyi her bār laţif
- 4 T'al'atuñ lücce-i nūr-ı nigeümde görünür
'Aks-i ĥurşid gibi ābda tekrār laţif⁵⁰⁴
- 5 Nā'ilī sineye çek yāri ki tırduçça olur
Şadef-i sinede ol gevher-i şeh-vār laţif

44a

168⁵⁰⁵

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Ruĥuñ şevkıyle dil kim zülf-i müşg-efşāna el şunmış
Zelīhādur ki dāmān-ı meh-i Ken'āna el şunmış
- 2 Dil-i bīmāra itmiş iki çeşmün tohmet-i mestī
Biri tıtmış girībānın biri dāmāna el şunmış

⁵⁰³ 167 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 238.

⁵⁰⁴ 4b ābda: āyda M.

⁵⁰⁵ 168 İpekten, age. s.232.

- 3 Per ü bâli şikâf-ı zaḥm-ı tenden penbe-veş rîzân⁵⁰⁶
Meger tıfl-ı nigāhuñ niçe murğ-ı cāna el şunmış
- 4 Görüp aġyār-ı ḥaṭṭuñ ḥūşe-çin olmıŝ vişālünden
İdüp ṭarḥ-ı tekellüf ḥırmen-i yārāne el şunmış
- 5 Ṭurur mı karşı Rüstem ile çeşm-i Ḳahramān zūra⁵⁰⁷
Ḳaşuñ yayını ḳurmıŝ nāvek-i müjgāna el şunmış
- 6 Olup mest-i şarāb-ı şir-gir-i la'l-i nābüñ dil
Müjeñle pençeleşmiş ġamzeñe şirāne el şunmış
- 7 Ma'ānī gevherin itmekde ṭab'ıñ Nā'ilī īşār
Ṭılısmın fetḥ idüp gencine-i 'irfāna el şunmış

169⁵⁰⁸

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ol pādişāh-ı ḥüsn k'ola rü be-rāh-ı nāz
Ḥurşīdi ḥire-çeşm ide gerd-i sipāh-ı nāz
- 2 Ğavġā-yı rustahizi ḥırāmı unuttur⁵⁰⁹
Ol dem ki şaḥn-ı maḥşer ola cilvegāh-ı nāz
- 3 Pür ṭut hemişe sāġaruñ ey dil ki ġamzesi
Cā'iz ki ḥün-ı dilden ola bāde-ḡāh-ı nāz

⁵⁰⁶ 3a penbe-veş: olmada M.

⁵⁰⁷ 5a Rüstemler ile: Rüstemler āh M.

⁵⁰⁸ **169** İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 223.

⁵⁰⁹ 2a unutturura: unutturur D.

4 Ma'müre-i maḥabbeti yaḳdı teġāfūlūn⁵¹⁰
Ey şehriyār-ı taḥt-ı dil ey pādīşāh-ı nāz

5 Ey nev-niyāz olma şaḳın Nā'ilī gibi
Ālūde-i taşavvur-ı 'özü-ı günāh-ı nāz

44b

170⁵¹¹

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1 Mārız ki 'aşā-yı kef-i Mūsāda nihānuz
Mār añlama mürüz ki teh-i pāda nihānuz

2 Görmez bizi āyīnede ger 'aksi de olsaḳ⁵¹²
Pīş-ı naẓar-ı 'aḳl-ı ḥod-ārāda nihānuz

3 Güncāyişümüz dīde-i Mecnūnadur ancaḳ
Nīreng-i cemālüz ruḥ-ı Leylāda nihānuz

4 Elmās ise de kārger olmaz bize merhem
Ol dāġ-ı cünūnuz ki süveydāda nihānuz

5 Mūsā göremez tūr u şecerde bizi bi'llāh
Biz şu'le-i sīmā-yı tecellāda nihānuz

6 Derdüz ki devā şīfte-i şıḥḥatümüzdür
'Aşḳuz ki nihān-ḥāne-i sevdāda nihānuz

7 Destüñde daġal mühreyüz ey çarḥ-ı müşa'biz
Her laḥzada bin çeşm-i temāşāda nihānuz

⁵¹⁰ 4a yaḳdı: yıḳdı D.

⁵¹¹ 170 İpekten, Nā'ilī Dīvânı, s. 213.

⁵¹² 2a 'aksi de: 'aks-dih D.

- 8 Biz Nâ'iliyâ sözde füsünkâr-ı hayâlüz
Elfâzda peydâ dil-i ma'nâda nihânuz

171⁵¹³

Velehu

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Nişâr-ı nağd-i niyâz itmege şitâbum var
Benüm o âfet ile başka bir hisâbum var
- 2 Cihân-ı bî-keder-i ü pür-fürûğ-ı 'aşkum ben
Ne ebr-i tîrede mâhum ne âfitâbum var
- 3 Dağı mecâz ü hâkîkât ne olduğın bilmez
Hevâ-yı 'aşk şanur bir dil-i harâbum var
- 4 Benüm o bâde-gedâ-yı harîm-i meykede kim⁵¹⁴
Elümde gül gibi bir câm-ı şu'le tâbum var
- 5 Piyâle tutmağa yoğ elde Nâ'ilî kudret
Elümde ra'şe derûnumda ıztırâbum var

45a

172⁵¹⁵

Velehu

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Yârûñ ki fikr-i kıadd ü 'izârıñdasun gönül
Bâğûñ ne sünbül ü ne bahârıñdasun gönül

⁵¹³ 171 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 200-201.

⁵¹⁴ 4a gedâ-yı: güdâz-ı D.

⁵¹⁵ 172 İpekten, age. s. 257.

- 2 Başıñdan aşdı cūy-ı sirişk-i cefā yine
Ol servūñ arzū-yı kenārındasun göñül
- 3 Meylūñ o zūlf-i ħam-be-ħam u müşk-būyadur
Ne sünbül ü ne zūlf-i nigārındasun göñül
- 4 'Aksin düşürdüñ āba nezāketle kıaddinūñ
Tırmaz sirişk-i dīde nişārındasun göñül
- 5 Gördüñ tevāzu'ın leb-i cūy-ı niyāzda
Ol naħl-i nāz geşt ü güzārındasun göñül
- 6 Maħbūb u meyle eglene-gör Nā'ilī gibi
Gam 'āleminde ğuşşa diyārındasun göñül

173⁵¹⁶

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Yoķ 'aşķ-ı dil-āramda Behrāma taħammül
Görse seni eyler mi dil ārāma taħammül
- 2 Şor nergis-i maħmūrıñña sākī bu ħumāra
Ma'ķül mıdur rind-i mey-āşāma taħammül
- 3 Fi'l-ħāl tegayyür gelür ol ser-ħōş-ı nāza
İtmez bir iki sāġar-ı gül-fāma taħammül
- 4 Mümkin mi o lebden dil-i şad pāre mezāķa
Cullāb-ı şeker- ħande-i düşnāma taħammül

⁵¹⁶ 173 İpekten, Nā'ilī Dīvānı, s. 254.

- 5 Taḥkīki bu kim Nā'iliyā eylemez olduḡ
Evzā'-ı şütur gurbe-i eyyāma taḥammül

45b

174⁵¹⁷

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Naḡd-i dili dildāra virüp mā-ḡaşal aldum
Bāzār-ı maḡabbetde ḡam-ı bī-kesel aldum
- 2 Bir vech ile ta'bīr idemem zevḡ-ı ḡayālin
Āḡūşa bu şeb ḡābda bir ince bel aldum
- 3 Ḳurbānı müjeñ oḡlarınıñ tende ki cāndur
Her birini bir tīr-i ḡazāya bedel aldum
- 4 Şayd itdi hümā-yı dili ol ṡurrada ammā⁵¹⁸
Ḥālün gibi bir dāne-i dām-ı ḡıyel aldum
- 5 Fetḡ oldı kilīd-i der-i gencīne-i baḡtum
Zülf-i siyehünden yine bir iki tel aldum
- 6 Öpdüm ayaḡın meygedede pīr-i muḡānuñ
Şeyḡü'l-ḡarem-i Ka'be-i 'irfāndan el aldum
- 7 Vecdīnün imiş Nā'iliyā nükteverāndan
Ta'bīri ḡoş-āyende bir a'lā ḡazel aldum

⁵¹⁷ 174 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı s. 259-260.

⁵¹⁸ 4a ṡurrada: ṡurralar D.

175⁵¹⁹

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Reng-i ruḥ-ı gülzārı tebāh eyledi bülbül
Bağdı gül-i ruḥsārına āh eyledi bülbül
- 2 Kaṭ'-ı nigeḥ-i ḥasret idüp bāğda gülden
Ruḥsārına bir nīm-nigāh eyledi bülbül
- 3 Bir āh-ı ciger-süz çeküp yād-ı ruḥuñla
Gül-ğonca-ı ḥurşīdi siyāh eyledi bülbül
- 4 Bī-ḥ'āhiş-i gül oldı talebkār-ı cemālün
Terk-i heves-i berg ü giyāh eyledi bülbül
- 5 Meftūnı olup Nā'ilīyā o gül-i ḥüsnün
Rūhü'l-ḳudüsi zemzeme-ḥ'āh eyledi bülbül

46a

176⁵²⁰

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Ḥam olmaz degme tīr-endāz-ı ahuñ imtiḥānından
Ol ebrūlar ki Rüstem dāğ-ı saḥtīdür kemānından
- 2 O Şāhen-şāh-ı ḥüsnün ḳatı-i 'ām-ı dilde erḥamdur
Teğāfül ğamzesinden tīğ-ı çeşm-i ḥün-feşānından⁵²¹

⁵¹⁹ 175 İpekten, age. 254.⁵²⁰ 176 İpekten, Nâilî Dîvânı, s. 266.⁵²¹ 2b çeşm-i: - D.

- 3 Mükerrer kıand-1 güftâr-1 ŧeker-rîzinde peydâ kim
Henüz almıŧ ğıdâsın tûfî-i cânın dehânından
- 4 İdüp gülŧende pür-gül bûselerle cism-i 'uryânın
ŧafâ kesb itdüm ol ŧûhuñ nihâl-i ergavânından
- 5 Cihân-1 'âfiyet pür-fitnedür ey Nâ'ilî ŧimdi
O mülk-ârâ-yı âŧûbuñ niĝâh-1 bî-amânından
- 6 Maĝal nâzikedür erbâb-1 ma'ârif itsün istimdâd
Cenâb-1 'İŧmetînuñ luţf-1 ŧab'-1 kâm-rânından

177⁵²²

Velehu

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Luţfuñla ben gedâyı ne var bende eyleseñ
Ben ağladıķça nâz ile sen ğande eyleseñ
- 2 Ağyârı cevır ile ne var ey ŧûĝ öldürüp
Erbâb-1 'aşkı luţf ile ŧermende eyleseñ
- 3 ŧerm ü ğayâ tekâver-i Hıızr u Mesîĝ olur⁵²³
İzhâr-1 nîm-feyz-i ŧeker-ğande eyleseñ
- 4 Çîn-i cebînini düŧürüp zülfe ey ŧabâ
Emvâc-1 baĝr-i ğüsni perâkende eyleseñ
- 5 Bâĝ-1 bihiŧt ise eŧeri ŧürezâr ider⁵²⁴
Sen Nâ'ilî bu giryeyi her kıande eyleseñ

⁵²² 177 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 252.

⁵²³ 3a tekâver-i: tekârî-i M.

⁵²⁴ 5a ider: olur D.

46b

178⁵²⁵

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Der-ḥ'āb iden o nergis fettānı sen misün
Ey bād-1 āh mirvaaḥa-cunbānı sen misün
- 2 Tahrik-i bād-1 şubḥ ile ey āh-1 āteşin
Āzurde eyleyen ruḥ-1 cānānı sen misün
- 3 Der-kār iken cemālini ḥıfza o turralar
Ol gencün ejder-i şerer-efşānı sen misün
- 4 Mā'ī kabālaruñ alur āgūşa gerdenin
Ey dūd-1 āh yoḥsa girībānı sen misün
- 5 Ey āh-1 şu'le-ḥiz o kemān ebruvānınuñ⁵²⁶
Her nāvek-i nigāhda peykānı sen misün
- 6 Yoḥ āh-1 Nā'ilīde ḥaber söyle ey şabā⁵²⁷
Tahrik iden o zülf-i perīşānı sen misün

179⁵²⁸

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Kim dir o vech-i pāke ḥaṭ-āverde olmasun
Āmed-şud-1 nigāha hemān perde olmasun

⁵²⁵ 178 İpekten, age. s. 268.

⁵²⁶ 5a o kemān: – kemān M; ebruvānınuñ: ebruvānınuñ D.

⁵²⁷ 6a şabā: nesīm M.

⁵²⁸ 179 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 272.

- 2 Ebr-i siyāh-ı şarğa gurūb itdi āfītab⁵²⁹
Yā Rab gelen o māh-ı siyehçerde olmasun
- 3 ‘Arz eyle mihre çīn-i cebīñ-i ‘itābuñı⁵³⁰
Küstāḥ cilvegāhuña küsterde olmasun
- 4 Bāl ü per açdı üstine şāhin-i zūlf-i yār
Bi’llāh ḥamām-ı dil niçe rem-kerde olmasun
- 5 İmdād ider cerāḥat-ı hicrāna Nā’ilī
Dāğ-ı belā cigerde gerek serde olmasun

47a

180⁵³¹

Velehu

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

- 1 ‘Azm-i bāğ it ki çemen bülbüle zindān olsun
Gül için itdügi feryāda peşīmān olsun
- 2 Ḥasret-i ḥāl-i ‘izār u dehen-i tengüñ ile⁵³²
Goncadan lāle gibi dāğ nümāyān olsun
- 3 Germ-reftār ile feyz-i şeref-i rüyuñdan
Ḥār-ı hüşki çemenüñ berg-i gül-i cān olsun⁵³³
- 4 Fitnenüñ dehşet-i ‘ayyār-ı nigāhuñla yeri
Geh ḥam-ı tırta gehī çāk-i girībān olsun

⁵²⁹ 2a şarğa: şerme D.⁵³⁰ 3. beyit: - M.⁵³¹ 180 İpekten, Nâ’ilī Dîvânı, s. 275.⁵³² 2a Ḥasret-i: Ḥazret-i D; ile: için D.⁵³³ 3b hüşki: hüşk-i D.

- 5 Nāfe-i āhū-yı deşt-i dil ü cān her demde
'Anberīn kākül-i müşgīnūñe ҡurbān olsun
- 6 Hāşre dek hāl-i dil-i Nā'ilī-i hāste-derūn
Hāşret-i Yūsuf-ı hūsnūñle perīşān olsun

181⁵³⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Her dīdede bir şūret ile cilve-nümāsın
Biñ reñge girer būķalemūn-naķş-ı cefāsın
- 2 'Ayyār nigāhuñ gibi āheste-rev olsañ
Cāsūs-ı serā-perde-nişīnān-ı ķazāsın
- 3 Ğamzeñ gibi hem nūkte-i rāz-ı dile maħrem
Nezzāre-i 'āşıķ gibi hem rāz-güşāsın
- 4 Tāb-ı ruħuñ oldıķça füzūn şu'le-i meyden
Bir lem'ası dünyāyı yaķan berķ-i belāsın⁵³⁵
- 5 Yoķ hūsn ile bir yerde ķarāruñ yine dā'im
Ārām-ı dil-i Nā'ilī-i bī-ser ü pāsın⁵³⁶

⁵³⁴ 181 Nā'ilī Dīvānı, s.276.

⁵³⁵ 4b yaķan: yaķar D.

⁵³⁶ 5b dil-i: dili M.

47b

182⁵³⁷

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Dehen-i teng degül noқта-i cān ancaқ bu
Merkez-i dā'ire-i nūn-ı nihān ancaқ bu
- 2 Reng ü bū şayf u şitāsında teğayyür-düşmen
Ruḥ degül berg-i gül-i bāğ-ı cinān ancaқ bu⁵³⁸
- 3 Cünbiş-i ğamze degül cilve-i reftār degül
Lerziş-i kārgeh-i her dü-cihān ancaқ bu
- 4 Dil degül sīne degül vūs'at-ı güncāyiş içün
İttiḥād-ı ğam u endūha mekān ancaқ bu
- 5 Fāşdur dil dehenünden dehenün zülfünden
Rāz-ı pūşide degül keşf-i 'ayān ancaқ bu
- 6 Nā'ilī feyz-i na'semi degül kim oқuyan
Suḥan-ı pākiñe dir siḥr-i beyān ancaқ bu

183⁵³⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātün Fe'ülün

- 1 Ol nāz u 'işve ol çeşm-i ebrū
Ol şūr u fitne ol iki ğīsū

⁵³⁷ 182 İpekten, age. s. 285.⁵³⁸ 2b berg degül: berg-i gül-i M.⁵³⁹ 183 İpekten, Nā'ilī Dīvānı, s. 285.

- 2 Ol tünd-*hū*lar ol fitne-*cū*lar
Ol iki *ġamze* ol iki *cādū*
- 3 Va*ḥ*ṣet-*gūzīnān* ol iki merdūm
Re*ṣ*k-i *ġazālān* ol iki *āhū*
- 4 *Ḥ*ı*ṣ*m u te*ġ*āfūl cevr ü ta'allūl
Ol iki bed-mest ol iki bed-*hū*
- 5 İtmişdür el-*ḥaqq* ey Nâ'ilī dāġ
Mirrī*ḥ*i ol *çeşm* *ḥurşīdi* ol rū

48a

184⁵⁴⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Söyleñ ol *āfete* dūnyāyı *ḥarāb* eylesesün⁵⁴¹
Sell-i seyf-i nige*ḥ*-i *ḥıṣm-ı* 'itāb eylesesün⁵⁴²
- 2 Giceler hem-dem-i aġyār idüğün hep bilürüz
Bizden ol *āfet-i pür-*'i*ṣve* *ḥicāb* eylesesün⁵⁴³
- 3 İttifāk itmiş ol ebrū leb-i la'lūñle *şaqqın*
Dil-i pür-e*ṣk* miyānın *şeker-āb* eylesesün
- 4 Nālesüz var *ḥarem-i yāre* ki nāleñ ey dil
Men'-i *āsāyiş-i gül-bister-i ḥāb* eylesesün

⁵⁴⁰ 184 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 269.⁵⁴¹ 1a ol: o D.⁵⁴² 1b *ḥıṣm*: *çeşm* D.⁵⁴³ 2b *pür-*'i*ṣve*: *gül-çehre* D.

- 5 Nâ'ilî táb u teb-i nâ'ire-i hışm-ı Hüdâ
Hîç bir ferdi esîr-i teb ü táb eylemesün

185⁵⁴⁴

Velehu

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Vücüd 'aks-i cemâlünle dâğ dâğ olsun
O Çārbāğ-ı maħabbet ıo heşt-bāğ olsun
- 2 Dil-i füsürde mi germ it ki táb-ı mihrün ile⁵⁴⁵
Zamān-ı devlet-i hüsñünde bir çerāğ olsun⁵⁴⁶
- 3 Bu gülsitān-ı fenāda hezārı ol o gülün
Ki bŷyı kıābil-i güncāyiř-i dimāğ olsun
- 4 Kıo tār-ı kākülün itsün şikeste bād hemān
Dil-i ħamīdeye bir gŷe-i ferāğ olsun
- 5 Ĥayāt-ı maħz idi bir kerre Nâ'ilīye diseñ
Helāk-i reşk-i nigāhum degül mi şağ olşun

48b

186⁵⁴⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ĥasb-ı nigāha eyleyüp āğāz birbirin
şayd eylemek diler iki řehbāz birbirin

⁵⁴⁴ 185 İpekten, age. s. 276.

⁵⁴⁵ 2a it ki: eyle M.

⁵⁴⁶ 2b bir: pür M.

⁵⁴⁷ 186 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 281.

- 2 Birbirine niyāz ile itmiş ol iki büt
Ārāyiş-i şanemkede-i nāz birbirin
- 3 Muṭribler itdi yād idüp ol iki gonceyi
Feryād-ı ‘andelībe hem-āvāz birbirin
- 4 Zīr-i lebinde buldılar ol iki sāḫirūñ
Remz-i füsūn u nükte-i i‘cāz birbirin⁵⁴⁸
- 5 ‘Uşşāḳ-ı saḫt-cāna yine mürde Nā’ilī
Nerm itmiş ol iki büt-i ṭannāz birbirin

187⁵⁴⁹

Velehu

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

- 1 Fitne kim maḡlūb olur çeşm-i ḳazā-‘unvānına⁵⁵⁰
İstinād eyler kemīn-i sāye-i müjgānına
- 2 Nefḫa-i cān u şemīm-i kām-ı dil mevḳūfdur
Zülf-i ‘anber-bārına gīsū-yı müşk-efşānına
- 3 Behre-dār-ı ḫāk-būs eylerdi zülfi dilleri
Fitne taḫrīk itdi ammā ṭurmadı peymānına
- 4 Tesliyet-yāb-ı ḫarābīdūr derūnı ‘aşıḳuñ
Baḳma āzār-ı ḫırāş-ı ḫātır-ı vīrānına

⁵⁴⁸ 4b u: o M.

⁵⁴⁹ 187 İpekten, Nā’ilī Dīvānı, s. 306.

⁵⁵⁰ 1a olur: - M.

- 5 Nā'ilīnūn nūshā-i i'cāz-ı ma'nīdür n'ola⁵⁵¹
İltifāt eylerse yārān-ı şafā dīvānına

49a

188⁵⁵²

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ebrūlaruñ ki vaz' ide mihrāb bir yere
Mānend-i Ka'be cem' ola aḥbāb bir yere⁵⁵³
- 2 Virdi fenāya 'ālemi müjgānlaruñ tamām
Geldi hezār tīg-ı siyeh-tāb bir yere
- 3 Nüh zevraḳ-ı sipihre ḥurūş-ı fenā virür⁵⁵⁴
Hecrüñle gelse gözden aḳan āb bir yere⁵⁵⁵
- 4 Āteş düşer derūnına bülbül gibi dilün
Gelse ruḥuñla ger gül-i sīr-āb bir yere
- 5 Zülfün ḥam itdi āh-ı dil-i girye-kārumuz
Cem' oldı baḥr-ı fitnede gird-āb bir yere
- 6 Ḳābil mi ḥüsn ile ola Yūsuf saña nazīr⁵⁵⁶
Gelmez fürūğ-ı mihr ile meh-tāb bir yere
- 7 Ey Nā'ilī pesend ki gelmek muḥāldür
Nazmuñ gibi cevāhir-i nā-yāb bir yere

⁵⁵¹ 5. beyit: Müntehab mecmū 'a-ı i 'cāz-ı ma'nīdür n'ola /
Nā'ilīnūn olsa yārān mültefīt dīvānına D.

⁵⁵² 188 İpekten, age. s. 303.

⁵⁵³ 1b ola: oldı D.

⁵⁵⁴ 3a ḥurūş-ı: ḥurūşa D.

⁵⁵⁵ 3b hecrüñle: baḥrüñle M.

⁵⁵⁶ 6. beyit: - D.

189⁵⁵⁷

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Hem gül gibi rengin bize bir bāde bulınsa
Hem reng-i riyādan adehi sāde bulınsa
- 2 Teh cür'ası üftāde-be-hāk olmadan ammā
Her atresi biñ neşveye āmāde bulınsa
- 3 Kāküllerini bād-ı seher hāke düşürse
Her bir şikeninde nice üftāde bulınsa⁵⁵⁸
- 4 Ol deñlü olur sine-hırāş ğam-ı haṭṭuñ
Levh-i dil-i 'āşık ne adar sāde bulınsa
- 5 Murg-ı harem-i 'aşk olup ey Nā'ilī-i zār
Ādem bu kemīngāhda āzāde bulınsa

49b

190⁵⁵⁹

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 'Āşıkuz 'aşk belā-yı dil-i nālān ise de
Ṭālibüz vaşla taleb bā'is-i hırmān ise de⁵⁶⁰
- 2 ā'ilüz keşmekeş-i şahne-i bī-dādıña dil
Dest-i āzār ile şad pāre girībān ise de

⁵⁵⁷ 189 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 289.⁵⁵⁸ 3b şikeninde: şikende D.⁵⁵⁹ 190 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 305.⁵⁶⁰ 1b ṭālibüz: ṭālihüz D.

- 3 'Andelîbüz gül-i ruḥsârîña bâğ-ı ḥüsnüñ
Lâle-veş gülleri bî-nefḥa-i iḥsân ise de
- 4 Sîne-süz ol leb-i nüşîne fezâ-yı 'aşkuñ⁵⁶¹
Ḥızır reh-güm-şude-i çeşme-i ḥayvân ise de
- 5 Şeh-süvârum dil-i mecrûhı başup geçme eger⁵⁶²
Pây-mâlûñ bir avuç ḥâk ile yeksân ise de⁵⁶³
- 6 Ḥâtır-ı Nâ'ilî-i zârı da gâhî ele al
Ehl-i dildür ne ḫadar ḥâk ile yeksân ise de

191⁵⁶⁴

Velehu

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ol mâh ile yâ Rab bu gece şoḥbet olur mı
Ol şem'-i cihân-tâb ile germiyyet olur mı
- 2 Feyz-i eşer-i cāzibe-i mihr-i ruḥiyle
Çeşm-i dil ü cān bir nigeḥ-i ḥasret olur mı⁵⁶⁵
- 3 Ruḥsârîña bu keşret-i nezzârede bilmem
Bir nîm-nigâh-ı hevese ruḥşat olur mı
- 4 Baḫt-ı siyehüñ kârı tamâm olsa da görsek
Kām-ı dil-i nâ-kāma da bir himmet olur mı

⁵⁶¹ 4a nüşîne: cüşîne M.

⁵⁶² 5a geçme: geçmege D.

⁵⁶³ 5b ḥâk ile yeksân: ḥâk-i perîşân D.

7. beyit: - M.

⁵⁶⁴ 191 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 319.

⁵⁶⁵ 2b çeşm-i: cism-i M.

- 5 Yār olmayıcağ Nā'ilīyā meclis-i meyde
Esbāb-ı ıarab bā'is-i cem'iyet olur mı

50a

192⁵⁶⁶

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Yağar mı nāme-berīn yoğsa yāra degmez mi⁵⁶⁷
Niyāz-nāmemüz ol ğam-kūsāra degmez mi
- 2 Bizi untdı mı yoğsa peyām-ı şıḥhat-ı yār
Bu memleketde ğarībü'd-diyāra degmez mi
- 3 Bir āşinālığı ol māh-ı çār-ebrūnuñ
İki cihānda da 'ömr-i dü bāra degmez mi
- 4 Bahārı n'eylerüz ol gül-'izār u ğonca-femüñ
Gülüp açılması biñ nev-bahāra degmez mi
- 5 Ne deñlü şağlasañ ey köhne pīr-i nā-bāliğ
Tecemmülün yine mīrās-ı ħ'āra degmez mi⁵⁶⁸
- 6 Kadem kadem gice teşrīfi Nā'ilī o mehüñ
Cihān cihān elem-i intizāra degmez mi

⁵⁶⁶ 192 İpekten, age. s. 314.

⁵⁶⁷ 1a yoğsa: yoğsa D.

⁵⁶⁸ 5b mīrās: mir'at-ı M.

193⁵⁶⁹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Oldı eşküm gülşen-ārā-yı heves cūlar gibi
Ağdı gönlüm bir nihāl-i 'işveye şular gibi⁵⁷⁰
- 2 Tırfa mecnūnum ki pey-der-pey hayāl-i çeşm-i yār
Devr ider etrāfumı ser-geşte āhūlar gibi⁵⁷¹
- 3 Hep siyeh-pūş oldılar kaşd-ı şebḥūn-ı dile
Girdiler müjgānlaruñ bir cenge cādūlar gibi⁵⁷²
- 4 Bir nihāl-i āhdur kıaddūñ hevāsıyla gönül
Şaḥn-ı gülşende hırāmān serv-i dil-cūlar gibi
- 5 Āb u tāb-ı tal'at-ı ebkār-ı nazmun Nā'ilī⁵⁷³
Tā'n ider āyīne-i hurşīde meh-rūlar gibi

⁵⁶⁹ 193 İpekten, Nâ'ilî Dîvânı, s. 315.

⁵⁷⁰ 1b 'işveye: 'işve M.

⁵⁷¹ 2d devri der: tolanur M.

⁵⁷² 3b girdiler: girdeler D; cenge: rengen M.

⁵⁷³ 5a ebkār-ı nazmuñ: ekbār-ı nazmum M.

50b

194⁵⁷⁴**Ġazeliyyāt-ı Sırrı Raḥiḫ***Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün*

- 1 İtme ṭabībe bī-hūde gel niyyet-i devā⁵⁷⁵
Bilmez mezāk-ı derd-i dilüm lezzet-i devā
- 2 Bir miḥnet isterüm ki ola ḥasret-i sürür
Bir derd isterüm ki ola ğayret-i devā
- 3 Olmış ezel muḥālif-i ḳānūn-ı ehl-i derd
Zaḥm u şifā 'adū-yı dile ülfet-i devā⁵⁷⁶
- 4 Maḥrūm-ı zaḥm-ı ḥançer-i müjgānuñ olayum⁵⁷⁷
'İsīye eyler isem eger minnet-i devā
- 5 Dāĝ-ı derün öyle gerekdür ki Sırriyā
Hem-vāre ide ḥande-i ḥāşşıyyet-i devā⁵⁷⁸

195⁵⁷⁹**Velehu***Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*

- 1 Baña o çeşm-i siyeh mest-i yār olur mı 'aceb
'Aceb o gözleri āhū şikār olur mı 'aceb

⁵⁷⁴ 194 Halime Özyılmaz, **Üsküdarlı Sırrı Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni**, SÜ SBE Yayınlanmamış YLT, Konya 1995, s. 104.

⁵⁷⁵ 1a ṭabībe: ṭabīb M.

⁵⁷⁶ 3b zaḥm u: derd-i M.

⁵⁷⁷ 4a ḥançer-i: nāvek-i D.

⁵⁷⁸ 5b hem-vāre: hem-vār M.

⁵⁷⁹ 195 Özyılmaz, **Üsküdarlı Sırrı Dîvânı**, s. 105.

- 2 Açınca sīnesini buse-çin olup görsek
O āb-gīnede naqş-ı nigār olur mı 'aceb
- 3 Felek didükleri nādir ber-ā-ber eṭvāruñ
Vücūdı rīḥte-i ḥāksār olur mı 'aceb⁵⁸⁰
- 4 Olur mı 'uqde-i ḥāṭır güşā benān-ı luṭf⁵⁸¹
O şeb-çerāğ-ı nihān āşikār olur mı 'aceb⁵⁸²
- 5 Zāmīr-i Sırrī-i ūstāda 'arz iderdüm līk
Bu şī'r-i bī-bedele i'tibār olur mı 'aceb

51a

196⁵⁸³

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Ḥayāl-i zaḥm-ı ğamzeñ ḳalb-i a'dādan güzār eyler
O peykān-ı ḳazā te'sīr-i ḥārādan güzār eyler
- 2 Ḥayālün dīde-i endīşe-i giryāna gülmekde
Şināverdür ḥazīz-i cevfi deryādan güzār eyler⁵⁸⁴
- 3 Dimāğ-ı iltifāt-ı yāri ta'ṭīr eyler elbette⁵⁸⁵
O āh-ı dil ki güzār-ı temennādan güzār eyler
- 4 Hevā-yı vaşf-ı ruḥsāruñla her mazmūn-ı rengīnüm
Nesīm-i cān-fezādur bāğ-ı ma'nādan güzār eyler

⁵⁸⁰ 3b riḥte-i: riḥte ü D.⁵⁸¹ 4a Olur mı 'uqde-i ḥāṭır-güşā benān-ı lutf : Bulur mı 'uqde-i ḥāṭır güşāyişi-i vuşlat D.⁵⁸² 4b nihān: nihāna M.⁵⁸³ 196 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 122.⁵⁸⁴ 2b deryādan: riyādan M.⁵⁸⁵ 3a eyler: ider M.

- 5 Hevā-yı şemm-i sünbül bûy-ı zülf-i dil-berā her dem⁵⁸⁶
Meşāmm-ı hātır-ı Sırrî-i şeydādan güzār eyler

197⁵⁸⁷

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Göñül düşüp ham-ı gīsū-yı yāra kıalmışdur
Netice hātırum ol yādigāra kıalmışdur
- 2 Dürişmeyince hātı āşinālık itmez o yār⁵⁸⁸
Anuñla şoĥbetümüz nev-bahāra kıalmıřdur⁵⁸⁹
- 3 Ĥadengi şā'ika-sür'at iken o āşūbuñ⁵⁹⁰
Gelince menzil-i cism-i nizāra kıalmışdur
- 4 Güşāyiş-i der-i genc-i tılısm-ı her dü-cihān
Niyāz-ı nīmşeb ü āh ü zāra kıalmışdur
- 5 'Acebdür ol büte cān virmek isterüm Sırrî⁵⁹¹
Benüm işüm hele Perverdigāra kıalmışdur

⁵⁸⁶ 5a dil-berā: dil-rübā D.

⁵⁸⁷ 197 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 123.

⁵⁸⁸ 2a Dürişmeyince: İrişmeyince M.

⁵⁸⁹ 2b nev-bahāra: tā bahāra D.

⁵⁹⁰ 3a o āşūbuñ: ol āhunuñ D.

⁵⁹¹ 5a ol: o M.

51b

198⁵⁹²

Velehu

Mütefā'ilün Fe'ülün Mütefā'ilün Fe'ülün

- 1 Dile māye-i şafādur haṭ-ı rūy-ı yār dirler
Kişünün ḫomaz göñülde ḡamını bahār dirler
- 2 Ser-i ṭurrede görenler dil-i zārı 'āşıkānı
Niçe düşdi bir kemende bu ḫadar şikār dirler
- 3 Hele reşk-i sālīkān-ı reh-i vuşlat-ı rızāya⁵⁹³
Ne dem-i vişāl dirler ne ḡam-ı nigār dirler
- 4 O nihāl-i bāḡ-ı 'işve saña da ider temāyül
A göñül ne āh idersün buña rūzgār dirler
- 5 Ser ü sīneñi ser-ā-pā ṭotalum sipihr-i dāḡ it
Saña mihribān olur mı o ḫamer ḡaddār dirler
- 6 N'ola bilmez ise Sırrı bu cihānda ḫaderüm 'ālem
Baña milket-i suḫanda melikü'd-diyār dirler

199⁵⁹⁴

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Cām-ı mey-i 'ıtābuñı şun ḫācetüm budur
Sākī medār-ı neşve-i keyfiyyetüm budur

⁵⁹² 198 Özyılmaz, age. s. 133.

⁵⁹³ 3a vuşlat-ı: milket-i D.

⁵⁹⁴ 199 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrı Dîvânı, s. 136.

3. ve 6. beyit: - M.

- 2 Dāğ-ı nedāmet-i ser ü sīneyle maḥşere
Bir lālezār tarḥ ideyüm niyyetüm budur
- 3 Şubḥ-ı kıyāmete ide ḥande şikāf-ı dil
Yārī-i dest-i himmet ile ğayretüm budur
- 4 Şeb-tā-be-şubḥ nāle-zen-i künc-i fūrkatem
İşte su'āl iderseñ eger rāḥatum budur
- 5 Sırrī görünce merḳadimi dimiş ol perī
Cān-dāde-i reh-i taleb-i vuşlatum budur

52a

200⁵⁹⁵

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şurḥī-i rūyuñ güle naql eylesem bī-reng olur
Goncaya sırr-ı dehānuñ söylesem dil teng olur
- 2 Nādir olsa baḥt-ı bī-sāmān bezm-i 'ālemün⁵⁹⁶
Mūmiyā-yı münkesir cām-ı neşātı seng olur
- 3 Muḥrib-i ḳānūn-ı iḳbāl-i zamāne böyledür
Ḳanda bir nā-şādı görse aña seyr-āheng olur⁵⁹⁷
- 4 Dest-i ḥayyāt-ı felekden ol hüner zāhir midür
Taḥte-i çāk-i girībān fenā-yı seng olur⁵⁹⁸

⁵⁹⁵ 200 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 139.

⁵⁹⁶ 2a nādir: yāver D; bī-sāmān: bī-sāmānı D.

⁵⁹⁷ 3b görse: bulsa D.

⁵⁹⁸ 4b taḥte-i: pençe-i D; fenā-yı seng: ḳabā-yı teng D.

- 5 Dil nice olsun beşâret-yâb-ı rāḥat fi'l-meşel
Şulḥ için fâl eylesem manzûr-ı ḥarf-i ceng olur
- 6 Şâh-beyt-i nazm-ı mürvârîd-i kıadrüm Sırriyâ
Zîver-i iklîl-i bâlâ-ḥâne-i evreng olur

201⁵⁹⁹

Velehu

Mef'ûlü Mefa'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Ger gelse o şeh ḥâne-i vîrānuña ḳalmaz
İbrāmı ḳo cebr itme şaḳın cānuña ḳalmaz
- 2 İmsāk iderüm girye-i şādîde sirişki
Ḥavfum bu ki nâr-ı ğam-ı hicrānuña ḳalmaz
- 3 Geh ḥançer ü geh tîĝ ile itdûn dili mecrûḥ⁶⁰⁰
Bunlar senûn ey âfet-i cān yanuña ḳalmaz
- 4 Dāmān-ı 'ubūdiyyeti elden ḳoma ol şâh
Ümmîd bu kim cürm-i firāvānuña ḳalmaz⁶⁰¹
- 5 Sırrî eşer-i 'aşḳa o meh oldı [mı] vâḳıf
Zîrâ seḥer-i çāk-i girîbānuña ḳalmaz

⁵⁹⁹ 201 Özyılmaz, age. s. 165.

⁶⁰⁰ 3a mecrûḥ: āĝāh M.

⁶⁰¹ 4b kim: ki M.

52b

202⁶⁰²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ruḥuñda ḥaṭṭ-1 mu'anber midür nedür bilmem
Şu'ā'-1 mihr-i münevver midür nedür bilmem
- 2 Fütade-i çeh-i ğam itdi Yūsuf-1 dil āh⁶⁰³
Felek benümle birāder midür nedür bilmem
- 3 Elinde sāġar-1 şahbā mı sāķī-i bezmün
Nihāl-i gülde gül-i ter midür nedür bilmem
- 4 İki kapaġ ile tıfl-1 sirişk-i dīde-i ter
Yem-i belāda şināver midür nedür bilmem
- 5 Gelen meşāmm-1 dile būy-1 sünbül-i ter mi
Şemīm-i kākül-i dil-ber midür nedür bilmem
- 6 Huzūr-1 mehd-i ğamı tıfl-1 dil bilür ancaķ
Kenār-1 āġūş-1 māder midür nedür bilmem
- 7 Zemīn-i cennet-i nazm üzre ḥāme-i Sırrı⁶⁰⁴
Kālem mi lūle-i Kevser midür nedür bilmem⁶⁰⁵

⁶⁰² 202 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrı Dîvânı, s. 182.

⁶⁰³ 2a dil: dili D.

⁶⁰⁴ 7a üzre: içre D.

⁶⁰⁵ 7b Kevser: ter M.

7. beyit: - M.

203⁶⁰⁶

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefa'ilün Fe'ilün

- 1 Ne dem ki bezmgeh-i vuşlata qarīb olurum
Şikeste-sāğar-ı mey-ḥāne-i ŧekīb olurum
- 2 'Aceb 'aceb 'adem-i ŧıdık-ı luḡfi zāhir iken
Yine firīfte-i va'd-i dil-firīb olurum
- 3 Alursa destine her gāh dil-ber āyīne
Ol āfitāb-ruḥa korḳaram raḳīb olurum
- 4 Lebi lehimde iken būse idemem cūr'et⁶⁰⁷
Naşībüm ağızuma geldükçe bī-naşīb olurum
- 5 Ḥamūş-ı gülşen-i 'aşḳum velik ey Sırrī
Görince bir gül-i ra'nāyı 'andelīb olurum

53a

204⁶⁰⁸

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Dīde āsūde olur eşk-i revān itdükçe
Ḥācemüz fā'idemend oldı ziyān itdükçe
- 2 Ğoncalar ğarḳa-i ḥūn-ı dil olur zaḥmından⁶⁰⁹
Bāğda bülbül-i ŧūrīde fiğān itdükçe

⁶⁰⁶ 203 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrī Dīvânı, s. 183.

⁶⁰⁷ 4a lehimde: lebime M; būse: būseye D.

5. 6. ve 7. beyitler: - M.

⁶⁰⁸ 204 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrī Dīvânı, s. 218.

⁶⁰⁹ 2a ğoncalar: ğonca-ı M.

- 3 Hışm-ı bed-gevher olur pıřgehüñde lertzān
Suĥanı cevher-i şemşir-i zebān itdükçe
- 4 Müjde-i devlet-i pāmāli ider cāna gönül
şeh-süvārum ne zamān ‘aşf-ı ‘inān itdükçe
- 5 Duyurur neşve-i řahbā-yı maĥabbet kendin⁶¹⁰
Sen anı her ne ĩadar ketm ü nihān itdükçe
- 6 Āh ile def’ iderüm şab’uma derd ü elemi⁶¹¹
Hāzm-ı ni’met iderüm Sırrı duĥān itdükçe

205⁶¹²

Velehu

Mef’ūlü Mefā’īlü Mefā’īlü Fe’ūlün

- 1 Dāĥ-ı ĥama sīneñde degül serde yer eyle
Ol lāle-i bāĥ-ı İremi zīb-i ser eyle
- 2 Bir kerre binā-guşına yārüñ nazār eyle
řām-ı emelüñ reng-i beyāz-ı seĥer eyle
- 3 Ey gül ider evrākuñı ber-bād hezāruñ
Āh-ı seĥerinden ĥazer eyle ĥazer eyle
- 4 Gel çeşmüme ey girye-i ĥün-ābe-i ĥasret
Dāmān-ı dırāz-ı müjemi pür-güher eyle

⁶¹⁰ 5a duyurur: duyadur D.

⁶¹¹ 6a: şab’uma: şu’me-i D.

2. ve 7. beyit: -M.

⁶¹² 205 Özyılmaz, age. s. 212.

5. ve 6. beyit: - M.

- 5 Hıağ geldi ruğ-ı dilbere Őimden girü Sırrı
 Āyine-i idrāküñi vađf-ı keder eyle

53b

206⁶¹³

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Hıadisāt ehl-i dile mücib-i tekdır olmaz
 'Aks-i zışt ile ruğ-ı āyine tağyır olmaz
- 2 'Ařđdan çerb-i bütān kıabil-i te'şır olmaz⁶¹⁴
 Revġan-ālūde olan levđ kıalem-gır olmaz
- 3 Dilleri 'ařđ mađāmında rübūde eyler
 Şır-i dünbāle revān-ı pey-i nağcır olmaz
- 4 Cünbiş-i ġamze-i ħün-ħ'āra ħađ olmaz māni'
 Tıġa hengām-ı vegā cevheri zencır olmaz
- 5 Āh-ı mest itmez eğer küre-i dilden ise de
 Çüb-ı ter terbiyet-i āteş ile tır olmaz
- 6 Süz-ı 'ařđ itmez eğer-ıtab'-ı ruğubet yāra⁶¹⁵
 Heyzüm-i ter hele çendān'alev-gır olmaz
- 7 Himmet-i vaşl ile zünnār-ı ġüzınān-ı vedād⁶¹⁶
 Mezheb-i 'ařđda bir vech ile tekfır olmaz

⁶¹³ 206 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrı Dıvānı, s. 160-161.

⁶¹⁴ 2a bütān: tenānD.

⁶¹⁵ 6. beyit: - D.

⁶¹⁶ 7a himmet-i: taleb-i D.

4. beyit ve 6. beyit: - M.

- 8 Lüle-i çeşme-i kevşerde olursa Sırrî
 Çalem-i cennet-i eş'aruña tanzîr olmaz

207⁶¹⁷

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Şīveni māşıta-ı hacle-i sūr eylemişüz⁶¹⁸
 Ğamı dāmād-ı şeb-i bıkı-i sūrūr eylemişüz
- 2 Nā'il-i ğurfe-i cennet ider a'mālüm yok
 Ğayf kim dār-ı fenā içre kuşūr eylemişüz
- 3 O perī da'vete gelmez mi ki tār-ı zülfin
 Āteş-i micmer-i can içre buḫūr eylemişüz
- 4 Gösterür şāhid-i mazmūnı ḫayāl-i zülfi
 Sāyeyi dīde-i endīşede nūr eylemişüz⁶¹⁹
- 5 Eyleyüp ḫüsn-i edāyıla müzeyyen Sırrî
 Şāhid-i nazmumuzı ğayret-i ḫūr eylemişüz

54a

208⁶²⁰

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün

- 1 Yārdan n'ola baña gelmese da'vet-nāme
 Ḥatt-ı ruḫsārı yeter 'āşıkā vuşlat-nāme⁶²¹

⁶¹⁷ 207 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 168.

⁶¹⁸ 1a şīveni: şīve-i M.

⁶¹⁹ 4b Sāyeyi dīde-i endīşede: Sāye-i bendīde-i endīşede M.

⁶²⁰ 208 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 209.

⁶²¹ 1b yeter: -M.

- 2 Şerha-i dildür iden hālūñ ifāde yāra⁶²²
Ey yazan hūn-ı sirişkiyle maḥabbet-nāme
- 3 Rū-siyeh ḥaşr olayum bīm-i ḥaṭ-ı rüyından
Yāre gönderdüm ise hīç şikāyet-nāme
- 4 Ża'f-ı 'aşk ile vücūdum nazār it ten tenedür⁶²³
Günde biñ kerre oқurlarsa da şıḥḥat-nāme⁶²⁴
- 5 Yazmadan sūziş-i nār-ı ğamı ḥākister olur
Olmaz aḥvālūme tab-āver ü ṭākat-nāme
- 6 Sırrī bend eyledi zencīr-i selāsetle zamān
Beni bir şā'ir-i nev-nūkte-i Şevket-nāme⁶²⁵

209⁶²⁶

Velehu

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

- 1 Kān ağlayalı 'aşkuñ ile cilvegehünde
Gencīne-i yāḳūt ḳodum ḥāk-i rehünde
- 2 Āşār-ı ğāzab görse de çeşm-i siyehünde
Dil şifte-i ḥüsnüñ olur her nigehünde
- 3 Bu serdī-i eṭvār nedür ey felek-i dūn
Kāfūr mı var küvre-i ḥurşīd ü mehünde⁶²⁷

⁶²² 2a hālūñ yāra ifāde: hālūñi yāra a'lām D.

⁶²³ 4. beyit ile 5. beyit yer değiştirmiştir M.

⁶²⁴ 4b da: vü D.

⁶²⁵ 6b bir şā'ir-i: pür-sāđar-ı M.

6. beyit: - M.

⁶²⁶ 209 Özyılmaz, age. s. 211.

⁶²⁷ 3b kāfūr: kāfurı M.

- 4 Şad hıyregī-i hūş-ı Felātun mutaşavvir⁶²⁸
Endişe-i esrār-ı haṭ-ı per ü lehünde
- 5 Ey Sırrī ne bu ğavṭa ḥ̣orī-i yem-i 'ışyān
Lü'lü'-i 'afv var gibi baḥr-ı günehünde

54b

210⁶²⁹

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 El-ḥazer olma esīr-i nām mānend-i nigīn
Rū-siyāh eyler seni eyyām mānend-i nigīn
- 2 Nām-cüyānuñ ider ḥakkāk-ı çarḥ-ı bed-güher
Cisini pür-şerḥa-i ālām mānend-i nigīn
- 3 Ehl-i 'ıyşa böyledür pend-i Süleymān-meşrebān
Düşmesün bir dem elünden cām mānend-i nigīn
- 4 Rāst-rev ol āyīne ṭab'āna kec bīḡāneye
Şüretā ol mün'akis-erḳām mānend-i nigīn
- 5 Kedūye pā-bend ider bī-hüde Sırrī eyleyen
Sīm ü zerden tekye-i endām mānend-i nigīn

⁶²⁸ 4a Felātün: felan M.

⁶²⁹ 210 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrī Dîvânı, s. 196.
6. ve 7. beyit: - M.

211⁶³⁰

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 A'dā hevā-yı zülf-i dil-ārāda olmasun
Düşmenlerüm İlähî bu sevdāda olmasun
- 2 Şabr it havāle eyleyüm aġyāra āhdan⁶³¹
Bir tīġ-ı şu'le-tāb ki dünyāda olmasun
- 3 Dil zülf-i yāra gideli ašlā görünmedi
Bī-çārenüñ şaķın başı ġavġāda olmasun
- 4 Gelmez hevā-yı meyl-i cüvāndan baña ferāġ⁶³²
İsterse va'd-i vuşlatı ferdāda olmasun⁶³³
- 5 Virmem berāt-ı manşıb-ı ālām-ı dil-beri
Sırrīye söyleyüñ o temennāda olmasun⁶³⁴

55a

212⁶³⁵

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Kçoçdum o mehi ħançer-i zerrīn-kemeriyle
Dil virdüm alup cins-i vişāli degeriyle⁶³⁶

⁶³⁰ 211 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, s. 193.

⁶³¹ 2a şabr it: katlin D.

⁶³² 4a meyl-i cüvāndan: 'ışķ-ı: bütāndan D.

⁶³³ 4b vuşlatı: vuşlat-ı M.

⁶³⁴ 5b söyleyüñ: söylenüz D.

⁶³⁵ 212 Özyılmaz, age. s. 216.

⁶³⁶ 1b cins-i vişāl: çeyş-i vişāli D.

- 2 Dil ğamzeñi seyr itmege şaht-ı cigeriyle
Tertīb-i ziyāfet ideyor mā-ħazarıyla⁶³⁷
- 3 Bir kerre ne var sen de eyā bād-ı seher-ħiz
Gel cānib-i mehcūra meserret haberiyle
- 4 Kānūn-ı maħabbet ki fūrūzān ola bir kez
İtfā idemez 'āşık añı çeşm-i teriyle
- 5 Ĥasret-keş-i dendān u lebūñ olalı ĥurmā
Za'f-ı bedenin gör ki kemik ħaldı deriyle
- 6 Dilberūñ ile kūy-ı dil-ārāyı unuttum
Vuşlat hevesi ħalmadı ĥātırda yeriyle
- 7 Bir gevher-i gencīne-i ğaybiyye imiş 'aşk⁶³⁸
Zinhār aña baĥma ĥaĥāret nazarıyla⁶³⁹
- 8 Sırrī n'ola eylerse bu şi'r-i nevi taħrīr
Levh-i hūnere kilik-i belāġat-eşeriyle

213⁶⁴⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 İdicek deşne be-kef ğamzesin ol cān-āşūb
Fitne ber-çide bisāt oldı gürizān-āşūb

⁶³⁷ 2a ideyor: idiyor D.

3. ve 9. beyit: -M.

⁶³⁸ 7a ğaybiyye: ğaybet M.

⁶³⁹ 7b Zinhār ki: Zinhār - M.

⁶⁴⁰ 213 Özyılmaz, Üsküdarlı Sırrī Dīvânı, s.108.

- 2 Eyledi cāygehin devr h̄aṭ-ı rūyuñda⁶⁴¹
H̄ār-ı zār-ı elem-i vādī-i h̄ırmān-āşūb
- 3 Nice tāb-āver olur h̄üsnüñe nezzāreye dil
Nigeh-i mest-i belā ğamze-i fettān-āşūb
- 4 Ğamze-i mest-i ser-endāzıñña meftūn āfet⁶⁴²
Çeşm-i h̄ūn-rīz-i füsūn-sāzuñña kurbān-āşūb
- 5 Cürm-i bī-h̄add ile çāh-ı zeķan yāre düşüp
Eyledi menzilini gūşe-i zindān-āşūb

⁶⁴¹ 2a cāyı-gehin: cāy-gehin D.

⁶⁴² 4a ser-endāzıñña: ser-endāzene D.

55b

214⁶⁴³**Ġazeliyyāt-ı Neylî Efendi***Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Bir pençe-i melâhâtiñ oldum rübüdesi
İkâz-ı fitne itmede çeşm-i ğunüdesi
- 2 Tahrîr-i vaşf-ı hüsniñ iderken midâdımıñ
Şâyân sevâd-ı dîde-i hür olsa düdesi
- 3 Tâ itmedikçe tîşesini serde imtiḥân
Ferhâd 'aşkıñ olmadı kâr-âzmüdesi
- 4 Būs-ı lebiñle zinde-i cāvîd-i şevḳ olan
Âb-ı ḥayâtın olsa sezâ deşt-i şüdesi
- 5 Cây itse Neyliyâ n'ola destâr-ı raĝbeti
Bâĝ-ı ṭabî'atıñ bu gül-i nev-ğüşüdesi

215⁶⁴⁴**Velehu***Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün*

- 1 Fenn-i cefâda çarḫ saña hem-sebaḳ degil
Meh nüshâ-i cemâliñe nisbet varaḳ degil
- 2 Bu gerdiş-i cefâda daḫı eylemez ḳarar⁶⁴⁵
Çün kim cihânda cevr-i felek yek-nesaḳ degil⁶⁴⁶

⁶⁴³ 214 Sadık Erdem, **Neylî ve Dîvânı**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005, s. 182.

⁶⁴⁴ **215** Erdem, Neylî Dîvânı, s. 139-140.

⁶⁴⁵ 2a cefâda: sitemde D.

⁶⁴⁶ 2b cevr-i: devr-i D; nesâḳ: sebaḳ M.

- 3 Hūn itdi dāmen-i felegi seyl-i eşkimiz⁶⁴⁷
Pīrāmen-i felekde görinen şafağ degil⁶⁴⁸
- 4 Kānūn-ı cevre hūblar itmişler ittifağ⁶⁴⁹
Ammā ki luğf-ı kâ'idesi müttefağ degil⁶⁵⁰
- 5 Cümle dūrūğdur dir ise kim ki Neyliyā⁶⁵¹
Āb-ı hayāta bu ğazelim mā-şadağ degil

56a

216⁶⁵²

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Hūsni āfāğı tutup pençe-i hūrşīd gibi
Cānda oynar o mehiñ ğamzesi nāhīd gibi
- 2 Hār-f-i müdgām gibi hem kim ola cinsiyle behem⁶⁵³
Erresin çarğ tutar farğına teşdīd gibi
- 3 Olmadı vaşlı dirīğā o nihāl-i hūsnuñ
Devha-i dilde olan bāde-i ümmīd gibi
- 4 Cāy-gīr oldı süveydāda ümmīd-i vaşlıñ⁶⁵⁴
Dil-i eţfāle düşen dā'ıye-i 'īd gibi
- 5 Resm-i maşşūş ile te'sīş-i suhan kıl Neylī
Tābi' olma selef elfāzına te'kīd gibi

⁶⁴⁷ 3a eşkimiz: eşkim M. / 3. beyit: 6. beyit D.

⁶⁴⁸ 3b felekde: siphrde D; görinen: Neylī D.

⁶⁴⁹ 4a hūblar: māh-veşān D.

⁶⁵⁰ 4b luğf-ı: mihr-i D.

⁶⁵¹ 5a Neyliyā: ey gönül D.

⁶⁵² 216 Erdem, Neylī Dīvānı, s. 179-180.

⁶⁵³ 2a hem: ol M.

⁶⁵⁴ 4. beyit: 5. beyit D; 4. beyit: - M.

217⁶⁵⁵

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ma'nî-i neşât oldı 'ayân fiñnatimizde⁶⁵⁶
Yoğ şüret-i ğam āyine-i sîretimizde
- 2 Sulţān-ı ğamız dāġımızı eyleyüp āmac⁶⁵⁷
Tîriñ geçinür dā'ire-i devletimizde
- 3 Bî-sebze-i bî-ġāne aceb bāġ-ı vefāyız⁶⁵⁸
Hep mihr-i giyā ser-zededir tıynetimizde⁶⁵⁹
- 4 Biz hikmet-i rindide Felāţūn-ı zamānız⁶⁶⁰
Der-kār gerekdir ħum-ı mey 'işretimizde⁶⁶¹
- 5 Her zerreyi Neylî görürüz şems-i ħaġīġat⁶⁶²
İksîr var ancak nazār-ı 'ibretimizde

56b

218⁶⁶³

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Da'vî-i ħüsne ħaţ-ı nev şüret-i fetvāsıdır
Nergis-i ġüyālar iki şāhid-i da'vāsıdır

⁶⁵⁵ 217 Erdem, Neylî Dîvânı, s. 171-172.

⁶⁵⁶ 1a neşât: ħulüş D; fiñnatimizde: fiñratımızda D.

⁶⁵⁷ 2. beyit ile 4. beyit yer deġiştirmiştir D.

⁶⁵⁸ 3a bî: yoğ D.

⁶⁵⁹ 3b ser-zededir: çāştedir M.

⁶⁶⁰ 4a Biz hikmet-i rindide: Yunān-ı muġabbetde M.

⁶⁶¹ 4b Der-kār gerekdir ħum-ı mey 'işretimizde: Der-kārdır ammā ħasm-ı mer hikmetimizde M.

⁶⁶² 5a her: ser M.

⁶⁶³ 218 Erdem, age. s. 102.

- 2 Mihr ü meh pertev gedā-yı şu'le-i cevvălesi⁶⁶⁴
Bir mey-i nābıñ gönül ser-mest-i bî- pervāsıdır
- 3 Kātı iden ağyārı oldı lāyık-ı būs-ı lebi⁶⁶⁵
La'l-i şīrīni o şūhuñ ğāziler ħalvāsıdır
- 4 Gülşen-i ħūsne 'izār-ı dil-rübā gülnār ise⁶⁶⁶
Bāğ-ı 'aşkıñ rüy-ı zerd-i 'aşıķān ayvasıdur
- 5 Olmasa ħālī 'aceb mi fitne vü āşūbdan⁶⁶⁷
Gūşe-i çeşmiñ ki düzd-i ğamzeniñ me'vāsıdır
- 6 Neyliyā vaż'-ı felek söylemez erbāb-ı dili⁶⁶⁸
Kim benān-ı ħayreti bend-i leb-i şekvāsıdır

219⁶⁶⁹

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Ruĥuñ āĥir dem-i ħüsñünde ħaṭṭ-ı dilsitān tutmuş
'Aceb bir fitnedir kim dāmen-i āĥir zamān tutmuş
- 2 O naĥl-ı ħüsñüñ olmuş beste-i zülfi dil-i şeydā⁶⁷⁰
Nihāl-i gülbün-i ra'nāda bülbül āşiyān tutmuş
- 3 Degildir nāz ancak bā'ış-i bīmāri-i çeşmi
O bî-raĥm āfet-i ħün-ĥ'ārı hem var ise ķan tutmuş⁶⁷¹

⁶⁶⁴ 2. beyit: 5. beyit D.

⁶⁶⁵ 3. beyit: 2. beyit D.

⁶⁶⁶ 4. beyit: 3. beyit D.

⁶⁶⁷ 5. beyit: 4. beyit D.

⁶⁶⁸ 6b Neyliyā vaż'-ı felek söylemez erbāb-ı dili: Neyli-i şeydā ħamūş-ı vaż'-ı dehr olsa n'ola D.

⁶⁶⁹ 219 Erdem, Neylī Dīvānı, s. 129-130.

⁶⁷⁰ 2a naĥl-ı: naĥlī-i M.

- 4 Açıldı şimdi bildiñ dil perîşân oldıgın zülfün
Meger rāz-ı derūnın ğonca-ı ra'nā nihān tutmuş
- 5 Heves-kārān-ı naḥçīr-i me'ānī çokdur ammā kim⁶⁷²
Anı şeh-bāz-ı ṭab '-ı Neylī-i mu'ciz-beyān tutmuş

57a

220⁶⁷³

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Cüdāyam gülşen-i kūyundan ol gül ḵanda ben ḵanda
Baña hem derd-i 'aşḵ olsun mı bülbül ḵanda ben ḵanda
- 2 Ne beñzer baña vādī-i cünūn-ı 'aşḵda Mecnūñ
İden deşt ü beyābānı ta'aḵḵul ḵanda ben ḵanda
- 3 Ne mümkün söyleşilmek ğamze-i ḥancer be-destiñle
Gel inşāf it bu mestī-i teġāfül ḵanda ben ḵanda⁶⁷⁴
- 4 Yoĝ iken ṭāḵatim tāb-ı nigāh-ı luṭf-ı dil-dāra
Cefā-yı ṭa'n-ı aĝyāra taḥammül ḵanda ben ḵanda
- 5 Bu ṭālī'le olur ser-māye-i derd-i ser ey Neylī
Şafā-baḥş-ı dil olmaḵ sāĝar-ı mül ḵanda ben ḵanda

⁶⁷¹ 3b ḥāri: ḥāre M; hem: meyi M; tutmuş: -M.

⁶⁷² 5a çokdur ammā kim: çok ammā – M.

⁶⁷³ 220 Erdem, Neylī Dīvānı, s. 172.

⁶⁷⁴ 3b bu mestī-i: o bed-mest-i D.

221⁶⁷⁵

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Getürdüñ müjde-i teşrīfini ey bād hoş geldiñ⁶⁷⁶
Dil-i ğam-ġīnim itdiñ ğuşşadan āzād hoş geldiñ
- 2 Gelür ol қаşları yā cüst ü cū eyler seni çün kim⁶⁷⁷
Yeriñ var sīnede ey nāvek-i bī-dād hoş geldiñ⁶⁷⁸
- 3 Peyām-ı vaşl ile geldiñ nesīmā bāġ-ı kūyuñdan
Bu maħzūn-ı firāķı eylediñ dil-şād hoş geldiñ
- 4 Egerçi gülsitān-ı dehre geldi çok güzel ammā
Baña sen cümleden ey gülbün-i āzād hoş geldiñ
- 5 Olup ey feyz-i isti'dād hem-dem ṭab'-ı Neylīye
Bu nazm-ı pāke olduķ bā'ış-i īcād hoş geldiñ⁶⁷⁹

57b

222⁶⁸⁰

Velehu

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

- 1 Hāliñ ḡayāli dīdede kim merdümeklenür⁶⁸¹
Ṭurmaz o ṭıfl-ı mehd-i melāḡat bebeklenür

⁶⁷⁵ 221 Erdem, Neylī Dīvānı, s. 137.

⁶⁷⁶ 1a teşrīfini: teşrīfiñ M.

⁶⁷⁷ 2a қаşları: қаşlar M.

⁶⁷⁸ 2b yeriñ: yerin M.

⁶⁷⁹ 5b olduķ: olduñ D.

⁶⁸⁰ 222 Erdem, age. s. 111.

⁶⁸¹ 1a ḡayāli: ḡayāl-i M.

- 2 Gül-büselerle sâ'id-i sîmîni zeyn olup
Ol nev-nihâl-i bâğ-ı leṭâfet çiçeklenür
- 3 Çekdikçe sîneye o meh-i mihrîbânı dil
'Âlî olup sitâre-i kıadri feleklenür
- 4 Zer-beft câme ile gehî reşk-i mihr olup
Gâhî kıabâ-yı sebz ile ol meh meleklenür
- 5 İtdikçe geşt deşt-i sitem şâh-ı ğamzesi
Laḫt-ı ciğerle sâḫa-i dilde yemeklenür
- 6 Ma'mûre-i cemâline bulmaz 'adû zafer
Ser-ḫadd-i ḫüsni leşker-i ḫaṭṭıyla beklenür
- 7 Neylî bu bezmgehde o kân-ı melâḫatiñ
Vaşf-ı lebiyle ḫ'ân-ı ṭabî'at nemeklenür

223⁶⁸²

Velehu

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 'Abeşdir sa'y-ı rûy-ı zer ü eşk-i ter ḫuşûşuñda⁶⁸³
Bilür ḫubân 'ayâr-ı 'aşkı sîm ü zer ḫuşûşunda
- 2 'Aceb mi güft ü gû bisyâr olursa vaşf-ı ḫâlinde
Bilinmez aşlı çok söz söylenür 'anber ḫuşûşunda
- 3 ḫayâlin görmege itmez taḫammül dâde ḫâṭırda
Bağılmaz ḫâṭıra meşhûrdur dil-ber ḫuşûşunda

⁶⁸² 223 Erdem, Neylî Dîvânı, s. 172-173.

⁶⁸³ 1a zer: zerd D.

- 4 Cevād u mümsik-i eyyām tehī-destīde yeksāndır
Nihāl-i huşk u ter birdir şitāda ber huşūşunda
- 5 İder būs-ı lebiñ va'diyle nuṭkuñ ārzū Neylī⁶⁸⁴
Söz olmaz gerçi sākī luṭfuña sāgar huşūşunda

58a

224⁶⁸⁵

Velehu

Mef'ūlū Fā'ilātū Mefā'ilū Fā'ilūn

- 1 Uşşāka oldıgıdır peder reh-ber-i vişāl⁶⁸⁶
Abdāl lafzı oldı bu sırr-ı hafīye dāl
- 2 Hep 'aşkı tekyesinde bırakmazdı postını⁶⁸⁷
Ḳurbān-ı çeşmi olmasa şahrādaki gāzāl⁶⁸⁸
- 3 'Uşşākına hediye-i kuḥl-i cilā yeter⁶⁸⁹
Ḥacdan ayağı tozı ile geldiği bu sāl
- 4 Oldı kulaḳdan 'āşıkı hurşid ü meh anıñ
Mengūşı vaşfın eyleyeli çarḫdan hilāl⁶⁹⁰
- 5 Neylī güvāh-ı 'işmeti nām-ı Cemāldir
'Uşşākı oldı cümle anıñ 'āşık-ı cemāl

⁶⁸⁴ 5a nuṭkuñ: luṭfuñ M.⁶⁸⁵ 224 Erdem, Neylī Dīvānı, s. 140-141.⁶⁸⁶ 1a oldıgıdır: oldıgına D.⁶⁸⁷ 2a tekyesinde: tekyesine M.⁶⁸⁸ 2b şahrāda ki: ol mehveşüñ D.⁶⁸⁹ 3. beyit ile 4. beyit yer değiştirmiştir D.⁶⁹⁰ 4b vaşfi: vaşfuñ D; çarḫdan: çarḫda D.

225⁶⁹¹

Velehu

Fa'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Zinde-i āb-ı Һayāt-ı va'de-i kemmūnuyuz
Dil-rübānıñ biz vefā itmezse de memnūnuyuz
- 2 Bādemiz itdi ğubār- āmīhte sāķī-i 'aşķ
Mest-i Һayrān küşte-i Һaţķ-ı leb-i mey-gūnuyuz
- 3 Siz teh-i gül-gūn kimi Һalķıñ kimi zer ü sefid⁶⁹²
Defter-i şun'ıñ meger evrāķ-ı gūn-ā-gūnuyuz
- 4 Māye-i idrākimiz olsa Һum-ı meyde n'ola
Hikmet-i Yūnān-ı 'aşķıñ şimdi Eflāţūnuyuz
- 5 Dürr-i nābı şanma silk-i şöhretiñ Neylī bizi
Biz bu genc-i 'ālemiñ bir gevher-i maĥzūnuyuz

⁶⁹¹ 225 Erdem, age. s. 125.

⁶⁹² 3a siz teh-i gül-gūn: oldı gendüm-gūn D.

58b

226

Ġazeliyyāt-ı Raĥmī Çelebi*Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün*

- 1 Dil-i 'uşşāk yāra yār ise aġyāra mā'ildür
Ne ħāletdür bu kim bülbül güle gül ħāra mā'ildür
- 2 Kibār-ı 'aşruñ olmam 'ahdine dil-beste zīrā kim
Degül incāz-ı va'de ol gürüh ikrāra mā'ildür
- 3 'Aceb mi māye-dārān görse ehl-i şervetüñ luţfin
Nihāl-i bārdur cāyı suķūt-ı bāra mā'ildür
- 4 Miyān-ı ehl-i dilde rüy-be-ħāk-i şerm olur nā-dān
Dıraĥt-ı bīd pāy-i naĥl-i ħāşıl-dāra mā'ildür
- 5 Zamīr-i ehl-i himmet ħāk-māl-i faķra 'ā'iddür
Ki deryā-yı ħurūşān sū-yı sāĥilzāra mā'ildür
- 6 Degülken ülfet-i ezdād hergiz ķābil-i imķān
N'ičün o la'l-i şirīn telĥī-i güftāra mā'ildür
- 7 Şorarsañ mācerā-yı cūşiş-i eşkümden ey Raĥmī
Aķar şular gibi bir serv-i ħoş-reftāre mā'ildür

227

Velehu*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

- 1 Çehre sürmekle 'adū dānāyı ġam-ġīn eylemez
Şüret-i bed cebhe-i mir'ātı pür-çīn eylemez

- 2 Turş-i rüyân-ı hâsed ihsân ile olmaz beşüş
Telhî-i bahri mizâc-i rûd şîrîn eylemez
- 3 Hübî-i timsâlden gelmez şeref âyîneye
Merdüm-i rûşen-dili iqbâl-i hod-bîn eylemez
- 4 Cüşîş-i seyl-âb-ı eşk-i çeşm hûn-efşân degül
Âteş-i 'aşkum benüm bahr olsa teskîn eylemez
- 5 Hırğa-püşân-ı melâmet Raḥmiyâ hem-çün Mesîḥ
Aḫlas-ı gerdünü pister mihri bâlîn eylemez

59a

228

Velehu

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Debîr-i şun' kim tevķî'-i ebrûsın ezel yazdı
Berât-ı hûsninüñ dîvânı ser-satırın güzel yazdı
- 2 Zuhûr-ı ḫaṭṭ-ı reyḫânı be-ta'lîķ eyleyüp vaşlın
Cevâb-ı riķ'amuzda nice veche muḫtemel yazdı
- 3 Muḫaḫķaķ nesh ider mihr ü vefâ meşķını zîrâ yâr
Gönül levḫıne çok müsvedde-i ṫûl-ı emel yazdı
- 4 Derûnum kırmadan şâhum şaķın defter-nüvîs-i 'aşķ
Yerine Kays u Ferḫaduñ beni ni'me'l-bedel yazdı
- 5 Leb-i yâķûtı ṫarf-ı nüşḫa-i ḫûsn-i celîsinde
Ġubâr-ı ḫaṭṭ ile ġâyet muḫayyel bir maḫall yazdı

- 6 Şülüs haṭla 'Uṭārid şafḥa-i zīb-āfitāb olsun
Ki kilik-i şīve-zārı Raḥmī böyle bir ğazel yazdı

229

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sevdā-yı 'izz ü cāh ile ṭül-ı elemdeyüz
Baḥt-ı sitīze-kār ile ceng ü cedeldeyüz
- 2 Rūz-ı ezel muḳadder iken āb u dānemüz
Mānend-i āsiyā ṭaleb-i mā-ḥaşaldayuz
- 3 Nā-dān 'azīz mükerrrem ü dānā zelīl ü ḥ'ār
Biz ḥayret-i ḥükümet-i rüz-ı ezeldeyüz
- 4 Olsaḳ 'aceb mi muḫtarib-i çarḥ-ı bī-sükün
Āyīneyüz ki pençe-i dest-i eşeldeyüz
- 5 Efsūs ḥayf çekdügümüz derde Raḥmiyā
Ḳadr-i hüner bilinmeyecek bir maḥaldeyüz

59b

230

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Tābiş-i ḥübī-i fer-süz-ı nazar çok sürmez
Lem'a-i berḳ-i cihān-tāb gezer çok sürmez
- 2 N'ola günden güne eksilse o māhuñ ḥüsni
Müddet-i devr-i tamāmī-i ḳamer çok sürmez

- 3 Sūziş-i ḥasret olur māni'-i bisyārī-i eşk
Faşl-ı germāda maṭar ey gül-i ter çok sürmez
- 4 Ġazabı tīz geçer dilber-i endek-sālūñ
Maḥv olur āteş-i ānī-i şerer çok sürmez
- 5 Böyle ḳalursa eger tāb-ı temmūz āhum
O gül ü lāle ruḥuñ rengi döner çok sürmez
- 6 Kebūd īrāş es ider elbette aña tūde-i ḥaṭ
Tevsen-i ḥüsn-i sebük-seyr düşer çok sürmez
- 7 Raḥmiyā ḡaze-i aḡlāḳı mişāl-i nā-dān
Nev-'arūs-ı suḥana ehl-i hüner çok sürmez

231

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 O pür-gū ebruvānuñ şīve-i taḡrīr taḳrīri
İder mülzem zebān-ı ḥāme-i taḥrīr taḥrīri
- 2 Zeneḡdānuñ çeh-i Bābil midür ey şūḡ-ı cādū-fen
Ki ḡamzeñ eylemiş Hārūt-veş teşḥīr-be-teşḥīri
- 3 İdersem vaşf-ı ḥālūñ neş'e-i dīger virür nazmum
Vücūd-ı noḡṭa eyler vāḳı'ā taḡbīr ta'bīri
- 4 Gerekdür rezmde sālār-ı ceyşe-i 'asker-i teşcī'
Ki zīrā takziyedür ki şūret-tezmīr tedmīri

- 5 O Leylî-i bütân Raḥmî virüp 'ünvân-ı Mecnûnı
Raḳîbe nâme yazmıŝ eylemiş tevfir tevķiri

60a

232

Velehu*Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün*

- 1 O şüh-ı ser-tirāŝuñ ğamzesi cellâddan ҡalmaz
Nigāh-ı pür-sitizi neŝter-i faŝŝâddan ҡalmaz
- 2 Yazar levh-i ḥayāle naḳŝ-ı ḥaṭṭuñ ҡıl ҡalemlerle
Benüm müjgān-ı çeŝmüm ḥāme-i Behzâddan ҡalmaz
- 3 Vücüdüm pul pul itdüm dāğlar yaḳdum dil-i zāra
Baḳılsa levh-i sīnem taḥta-ı nerrâddan ҡalmaz
- 4 Müjem fevvâredür fıŝkıyye-i ḥün-ı dile ammā
Siriŝküm çağlağandur cūy-ı Sa'dābâddan ҡalmaz
- 5 Ne mümkindür rehā ben ḥāke bu çār 'unŝur-ı ğamdan
Ki göñlüm āb-ı şeb-nem āteŝ-āhum bâddan ҡalmaz
- 6 Ḥayāl-i la'l-i sükker-güne-i dil-berle ser-tā-ser
Leb-ā-lebdür göñül dükkānçe-i ҡannâddan ҡalmaz
- 7 Kümeyt-i kilik-i nazmum Raḥmiyā meydān-ı dāniŝde
Ne deñlü olsa bī-tāb ehl-i isti'dâddan ҡalmaz

233

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Cihānı ğamze vü müjġān-ı hūn-h'ārı çalar çarpar
Dem-i tıġ-ı siper-veş her dil-i zārı çalar çarpar
- 2 Hünerver dārb-ı seylī-i sitemden olmaz āsūde
Anuñçün muṭrib ü mızrāb evtārı çalar çarpar
- 3 Şadā-yı nāle şanma inleden gerdūnı her sā'at
Münebbihdür ki tās-ı çarh-ı devvārı çalar çarpar
- 4 Girer düzdān-ı ma'nā beyt-i yārān-ı suhan-dāna
Hemīşe kāle-i maẓmūn-ı eş'ārı çalar çarpar
- 5 Olur rū-der kazā-yı dest u rū çok olmasun rāġıb
Ki yoḡsa ol perī ey Raḥmī aġyārı çalar çarpar

60b

234

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Kesildüm hāme-veş ol şūha kat kat nāme yazmağdan
Gehī harf-i şikāyet gāh firkat-nāme yazmağdan
- 2 Haṭ-āver olsa da ser-şafha-i rüyı halāş olsağ
Uşanduk ol sitemkāra muḡabbet-nāme yazmağdan
- 3 Mürekkeb olsa farzā cūy-ı Kāġıd-hāne 'uşşāka
Yine nā-būd olurdı yāra ḡasret-nāme yazmağdan

- 4 Ne sūd itdük o kem-ḥarf-i vefāya bunca demlerdür
Gazeller söyleyüp vaşfında midḥat-nāme yazmaḫdan
- 5 Benüm mektüb-ı müştākānemi redd itmiş ey Raḥmī
Kesildüm ḥāme-veş ol şūḫa ḫat ḫat nāme yazmaḫdan

235

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'İşve ol şūḫuñ esīr-i ḡamze-i fettānidur
Fitne dāmendür miyān āmāde-i fermānidur
- 2 'Ahdine durmaz döner peymāne-i şahbā gibi
Mest-i nāzum dilberānuñ şūḫ-ı kec-peymānidur
- 3 El-amān o tıfl-ı 'aḡyār-ı füsün-pervāzdan
Kim vücūd-ı fitne-zādı ḫīlenüñ enbānidur
- 4 Çāk çāk eylerse de kendin girībānum gibi
Dil yine mehcūr-ı būs-ı ḡuşe-i dāmānidur
- 5 Şüret-i dīvār-veş bī-tāb eylese Raḥmī n'ola
Bir büt-i 'işve-i perestüñ 'āşık-ı ḫayrānidur

61a

236

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Ḥaṭ-tıraşīde o ruḫsāre-i bī-mū sāde
Cilve-ger nūr gibi āyīne-i Mūsāda

- 2 Bî-başıret olamaz müdrik-i feyż-i dīdār
Herkese nūr görünmez cebel-i Mūsāda
- 3 Zāhidā nūrun 'alā nūr degüldür de nedür
Giydiği sāde o meh-peyker-i dil-cū sāde
- 4 Olamaz nūrın ki ʔal'atına tāb-āver
Aķ gül gibi eger giyse o meh-rū sāde
- 5 Nūr olur hāşılı ser-tā-be-ķadem ey Raḥmī
Giyse bir vech-i müzeyyen o cefā-cū sāde

237

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sevdā-yı ḥālūñ eyledi ḥālüm tebe yeter
Āh-ı derūnum itdi sipihri siyeh yeter
- 2 Dil-ber ne cevr iderse de cürmüm nedür dime
Erbāb-ı 'aşķa ḥ'āhiş-i vuşlat gene yeter
- 3 Teşbīh iderse ḥüsnini mir'āt-ı mihre yār
Ruḥsār-ı tābdār aña vech-i şebe yeter
- 4 Sākī ʔarīķ-i pīr-i muġāna delālet it
Ḥayretle ķaldı zāhid-i güm-geşte-reh yeter
- 5 Gül-güne-i şefķatle tezeyyün idüp bize
Āl eyledi zen-i felek-i pür-'atse yeter

61b

238

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Şeb maḥv olup hemīşe ki necm-i seḥer toĝar
Encām-ı inhizāmda mihr-i zafer toĝar
- 2 Ābisten-i şafā vü kederdür leyāl hep
Gün toĝmadan meşīme-i şebden neler toĝar
- 3 Ümmü'l-ḥabīse dinse n'ola duḡter-i reze
K'andan müdām fācire-i şūr u şer toĝar
- 4 Baĝ cebhe-i münīrine baĝ ebruvānın
Güyā ki burc-ı ḳavs-i felekden ḳamer toĝar
- 5 Hep penc-beyt olursa 'aceb mi ĝazellerüm
Raḥmī hemīşe zāde-i tab'um beşer toĝar

239

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Yine germiyyetüm var mihr-dil-berle benüm şimdi
Barışdı yıldızum ol mäh-peykerle benüm şimdi
- 2 Beni aldı mey amma ben de meyden feyz-i şevḳ aldum
Alışdı meşrebüm şahbā-yı sāĝarla benüm şimdi
- 3 Der-aĝūş eyleyelden ḳaddin efsürde sirişk oldum
Şu şızmaz aramızdan ol gül-i terle benüm şimdi

- 4 Olaldan ser-nihāde āsitān-ı 'aşqa ey Raḥmī
Başum ḥoşdur cefā-yı seng-dillerle benüm şimdi

62a

240

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ne dem ki ol leb-i şīrīn ider su'āl ü cevāb
Virür ḥalāvet-i şīr ü şeker su'āl ü cevāb
- 2 Raḫīb ḥaḫkıma çok kıyl ü ḳāl ider o şūḥ
Benümle yek ser-i mü itse ger su'āl ü cevāb
- 3 'Aceb mi nāḫıḳa mı bahre itseler teşbīh
Ki cezr ü med gibidür anda her su'āl ü cevāb
- 4 Tekellüm eylese ebrūsı pīç ü tāb iderek
Keşīde ḥançer ü tīḡa döner su'āl ü cevāb
- 5 Ḥiḫāb-ı nāza bizi nā-sezā şanur Raḥmī
Ki ğayr ile ider ol 'işve ger su'āl ü cevāb

241

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Bedīd olsa ruḫuñ ey dilsitān mānende-i ḥurşīd
Sirişküm dīdeden eyler revān mānende-i ḥurşīd
- 2 Dili cezḫ itse şebnem-sā n'ola ol māh-ı mihr engīz
Şu'a'-ı ḥüsnin itmiş rismān mānende-i ḥurşīd

- 3 Nigāh-ı germe yoḡdur tāb-ı çeşm hīrenākīde
Nice olsun ruḡuñ manzūr-ı cān mānende-i ḡūrşīd
- 4 Gezer dilden dile 'aks-i cemāl-i 'ālem-i efrūzuñ
Olur her cānibe pertev-resān mānende-i ḡūrşīd
- 5 İder tārikī-i 'ālem o dem dilden sefer Raḡmī
Mey olsa maşrıḡ-ı ḡumdan 'ayān mānende-i ḡūrşīd

62b

242

Velehu

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn

- 1 Beñzer ḡül-i şad-berge ruḡın ḡāzeledükçe
Destārını ol ḡonca-ı ter tāzeledükçe
- 2 Hep bāde virür 'aḡlumı sākī-i mey-i nāb
Ruḡsār-ı 'araḡ-rīzini yelpāzeledükçe
- 3 Ol tıfl-ı debistān-ı cefā itdi perīşān
Mecmū'a-i sāmānumı şīrāzeledükçe
- 4 Çoḡ dest dırāz olma amān sīne-i yāre
Fersūde olur kāleyi endāzeledükçe
- 5 ḡül gibi açar ḡāḡır-ı maḡzūnumı Raḡmī
Destārını ol ḡonca-ı [ter] tāzeledükçe⁶⁹³

⁶⁹³ 243 5b ter: - M.

243

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Kesildüm ağlamağdan zār ü giryān olduğum ıaldı
Sevindi āteş-i 'aşkuñla sūzān olduğum ıaldı
- 2 Çekildi dil hayāl-i ebruvānından kemān-āsā
Benüm zaħm-āşinā-yı tır-i müjgān olduğum ıaldı
- 3 Tağıldı ārzū-yı sūnbülün bāğ-ı derūnumdan
Hemān sevdā-yı zūlfüñle perīşān olduğum ıaldı
- 4 Gönül bir serv-i hoş-reftāre āhır ferş-i rāh oldı
Yolında sāye-veş hāk ile yeksān olduğum ıaldı
- 5 Hep eller nā'il oldı vasluña ol şūh-ı bī-dāduñ
Benüm Raħmī esīr-i derd-i hicrān olduğum ıaldı

63a

244

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Mā'il-i nuṭkı fehm it nükte-sencān içre hāmūş ol
Gül ü nergis gibi başdan başa hem çeşm ü hem gūş ol
- 2 Güzār eyler hadeng-i āh-ı 'āşık ey kemān-ebrū
Sen ister çīn-i zūlf-i halqa dāruñdan zirih-pūş ol
- 3 Yeter esbāb-ı pūşiş saña bir pīrehen-i sāde
Habāb-ı cām-ı şahbā gibi zāhidhāne ber-dūş ol

- 4 Girān-cān olma hemçün rıtl-ı sâgar zâhidâ luṭf it
Ya def'-i sıkl̄et eyle bezmümüzden ya ḳadeḳ-nüş ol
- 5 Hemîşe rûzgāruñ iḳtizāsı böyledür Raḳmî
Gehî ḳāmūş-ı ḳayret gāḳ der-i pā gibi cūş ol

245

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Şoyup bir serv-i sîm-endāmı her dem tâzededen tâze
Dil-i mecrūḳa şarsam hem-çü merhem tâzededen tâze
- 2 'Aceb mi pîç ü tâb-ı 'aşḳa düşse her gören ol şūḳ
Şarar mânend-i gül destār-ı pür-ḳam tâzededen tâze
- 3 Kūhen-sevdā-yı ḳasb-i ḳālin olmaz kim derūmından
Ne deñlü neş'e-yāb-i keyf olursam tâzededen tâze
- 4 Senüñ ṭab'-ı bedî'ü'l-naḳmuña maḳşūşdur Raḳmî
Nev-āyende suḳḳan maẓmūn-ı mülhem tâzededen tâze

63b

246⁶⁹⁴**Ġazeliyyāt-ı Faşih-i Mevlevī***Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

- 1 Halka halka kākül-i dil-ber degül ruhsārda
Tüde tüde sünbül-i terdür yatur gülzārda
- 2 Murğ-ı cānum halka-i zülfinde yārūñ seyr iden⁶⁹⁵
Beççe-i bülbül kıyās eyler dehān-ı mārda
- 3 N'eyleyem çeşmün tegāfül gösterüp inkārını
Va'de-i vaşluñ raķıbe ğamzeler iķrārda
- 4 Kām-ı erbāb-ı dile deĝmez yine bŷy-ı neşāt
Feyz-i faşl-ı nev-bahārı gül bitürse ħārda
- 5 Her sözinde derc idüp evşāf-ı ħüsnin ol mehe
Rāz-ı 'aşkın şı'r ile ma'nen Faşih eş'ārda

247⁶⁹⁶**Velehu***Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*

- 1 Dāĝlar yaķdum fezā-yı sīne-i sŷzānuma
Tāze bir güleşen müheyyā eyledüm cānānuma
- 2 Görse rŷ-gerdān olur āyīne-ruhsārüm beni⁶⁹⁷
Yoĝsa bir peykān mı ķonmış her ser-i müjĝānuma

⁶⁹⁴ 246 Mustafa Çıpan, **Fasih Dıvânı, İnceleme-Tenkidli Metin**, İstanbul 2003, s. 478-479.

⁶⁹⁵ 2a cānum: cānı M.

⁶⁹⁶ 247 Çıpan, **Fasih Dıvânı**, s. 479-480.

⁶⁹⁷ 2a beni: benim D.

- 3 Zāhiren bī-girye gördünse beni 'ayb eyleme
Zāhidā vāqıf degülsin ateş-i pinhānuma
- 4 Kūy-ı cānāndan kıomaz bir laḫza dūr olsam eger
Merdüm-i eşk-i terüm tırılmaz düşer dāmānuma⁶⁹⁸
- 5 Feyz-i şad ebr-i bahārı bahş ide bāğa Faşih
Bir seher ruḫşat virürsem dīde-i giryānuma

64a

248⁶⁹⁹

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Faşl-ı gül germ-rev-i cānib-i bāğ itdi bizi
Nāza başdan yine muhtāc-ı ayağ itdi bizi
- 2 Sākī cūyende-i āb-ı keremüz luḫfuñdan
Gerd-i ğam bād-ı elem huşk -dimāğ itdi bizi
- 3 Taleb-i maḫmil-i Leylāyı temennā-yı vişāl⁷⁰⁰
Kays-veş ḫāşılı güm-kerde sürāğ itdi bizi
- 4 Ser-i şurīdeye bir dāğ-ı ferāğat yaqdı
Himmet-i pīr ğam-ı 'aşk-ı çerāğ itdi bizi
- 5 'Ākıbet vaz'-ı şütür girye-i bī-mevki '-i yār
Ey Faşih 'āzim-i şeh-rāh-ı ferāğ itdi bizi

⁶⁹⁸ 4b terüm: serüm M; tırılmaz: durmaz D.

⁶⁹⁹ 248 Çıpan, Fasih Dīvānı, s.511-512.

⁷⁰⁰ 3. beyit: - M.

249⁷⁰¹

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 O müşgin hāl ü hıaıt-ı sebz-i dil-dāruñ kenārında⁷⁰²
O Hindūdur oıturmuş bir çemenzāruñ kenārında⁷⁰³
- 2 Dü çeşm-i eşk-bārumla gören müjgānlarum dir kim
Servlerdür ki şaf çekmişler enhāruñ kenārında⁷⁰⁴
- 3 Göñül kendin nice pür-tāb-ı deryāyı helāk itmez
O mähı häle-veş gördükçe ağıyāruñ kenārında⁷⁰⁵
- 4 İdüpdür anı hūn-āb-ı sirişküm dāmen-ālūde
Şafaķ zann eylemeñ çarh-ı sitem-kāruñ kenārında⁷⁰⁶
- 5 Faşihā müjde dil-ber saña taħrīr-i selām itmiş
Raķībe dün gelen mektūb-ı dür-bāruñ kenārında⁷⁰⁷

64b

250⁷⁰⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ruħ-ı niyāzı sürüp hāke cū çemen-be-çemen
Nihāl-i ķaddūñ ider cüst ü cū çemen-be-çemen

⁷⁰¹ 249 Çıpan, Fasih Dıvānı, s. 477.⁷⁰² 1a dil-dāruñ: dil-dārın D.⁷⁰³ 1b çemen-zāruñ: çemen-zārın D.⁷⁰⁴ 2b enhāruñ: enhārın D.⁷⁰⁵ 3b ağıyāruñ: ağıyārın D.⁷⁰⁶ 4b sitem-kāruñ: sitem-kārın D.⁷⁰⁷ 5b dür-bāruñ: dür-bārın M.⁷⁰⁸ 250 Çıpan, age. s. 455-456.

- 2 Hevā-yı bŭy-ı hāḳīḳatle bād-ı ŧubḥ-ı bahār
Gezer ḫaraf-be-ḫaraf gŭ-be-gŭ ḫemen-be-ḫemen
- 3 Hevā-yı serv-ḳad ũ gŭl-ḫadiyle geŧ idelŭm
Senŭñle ey dil-i pŭr- 'ārzŭ ḫemen-be-ḫemen⁷⁰⁹
- 4 Kelām-ı vaŧf-ı cemālŭñ hezār ḫıfḫ itmiŧ
Ḳırā'at itmede ey lāle-rŭ ḫemen-be-ḫemen
- 5 Hevā-yı ḫaḫḫ-ı ruḫ u sebzi ile geŧ eyler⁷¹⁰
Faŧīḫ murġ-ı dil-i naġme-gŭ ḫemen-be-ḫemen

251⁷¹¹

Velehu

Mefā'ılŭn Mefā'ılŭn Mefā'ılŭn Mefā'ılŭn

- 1 Egerḫi ḳaḫ' -ı ġam itmekde ŧahbā tīġ-ı ġamġamdur
Yine ġuŧŧa o ġuŧŧa bende ey sākī ġam ol ġamdur
- 2 Gedā-yı iltifātŭñ pādīŧāḫ-ı 'ālem-i āb it
Getŭr ol sāġarı kim yādīgār-ı Ḫusrev ũ Cemdŭr
- 3 ġuŧāde olacaḳ demdŭr dil-i ser-besteler rāzı
ŧŭkŭfte ġonca-ı gŭller ḫemenler sebz ũ ḫurremdŭr
- 4 Görinmezŭñ raḳīb-i dīv-sīretle olup me'nŭs⁷¹²
Olur mı ey perī dil muḫḫarib olmaya ādemdŭr

⁷⁰⁹ 3b ārzŭ: 'ārız D.

⁷¹⁰ 5a eyler: eylerŭm D.

⁷¹¹ 251 Çıpan, Fasīḫ Dīvānı, s. 323-324.

⁷¹² 4a Görinmezŭñ: Görinmezsın D.

- 5 Faşîhâ hüsni-i lehçe luṭf-ı ta'bîrâtı cāmî'dür
Senüñ ṭab'-ı selîmüñ beñzemez ğayra müsellemdür

65a

252⁷¹³

Velehu

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Çü yâr cilve-geri oldı nâz semtlerinüñ
Görülmedük nesi ḳaldı niyâz semtlerinüñ
- 2 Olurduḳ ey dil-i şeydâ ḫaḳîḳate vâşıl
Ḫaḳîḳatin bilebilsek mecâz semtlerinüñ⁷¹⁴
- 3 Nesîm-i ḳıble-i küyü füzün ider çü sūzum⁷¹⁵
Hevâsı muḫriḳ olurmuş Ḫicâz semtlerinüñ
- 4 Ne siḫr iderse ider sırr-ı dilden āgeh olur
Ṭarîḳasın bilür ol ğamze râz semtlerinüñ
- 5 Dükendi naḳd-i niyâzuñ Faşîḫ 'uşşâḳuñ⁷¹⁶
Nedür bu germî-i bâzârı nâz semtlerinüñ

253⁷¹⁷

Velehu

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Geldi bahâr bâğa varup 'âlem eylesek
Bülbüller ile hem-nefes olsaḳ dem eylesek⁷¹⁸

⁷¹³ 252 Çıpan, Fasîh Dîvânı, s. 401.

⁷¹⁴ Ḫaḳîḳatin: Ḫaḳîḳatüñ D.

⁷¹⁵ 3a çü: - D.

⁷¹⁶ 5a dükendi: düketdi D; niyâzuñ: niyâzın M.

⁷¹⁷ 253 Çıpan, age. s. 402.

⁷¹⁸ 1b olsaḳ: olup M.

- 2 Serden h̄umār-ı 'aqlumuzı ber-ṭaraf kııup
Dilden şarāb-ı 'aşk ile def'-i ğam eylesek
- 3 Ol bī-terah̄hum 'aks ile eyler mu'āmele⁷¹⁹
Bir tāze zah̄m urur ṭaleb-i merhem eylesek
- 4 Bāġa o serv-ķāmet ile eyleyüp ūitāb
Rengīn gül-cemālini pūr-şeb-nem eylesek
- 5 H̄aķķuñda va'd-i luṭf idüp ol ūeh dimiū Faūīh
Bezm-i h̄arīm-i vaūlumuza maḥrem eylesek

65b

254⁷²⁰

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kākül-i yāra bu demler güzerüñ var mı ūabā
Dil-i güm-geūteden āyā h̄aberüñ var mı ūabā
- 2 Biz giriftār-ı ķafes bülbul-i müūtāk-ı gülüz
Gülsitāndan bize bir berg-i terüñ var mı ūabā
- 3 Bey' iderseñ alalum nefḫasını biñ cāna
Nükhet-i kākül-i müūgīn-eūerüñ var mı ūabā
- 4 Biz ki h̄ār u h̄as-ı ūeh-rāh-ı riyāz-ı 'aşkuz
Dilde bizden 'acabā bir kederüñ var mı ūabā
- 5 Dil-i bī-tāb-ı Faūīhāda perīūanlıķ var
Kākül-i yāra bu demler güzerüñ var mı ūabā

⁷¹⁹ 3a 'aks ile M: 'aksiyle D.⁷²⁰ 254 Çıpan, Fasīh Dīvānı, s. 265-266.

255⁷²¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Kıyās eyleme cānā berāy-ı hātırdur
Senüñ cefāña taḥammül şafā-yı hātırdur
- 2 Güneh ne sendedür ey şūḥ cürm ne bende
Miyānede çekilen hep belā-yı hātırdur
- 3 Sipāh-ı 'aşkuñı gönder maḥall-i vāsi'dür
Bu nā-ķabül nihāyet fezā-yı hātırdur
- 4 'Aceb mi çıkmasalar tengnā-yı sīnemden
Ķadīmī derd ü ğamuñ āşinā-yı hātırdur
- 5 Hemīşe nüş-ı şarāb-ı keder-ğüdāzından⁷²²
Faşīḥ ḥ'āhişümüz incilā-yı hātırdur

66a

256⁷²³

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hücūm-ı girye dil-i mübtelāyı söyletmez
Belāyı gör ki saña mācerāyı söyletmez
- 2 Ne deñlü olsa da ruḥşat-dih-i niyāz ol şūḥ
Ķicāb-ı 'aşḳ yine müdde'āyı söyletmez

⁷²¹ 255 Çıpan, Fasīh Dîvânı, s. 289.⁷²² 5a ğüdāzından: ğüdāziden D.⁷²³ 256 Çıpan, age. s. 358.

- 3 İfāde itmege maqşūdı bir nigeḥ besdür
Ol āfet 'āşık-ı vuşlat-recāyı söyletmez
- 4 Ḥumār-ı ğamla ḥamūş ehl-i dil 'aceb sāķī
N' için sebū-yı mey-i pür-şafāyı söyletmez
- 5 Terennüm eylese yād-ı ḥaṭ-ı lebūñle Faşīḥ
Çemende bülbül-i āteş-nevāyı söyletmez

257⁷²⁴

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 O ruḥ ki dāne ile dām-ı zülf ü ḥāl tutar
Hezār murġ-ı dil-i zār u bī-mecāl tutar
- 2 Mey içdügince bakılmaz cemāl-i meh-veşine
O şūḥ 'izārına gūyā niķāb-ı al tutar
- 3 Şabāya açdurur eyler niyāz-ı gūn-ā-gūn
Hezār muşḥaf-ı gülden hemīşe fāl tutar
- 4 Ḥased bu bezm-i fenāda o rind-i Cem-ṭab'a
Ki zer-piyāleyi hem raġbet-i sifāl tutar
- 5 'Aceb mi sīneden ayrılmasa o gülbün-i nāz
Faşīḥ pāk olıcaķ ber-zemīn nihāl tutar⁷²⁵

⁷²⁴ 257 Çıpan, Fasīḥ Dīvānı, s. 329-330.

⁷²⁵ 5b nihāl: şāl D.

66b

258⁷²⁶

Gazeliyyât-ı 'İzzet Pâşâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Çarh-ı kec-revden hâzer yoğdur dile nâ-kâm iken
Sîne-i faşş şerhalardan sâdedir bî-nâm iken
- 2 Kûr ider çeşmin mükâfâtında âhîr rûzgâr
Şem'-i meclis sürme-i çeşm-i siyâh-ı şâm iken
- 3 Reh-revân-ı 'aşkına âzâdelik düşvârdır
Şûret-i her-halkâ-i nağş-ı kâdem bir dâm iken
- 4 Bâ'is-i işkestegîdir hâşılı encâm-ı kâr⁷²⁷
Her kederden kışr âsâyişgeh-i bādâm iken
- 5 Düşmen-i arâm olur menzil-res-i hadd-i kemâl
Çıdelikden meyveler âsûdeterdir hâm iken
- 6 N'ola 'âlem-gîr ise devr-i hañında güft ü gû
Cilve eyler dürda âvâz-ı şeb hengâm iken⁷²⁸
- 7 'İzzetâ bîgâneler 'irfâna olmaz âşinâ⁷²⁹
Bîkr-i ma'nî hâne-zâd-ı düde-i ilhâm iken

⁷²⁶ 258 A. İrfan Aypay, **Lale Devri Şairi İzzet Ali Paşa Hayatı-Eserleri-Edebî Kişiliği, Dîvan Tenkitli Metin, Nigâr-Nâme Tenkitli Metin**, İstanbul 1998, s. 231.

⁷²⁷ 4a bâ'is-i: mâye-i D.

⁷²⁸ 6b âvâze: âvâz-ı: âvâze D.

⁷²⁹ 7a bîgâneler: bîgâne-i D.

259⁷³⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Neş'e-i bāde ider zūd güzer çok sürmez
Cilve-i seyl-i hürüşī de geçer çok sürmez⁷³¹
- 2 Hāric-i gūş-ı teşāmumda kalur 'aczimden⁷³²
Pend-i nā-der-maḥal-i zāhid-i ḥar çok sürmez
- 3 Dūr olup üzme meded ḥayt-ı şu'ā'-ı nigeḥi
Ki medā-yı nazar ey nūr-ı başār çok sürmez
- 4 Çarḥ rüşen-dile meydān mı virir görme misin
Pūye-i rā'iz-i şeb-diz-i seḥer çok sürmez⁷³³
- 5 İtme üşkūftegī-i rü-be-ḥazān ile gurūr
Devlet-i ḥüsn ü bahā ey gül-i ter çok sürmez⁷³⁴
- 6 Kaşabü's-sebḳ-ı kemāli ider elbet iḥrāz⁷³⁵
'İzzetā yekke-süvārān-ı hüner çok sürmez

⁷³⁰ 259 Aypay, İzzet Ali Paşa Dîvânı, s. 200-201.

⁷³¹ 1b geçer: gider D

⁷³² 2. beyit ile 3. beyit yer değiştirmiştir D.

⁷³³ 4b rā'iz-i: rāyiz-i D.

⁷³⁴ 5b ḥüsn ü: ḥüsn-i D.

⁷³⁵ 6a elbet iḥrāz: iḥrāz elbet D.

7. beyit: - M.

67a

260⁷³⁶

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Her kıatre-i sirişkim ider āřikār mevc
İzhār ider belī güher-i āb-dār mevc
- 2 Āzāde-meřrebān olurlar güřāde-kef
Eyler kenāra buldığını hep niřār mevc
- 3 Fersūde-i telāřum-ı 'ařk oldu cism ü cān
Lā-büdd ider sevāhıl-i deryāya kār mevc
- 4 Ğarķ-āb-ı 'aşk olan bulamaz ruşşat-ı necāt
İtdikçe dest-i red görür 'azm-i kenār mevc
- 5 Yāriñ sürini cilve-nümā-yı hayāl olur
Urduķça pīř-i dīdede sīm-ābzār mevc
- 6 Teskīn-i sūziř-i dil iden eřk-i dīdedir⁷³⁷
Bārān olunca olmaz imiş pāydār mevc
- 7 Kıābildir eşk-i 'āřıķa ārāmiř 'İzzetā
Bu rüzgār işe bulursa kıarār mevc

⁷³⁶ 260 Aypay, age. s. 162-163.

⁷³⁷ 6a sūziř-i: cūřiř-i M.

261⁷³⁸

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Olsa neẓāre rū-be-rū ol mäh-ṭal'ate
Başlar sirişk rāh-ı nigāhı ṭahārete
- 2 Olsam ne deñlü germ-ṭaleb 'izz ü devlete
Eylar felek fütāde bün-i cāh-ı zillete
- 3 Ol ḥüsn-i āteşin-i gelū-süz ser-te-ser
Āteş bırağdı düde-i 'aşğ u muḥabbete
- 4 Kaddim ḥam itdi cevr ile gerdün-ı kec-'atā
Tevbe dürüst-gülüğ ile istiḳāmete
- 5 Bir kez beyāza çıksa siyeh-rüyī-i nifāğ
Ġammāzlar düşer idi surḥ-āb-ı ḥaclete
- 6 Erbāb-ı cāha telḥī-i dünyā lezīzdir⁷³⁹
Ḥissi olur mı bādede mestin merārete
- 7 Evrāk-ı şirrim olmadı şāyeste 'İzzetā
Ḥayfā cihānda gūşe-i destār-ı rağbete

⁷³⁸ 261 Aypay, İzzet Ali Paşa Dîvânı, s. 236-237.

⁷³⁹ 6a lezizdir: leziz olur D.

67b

262⁷⁴⁰

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Meydāna ğamze kim müjeler neşterin döker⁷⁴¹
Cān-ı belā-resīde ecel derlerin döker
- 2 Hırş ile pīrlər olamaz vāyedār-ı kām
Ser pençe ra'şedār olıcaķ sāġarın döker⁷⁴²
- 3 Aḫter kıyās eyleme gerdün-ı fitne-cū⁷⁴³
Dām-ı füsūna dāne-i şūr u şerın döker⁷⁴⁴
- 4 Bir gün olur ki köhnelenüp қаşr-ı āsumān⁷⁴⁵
Saķfındaki nuķūş-ı zer-ender-zerin döker
- 5 Zā'irçesinde ḫükm-i nüḫūset bedīd iken⁷⁴⁶
Ṭurmaz felek yine raķam-ı aḫterin döker
- 6 Bir kerre rüzgār ider ise müsā'ade⁷⁴⁷
Fülk-i emel bu lüccede yelkenlerin döker⁷⁴⁸
- 7 Seyr eyle cūş-ı ḫüsnüni rüy-ı ḫaṭ-āverin⁷⁴⁹
Bir lüccedir ki sāḫiline 'anberin döker⁷⁵⁰

⁷⁴⁰ 262 Aypay, İzzet Ali Paşa Dîvânı, s. 189.

⁷⁴¹ 1a kim: meger M; müjeler: müje M.

⁷⁴² 2b ser: bir M.

⁷⁴³ 3. beyit: 7. beyit D.

⁷⁴⁴ 3b dām-ı füsūna: dām-ı füsün M.

⁷⁴⁵ 4a қаşr-ı: saķf-ı M. / 4. beyit: 6. beyit D.

⁷⁴⁶ 5. beyit: 3. beyit D.

⁷⁴⁷ 6a kere: kez M.

⁷⁴⁸ 6. beyit: 4. beyit D.

⁷⁴⁹ 7. beyit: 8. beyit D.

⁷⁵⁰ 7b lüccedir: mevcedir D.

- 8 'İzzet bu şi'r-i taze ile h̄āce-i hayāl⁷⁵¹
Bendergeh-i belāgata kālāların doker

263⁷⁵²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Çeküp kemānını tā-ṭarf-ı ebruvānına dek⁷⁵³
Geçürdi 'āşık-ı bīmārīñ üstüñānına dek
- 2 Baña ḳalursa degişmem o hāl-i Hindūyı
Eger virirse ki Īrānı İşfahānına dek⁷⁵⁴
- 3 Şarıldı sīneye küstāhlıklar eyledi dil
Şoyup o dil-beri tā bend-i çiltiyānına dek
- 4 İder mi fā'ide hiç ıztırāb-ı ṭab'-ı 'acūl
Huşūl-ı kāma tevaḳḳuf gerek zamānına dek
- 5 Bu şeb nigār gelüp cāme h̄ābıma' İzzet
Uyutmadı beni kāfir şabāḥ ezānına dek

68a

264⁷⁵⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ḳolunda dāğ degildir o cāhın oldı bed'īd
'Amūd-ı şubḥ kenārında pençe-i ḥurşīd

⁷⁵¹ 8. beyit: 9. beyit D.

5. beyit: - M.

⁷⁵² 263 Aypay, İzzet Ali Paşa Dîvânı, s. 214-215.

⁷⁵³ 1a tā-ṭarf-ı: tā-tār-ı M.

⁷⁵⁴ 2b virirse ki: ki virseler D.

⁷⁵⁵ 264 gazel: - D.

- 2 Ezelde hāne-i üstād-ı beyt-i ebrūda
Tamām eylemiş icrā-yı şan'at-ı ta'ķīd
- 3 Şikeste olma ki seng-i felāhān-ı ruķbā
İder mebānī-i miħr ü muħabbeti teşyīd
- 4 İnanma bir sitem-i tazedir murādı yine
Mülāyemet yüzini gösterirse çarħ-ı 'anīd
- 5 Nizām-ı hūsn dige viridi 'İzzetā taħsīn
Bu nazm-ı-bī-bedel-i tāze-çarħa şevķ-i cedīd

265⁷⁵⁶

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Ğam-ı 'aşķ ile her bir sīnede āh ü enīn olmaz
Ki zīrā kāse fağfūr olmasa elbet tañīn olmaz
- 2 Muğaylānzār-ı şeh-rāh-ı 'alāyıkdan ğamīn olmaz
Anıñ kim cāmesinde resm-i ceyb ü āstīn olmaz
- 3 Terāzū-yı nazarda cevrden firķat girānterdir
Ki her kāh-ı sebūk hem-deng-i çüb-ı āhenīn olmaz
- 4 Sirişk-i çeşme raħmen va'd-i vaşlından emīn olma⁷⁵⁷
Esās-ı bünye-i ber-āb-ı zīrā kim metīn olmaz⁷⁵⁸
- 5 Behemdir renc ü rāħat hecr ü vuşlat dehr-i fānīde
Eger kim olmasa zenbūrda nīş engübīn olmaz

⁷⁵⁶ 265 Aypay, İzzet Ali Paşa Dîvânı, s. 204.

⁷⁵⁷ 4. beyit ile 5. beyit yer deĝiştirmiştir D.

⁷⁵⁸ 4b bünye-i: hāne-i D.

- 6 Kibār-ı nev-zuhūr-ı 'aşra 'arż-ı ma'rifet itseñ
Kerem yoğ bāri-i leb-cünbān-ı lafz-ı āferīn olmaz
- 7 Siyeh-rūyī-i ye's elbette 'İzzet vaşlı mūzīriz⁷⁵⁹
Siyeh-rū olmasa [ger] yeşbden naķş-ı nigīn olmaz⁷⁶⁰

⁷⁵⁹ 7a mūzīriz: mūrişdir D.

⁷⁶⁰ 7b yeşbden: pişīnden D.

68b

266⁷⁶¹**Ġazeliyyāt-ı Kāmī-i Edirnevī***Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün*

- 1 Murād üzre degil aḥvāl-i ‘ālem bīş ü kemdir hep⁷⁶²
 Ḥisābın kimse idrāk eylemez cezr-i aşamdır hep
- 2 Şikest-i ḥāṭır-ı ehl-i ḥarābāt itme ey zāhid
 Gedā-yı bī-ser ü pā şūretinde şāh-ı Cemdir hep
- 3 Leb-i mey-gūnīdir düzd-i ḥıred mestāne çeşm ile
 Temāşadır ki bī-cā duḥter-i rez müttehendir hep
- 4 Nizāmü’l-mülk-i ḥüsn-i ‘ālem ārā-yı melāḥat hem⁷⁶³
 Füsün u fitneye şūret viren de ol şanemdir hep
- 5 İden dem-beste ol çeşm-i mūkāḥḥaldır beni yoḥsa
 Ney-āsā gözlerimden āh ü zārı dem-be-demdir hep
- 6 Meger ol gül-‘izārıñ pāyına yüz sürdi sūsenler
 Şuyun bulmuş çemende şimdi tīğ-ı ḥoş-ḳademdir hep
- 7 ‘Acebdır kim diliñ kesseñ de durmaz keşf-i rāz eyler
 Seni dil-dār ile meşhūr iden Kāmī ḳalemdir hep

⁷⁶¹ 266 Kezban Özyılmaz, **Kāmī Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkildi Metni**, SÜ SBE Yayınlanmamış YLT, Konya 1994, s. 178.

⁷⁶² 1a aḥvāl-i: eṭvār-ı D.

⁷⁶³ 4a ḥüsn-i ‘ālem ārā-yı: ḥüsn-i anı ḳo M.

267⁷⁶⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Gülzārı iden yek-sere pür-güş-ı temennā
Bülbüllerini itmedi hāmüş-ı temennā
- 2 Ber-çide bu bāzār-ı kerem içre 'acebdir
Āmed-şud-ı dellāl-ı tehī dūş-ı temennā
- 3 Ol dürr-i şādef-zībī 'aceb semt-i kenāra
Taḥrīk ide mi kılzüm-i pür-cüş-ı temennā
- 4 Giryān olaraq ardına düşdüm ben o mihrin
Kavs-ı kuzah-āsā açup āgüş-ı temennā
- 5 Ālūdeligi zāhir iken 'aşk-ı mecāzın
Kāmī bu ḥaḳīkat hele rü-püş-ı temennā

69a

268⁷⁶⁵

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Olsun mı la'liñe yāḳūt-ı aḥmer teşne-leb
Saña ey kāfir-peçe dūzahda aḥker teşne-leb
- 2 Her kese āb-ı ḥayāt-ı ārzū olmaz naşīb
Bī-ta'ab Hızır oldı leb-riz ü Sikender teşne-leb

⁷⁶⁴ 267 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 173.⁷⁶⁵ 268 Özyılmaz, age. s. 178-179.

- 3 Eşk-i hūn-ālūdumuz görmez o meh kim şeb-neme
Pençe olmuş āfitāb-ı zerre-perver teşne-leb⁷⁶⁶
- 4 Her hāzef āb içre ser-şār-ı vişāl-i ārzū⁷⁶⁷
Kaṭre-i nā-çiz yine ammā ki gevher teşne-leb⁷⁶⁸
- 5 Bezme gel ey mest-i nāzım Kāmī-i zārīñ gibi
İltifāt-ı la'l-i mey-gūnuñla sāğar teşne-leb⁷⁶⁹

269⁷⁷⁰

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 'Aceb encüm şumār-ı hāsrete tevķir ider meh-tāb
Ki her mecnūna bir altundan zencir ider meh-tāb
- 2 Bu bāzār içre olmaz cevher ile müşterī şemse
Ki bī-pervā kamer tarḥ eyleyüp iksir ider meh-tāb
- 3 O māhıñ nev-demide ḥaṭṭ-ı zerdī şüretin her şeb
Dü çeşm-i 'āşık-ı şeb-gire hoş taşvır ider meh-tāb
- 4 Degildir hāle çizmiş dā'ire eyler perī-ḥ'ānı
Yine bir āfitābı var ise teşhür ider meh-tāb
- 5 Ḥaṭ-ı zerd-i dil-ārā vaşfin isterseñ eger Kāmī⁷⁷¹
Anı berg-i güle her şeb güzel taşvır ider meh-tāb⁷⁷²

⁷⁶⁶ 3b pençe: nice D.

⁷⁶⁷ 4a ser-şār-ı vişāl-i ārzū: ser-şāl-i vişāl üzre M.

⁷⁶⁸ 4b yine: ne D.

⁷⁶⁹ 5b iltifāt-ı: intizār-ı D.

⁷⁷⁰ 269 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 179.

⁷⁷¹ 5a vaşfin: seyrin D.

⁷⁷² 5b taşvır: taşvır D.

69b

270⁷⁷³

Velehu

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Çeşminden ol şūhuñ olur mir'āt-ı hātır pür-şikest
Āzurde olma ey gönül ma'zürdur evzā'-ı mest
- 2 Ruhsārıña nisbet gülüñ yok i'tibārı pul kadar
Serv ü şanavber rağbeti bālā kadiñle oldı pest
- 3 'Ālemleri hayrān iden her zerreyi raqşān iden
Eflāki ser-gerdān iden yek-cür'a-i bezm-i elest
- 4 Tır-i müjeñ itmez haṭā 'uşşāka yok cāy-ı rehā
Gamzeñle çeşmiñdir şehā mest-i siyeh hañcer be-dest
- 5 Ruhsārı üzre Kāmiyā müjgānı Hindūlar gibi
Mihrāb-ı ebrūdan dönüp olmağdadır āteş-perest

271⁷⁷⁴

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Vişāl-i 'ayna fedā-yı nazar mıdır bā'is
Firāk-ı bīne merā-yı başar mıdır bā'is
- 2 Bu sūz-ı 'aşka degil bir derūn-ı tāb-āver
Taḥammül-i dile hūn-ı ciger midir bā'is

⁷⁷³ 270 Özyılmaz, Kāmî Dīvânı, s. 180-181.

⁷⁷⁴ 271 Özyılmaz, age. s.184.

- 3 Semā'a girse o meh-rū kıyāmeti kıparır
Kıyām-ı sâ'ate devr-i kıamer midir bā'ıs
- 4 Ne hālet-i eşer-i ney ne neş'e-bağışi-i mey
Küşād-ı hātıra feyz-i diger midir bā'ıs
- 5 Şebāne bir ğazeliñ görmüş idiñ ey Kāmī
Bu nev-zemīnine feyz-i seher midir bā'ıs

70a

272⁷⁷⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Perestiş eyleme her şūha dil-sitān bir olur
Yolunda cān vireceksen bedende cān bir olur
- 2 O dil-rübā saña incāz-ı va 'd ider bir gün
Keş-ā-keş itme aña bir de söz hemān bir olur
- 3 Gelince hātıra tenhā hayāl-i āġūşı
Kemerde hançer-i ser-tiz ü mū-miyān bir olur
- 4 Virirdi başka şadā her kıfā-yı mūsikār
Kıabül idince dem-i muṭribi zebān bir olur
- 5 Reh-i mükāşefede hem-reh olsa dīde vü dil
Verā-yı manzara-i zāhir ü nihān bir olur
- 6 Hādeng-i ğamze küşādın bulup düebrüdan
Gelince sīnemize ol iki kemān bir olur

⁷⁷⁵ 272 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 205.

- 7 Su'āl iderseñ eger feyz-i vaḳti Kāmīden
Metā'-ı Yūsuf-ı güm-geşte kārṽān bir olur⁷⁷⁶

273⁷⁷⁷

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Perīṣān olduĝum ol āfetiñ kāküllerindendir
Neṣāṭım 'ārızında cem' olan fülüllerindendir
- 2 Mey-āṣāmıñ degil bī-hüde ḳıl ü ḳālī bezm içre
Şürāḫī vü sebūnuñ dem-be-dem ḳulḳullerindendir
- 3 Ḥayāl-i 'ārızıñ dilden çıḳup dāĝ oldı sīnemde⁷⁷⁸
O gülzār-ı cemālīñ yine kendi güllerindendir
- 4 Ḳo āh-ı dil ḳoparsın gülşen-i kūyuñda 'uṣṣāḳıñ
Bahār-ı 'ıṣḳıñ evvel açılan sünbüllerindendir
- 5 Ten-i ṣad çāk ile kūyunda yāriñ Kāmiyā beñzer⁷⁷⁹
Dil-i feryād mu'tādıñ ḳafes bülbüllerindendir

70b

274⁷⁸⁰

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ılı Fā'ilün

- 1 Ḥüsni cemāl-i yār ki çeşm-i riyādadır
Yūsuf henüz miḥnet-i çāh-ı belādadır

⁷⁷⁶ 7b kārṽān: kārḃān D.

⁷⁷⁷ 273 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 204.

⁷⁷⁸ 3a dāĝ oldı: cāy itdi M.

⁷⁷⁹ 5a beñzer: gezer D.

⁷⁸⁰ 274 Özyılmaz, age. s. 201.

- 2 Çıkdı beyāza hāşīye-i şerh-i vuşlatı
Nev-resteden h̄aṭ-āvere raġbet ziyādedir
- 3 Ammā çeġāh-ı tīr-i k̄azā oldı sīnesi
Ol kim nigāh-ı h̄asreti semt-i hevādudur
- 4 Rāh-ı nigāh-ı h̄asretine mübtelâların
Āġūş-ı ebruvān-ı dil-ārā küşādedir
- 5 Bī-şübhe şüre-zārı da reşk-i behişt ider
Meşşâtalık berâtı ki dest-i şabādadır
- 6 H̄aṭ geldi şimdi mihr ü muḥabbet revācda⁷⁸¹
Gülzār-ı h̄üsne mihr-i giyā pā-nihādedir
- 7 Yüzden niķāb-ı zülfini bād-ı şabā açar⁷⁸²
Ṭāķat-güdāz-ı müşkili bend-i ķabādadır
- 8 Şāhānı şayd iderse degil Kāmiyā ba'īd
Şeh-bāz-ı çeşmi sāye-i perr-i hümādadır

275⁷⁸³

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Nevāzişler ider güftār-ı gevher-bār ile her bār
Velī mümkün degil ol şāhid-i bāzār ile bāzār
- 2 Degildir 'ahd-i h̄üsni yārda h̄içbir gönül ma'mūr
Yıķar h̄āṭırları evzā'-ı nā-hemvār ile hem-vār

⁷⁸¹ 6. beyit: - D.

⁷⁸² 7a zülfini: zülfüñi D.

⁷⁸³ 275 Özyılmaz, Kāmî Dīvânı, 214-215.

- 3 Gül-i nâzik-dilân-ı bezm-i hâşşü'l-hâş iken sâgar
Olur nâ-sâzî-i bed-mestî-i mey-hârdan mey-hâr⁷⁸⁴
- 4 Görüp gül-büselerle bâğ-ı ruhsâr-ı dil-ârâyı
Kemâl-i hasretinden oldılar gülzâr ile gülzâr
- 5 Tecellî Kâmiyâ her zâta bir yüzden muqadderdür
Dil-i hod-bîn-i Manşûra göründi dâr ile dîdâr

71a

276⁷⁸⁵

Velehu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nîm-bismil dil o şûha ıztırâbın gösterir
Şeh-levendim hançerüñ şâfî-cevâbın gösterir⁷⁸⁶
- 2 Haññ-ı ruhsârın temâşâ itdirir âyîneden
Şûriş-i 'âlem küsûf-ı âfitâbın gösterir
- 3 Haññınıñ her güşeden bir fitnessi eksik degil
'Âkıbet bu milket-i hüsnuñ harâbın gösterür
- 4 'Aks-i ruhsâr ile sâgar-zîb olup sâķî yine
Neş'e-i hâlet-fezâ-yı âb u tâbıñ gösterir
- 5 Mâh-ı nev şanma idüp ser-mâye-i 'ömrüñ telef
Saña ay başı felek parmak hisâbın gösterir
- 6 Rûy-ı luţfı güşe-i ebrûdan ümmîd eyleriz
Yohsa Kâmî ğamze elbette 'itâbın gösterir

⁷⁸⁴ 3b mey-hârdan mey-hâr: mey-hârdan bî-hâr D.⁷⁸⁵ 276 Özyılmaz, Kâmî Dîvânı, s. 198.⁷⁸⁶ 1a hançerüñ: hançer-i M.

277⁷⁸⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Nā-cestē-nāvek-i niġehiñ cānı ditredir
Ammā gelince sīne daħı anı ditredir
- 2 Üftādegāne ʔākat-ı nezzāre ħod muħāl
Mir'āt-ı vechi mihr-i dıraħşānı ditredir
- 3 Bī-cā edā-yı bārid-i zāhid o rütbe kim
Dūzaħda nār-ı ʔahr ile sūzānı ditredir
- 4 Dil-beste olmasun mı raḳībīñ dūrūġuna
Kāfir yemīn ider ki nūh eyvānı ditredir
- 5 Nezzāre güç döyünce o pālūde-i tere
Kāmī naḳar doḳunsa o cānānı ditredir

71b

278⁷⁸⁸

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Zülfün ħayāli 'āşıḳ-ı şeydāya el virir
Ol ġoncadır ki sūzişi 'aḳla ħalel virir
- 2 Ol meh bahār-ı ħūsne ne dem zīb-baħş olur
Mir'āt-ı mihr-i destine burc-ı ħamel virir

⁷⁸⁷ 277 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 197.⁷⁸⁸ 278 Özyılmaz, age. s. 209-210.

- 3 Lezzet-res oldı tîr-i müjeñ cānā şöyle kim
Güftāra ol ḥalāveti ḍarb-ı meşel virir
- 4 Ḥaṭṭ-ı 'izār-ı yāri getürsem derūnuma⁷⁸⁹
Bu gülşenüñ bahārı 'acebdir kesel virir
- 5 Bî-dād ğamzesini gözetmek elindedir
Ol zālime bu ruḥşatı hep ol güzel virir
- 6 Göñlüm alursa ol büt-i nev-res tehî degil
Ḥālî kıomaz ḥayālını ni'me'l-bedel virir
- 7 Almazsa mey-fürüş ne ğam Kāmiyā bize
Keyf-i raḥīk-ı sāğarı tāze ğazel virir

279⁷⁹⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Kisve-i Ka'be-i cebheñ ki siyeh perçem olur
Ḥāl-i zāhir Ḥacerü'l-esved ü leb zemzem olur
- 2 Göz kıulağ olmadadır bülbül-i şūrīdesine⁷⁹¹
Şanma bî-hüde gül-i gülşeni pür-şeb-nem olur
- 3 La'l-i yāri bu leṭāfetle görüp duḥt-ı reziñ
Perde-i şerm ü ḥicābı yine cām-ı Cem olur⁷⁹²

⁷⁸⁹ 4a getürsem: getürmem D.

⁷⁹⁰ 279 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 194-195.

⁷⁹¹ 2a oldı yine: olmadadır: oldı yine M.

⁷⁹² 3b cām-ı Cem: cām u Cem M.

- 4 Hābbezā cāy-ı şafā milket-i istiğnā kim
Hāne ber-düşunuñ ednāsı şeh-i 'ālem olur
- 5 Kāmiyā rāz-ı dili açmağ olur dil-dāra⁷⁹³
Çorqumuz nāṭıka esrārımızā maḥrem olur⁷⁹⁴

72a

280⁷⁹⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Metā'-ı vuşlaṭı cān-ı girān-bahāda gezer
Bahāda kayd-ı ḥayātı gönül recāda gezer
- 2 Raḳīb-i kāfir o şūḥı görünce bed nazarı
Mişāl-i ḥāme-i tersā ḥilāf-ı 'āde gezer
- 3 Hevā-yı zülfi yeter mübtelāsına devlet
İderse baḥt sa'ādet-i hümā hevāda gezer
- 4 Saña ne sıklıti var sākiyā mey-āşāmuñ
Ayağına meded it ol bürehne-pāda gezer
- 5 Şemīm-i büy-ı dil-āvīz-i zülf-i dil-dārı
Arar egerçi şabā vādī-i Ḥıṭāda gezer
- 6 Hevā-yı 'aşka düşüp lā-mekān olan diller
Çarārgāh idemez kevnı mā-verāda gezer
- 7 Egerçi tāze-edā zīver-i suḥan Kāmī
Çalem taşavvur-ı taḥsīl-i ḥāne-zāda gezer

⁷⁹³ 5a rāz-ı dili açmağ olur: söyler idüm rāz-ı dili D.⁷⁹⁴ 5b Çorqumuz: Çorqarum D; esrārımızā: esrār-ı dile D.⁷⁹⁵ 280 Özyılmaz, Kāmî Dīvânı, s. 199-200.

281⁷⁹⁶

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ṭab'ım ne mantıķ u ne bedī' ü ne beyān arar⁷⁹⁷
Bī-ħarf ü şavt söyleşecek hem-zebān arar
- 2 Her zerre kendü zātına mānend-i āfitab
Devr-i felekde şöhret-i nām ü nişān arar
- 3 Feyz-i devām ü baħt-ı cevān āsitīn müdām
Rū-māle ħāk-i dergeh-i pīr-i muġān arar
- 4 Kānlar dökerse ġamze-i bī-dādı vaķtidir
Bu demleri o bir gün olur çok zamān arar
- 5 Sālik bu üft ħīz-i rükū' u sücūd ile
Ser-rişte-i küşāyiş-i genc-i nihān arar
- 6 Mātemle sūr birbirini cüst ü cūdadır
Her dem yaman yaħşısı vü yaħşısı yaman arar
- 7 Geçdi bahār-ı ömr-i girān-māye Kāmiyā⁷⁹⁸
Dil ġoncası küşāyiş-i vaķt-i ħazān arar

⁷⁹⁶ 281 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 210-211.

⁷⁹⁷ 1a ne: - D.

⁷⁹⁸ 7a ömr-i: 'ıyd-ı M.

72b

282⁷⁹⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ebrūlarıñ kemānı ne dem zembereklenür
Sīnem hedeflik itmege cānā yüreklenür
- 2 Bulmuşken āteş ile kemānlar mülāyemet
Ruḥsārı üzre ya қаşı gitdikçe peklenür
- 3 'Ağyāra şad nevāziş ü şad çeşm-i iltifāt⁸⁰⁰
Ben nā-tüvānı ğamze görüñce bileglenür
- 4 Kālā-yı ḥüsni çıkmasa ol serv-i kāmete
Reftār idince 'işve vü nāz ile eglenür⁸⁰¹
- 5 Gāhī o serv-i ber-zede-dāmān ider ḥıram
Geh gülbin-i melāḥate beñzer eteklenür
- 6 Kūh-ı belā-yı 'aşkı meger қor mı bī-sütün
Āh-ı derūnum ile felekler direklenür
- 7 Tā'āt-ı penç-gāneden ayrılma Kāmiyā
Nefs ü hevā gedikleri қulluқla beklenür

⁷⁹⁹ 282 Özyılmaz, Kāmî Dīvānı, s. 200-201.

⁸⁰⁰ 3. ve 4. beyit yer deĝiştirmiştir D.

⁸⁰¹ 4b 'işve: şīve D.

283⁸⁰²

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Bād-ı şabā ki kūy-ı cevāndan eser gelür
Güyā ki mürde dillere cāndan h̄aber gelür
- 2 H̄aḫḫā ki meykede ne müferriḥ maḫām olur
Ol āsitāna ḡamla giden bī-keder gelür
- 3 Bir b̄y-ı luḫfa olmadı maḫhar meṣāmm-ı cān
Dil zūlf-i yāre ḫaylī-i zamāndır gider gelür
- 4 Her bir ḫadeng-i ḡamzesi geldikçe sīneye
Çeṣm-i 'alīle müjde-i ḫūn-ı ciger gelür⁸⁰³
- 5 Ferdāya ṣalma Kāmī-i zārı meded ṣehā
Eyyām-ı ḫüsni ṣanma felekde döner gelir

73a

284⁸⁰⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ol āfetiñ 'uṣṣāḫa vefāsında naḫar var
Ammā yine bir ḡüne cefāsında naḫar var
- 2 Zāhid oḫur ol nev-resi ḫamyāzeler eyler
Ser-tā-be-ḫadem ḫüsñ ü bahāsında naḫar var

⁸⁰² 283 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 217.⁸⁰³ 4b müjde-i: müjdeye D.⁸⁰⁴ 284 Özyılmaz, age. s. 216.

- 3 Sākī görilür neş'ede te'sīr-i ḥabābīñ
Cāmīñ bu mey-i ḥūş-rübāsında nazār var
- 4 Her bir güli bir renge ḳodı nāmiye ammā
Nergisde olan neşv ü nemāsında nazār var
- 5 Kūteh-nazārīñ seyri merā-yı başarında
Ġāfil ki temāşā-yı verāsında nazār var
- 6 Olma taraf-ı devlet-i dünyāya çeşim-düz
Nā'il olanıñ zevḳ u şafāsında nazār var
- 7 Her dīde-i ney şu 'le-i āvāz ile hem-dem
Kāmī hele dil-süz nevāsında nazār var

285⁸⁰⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Felek ḥisāb-ı ḡam-ı bī-şumāra mı dolaşır
Ya dünkü cevri bugün i'tizāre mı dolaşır
- 2 Dolandı 'ārızıñı ceste ceste ḥatt-ı nevk
O māhı ebr-i siyeh pāre pāre mi dolaşır
- 3 Süzülmede yine her yaña çeşm-i pergārīñ
O şāh-bāz-ı ḥasen bir şikāra mı dolaşır
- 4 Füsün-ı 'aḳd-i lisān itmiş aña duḡter-i rez
Zebān-ı mest 'aceb evvel nigāra mı dolaşır

⁸⁰⁵ 285 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 219.

- 5 Gönül firâkla şad pâre Kâmiyâ bilmem
O şâne-veş yine gîsû-yı yâre mi dolaşır

73b

286⁸⁰⁶

Velehu

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Şafâ-yı meykede zâhid riyâya el virmez
Ayağı bûs-ı leb-i kibriyâya el virmez
- 2 Kimiñle pençeleşür mihr-i âsumân bilmem
Ol âfitâb-ı hasen her gedâya el virmez
- 3 Ümîd-bâr-ı verâ eyleyen çenâr-âsâ
Bu şâhsâr-ı hevesde hevâya el virmez
- 4 Marîz-i 'aşk-ı cefâsıyla ülfet itmişdir
Tabîb-i nabz-şinâs-ı vefâya el virmez
- 5 Pür eyle zevrağıñı sâkiyâ ayaqlandır
Bu rûzgârı telef nâ-ğudâya el virmez
- 6 O şûh-ı 'işvegeriñ âşikâre bâzârı
Nühüfte kat'-ı nizâ'-ı bahâya el virmez
- 7 Düşürmez ayağına Kâmiyâ tehî-desti
O pîr-i meykede her bî-nevâya el virmez

⁸⁰⁶ 286 Özyılmaz, Kâmî Dîvânı, s. 235-236.

287⁸⁰⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Çurbān-ı kūyuñ olmağa bir ruḥṣat isteriz⁸⁰⁸
Maḳbül-i ḥāk-i pāyın olur ḥıdmet isteriz
- 2 Dil-dāde-i maḥabbetiyüz bir güler yüzün
Hem-vāre elde sāğar-ı pür-ḥālet isteriz
- 3 Doldurdı sāğarın yine sāķī şırāsını
Pır-i muğāna minnet ider ḥürmet isteriz
- 4 Sāğarla sāķiyā yine şun la'liñi bize⁸⁰⁹
Gül-gonca-ı maḥabbetiñi ḳat ḳat isteriz
- 5 Tūṫi-i ṫab'ı söylediriz Kāmiyā veli
Āyine-i cemāl-i perī-ṫal'aṫ isteriz

74a

288⁸¹⁰

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Dil sensiz olan meclis-i 'ıyş u demi neyler
Zehr-āb-ı sitemle ṫolu cām-ı Cemi n'eyler
- 2 Ağyār ile 'ālemde ola dem-be-dem ol şūḥ
Ādem ṫuṫalım cennet imiş 'ālemi n'eyler⁸¹¹

⁸⁰⁷ 287 Özyılmaz, age. s. 230.⁸⁰⁸ 1a bir: biz D.⁸⁰⁹ 4a bize: bile D.⁸¹⁰ 289 Özyılmaz, Kāmî Dīvānı, s. 223-224.⁸¹¹ 2b ṫuṫalım: dutalum D.

- 3 Bî-perde iken sūz virir āh ü niyāza⁸¹²
 ānūn-ı diliñ nağmesi zīr ü bamı n'eyler
- 4 Bend itmiş iken dilleri zīr-i külehinde
 Ol şeh dağıdup zūlf-i ħam-ender-ħamı n'eyler
- 5 Ruħsār-ı 'araķ-rīzi ki i'cāz-ı ħūsndür
 Yoħsa gül-i ħurşīd-nümā şeb-nemi n'eyler
- 6 Şād olsa bile nīm-nigāhıñ ile 'āşık
 Aġyāre nevāzişden irişen ġamı n'eyler
- 7 'Uşşāķa yeter ħasret ile āh u enīni
 Kāmī elem ü ġamda yatan hem-demi n'eyler⁸¹³

289⁸¹⁴

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 O ġīsūlar ki 'uşşāķıñ şeb-i yeldālarındandır
 Ümīd-i şubĥ-ı vuşlat ħ'āhiş-i bī-cālarındandır
- 2 O ebrūlar temāşasında zūlfūñ ħaydına düşmek
 Degil 'uşşāķa ancak ay başı sevdālarındandır⁸¹⁵
- 3 Ĥayālīñ mū-be-mū mevcūd illā 'aks-i ruħsārıñ
 Ėñül mecmū'asında nergisī inşālarındandır

⁸¹² 3a āh ü: āh-ı D.

⁸¹³ 7b yatan: batan D.

⁸¹⁴ 289 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 221-222.

⁸¹⁵ 2b 'uşşāķa: 'uşşāķıñ D.

- 4 Ol āhū gözleriñ ol kākül-i müşgīn hayāliyle
Gönül vādīleri Çīn ü Huten şahrālarındandır
- 5 Bu ʔarḥ-ı nev-zemīn-i 'ālem-ārā var ise Kāmī
Belāgat-senc-i nazmıñ güfte-i ra'nālarındandır

74b

290⁸¹⁶

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hādeng-i ğamze gelür dil ciger nedir bilmez
Derūn-ı 'āşıkı gel gör siper nedir bilmez
- 2 'Aceb mi görmese rüy-ı küşād ğonca-ı dil
Esīr-i ḥ'āb ki feyz-i seher nedir bilmez
- 3 Hārāmīler eline düşdi şimdi duḥter-i rez
Helāl-zāde ne māder ü peder nedir bilmez
- 4 Bu çār-sū-yı maḥabbetde cān u baş geçer
Mezādı ḥ'āceleri sīm ü zer nedir bilmez
- 5 'Ulūvv-i himmet ile şāh-bāz-ı evc-i derūn
Şikārın almadadır bāl ü per nedir bilmez
- 6 O muḳbiliñ ki ola dest-ġiri cezbe-i ğayb
Reh-i vişāli bulur rāh-ber nedir bilmez
- 7 Nemek-çeş-i suḥanıñ olmayan seniñ Kāmī⁸¹⁷
Cihānda lezzet-i şīr ü şeker nedir bilmez

⁸¹⁶ 290 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 237.

⁸¹⁷ 7a seniñ Kāmī: Kāmī seniñ M.

291⁸¹⁸

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Çün ¼adem-rence ¼ılup bezme ol āfet gelmez
Bādeniñ rengi uçar cāma ¼arāvet gelmez
- 2 İtse dünyāyı za¼ım-h'orde-i Şemşir-i nigāh
¼a¼ır-ı ğamze-i bī-dāda nedāmet gelmez
- 3 ¼a¼ı-ı nev-¼izi degildir ser-i mū cāy-ı keder
Őanma ey dil yarılıp mūy ile devlet gelmez
- 4 Olmasun dil-Şude rem-kerde-i ümmīd-i viŐāl
Cān-ı 'āŐı¼ yerine tā-be-¼ıyāmet gelmez
- 5 Dil gider kūyuna Allāha emānet Kāmī
Gideniñ degme biri Őağ u selāmet gelmez

75a

292⁸¹⁹

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Sirişkim sīne-i pür-dāğa seyl-āb olma¼ istermiş
O bāğıñ gülleri āteŐle Őād-āb olma¼ istermiŐ⁸²⁰
- 2 Teveccüh itdirirdi ¼ıfl iken zühhad-ı kec-bīni
O ebrūlar meger durdu¼ça mi¼rāb olma¼ istermiŐ

⁸¹⁸ 291 Özyılmaz, age. s. 232.⁸¹⁹ 292 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 245.⁸²⁰ 1b Őād-āb: Őārāb D.

- 3 Hirāsān olmayan çāh-ı zekāndan baħr-i ħüsnünde
Giriftār-ı rehā nā-būd-ı gird-āb olmağ istermiş
- 4 Çeker müjgānı kat kat çeşmi üzre ‘anberīn-perde
Yine ol mest-i nāz ālūde-i ħ‘āb olmağ istermiş
- 5 Bu bendergāh-ı dehriñ ħ‘āce-i bāzār-ı cāhında
Metā’-ı ma’rifetten zerre nā-yāb olmağ istermiş
- 6 Dolaşdı kaldı evvel zūlf-i pīç-ā-pīçine yāriñ
‘Acebdir şimdi dil Kāmī rehā-yāb olmağ istermiş

293⁸²¹

Velehu

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

- 1 Mu’teber olmuş idi ğonca-ı terden nergīs
Devr-i çeşmiñde seniñ düşdi nazardan nergīs
- 2 Şu seper çeşmine şeb-nem anı bī-dār eyler
Ġāfil olmaz eser-i feyz-i seħerden nergīs
- 3 İşin altun idiyor göz göre meh-tāb içre⁸²²
Mālik oldı ‘amel-i şemse kameran nergis
- 4 İntizār-ı gül-i ruħsārīñ ile gülşende
Mübtelā-yı gül-i çeşm oldı kederden nergis
- 5 Serzeniş-ğüne nigāhından o nūr-ı başarıñ
Kāmiyā kaldıramaz başını yerden nergis

⁸²¹ 293 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 243-244.

⁸²² 3a ideyor: idiyor D.

75b

294⁸²³

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Egerçi zevk-yāb-ı vuşlatıñ kām-ı cihān almış
Velī sevdā-ger-i hicriñ metā‘-ı ‘aql u cān almıŝ⁸²⁴
- 2 Hāyālī şūretin naķş eyleyen levh-i dil-i zāra
Varup Ken‘āniyāna hūsn-i Yūsufdan nişān almıŝ
- 3 O deñlü cüst ü çāpukdur o şūhuñ çeşm-i Tātārı
Gözin açup yumunca şad hezārān hānumān almıŝ⁸²⁵
- 4 O naħl-i nāz-perverden ne mümkin meyve-çin olmaķ
Felek destine gerçi māh-ı nevden şavlecān almış
- 5 Zihī tül-ı emel ammā ki cānı kılca kalmaz mı
O kim āğūşına bir serv-kāmet mū-miyān almıŝ
- 6 Yine būs-ı lebinden mübtelāsın nā-ümīd itmez⁸²⁶
Zarāfetle dehāna geçme bir çüb-ı dehān almış
- 7 Nihān itmek de müşkil rāz-ı ‘aşķı çün hemān besdir⁸²⁷
Dil-i Kāmī-i zārı bir fülān ibn-i fülān almış

⁸²³ 294 Özyılmaz, age. s. 248-249.

⁸²⁴ 1b metā‘-ı ‘aql ü cān : metā‘-ı derd-i cān D.

⁸²⁵ 3b açıp yumunca: yumup açınca D.

⁸²⁶ 6. beyit ile 7. beyit yer değiştirmiştir D.

⁸²⁷ 7a nihān: ‘ıyān M.

295⁸²⁸

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şem'-i hüsni her bün-i müdan fūrüzān itdi haṭṭ
Lālezār-ı 'arız-ı yāri çerāgān itdi haṭ
- 2 Eksik olmaz gerçi kim bārān-ı ebr-i nev-bahār⁸²⁹
'Ālemi hūn-ābe-i ḥasretle tūfān itdi haṭ
- 3 Eyleyüp üftādegānıñ bād-ı āhından ḥazer
Şem'-i hüsni zīr-i dāmānında pinhān itdi haṭ
- 4 Nev-bahār-ı hüsününñ reyḥāna virdi müjdesin
Nev-demīde sünbüli ḥaylī perīşān itdi haṭ
- 5 Beyt-i ma'mūra siyeh nūr oldı şimdi Kāmiyā
Reh-revān-ı Ka'beyi ḥaccı peşīmān itdi haṭ

76a

296⁸³⁰

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Gerçi vuşlat remz ider çeşm-i füsün-kārıñ seniñ
Uğradır mı ğamze-i bī-dād-ı ğaddārıñ seniñ
- 2 Mihr-i ruḥsārıñ olaldan ebr-i zülfünde nihān
Baña gün göstermedi bir dem şeb-i tārıñ seniñ

⁸²⁸ 295 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 251-252.

⁸²⁹ 2a bārān-ı: yārān-ı M.

⁸³⁰ 296 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 259-260.

- 3 Olmada kālā-yı vaşlın naqd-i cān ile mezād
Mübtelālar cān virir şağına bāzārın seniñ
- 4 Lāne-sāz olmuş serinde şimdi murğān-ı çemen
Servi mecnūn eyledi gülşende reftārın seniñ
- 5 Gūşuñā girmez fiğānı 'āşık-ı şūrīdeniñ
Dūşuñā vārestedir hem-vāre destārın seniñ
- 6 Söyledikçe reşha-rīz olsa n'ola la'l-i lebiñ
Tamlā yāķūt oldu güftār-ı dürer-bārın seniñ
- 7 Kāmiyā hālī degil bir gevher-i nā-yābdan
Zīb-i gūş oldu suhan-sencāna eş'ārın seniñ

297⁸³¹

Velehu

Fa'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Olmaya āhır haṭ-āverrūy-ı cānān görmedik
İrmeye aḥşama bir mihr-i dıraḥşān görmedik
- 2 Zahm-ı çeşmiñden seniñ 'uşşāķ maḥrūm olmadı
Kalmamış kūyuñda ğamzenden bir iḥsān görmedik
- 3 Ey perī dünyāyı görmez sensiz 'uşşāķın gözi
Nūr-ı dīdem biz seniñ gibi bir insān görmedik⁸³²
- 4 Dergeh-i pīr-i muğān oldu ḥarābāt ile yād
Her gelen ma'mūr olur biz anda vīrān görmedik

⁸³¹ 297 Özyılmaz, Kāmî Dīvânı, s. 264-265.

⁸³² 3b biz: bir M.

- 5 Gösterir her mübtelāya Kāmīyā bir rüy-ı dil
Duḡter-i rez gibi bir şādān u ḡandān görmedik

76b

298⁸³³

Velehu

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn

- 1 Feryādımız gūş-res-i dād idebilsek
Bir nīm-nigāh ile dili şād idebilsek
- 2 Ol seng-dile āhımız eylerdi eşer biz
Her mūyumuzı tīşe-i Ferhād idebilsek
- 3 'Arz itmek olur ḡāl-i dili yāre mufaşşal
Aḡyārı birer ḡāl ile ib'ād idebilsek
- 4 Şeh-bāz gözi bir nigeḡ-i merḡamet itse
Murḡ-ı dilimizdir ḡūr-ı şayyād idebilsek
- 5 Çeşmiñden ümīd eyler idik merḡamet ammā
Bī-dār olacaḡ mertebe feryād idebilsek
- 6 Olurdu 'aceb cilve-geḡ-i şāhid-i maḡşūd
Beyt-i dili ihlāş ile ābād idebilsek
- 7 Kāmī nigeḡ-i mestine ṭāḡat getürürdük⁸³⁴
Rüy-ı dili āyīne-i fūlād idebilsek

⁸³³ 298 Özyılmaz, age. s. 265-266.

⁸³⁴ 7a Kāmī: Kāmīyā M.

299⁸³⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 O dem ki nām-zed oldı hezār zār ile gül
Dinildi ğonca-ı bāġa açıl bahār ile gül
- 2 Giyindi nāmiye-i nev-bahārdan ħil'at⁸³⁶
Muvakķar oldı yine ķat ķat i'tibār ile gül
- 3 Olur Ĥıķā vü Ĥuten gül-zemīn-i bāġ-ı cihān
'Adīldir diseler nāfe-i Tātār ile gül
- 4 Bülend-şavt ile alkışlamazdı bülbüller
Semend-i naķle süvār olmasa vaķār ile gül
- 5 Hezār gül açılır gülse Kāmiyā dildār
Ne yüzle baķş ider āyā gül-'izār ile gül

77a

300⁸³⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Ey gül-meniş egerçi nevā-keş hezārıñam
Ĥār-ı sitemle dil-şüde-i her bahārıñam
- 2 Leb-beste-i şikāyetim ammā ki hem-çü ney
Āh ü enīn-i dīde içün şerm-sārıñam

⁸³⁵ 299 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 268.

⁸³⁶ 2a nāmiye-i: nāmiye D.

⁸³⁷ 300 Özyılmaz, Kāmî Dîvânı, s. 272-273.

- 3 Ağyāra cām-ı mekremetiñ bī-dirīg ü ben
 Hāmyāze-rīz-i cūr'a-i bī-i'tibārīñam
- 4 Düşdüm 'Irāğa semt-i muhālifle rāstdan
 Nāhun-zen oldı nağmelerim bī-ķarārīñam
- 5 Oldum hārāb-kerde-i dest-i tegāfūlūñ⁸³⁸
 Yap gönlümi ki yine seniñ hāk-sārīñam⁸³⁹
- 6 Mihr-i cemālīñ eyleme ben zerredden dirīg
 Şeb-zinde-dār-ı keşmekeş-i intizārīñam
- 7 Bu nālīş ile dergeh-i vālāña yüz süren
 Kem-ter gedā felek-zede Kāmī-i zārīñam

301⁸⁴⁰

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Yine bu sīne-i pür-dāğım açdım yāre gösterdim
 Ne naķş itmiş baña ol şahid-i bāzāra gösterdim
- 2 O şūh-ı hod-fürūşa 'arz idüp naķdīne-i cānı⁸⁴¹
 Hārīdārī-i vuşlat semtini ağyāra gösterdim
- 3 Felekde kimseye baş egmez iken ķāmet-i sahtum
 Kemān itdi anı bir āteşīn ruhsāra gösterdim⁸⁴²

⁸³⁸ 5a oldum: oldı M.

⁸³⁹ 5b gönlümi ki: gönlümi - M.

⁸⁴⁰ 301 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s. 274.

⁸⁴¹ 2a şūh-ı: şūha M.

⁸⁴² 3b anı bir: anı - M.

- 4 Niğāh-ı merḥametden görmedim bir kez nişān ammā⁸⁴³
 Ḥadeng-i ğamzeye rüy-ı dili hem-vāre gösterdim
- 5 Yine diĳkatler itdim mū-miyānı şerḥine Kāmī
 'Iyār-ı mū-şikāf-ı ṭab'ımı dil-dāra gösterdim

77b

302⁸⁴⁴

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derḥōr-ı 'aşk-ı mecāz itme dil-i ğam-ḥāreyi
 Şeb-nem-i gül itmesün efsürde āteş-pāreyi⁸⁴⁵
- 2 Rūz-ı nev-rūzı berāber 'add iden meh-tāb ile
 Nūr-ı feyzi añlamaz farĳ itmez aĳdan ĳarayı
- 3 Gūş-ı cāna şīve vū nāzīñ şadāsıdır gelen⁸⁴⁶
 Şanma ol āfet yine giydi ĳumāş-ı ḥāreyi
- 4 Rişte-i baḥtı ĳabā-yı 'ömrini tecdīd ider
 Kim refū eylerse çāk-ı cāne ol meh-pāreyi⁸⁴⁷
- 5 Dāmdan dāma düşüp çekmişdi ḥayli ıztırāb⁸⁴⁸
 Dām-ı zūlfüñ bend idince bu dil-i āvāreyi⁸⁴⁹
- 6 Açılur ol dügmeler bir gün raşad-bīn ol göñül
 Kesme ümmīdiñ şevābit añlama seyyāreyi

⁸⁴³ 4a Niğāh-ı: Nişān-ı M.

⁸⁴⁴ 302 Özyılmaz, age. s. 332-333.

⁸⁴⁵ 1a āteş-pāreyi: āteş-i ḥāreyi D.

⁸⁴⁶ 3. beyit ile 4. beyit yer deĳtirmiştir D.

⁸⁴⁷ 4b refū: reciv D.

⁸⁴⁸ 5a çekmişdi: çekmişdir M.

⁸⁴⁹ 5b dām-ı: tār-ı M.

- 7 Dīde-i 'āşıkda ma'şūkuñ cemāli cilve-ger
Kāmiyā Ferhād müzeyyen itdi seng-i hāreyi⁸⁵⁰

303⁸⁵¹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Tākāt getürmediñ sen o şūhuñ cemāline
Bī-hüde girme ğamzeniñ ey dil vebāline
- 2 Hün-ı cigerle bu dil-i pür-dāğ-ı hāsretim
Bir başka gülşen oldı o yāriñ hayāliñe
- 3 Ruhsār-ı āliñ üzre o hāl-i siyāh için
Hün-ı dil oldı nāfesi müşgīñ ğazāline
- 4 İtmezdi buse-çinine ol şūh ser-fürü
Bār olmasaydı meyvesi tāze nihāline
- 5 Biz naqd-i cānı itmez idik Kāmiyā dirīğ
Ol şūh va'de virmemiş olsa vişāline

78a

304⁸⁵²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Bu haste hāli koyup miñnet ü felāketle⁸⁵³
Giderse yāre gönül şıñhat ü selāmetle

⁸⁵⁰ 7b Ferhād müzeyyen: Ferhād u Şirīn M.

⁸⁵¹ 303 Özyılmaz, Kāmî Dīvānı, s. 299.

⁸⁵² 304 Özyılmaz, Kāmî Dīvānı, s. 313-314.

⁸⁵³ 1a felāketle: melāmetle D.

- 2 O şāha derd-i dili 'arza kıldı girye-künān
Serinde yaqdı şem'-i būriyā şikāyetle
- 3 Gelince hıtt-ı 'izārīñ alınmadı buseñ
Şarāb-ı la'l-i lebiñ nehy olundı āyetle
- 4 Ümīd-i vuşlat ile yāra intisāb itdik
Dirīg düşdi gönül hālet-i izāfetle
- 5 O tāze şı'ri kalem gūş idince ey Kāmī⁸⁵⁴
Devāt içre ıalup çıkmadı hacāetle⁸⁵⁵

305⁸⁵⁶

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Gönül çāh-ı zenaḥdānıñda ḥālīñden emīn olmaz
Heves-kār olmayan tārāc-ı cāna der-kemīn olmaz
- 2 Nesīmī-veş teni mānend-i ḥāşāk eyleyen dilde
Hemīşe erre-ber-ser olsa da āh ü enīn olmaz
- 3 Ezel baḥşāyişidir feyz-yāb-ı bŷy-ı gül olmaḳ
Şekerden bāl ü per açmış megesden engebīn olmaz
- 4 Muşavverdir ser-āmed-dil-rübālar naḳş-ı levḥinde
Dil-i 'āşıḳ gibi mecmū'a-i Erjeng-i Çīn olmaz
- 5 Ḥayāt-ı sermedī merdān-ı Ḥaḳda cilve-ger her dem
Pey-ender-pey gelen enfās-ı ḳudsī vā-pesīn olmaz

⁸⁵⁴ 5a o: bu D.

⁸⁵⁵ 5b içre: içinde D.

⁸⁵⁶ 305 Özyılmaz, Kāmī Dīvānı, s.233-234.

- 6 Verā-yı perdeden her laḫza bir mu'ciz-nümā zāhir
Yed-i beyzā-yı feyż-i şun'-ı Hāḫdır āsitīn olmaz olmaz
- 7 Teb-i tākāt-güdāz-ı hicr-i dil-dārın müdvāsı
Şabūḫ-ı şādgīni gibi bir iskencübīn olmaz⁸⁵⁷
- 8 Hüner teşḫīr-i iḫlīm-i suḫandır Kāmiyā yoḫsa
Bir iki beyt ile şā'ir sezā-yı āferīn olmaz

⁸⁵⁷ 7b şabūḫ-ı şādgīni:şabūḫı sātḡīni D.

78b

306⁸⁵⁸

Gazeliyyât-ı Nesîb

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Cāy olsa da gönül felek-i çārumīn saña
Zulmet-fezā olur yine āh-ı huzān saña
- 2 Ey reh-rev-i diyār-ı hāqīkat sürāğı ko
Rehber yeter bu rāhda naqş-ı cebīn saña
- 3 Ey 'aşk-ı tāb bu germiyyetiñ nedir
Sūzān olur semend olursa qarīn saña⁸⁵⁹
- 4 Zāhid bu hūre-çeşm ile kūy-ı hāqīkatı⁸⁶⁰
Görmez misin olsa mihr ile meh dūr-bīn saña⁸⁶¹
- 5 Ey ğam dil-i Nesībe olup yār-ı mihribān⁸⁶²
Hiç bī-vefālīg eylemediñ āferīn saña

307⁸⁶³

Velehu

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Kān āğlamağa dīdelerim tāb mı kaldı
Ol yemde telāṭum idecek āb mı kaldı

⁸⁵⁸ 306 Salahaddin Hidayetoğlu, **Nesīb Dede Hayatı, Eserleri ve Dīvân'ının Tenkildi Metni**, SÜ SBE Yayınlanmamış DT, Konya 1996, s. 287-288.

⁸⁵⁹ 3b semend: semender D.

⁸⁶⁰ 4a hāqīkatı: hāqīkat D.

⁸⁶¹ 4b mihr ile meh: mihr ile – M.

⁸⁶² 5a Nesībe: Nesībe D.

⁸⁶³ 307 Hidayetoğlu, **Nesīb Dīvânı**, s. 492-493.

- 2 Dāmānına küstāh düşersem ‘aceb olmaz
Mestī-i mey-i ‘aşk ile ādāb mı kıaldı
- 3 Dīdārıñı dil vākı‘asında bile görmez
Çeşmimde ğam-ı hicriñ ile h‘āb mı kıaldı
- 4 Ey Yūsuf-ı şānī saña sūdager-i dīde
Harc eylemedik gevher-i nā-yāb mı kıaldı
- 5 Gördük nūsah-ı miñneti ser-cümle Nesībā
Nā-dīde fen-i ‘aşkıñla bir bāb mı kıaldı⁸⁶⁴

79a

308⁸⁶⁵

Velehu

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 1 Olur müdām saña māye-i hicāb şarāb
Gül-i hayādan ider rüyuña niķāb şarāb
- 2 Bulurdı ‘ömr-i ebed ķatresin çeken rindān
Mey-i lebiñden eger olsa feyz-yāb şarāb⁸⁶⁶
- 3 Bu bezmgehde ğaraż neş‘e ise besdir bes
Hemīşe laht-ı ciger-hūn-ı dil kebāb şarāb
- 4 O rind-i bāde perestim ki kāse-i serime
Toķunsalar gelür āvāze-i şarāb şarāb
- 5 Fezā-yı cāmda rūh-ı Cemiñ otağıdır
Kıyās itme ki izhār ider hābāb şarāb

⁸⁶⁴ 5b ‘aşkıñla: ‘aşkda D.⁸⁶⁵ 308 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 283.⁸⁶⁶ 2b feyz-yāb: feyz-āb M.

- 6 Nesīb sāğara düşdükçe 'aks-i tırta-i yār
İder dimāğımı pür-büy-ı müşg-i nāb şarāb

309⁸⁶⁷

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Gözümden eşk-i ḥasret düşmede naķş-ı cihān-āsā
Gönülden fikr-i vuşlat çıkma da ümmīd-i cān-āsā
- 2 Alur ārāmımı cūlar gibi ğayret çemenlerde
Şalındıkça sen ey gül ğayr ile serv-i çemen-āsā⁸⁶⁸
- 3 Perī-veş dīdeden ey bī-vefā āḥir nihān olduñ
Göründüñ çeşm-i cāna ibtidādan mihribān-āsā
- 4 Dimez miydiñ baña ey māh-ı t'al'aṭ senden ayrılmam
Niçün peymāneñe tırta dōnersin āsumān-āsā
- 5 Saña mā'il geçenler gerçi çokdur bü'l-heveslerden
Bulunmaz 'āşık-ı şādık Nesīb-i nā-tüvān-āsā

79b

310⁸⁶⁹

Velehu

Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fe'ülün

- 1 Aç burķa'ıñı gülşene gel 'arz-ı cemāl it
Ḥāl-i ruḥuñı dāğ-ı derün-ı gül-i al it

⁸⁶⁷ 309 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 281.

⁸⁶⁸ 2b çemen-āsā: cihan-āsā M.

⁸⁶⁹ 310 Hidayetoğlu, age. s. 292.

- 2 'Uşşāk-ı perīşān-dili ey şūh-ı cefā-cū
Hicr-i ser-i zūlfūñ ile tīr şifte hāl it
- 3 Ol zevk ile tā tuymaya telhī-i memātı⁸⁷⁰
Dil-ḥaste-i hicrānıña bir va'd-i vişāl it
- 4 Tā kim bilesin luṭfuñı serviñ leb-i cūda
Ey dīde-i ter ol ḳad-i mevzūñı ḥayāl it
- 5 Ser-ḥān-ı ḡam-ı 'aşḳda çok 'işret olundı
Ey dil bize ḥaḳḳ-ı nemek ü nāñı ḥelāl it⁸⁷¹
- 6 Çün kuḥl-ı cevāhir yer idem dīdeler üzre
Yā Rab beni ḥāk-i ḳadem-i ehl-i kemāl it
- 7 Himmetle yine bāḡçe-i nazma Nesībā
Her mışra'-ı renginiñi bir cūy-ı zülāl it

311⁸⁷²

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Nāleme bir gül-i gülzār-ı bahādır bā'is
Giryeme bir şeh-i iḳlīm-i cefādır bā'is
- 2 N'ola açılsa niyāz ile o gül gülşende
Açmaḡa ḡoncaları bād-ı şabādır bā'is
- 3 İzṭırāb-ı dili müzdād ider āh-ı serdüm
Şūriş-i lücce-i deryāya havādır bā'is

⁸⁷⁰ 3a tuymaya: tutmaya D.

⁸⁷¹ 5b ḥaḳḳ-ı: çok M.

⁸⁷² 311 Hidayetoḡlu, Nesīb Dīvānı, s. 294.

4 'Aşk manzûr ider erbâbını her meclisde
Rağbet-i şem'-i şebistâna ziyâdır bâ'is

5 Dil dürüst olmaz ise n'ola Nesîb ehl-i suhan
Sîne-i nâydaki zaḥma nevâdır bâ 'is

80a

312⁸⁷³

Velehu

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Mey-i iḳbâli çarḫıñ maṭlab-ı şâh u gedâdır hep
Bu nîlî kâse-i pür-zehrlere sükker-nümâdır hep

2 Yem-i 'aşka şikeste fülk-i cāmıñ şal hirâs itme
O baḥr-i bî-kenârıñ her ḥabâbı nâ-ḥudâdır hep

3 Bahâ-yı kâle-i vaşl-ı dil-ârâ cevher-i cândır
Nuḳûd-ı eşk-i 'aşık şûḳ-ı ğamda nâ-revâdır hep⁸⁷⁴

4 Ne 'âlemler görüldi gülşen-i bezmiñde ey sâḳî
O bāḡıñ gülleri âyîne-i 'âlem-nümâdır hep

5 Nesîbâ şekve-perdâz olma kim bu şeş-der-i ğamda⁸⁷⁵
Nümûd-ı ka'beteyn rûz u şeb-i naḳş-ı cefâdır hep

⁸⁷³ 312 Hidayetoğlu, Nesîb Dîvânı, s. 286.

⁸⁷⁴ 3b şûḳ-ı ğamda: şevḳ-i ğamla M.

⁸⁷⁵ 5a ğamda: ğamla D.

313⁸⁷⁶

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fa'ilün

- 1 Cevher-i hüsñ āb ü nāb-ı 'işveden buldı revāc⁸⁷⁷
Hüsñ-i bī-nāz oldı mānend-i seher-mānde sirāc
- 2 Gülşen-i nāza şabālīk eylemiş bād-ı niyāz
Ol zaman kim hüsñ ile 'aşk eylemişdir imtizāc
- 3 Zāhidiñ dārū-yı pend-i telhī olmaz sūdmend
Mümteni'dir derd ehl-i 'aşka tedbīr-i 'ilāc
- 4 Verziş-i sevdā-yı zūlf ü hıtt ile dil-hasteyim
Bu hevālar āhīrū'l-emr itdi tağyīr-i mizāc
- 5 Mün'imān-ı dehre reşk itmez Nesīb-i bī-nevā
İntizām-ı devlet-i şab'ıyla eyler ibtihāc

80b

314⁸⁷⁸

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Dökme şeb-nem gibi çeşmim yaşını ey gül yeter
Yeter Allahı severseñ beni ağlatma yeter
- 2 Alma hengām-ı ğazab hınceriñiñ peyvendin
'Āşık öldürmege yetmez mi o haşmāne nazar

⁸⁷⁶ 313 Hidayetoğlu, age. s. 295.⁸⁷⁷ 1a nāb: tāb M.⁸⁷⁸ 314 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 333.

- 3 Merdüm-i dīde şunar āyine mānend-i gedā
Rāh-ı çeşmimden ide sāde hayālīñ ki güzer
- 4 Vuşlatıñ gibi muḥāl isteriz olsa ne ‘aceb
Nālemiz gibi du‘āmız daḥı mehcūr-ı eşer
- 5 Lāl olur görse melek ‘işve-i pey-der-peyiñi
Böyle ḥüsne nice tāb-āver olur nev’-i beşer
- 6 Çekemezler sitem-i zülfüñi mānend-i Nesīb
Gerçi ebnā-yı zamān cümlesi hep bende çeker

315⁸⁷⁹

Velehu

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

- 1 Dīdār-ı ‘ıyşı görmege āyinedir kadeḥ
Ārām-baḥş-ı sīne-i bī-kīnedir kadeḥ
- 2 Sāğar-keşān-ı meykede-i bezm-i vaḥdete
Kandīl-i rüşen-i şeb-i āzīnedir kadeḥ
- 3 İcmāl-i rāz sīne-i mīnāyı gösterir
Fihrist-i metn-i nüşḥa-i kınnīnedir kadeḥ
- 4 Şāḥib-nişāb-ı gevher-i ‘ıyş eyler ādemi
Mihr-i güşüde-i dūr-i gencīnedir kadeḥ
- 5 Cemden Nesīb ehl-i ḥarābāta yādigār
Bezm-āşinā-yı ‘işret-i deyrīnedir kadeḥ

⁸⁷⁹ 315 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 296.

81a

316⁸⁸⁰

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Dil-i şāfī kıuyūd-ı dehr ile endūh-gīn olmaz⁸⁸¹
Midād-ı tīre tağyīr-efgen-i ṭab'-ı nigīn olmaz⁸⁸²
- 2 Nigāh-ı 'ākıbet-bīnāna uymaz çeşm-i zāhir-bīn
Ki her bir şīşe-pāre şan'atıyla dūr-bīn olmaz
- 3 N'ola ehl-i riyā 'uşşāk-veş āh eylemezlerse
Muşavver bülbül-i şeydāda feryād u enīn olmaz
- 4 Hünermend olmayan mümtāz olur mı ehl-i 'ālemden
Çemende her giyeh hem-ķadr-i verd ü yāsemīn olmaz
- 5 Gerekdir sūz-ı sīne dāğ-ı dil te'sīr-i güftāre
Anıñçün her şadā çün nağme-i ney āteşīn olmaz
- 6 Nazīre Nābī-i mu'ciz-beyāna saña muḥtaşdır
Nesībā āferīn ṭab'ıñ gibi siḥr-āferīn olmaz

317⁸⁸³

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Ne ḫālim ağlayacaķ yār-i ğam-kūsārım var
Ne keşf-i rāza sezā-vār yār-i ğārım var

⁸⁸⁰ **316** Hidayetoğlu, age. s. 349.

⁸⁸¹ 1a olmaz: olma D.

⁸⁸² 1b tağyīr: ta'bīr M.

⁸⁸³ **318** Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 324.

- 2 Aña müfîd degil mûmyâ-yı nîl-i merâm
Dil-şikestede bir turfe inkisârım var
- 3 Ğarîb-i naḥl-ı zemîn-i ğamım nemâ düşmen
Ne bellü ḥuşk ü ne tâze ne berg ü bârım var
- 4 Ne gûşe-gîr-i ferâĝ olmaĝa müsâ'id dil
Ne kûy-ı maḳşada reftâre iḳtidârım var
- 5 Gül-i şüküfteyem ammâ ser-i zükâmîde
Ne kimse bûyuma ḫâlib ne i'tibârım var

81b

318⁸⁸⁴

Velehu

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Dile hiç ḫâtıra-i vaşl-ı dil-ârâ mı gelür
Ḫâtır-ı ḫaste-i me'yûsa müdâvâ mı gelür
- 2 Meded ey ğonca-dehen bâri bir âĝız söyle
'Âşıkâ nîm tebessümle tesellâ mı gelür
- 3 Dem ü laḥm olduĝuñ aĝyâr ile fikrimde iken
Çeşmime gelse ḫayâlîñ daḫı tenhâ mı gelür
- 4 'Aşq her sîne-i efsürdede itmez cilve
Gülşen-i dey-zedeye bülbül-i gûyâ mı gelür
- 5 Yine feryâdını arturdu hezârân-ı çemen
Seyr-i bâĝa 'acebâ ol gül-i ra'nâ mı gelür

⁸⁸⁴ 318 Hidayetoĝlu, Nesîb Dîvânı, s. 329.

- 6 Bād-ı feyz itmese taḥrīk Nesībā hergiz
Sāḥil-i ṭab'ına mevc-i yem-i ma'nā mı gelür

319⁸⁸⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Kaçan ki nāz ile ol şūḥ cāme-ḥ'āba girer
Döner o mihr-i cihān-tāba kim seḥāba girer
- 2 Düşer ḥayāl-i ruḥı gāḥ çeşm-i pür-ḥūna
O berg-i gül gibi kim sāğar-ı şarāba girer
- 3 Ufuḳda zāhir olur şanki şubḥ-dem ḥurşīd
Kenār-ı yemde o mihr-i ḥüsn ki āba girer
- 4 Fiğān ki tīğ-ı sitemle o kāfir-i bed-kīş
Şehīd ider beni zu'munca çok şevāba girer
- 5 Ḥūy-ı ğaddāra toḳunduḳça zūlf-i yār-i Nesīb
Hemān o rişteye beñzer ki dürr-i nāba girer

82a

320⁸⁸⁶

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Her demde sāye āb-ı revānī gelür geçer
Eşrāfı ḳanda olsa edānī gelür geçer

⁸⁸⁵ 319 Hidayetoğlu, age. s. 320.

⁸⁸⁶ 320 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 319.

- 2 Geçmez niyāz o şūḥa diyü olma nā-ümīd
Eylər zuhūr-ı ḥaṭṭı zamānı gelür geçer
- 3 Zūr-ı girişme cisme degil cāna kār ider
Tīr-i nigāhı semt-i nişānı gelür geçer⁸⁸⁷
- 4 Ağyār ile dūçār olacaḫ ol perī baña
Bir merḥabā dimez görür anı gelür geçer
- 5 Meydān-ı 'işvede göresin şīt-ı ḥüsn ile
Ol nev-ḥırām-ı serv ü ḫad ānī gelür geçer
- 6 Mānende-i çenār u gedü der-cihān Nesīb⁸⁸⁸
Eşrāfı ḫanda olsa edānī gelür geçer

321⁸⁸⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Nezzāreden nihān olup ey şūḥ cān gibi
'Uşşāḫa bī-vefālīg idersin cihān gibi
- 2 Dil gitdi hūş gitdi dükendi şekīb ü şabr
Āh-ı fiğānda kalmadı tāb ü tüvān gibi
- 3 Ol serv-ḫaddi itmedeyim şimdi cüst-cū
Şahrāya rüy-māl olan āb-ı revān gibi

⁸⁸⁷ 3b tīr-i nigāhı: her bir nigāhı M.

⁸⁸⁸ 6a mānende-i: mānend-i D.

⁸⁸⁹ 321 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 489.

4 Gör zāhidi ki ḥalḳa-i tevḥīdde müdām⁸⁹⁰
Ol māh-peyker ile döner āsumān gibi

5 Şabr idelim Nesīb cefāsına ol mehiñ
Cevr ile ḳaşd[ı] bendesini imtiḥān gibi

82b

322⁸⁹¹

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Şanma kim sırr-ı Ḥudā ḥırḳadadır şāldadır⁸⁹²
Ol girān-māye güher ḳa'r-ı yem-i ḥāldadır

2 Semm-i sa'y ü ṭaleb içinde nihāndır maṭlab
Zehr ḥirmān-ı ṭabaḳ-ı şekker-i ihmāldedir⁸⁹³

3 Aña fi'l-cümle müşābih diyü rāy-ı raḥmet⁸⁹⁴
Nazar-ı ḥalḳ-ı cihān hep hep meh-i şevvāldedir

4 Ehl-i derdiñ suḥanı itmede te'sīr-i diger
Ki füyüzāt-ı Ḥudā münkesirü'l-bāldedir

5 Belī iksīr-i şafā var ise de 'ālemde⁸⁹⁵
Bāde-i köhnededir dilber-i nev-sāldedir⁸⁹⁶

6 Hele ol la'l-i revān-baḥşda gördüm ancak
O ḳadar luṭfı ki mīnā-yı mey-i āldedir

⁸⁹⁰ 4a tevḥīdde: tevḥīde D.

⁸⁹¹ 322 Hidayetoğlu, age. s. 316.

⁸⁹² 1a kim: ki D; ḥırḳadadır: ḥırḳadır M.

⁸⁹³ 2b şekker-i: sükker-i D.

⁸⁹⁴ 3a raḥmet: ruḥşat D.

⁸⁹⁵ 5a de: bu M.

⁸⁹⁶ 5b köhnededir: köhnedir M; nev: sū M.

- 7 Kānğı sūdāger-i nāz artırabilmem ki Nesīb⁸⁹⁷
Yine kālā-yı dil-i şifte dellāldadır

323⁸⁹⁸

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Hāl-i ruḥuñ itmiş beni şeydā ḥaberim yok⁸⁹⁹
Yaqmış cigerim āteş-i sevdā ḥaberim yok
- 2 Bīmār olalı ārzū-yı la'l-i lebiñle
Gelse ser-i bālīnime 'İsā ḥaberim yok
- 3 Çak cānıma geçdi elem-i tır-i tegāfül
Geçmiş beni sulṭānıma a'dā ḥaberim yok
- 4 Mestāne dūçār olmuşam ol şūḥa ser-ā-pā
'Arz itmişem aḥvālimi ammā ḥaberim yok
- 5 Sırr-ı dehen-i yāri su'āl eyleme benden
Va'llāh ü bi'llāh Nesībā ḥaberim yok⁹⁰⁰

83a

324⁹⁰¹

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Şad pāre olur gül ğam-ı reşk-i bedenimden
Ḥaclet-zededir berg-i semen pīrehenimden

⁸⁹⁷ 7a kånğı: kånkı D.

⁸⁹⁸ 323 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 392.

⁸⁹⁹ 1a itmiş: itdi M.

⁹⁰⁰ 5b Va'llāh ü bi'llāh: Va'llāhi ve bi'llāhi D.

⁹⁰¹ 324 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 435.

- 2 Ol bāğ-ı bahāyım ki degil pā-zede şahnım
Gül-çīn-i vişāl olmadı kimse çemenimden
- 3 Ol va'd-ı hılāfım ki dağı nām-ı vefāy⁹⁰²
Kendim bile gūş itmedim aşlā dehenimden
- 4 Āyīne elimden n'ola düşmezse hemīşe
Bī-hūş olurum ḥasret-i vech-i ḥasenimden
- 5 Himem-kārī-i Qays oldu nice 'aql-ı Felātūn
Sıhr-āverī-i ğamze-i bisyār fenimden
- 6 Bir rind-i perīşān-rev-i meyhāne-i nāzım
Mestim mey-i la'l-i leb-i şekker-şikenimden
- 7 Bu sözleri dilberden işitdikçe Nesībā
Ārām-ı sūkūn gitdi ser-ā-pāy-ı benimden⁹⁰³
325⁹⁰⁴
Velehu
Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn
- 1 Baña ḥırmān-ı vuşlat tālīb-i yār olduğumdandır
Bu iflās ol der-i ḥūsne ḥarīdār olduğumdandır⁹⁰⁵
- 2 Nigāh-ı bāğ-ı dīdār-ı dil-ārādan bu maḥrūmī⁹⁰⁶
Bün-i naḥl-ı temennāya ṭama'kār olduğumdandır⁹⁰⁷

⁹⁰² 3a va'd-i: va 'de D.

⁹⁰³ 7b ārām-ı: ārām u M.

⁹⁰⁴ 325 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 308.

⁹⁰⁵ 1b der-i: meh-i M.

⁹⁰⁶ 2. beyit: 4. beyit D.

⁹⁰⁷ 2b ben: bir D.

- 3 Sipihriñ devri 'aks-i cünbüş-i ehl-i muḥabbetdir⁹⁰⁸
Cefākār olduğı yāriñ vefādār olduğımdandır
- 4 Dükendi şabr u ārām u karar u rāḥatım cümle⁹⁰⁹
Figān itmek ser-i kūyunda nā-çār olduđımdandır⁹¹⁰
- 5 Nesībā sözlerim nāḥun-zen olmaḵ cān-ı 'uşşāḵa
Ney-āsā derd-i 'aşḵıyle dil-efgār olduđımdandır⁹¹¹

83b

326⁹¹²

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Deşneñe teşne olan ḵāni'-i şemşir olmaz
Āba müstesḵī-i maḥrūr-ı ciger sīr olmaz
- 2 Ḥālet-i ehl-i fenā mevt ile tağyir olmaz⁹¹³
Zer-i pākīze eşer-gerde-i iksir olmaz
- 3 Cevr ile dilleri teşḥir idemez meh-rūyān
Devlet-i şāh-ı sitem-pişe cihāngir olmaz
- 4 Ḥüsn-i tedbir ile mümkün mi ḵazāyı tebdil
Rāy-ı şā'ib siper-i nāvek-i taḵdīr olmaz
- 5 Dil ḥayāl eyleyemez luḫ-ı nigāh-ı çeşmin
Rem-i āḥū-yı Ḥuten ḵābil-i taşvir olmaz

⁹⁰⁸ 3. beyit: 2. beyit D.⁹⁰⁹ 5a dükendi: düketdi M.⁹¹⁰ 4. beyit: 3. beyit D.⁹¹¹ 5b 'aşḵıyle: 'aşḵ ile M; dil-efgār: dil-figār M.⁹¹² 326 Hidayetoğlu, Nesīb Dīvānı, s. 347.⁹¹³ 2a mevt: merg D.

- 6 Perde-i 'aşkda yeksân görünür şâh ü gedâ⁹¹⁴
Târ-ı t̄anbūr-ı maḥabbetde bem u zîr olmaz
- 7 T̄a'n-ı cühhâl idemez t̄ire-derün ehl-i dili⁹¹⁵
Seng-i eṭfâl-ı yeme mûcib-i tekdîr olmaz
- 8 Dil murād itse de āhıñ eṣerin men' idemez
Dām-ı āğūş-ı kemān sedd-i reh-i t̄ir olmaz
- 9 Ehl-i dilden ḥaber alınmaz ise n'ola Nesīb
Sebaḳ-āmūzî-i 'irfānda tekrîr olmaz

327⁹¹⁶

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 'Alîl-i künc-i hicrim t̄ab-ı şıḥḥat ḳanda ben ḳanda
Devā-düşmen ṭabîb-i bî-mürüvvet ḳanda ben ḳanda
- 2 Esîr oldı dil-i ye's-ülfetim bir nā-müselmāna
O kāfir kişiden ümmîd-i şefḳat ḳanda ben ḳanda
- 3 Ser-i rehde nigāh-ı āşināyîdir ḡaraż yoḥsa
Ol āhū çeşm ile hem-vāra ülfet ḳanda ben ḳanda
- 4 Ḥumār-ālūd-ı ḥasret bî-dimāğ-ı zeḥr-i ḥırmānım
Temennā-yı şafā-yı cām-ı vuşlat ḳanda ben ḳanda

⁹¹⁴ 6a 'aşkda: 'aşka M.

⁹¹⁵ 7a idemez t̄ire-derün ehl-i dili: idemez ehl-i dili t̄ire-derün D.

⁹¹⁶ 327 Hidayetoğlu, Nesīb Dîvânı, s. 485.

85a sayfası boştur.

- 5 Nesībā za'f-ı hicrānıyle hem çün berg kâh oldum
Tecellâ-yı cemâl-i yâre ıfâkat kıanda ben kıanda

84b

328

Ġazeliyyāt-ı Ćelebi-zāde 'Āşım

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Kühen ser-māyelerden pāy-mālān behre-dār olmaz
Nümāyāndır sebū-yı köhne hūke kıatre-bār olmaz
- 2 Nesīm-i cünbiş-i ebrū-yı cānāndan olur ber-bād
Binā-yı nāz-ı nā-ber-cāy-ı 'āşık üstüvār olmaz
- 3 Nigāh-ı raġbet itmez hātı-ı sebz-i yāre keç-ıtab'ān
Temāşā-yı zümüröd kār-sāz-ı çeşm-i mār olmaz
- 4 Mecāz erbābıdır āzürde-i aġyār olan yoġsa
Ĥaķıķat bāġınıñ verd-i muıarrāsında hār olmaz
- 5 Taĥammül-pişe-i āhen-dilāndır ıa'n-ı bed-gūye
Hezārān tīg ursa cism-i sindān zaĥmedār olmaz
- 6 Dile aşĥāb-ı feyzin sıķletin çekmek girān gelmez
Sebū-yı bāde dūş-ı rind-i 'işret-bāra bār olmaz
- 7 Dil-i himmet-bülendim 'Āşımā her şūĥa meyl itmez
Hümā-yı evc-dāniş degme şeh-bāza şikār olmaz

329

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şāf gevher dehrde mümkin mi ġam-ġin olmaya
Bir dem olmaz cebhe-i deryāda bür-çin olmaya

- 2 Yār mevzūn-ṭab' olur elbette dāḥil şoḥbete
Mıṣra'-ı berceste hiç ḳābil mi tazmīn olmaya
- 3 Āfitāb olsa daḥı pā-māl olur hercāyinān
Ḥayf ol rūşen-dile kim anda temkīn olmaya
- 4 Tīġ-ı yāra cān-sitān olsun dimekten ġayrı hiç
Bir du'ā bilmem ḳabūl-i vaḳf-ı āmīn olmaya
- 5 Ḥasretim bir tünd-ḥūnun vaşlına ' Āşım gibi
Bir şırāya teşneyim kim ṭa'mı şīrīn olmaya

85a

330

Velehu

Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn Mefā'ilūn

- 1 Zevāl-i şāf-meşreb muḳteżīdir ḥürmetin dūnuñ
Yasaġ-ı mey füzūn eyler revācın berş ü afyōnuñ
- 2 Derūnum dāġdır her cünbişinden çarḥ-ı dārūnuñ
İlāhī baña ber-bād oldıġın göster bu gerdūnuñ
- 3 Mülāyım tıynetān bī-bāde-i ter def'-i ġam ḳılmaz
Vesaḥşülüḳda muḥtāc oldıġın gör āba şābūnuñ
- 4 Meger aña degillerdir sebük-maġzān-ı māl-endūz
Girān ser-māyelikden geçdiginden ḥāke Ḳārūnuñ
- 5 Felek kec-tıynetāna iltifātın āşıkār eyler
Firāz-ı çeşm ḳılmaġla maḳāmın çeşm-i ebrūnuñ

- 6 Revā mı ey şeh-i bî-gāne-perver bilmemek hālın
Esîriñ derdmendiñ 'Āşım-ı zār-ı ciger-hūnuñ

331

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Ğam-ı 'aşk-ı dil-āşübı zemīn ü āsumān çekmez
Şikāyet olmasun ben çekdigim cevri cihān çekmez
- 2 Bahār irdi n'icün zaḥmet çeker rindān bu mevsimde
Kimiñ 'aqlında ḥıffet var ise rıtl-ı girān çekmez
- 3 Felek āsūdedir zaḥm-ı ziyānından civān-merdin
Belī Rüstem-ṭabī'at Zāla tığ-ı bî-amān çekmez
- 4 Perīşanlık nizām-ı hāl kaydından gelür yoḥsa
Ümīd-i sūdı nā-būd eyleyen bīm-i zebān çekmez
- 5 Cihānda kec-revişden rāst-kīşiñ renci efzūndur
Bu menzilgehde tiriñ çekdigi cevri kemān çekmez
- 6 Dimāğ-ı ḥ'āhişim ğāyetde nāzūkdir benim 'Āşım
Zükām-ālūd olur ye'siyle būy-ı imtinān çekmez

85b

332

Velehu

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kec-nihād olduḡda sālīk feyż bulmaz pīrde
Menzil almaz rāst-revlik olmayınca tırde

- 2 Nîk ü bed her vaşf olur bir zāta nisbetle kemāl
 Tōgrulıķ nāvekde hoşdur egrilik şemşırde
- 3 Merd-i āhen-dilde olmaz tāb-1 'aşķ-1 sīne-i sūz
 Vardır āteşden hirāsānlıķ nihād-1 şırde
- 4 İttiḥād-1 'aşķı gör kim gerden-i kumrī gibi
 Cūyda serviñ de pāyı ḥalķa-i zencırde
- 5 Nāleler kār itmedi ol zālime söz geçmedi
 Kaldı ümmīdim hemān bir āh-1 bī-te' şırde
- 6 Çeşmi ḥufte ṭarf-1 ebrūsında müjgānlar yine
 Fitne ḥāb-ālūde ammā pençesi şemşırde
- 7 Ma'nī-i rengīn degil 'Āşım kemiyyet ḥāmeye
 Kān kaşandırdım Nedīme vādī-i tanzırde
- 8 Beñzemez ḥüsn-i Ḥudā-dādā cemāl-i 'ārızī
 Reng olursa būy olmaz gonca-i taşvırde

333

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Ğam-1 rüzī mükedder-sāz-1 ṭab'-1 ehl-i hūş olmaz
 Belī ser-çeşme-i āb-1 güher Ḥāşā kebūş olmaz
- 2 Ḥarām olsun o rinde ni'met-i dīdār-1 güftārīñ
 Ki na'l ü şerḥalardan ḥasmı yek-ser çeşm ü güş olmaz

- 3 Çü āyīne ser-ā-pā çeşm-i hayret ola gör yoḥsa
Ḥayāl-i dil-rübā küncīde-i āgūş-ı hūş olmaz
- 4 Kec olmak tīre reh-zendir nişān-gāha işābetden
Bu yüzdendir ki hergiz ḥarf-i kec reh-yāb-ı gūş olmaz
- 5 Meger ser-mest ola yoḥsa bu 'işretgāhda 'Āşım
Eger ben bildigimse kimseye hiç bār-ı dūş olmaz

86a

334

Velehu

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Göñül hep kıanlı dāğın bir semīn endām için şaqlar
Zer-i surḥın o tācir şarf-ı sīm-i ḥām için şaqlar
- 2 İder māl-i ḥabīşin ḥāce-i çarḥ için imsāk
O ḥūn-ı fāsidi hep şīşe-i ḥaccām için şaqlar
- 3 Olur mı feyzi ol mīrās-ḥārıñ kimseye sārī
Ki mālı bīm-i resm-i kısmet-i kıassām için şaqlar
- 4 Felek her şeb nücūmı 'arz ider aḥter-i şināsāna
Ṭama' erbābı naḳdin müflis-i nā-kām için şaqlar
- 5 Dil-i pür-ḥūn degül bir şīşe meydır 'āşık-ı şeydā
Derūn-ı sīnede ol gözleri bādām için [şaqlar]
- 6 Niyāzında revāyicgāhı 'āşık vaqt-i vuşlatdır
Metā'ın ḥāceler görmez misin bayrām için şaqlar

- 7 Cihāna kaçre-pāş-ı āb-ı rūy olmaz meger 'Āşım
Nişār-ı hāk-i pāy-ı şadr-ı nīgū-nām için şağlar

335

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Dem olmaz kim bu şiven-hānede āh ü enīn olmaz
Sipihriñ bāz-güne tāsı serşār-ı tanīn olmaz
- 2 Maḥalde kābiliyyet şartdır bārān-ı Nīsānıñ
Temāşā kıl ki her bir kaçresi dürr ü simīn olmaz
- 3 Hudā-cūlar behişt ü düzaḥı yād eylemez hergiz
Derūn-ı 'aşk yazan cāygāh-ı ān ü eyn olmaz
- 4 Dil-i saḥta naşīhatkār kılılmaz mümdan fehm it
Ki tā nerm olmadıkça kābil-i naķş-i nigīn olmaz
- 5 'Arūs-ı perdegī-i nazm-ı dil-cū şiveme 'Āşım
Cenāb-ı mīr-i 'İzzet gibi dāmād-ı güzīn olmaz
- 6 Yegāne mışra'-ı berceste-i dīvān-ı fıtrat kim
Aña mecmū'a-i kevn içre hem-düş-ı karīn olmaz
- 7 Yine bir şi'r-i hoş-ta'bīr ile 'arz-ı hüner kılılmış
Ki her bir beyti bir dīvān-ı 'Alīden kemīn olmaz
- 8 Tekellūf ber-ṭaraf kīse tehīdir naķd-i dānişden
O rengīn şi're her kim zer nişār-ı āferīn olmaz

86b

336⁹¹⁷**Ġazeliyyāt-ı Vecdī***Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün*

- 1 Dil-i çeşm-âşinā sāmān ile bī-gāne olmaz mı
Hemīşe mest ile ülfet iden mestāne olmaz mı
- 2 Hevā hoş her taraf gülzār ü bülbül zār u gül ḥandān
Bu esbāb-ı cünūmı seyr iden dīvāne olmaz mı
- 3 Kenār-ı āb u sākī tāze vü mey köhne dil pür-şevķ
Bu bezme tevbeler nuķl ü leb-i peymāne olmaz mı⁹¹⁸
- 4 Mey anda dilber anda cümle yārān-ı şafā anda
Geçüp cennetden Ādem sākīn-i mey-ḥāne olmaz mı
- 5 Sebū zānūda sāġar elde yār āġūş-ı vuşlatda
Bu tarz-ı ḥāşş ile meclis ‘aceb rindāne olmaz mı
- 6 Açılmış gül gibi pehlū-ruḥ āteş-bār olup meyden
Gönül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı
- 7 Bu maḥsūd-ı ṭabāyı‘ sözleri ḳanda bulursun sen⁹¹⁹
Küdüret virmeseñ Vecdī ‘aceb yārāna olmaz mı

⁹¹⁷ 336 Ahmet Mermer, **XVIII. Yüzyıl Dīvān Şâiri Vecdī ve Dīvānçesi**, MEB Yayınları, Ankara 2002, s. 141.

⁹¹⁸ 3b leb-i: verā ‘ D.

⁹¹⁹ 7a bulursun: bulursuñ D.

337⁹²⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Nice vaşf itsün o şūhı dil-i hoş-dem ne disün
Mişli yok beñzedicek hüsni müsellem ne disün
- 2 Ne niyāza müteħammil ne recādan mahzūz
O perīye nice söz söylesün ādem ne disün
- 3 Her kişi dil-berinüñ luḡfını vaşf itdükde
Ey cefā-cū dil-i bi-çāre-i pür-ğam ne disün
- 4 Nāmına mürde iken virdi hayāt-ı ebedī
Āb-ı hayvān dimesün bādesine Cem ne disün
- 5 Kōmaduñ söz yiri i'cāz-ı suḡanda Vecdī
Böyle mu'ciz-nefese 'İsī-i Meryem ne disün

87a

338⁹²¹

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Tūfān-ı sirişküme dime cūş-ı yeme beñzer
Bağ çeşmüme dāmānuma deryā neme beñzer
- 2 Bu hüsni ile insāna yaqın olmasını gör
Pek az bulunur böyle perī ādeme beñzer

⁹²⁰ 337 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 121.

⁹²¹ 338 Mermer, age. s. 90.

- 3 Mey-ḥānede bī-ḳayd-ı sıfāl ile mey içmek
Ne meclis-i Dārāya ne cām-ı Ceme beñzer
- 4 Zencīr-i maḥabbet çekerek geldi cihāna
Mecnūn ile dīvāne göñül tev'eme beñzer
- 5 Ḥūn saçduğıñı şaymadılar geçmedi giryeñ
Ey dīde-i ter naḳd-i sirişküñ keme beñzer
- 6 Hep 'aşḳ ile hem-meclis olan ehl-i cünündür
'Aḳl ol ḥarem-i insde nā-maḥreme beñzer
- 7 Taḳsīm idicek zühre bu şi'ri didi 'İsā
Bu nazm eşer-i Vecdī-i mu'ciz-deme beñzer

339⁹²²

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Benümdür nevbet-i feryād bülbüller ḥamūş olsun
Fiğānum ehl-i 'aşḳa māye-i cūş u ḥurūş olsun
- 2 Dirīğ itme dil-i mehcürdan cām-ı mey-i vaşluñ
Yeter çekdi ḥumār-ı ğam biraz da bāde-nūş olsun
- 3 Gelüp menşūr-ı ḥaṭ men' eyledi 'uşşāḳı la'linden
Yasāğ oldu şarāba ḥāṭır-ı zühhād ḥoş olsun
- 4 Dil-i 'uşşāḳ şaf şaf muntazırdur naḳd-i cān der-kef
Nihāl-i ḳadd-i mevzūnuñ yine cilve-fürūş olsun

⁹²² 339 Mermer, Vecdī Divānçesi, s. 123.

- 5 Baña ʔa'n itdügi bir bir gelür hep yādına Vecdī⁹²³
Benüm gibi hele Rāmī de derd-i 'aşka dūş olsun

87b

340⁹²⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey dil Һam-ı gīsū-yı ruҺ-ı yārda Һaldūñ⁹²⁵
Қayd-ı şanem ü 'uқde-i zünnārda Һaldūñ
- 2 Ey cān yolına Һıķmağa Һādir mi degülsün⁹²⁶
Kim Һasret ile sīne-i efkārda Һaldūñ
- 3 Ey dīde baқup rūyına Һaттına ilişdüñ⁹²⁷
Gül ister iken keş-me-keş-i Һārda Һaldūñ
- 4 Ey bülbül o gül zīb-i ser-i bü'l-heves oldı
Sen bī-Һaber efġān ile gülzārda Һaldūñ
- 5 Ey 'aқl baña reh-ber idüñ semt-i Һalāşa
Sen de Һutulup zülf-i siyekārda Һaldūñ⁹²⁸
- 6 Ey Һadd-i dü-tā geçmedüñ ebrū hevesinden
Kec-tīr gibi dest-i kemāndārda Һaldūñ
- 7 Ey Һüsn-i edā ehl-i suҺan hep saña muҺtāc⁹²⁹
Sen Vecdī-i Һoş-таb' u Һoş-āşārda Һaldūñ

⁹²³ 5a yādına: başına D.

⁹²⁴ 340 Mermer, Vecdī Dīvānġesi, s. 105-106.

⁹²⁵ 1a Һam-ı gīsū-yı ruҺ-ı yārda: ġam-ı gīsū vü ruҺ-ı yārda D.

⁹²⁶ 2a degülsün: degilsüñ D.

⁹²⁷ 3a Һaттına: Һaттında D; ilişdüñ: eyleşdüñ D.

⁹²⁸ 5b Һaldūñ: - M.

⁹²⁹ 7a muҺtāc: müştāқ D.

341⁹³⁰

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Şafāsın görmemişsün zāhid inkār itme meydür bu
Nümūdār-ı havāşş-ı cümle eşyā tırfe şeydür bu⁹³¹
- 2 Revācı germdür şayf ü şitāda kāsıd olmaz hiç
Metā'-ı nev-bahār u revnağ-ı bāzār-ı deydür bu
- 3 Tarāvet-bağş u zīb-efzā-yı bezm-i pāk-i şāhāndur⁹³²
Muhaşşal āb-rüy-ı meclis-i Dāra vü Keydür bu
- 4 Değişmem la'-ı nāba kaṭresin şahbā-yı hoş rengün
Bu āb u tāb ile yāğūt-ı rümmānīden eydür bu
- 5 Revādur itse yārān ṭab'uma pey-revlik ey Vecdī
Ki vādī-i suḥanda reh-ber-i ferḥunde-peydür bu

88a

342⁹³³

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ılü Fā'ilün

- 1 'Uşşāğ-ı zārı kırmada ḥaṭṭ-ı siyāh-ı nev
İmdād-ı ḥüsne geldi yine bir sipāh-ı nev
- 2 Ey kīne-cū bu eski bağışlar degül bize
Çeşm-i siyāha ola mübārek nigāh-ı nev

⁹³⁰ 341 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 125.

⁹³¹ 1b nümūdār: nümūdār D.

⁹³² 3a zīb-efzā-yı bezm-i pāk-i şāhāndur: zīb-efzā-yı bāğ-ı bezm-i şāhāndur D.

⁹³³ 342 Mermer, age. s. 126-127.

- 3 Ğamzeñ ki taze şerhayı cāna irüşdürür
Āmed şod-ı hayāle açar şāh-rāh-ı nev
- 4 Nev lālezār-ı dilde şalınsañ ne hūb olur⁹³⁴
Çadd-i nev ü hırām-ı nev ü cilvegāh-ı nev
- 5 Tecdīd-i 'özf-h'āhī ile dest-būs için
Her dem gelür derūnuma fikr-i günāh-ı nev
- 6 Tāb-ı ruħuñla āteş-i ğam tazelenede
Tıtsa 'aceb mi 'ālemi ger dūd-ı āh-ı nev
- 7 Vecdī o māh rūyuñ ele alsa zūlfini
Her nāhūn-ı benāmı olur reşk-i māh-ı nev

343⁹³⁵

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Tā kim haţuñ ey māh-cebīnüm yüze çıkdı
Esrār-ı dil-i zār u hazīnüm yüze çıkdı
- 2 Ruhsāruña haţ geldüğine ağlamam ammā
Baht-ı siyeh-i ser be-kemīnüm yüze çıkdı
- 3 Eşk eyledi rüsvā ğam-ı haţtuñla beni hayf⁹³⁶
İnkār-ı nihān-hāne-nişīnüm yüze çıkdı⁹³⁷

⁹³⁴ 4a Nev: N'ola M.

⁹³⁵ 343 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 142-143.

⁹³⁶ 3. ve 4. beyit yer deġiştirmiştir D.

⁹³⁷ 3b inkār: ebkār D.

- 4 Ey ğamze şaķın fitne-i ğaţţıyla bulunma⁹³⁸
Tīĝ-ı ğaţab u ğanĉer-i kīnüm yūze ĉıķdı
- 5 Cūş itdi hevā-yı ğaţ ile baĥr-i ŧabī'at
Vecdī yine bir dürr-i ŧemīnüm yūze ĉıķdı

88b

344⁹³⁹

Velehu

Mef'ulü Fā'ilātün Mef'ulü Fā'ilātün

- 1 Eţrāf-ı ĉeşm-i terde āh-ı kebūd göster
Te'şīr-i süzişüñle āb üzre dād göster
- 2 Va'd-i vişālün ile bāzār-ı derdi germ it
'Uşşāķ-ı cān-fürüşa ümmīd-i sūd göster
- 3 Sīneñde şerĥañı ķıl ĥün-ābe ile sīr-āb
Ol şu'lezār-ı ğamda ĥünīn-i rūd göster
- 4 Ebrūlaruñla eyle pā-būsuña işāret⁹⁴⁰
Ol büt-perest-i ĥūsne cāy-ı sūcūd göster
- 5 Güftāre gel dehānuñ maĥv eylesün vücūdum
Būdı nebūd eyle nā-būdı būd göster
- 6 Her bir nigāh-ı nāza biñ cān u dil nişār it
Gördükĉe luţfı kendin ser-germ-i cūd göster⁹⁴¹

⁹³⁸ 4a ğaţţıyla: ğaţţında D.

⁹³⁹ 344 Mermer, Vecdī Dīvāñĉesi, s. 86-87.

⁹⁴⁰ 4a Ebrūlaruñla eyle: Ebrūñ ile dile it D

⁹⁴¹ 6b kendin: kendüñ D.

- 7 Eş'ār-ı pākūñ ile hep böyle 'ālem-ārā
Münşıf-dilān-ı nazmaVecdī ḥasūd göster

345⁹⁴²

Velehu

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Eşküm firāk-ı la'l ile Ceyḥūna nāz ider
Āhum hevā-yı zülf ile gerdūna nāz ider
- 2 Sīnemde ārzū-yı temāşā-yı ḥāl ile
Dāğum hemīşe lāle-i pür-ḥūna nāz ider
- 3 İtdükçe baḥş-i derd-i belā-dīdegān-ı 'aşk
Şerḥ-i ğamum ḥikāyet-i Mecnūna nāz ider⁹⁴³
- 4 Yā Rab ne ṭurfe fitne-i 'ālī-cenābdur⁹⁴⁴
Ol ğamzeler ki siḥre vü efsūna nāz ider
- 5 Vecdī ṭabī'atum eşer-i feyż-i 'aşk ile
Bir şūḥdur ki şī're vü mażmūna nāz ider

89a

346⁹⁴⁵

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Nev-bahār irdi ṭarāvet-dih-i bāğ oldı yine
Her gül-i tāze derūn-ı dile dāğ oldı yine

⁹⁴² 345 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 78-79.

⁹⁴³ 3b şerḥ-i ğamı: şerḥ-i ğamum: şerḥ-i ğamı D.

⁹⁴⁴ 4a ṭurfe: ṭurfe-i M.

⁹⁴⁵ 346 Mermer, age. s. 134-135.

- 2 Gidilür zevrağ-ı 'işretle çemenden çemene⁹⁴⁶
Cüy-ı mey-hâne perendâz-ı ferâğ oldu yine
- 3 Hânkâh hâli kalur sübhâ düşer ellerden⁹⁴⁷
Vaqt-i gül-geşt ü dem-i devr-i ayağ oldu yine
- 4 Mâh-tâb-ı felege kalmadı hiç minnetimüz
Lâleler gülşene tâbende çerâğ oldu yine
- 5 Sâye-i bîddedir feyz-i sa'âdet şimdi
Şeh-per-i bâl-i hümâ per-i kelâğ oldu yine
- 6 Rinde hem-şoḥbet olursa n'ola zâhid ki hevâ⁹⁴⁸
Ülfet-âmûz-ı dil-i bülbül ü zâğ oldu yine
- 7 Feyz-i nev-rûz ile ey Vecdî dil-i yârâna
Sünbül-i şî'r-i terûn 'ıtr u dimâğ oldu yine

347⁹⁴⁹

Velehu

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Çözme girih-i zülfüñi aḳdâma düşürme
Hûş-ı melegi lerziş-i endâma düşürme⁹⁵⁰
- 2 Bir laḫza meded ref '-i niḳâb itme yüzüñden
Zühdi heves-i tã'at-ı aşnâma düşürme⁹⁵¹

⁹⁴⁶ 2a Gidilür: Gidertüz D.

⁹⁴⁷ 3a düşer: düş M.

⁹⁴⁸ 6a Rinde: Rind M.

⁹⁴⁹ 347 Mermer, Vecdî Dîvânçesi, s. 127-128.

⁹⁵⁰ 1b melegi: melegini M.

⁹⁵¹ 2b zühdi: zühd M.

- 3 Sükkân-ı der-i dergehüñe itme lebün 'arz⁹⁵²
Ehl-i hâremi arzû-yı câma düşürme
- 4 Ām itme temāşâ-yı zenaḥdānuñı ḥalkā
Biñ Yūsufı her dem çeh-i ālāma düşürme⁹⁵³
- 5 Vecdī dil-i nā-kāmı şaķın tāb-ı nigeḥden
Sūzān şereri gülşen-i İslāma düşürme

89b

348⁹⁵⁴

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Çarḥa kim sāye-i mihr-i ruḥ-ı dil-ber düşdi
Şerm ile pertev-i meh ḥāke ber-ā-ber düşdi
- 2 Dem-i ḥayretde perīşān dile şeb rūz oldı⁹⁵⁵
'Aķla kim ḥātıra-i zūlf-i mu'anber düşdi
- 3 Başdı gülzāra ķadem nāz ile ol serv-i ḥırām
Sīne-i cān u dili ferş idicek yer düşdi
- 4 Ruḥ-ı ferḥunde degüldür 'araķ ol ğonca-ı nāz⁹⁵⁶
Gül-i pür-şeb-nem-i rengini görüp ter düşdi
- 5 N'ola maķbūl ü pesendide olursa şi'rüm
Nazar-ı Cevrī-i şāḥib-dile mazḥar düşdi

⁹⁵² 3a dergehüñe: dergehüñ D.⁹⁵³ 4b çeh-i: çerḥ-i D.⁹⁵⁴ 348 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 140-141.⁹⁵⁵ 2a dem-i: şerm-i M; dile: dil M.⁹⁵⁶ 4a ferḥunde: pākinde D.

- 6 Şeh-i nazmuñ yine feyz-i nazarından Vecdî
Baħr-i endîşeme bî-ħadd dūr ü gevher düşdi

349⁹⁵⁷

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Dest urdı şabā turre-i tarrār tağıldı
Fāş oldı ruħı 'āleme esrār tağıldı
- 2 Açılmadı pejmürde gül-i bāğ-ı ümīdüm
Eyyām-ı ħazān irdi vü ezhār tağıldı
- 3 Kaldum şeb-i fūrkatde ğam-ālūde vü bî-kes⁹⁵⁸
Cem 'iyyet-i yārān-ı vefādār tağıldı
- 4 Dil nağd-i recā ile olup kāma ħarīdār⁹⁵⁹
Dellāl-ı felek virmedi bāzār tağıldı
- 5 Olsa n'ola bülbül dil-i Vecdî ile hem-dem
Ṭab'um gibi berg-i gül-i gülzār tağıldı

90a

350⁹⁶⁰

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Sīnemde tāze şerħa ki tīğ-i niğāh açar
Cān kūy-ı yāra gitmek için şāh-rāh açar

⁹⁵⁷ 349 Mermer, Vecdî Dīvânçesi, s. 137.

⁹⁵⁸ 3a kaldum: kaldı M.

⁹⁵⁹ 4a kāma: kām-ı D.

⁹⁶⁰ 350 Mermer, age. s. 92-93.

- 2 Ey dil belā-yı hıçdan emīn olma sīnede
Der-beste hışnı dest-i hücüm-ı sipāh açar
- 3 Ezhār-ı rāz-ı dilde ne kıldı açılmadıķ
Ne'şküfte-ğonca-ı güli esrār-ı āh açar⁹⁶¹
- 4 Hıttuñ görince nāleler itsem 'aceb midür
Pür-şevķ bülbülün dehenin bir giyāh açar
- 5 Elden koma kilid-i niyāz-ı sehergehi
Kıfl-ı ümīdi āh-ı dem-i şubhğāh açar
- 6 Sır-āb-ı 'afv olursa n'ola gülşen-i 'amel
Mecrā-yı cüy-ı rahmeti seyl-i günāh açar
- 7 Vecdī cevāhir-i suhanı böyle nazm ider
Gencīne-i ma'ārifini gāh gāh açar

351⁹⁶²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hezārı dil ki anuñ āh u zārı āteşdür
O bāğa bülbül olur kim bahārı āteşdür
- 2 Şaķın şaķın leb-i endişeñ olmasun sūzān
Hayāl-i būs-ı ruķ-ı tābdārı āteşdür
- 3 Hayāl-i rüyı n'ola dāğ yaķsa sīnemde
Ki şem'ün encümüne ber-güzārı āteşdür

⁹⁶¹ 3b güli: gül D.

⁹⁶² 351 Mermer, Vecdī Divānçesi, s. 83.

- 4 Libās-ı ‘aşkı teni şu‘lezār olan giysün⁹⁶³
O köhne pīrehenüñ būd u tārı āteşdür
- 5 Ğam-ı ruḥı beni ḥākister itse ğam çekmem
Yağan vücūdumı ey Vecdī bārı āteşdür

90b

352⁹⁶⁴

Velehu

Müstef’ilün Fe’ālün Müstef’ilün Fe’ālün

- 1 La’lün tebessüm eyle pür-āb ü táb göster
Yāķūt-ı surḥ içinde dürr-i ḥoş-āb göster
- 2 ‘Aks-i ruḥuñla eyle āyīneyi münevver⁹⁶⁵
‘Āġüş-ı mehde raḥşān bir āfitāb göster
- 3 İtme lebün küşāde ehl-i niyāza ammā
Her bir su’āle ğamzeñ ḥāzır-cevāb göster
- 4 Āb-ı ḥayāt-ı vaşluñ ḥ’ābında cāna ‘arz it⁹⁶⁶
Dil-teşne-i ümīde bārı serāb göster
- 5 Mey iç ki rūy-ı aluñ osun yine ḥun-efşān⁹⁶⁷
Āb içre āteşi gör āteşde āb göster⁹⁶⁸
- 6 Güstāḥ-ı çeşme itme rūy-ı dili nümāyān⁹⁶⁹
Āyīne-i ruḥuñda reng-i ḥicāb göster

⁹⁶³ 4a şu‘lezār: şu‘ledār D.⁹⁶⁴ 352 Mermer, Vecdī Dîvânçesi, s. 85-86.⁹⁶⁵ 2a āyīneyi: āyine-i M.⁹⁶⁶ 4a ḥ’ābında: ḥ’ābda D.⁹⁶⁷ 5a ḥun: ḥoy D.⁹⁶⁸ 5b āteşi: āteş M.⁹⁶⁹ 6a güstāḥ-ı:güstāḥı D.

- 7 Ser-mest ü dil-şikeste düş pây-ı çeşm-i meste
Mi'mâr-ı luţfa kendüñ hâne-harâb göster
- 8 Şunduqça cām-ı zevkı ol mest-i nāza sākī
Şad çeşm-i mübtelāyı anda habâb göster
- 9 Var mı cevâb söyler bu nev-zemîne Vecdī
Şi'ründe ehl-i nazma tāze hitâb göster

353⁹⁷⁰

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Nigāh-ı mest mi tīg-ı kazā mıdur bilmem⁹⁷¹
Bürehne hançeri kaşdı baña mıdur bilmem⁹⁷²
- 2 Esir-i kākülinün ıztırâbına bā'ış
Nesim-i ah mı bād-ı şabā mıdur bilmem
- 3 Beni getürmez o hercâyı yādına hergiz
Lisān-ı 'aşqda nāmum vefā mıdur bilmem
- 4 Ruḥında hāl mi yoḥsa nezāreden qalmış
Sevād-ı çeşm-i dil-i mübtelā mıdur bilmem
- 5 Dem-i Mesih o lebün hastası mıdur Vecdī⁹⁷³
Senün sözüñdeki ḥüsn-i edā mıdur bilmem

⁹⁷⁰ 353 Mermer, Vecdī Dīvânçesi, s. 109-110.

⁹⁷¹ 1a tīg: tır D.

⁹⁷² 1b hançeri: hançer M.

⁹⁷³ 5a hastası: bendesi M.

91a

354⁹⁷⁴

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün

- 1 Çekme ruḥuña niḳāb-ı 'işve
Ey maṭla'-ı āfiṭāb-ı 'işve
- 2 Kimden oḳuduñ bu ders-i nāzı
Ey ḥaṭṭ-ı ruḥuñ kitāb-ı işve
- 3 Şemşir-i tegāfül ile ğamzeñ
Dünyāyı ider ḥarāb-ı 'işve
- 4 Çeşmine getürdi ḥāb-ı naḥvet
Te'sir-i şarāb-ı nāb-ı 'işve
- 5 Kim karşı turur nigāh-ı meste
Gelmiş gözine şarāb-ı 'işve
- 6 Müjde dil-i zāra dest-i ğamzeñ⁹⁷⁵
İtdi yine fetḥ-i bāb-ı 'işve
- 7 Var mı daḥı bir muḥāṭab-ı nāz
Vecdīye midür ḥiṭāb-ı 'işve⁹⁷⁶

⁹⁷⁴ 354 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 128-129.

⁹⁷⁵ 6a dest-i ğamzeñ: dest-i ğamze D.

⁹⁷⁶ 7b Vecdīye midür : Vecdīye bu midür M.

355⁹⁷⁷

Velehu

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Dilüñ şabr u sükûnın nāle vü feryāda virdüm hep⁹⁷⁸
Bu cism-i āteşinüñ āb u hâkin bâda virdüm hep
- 2 Tesellî-yāb olur kayd-ı şikenc-i zülf-i pür-hamle⁹⁷⁹
Metā' -ı arzû-yı hâtır-ı āzāda virdüm hep
- 3 N'ola ger mest açılsa ğoncası ol gülbün-i nāzuñ
Aña ben şu yirine hûn-ı dilden bâde virdüm hep
- 4 Ne sūd eyler hâridār-ı metā' -ı vaşlı benden şor
Ki nağd-i 'ağl u fikr ü cānı ol sūdāde virdüm hep
- 5 Hâṭ u hālın görüp ğamzeyle aşlın şordum ey Vecdî⁹⁸⁰
Didi eṭfāl-i nāz u fitneyi üstāda virdüm hep

91b

356⁹⁸¹

Velehu

Fa'ilātün Fā'ilātün Fa'ilātün Fā'ilün

- 1 Sīnede bir şūḥ-mest-i keç-külāh ister gönül⁹⁸²
Bā'ış-i āh-ı nedāmet bir günāh ister gönül

⁹⁷⁷ 355 Mermer, Vecdî Dîvânġesi, s. 72-73.

⁹⁷⁸ 1a dilüñ: dilin M.

⁹⁷⁹ 2a olur: olup D.

⁹⁸⁰ 5a ğamzeyle: ğamze ile M.

⁹⁸¹ 356 Mermer, age. s. 106-107.

⁹⁸² 1a mest-i: ṭab ' D.

- 2 Sāye-i pā-māl ü Mecnūn gibi meftūn olmağa⁹⁸³
Serv-ķad bir dil-ber-i āhū-nigāh ister gönül
- 3 Şem'-i bezm-i derd ü mihr-i rüz-ı ğam bir dil-beri
Ārzū eyler ne ħurşīd ü ne māh ister gönül
- 4 Gülşen-i dehrūñ güline sūnbüline kim baķar
Rūy-ı al u turra-ı zūlf-i siyāh ister gönül
- 5 Olmış iken nā'il-i kem-ter nigāh-ı iltifāt
Ruĥşat-ı būs u kenārı ğāh ğāh ister gönül
- 6 Ol büt-i 'ālī-cenāb u ser-keşūñ bilmez miyüm
El irişmez vuşlata ammā ki āh ister gönül⁹⁸⁴
- 7 Eski rüsvālıķlar ey Vecdī gelüp yāda yine
Nām u neng-i 'işmeti itmek tebāh ister gönül

357⁹⁸⁵

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Düşüp ayağına gönülüm ki mest olup ķalmış
Piyāledür ki bezmde şikest olup ķalmış
- 2 Nişān-ı sūmm-i semendī degül meh-i nevdür⁹⁸⁶
Ki pāy-būsı ümīdiyle pest olup ķalmış

⁹⁸³ 2a saye-i: sāye-veş D.

⁹⁸⁴ 6b vuşlata: vaşlıña D.

⁹⁸⁵ 357 Mermer, Vecdī Dīvānçesi, s. 100-101.

⁹⁸⁶ 2a lisān-ı: nişān-ı D.

- 3 Olurdı zühd ile ma'mūr dil daḡı ammā
Ḥarāb-ı neşve-i bezm-i elest olup almıŖ⁹⁸⁷
- 4 Ḥayāl-i rūyı ile zūlfi ire dil gūyā
Diyār-ı Hindde āteŖ-perest olup almıŖ
- 5 Ne nūŖ-ı bādeye ādir ne gitmege Vecdī
Hücūm-ı 'aŖk ile sāġār-perest olup almıŖ⁹⁸⁸

92a

358⁹⁸⁹

Velehu

Mef'ūlū Mefā'īlū Mefā'īlū Fe'ūlūn

- 1 Mestāne dili meclis-i rindāna getürdüm
Bir būlbūl-i Ŗūrīde gūlistāna getürdüm
- 2 Efsūn ile ŖemŖīrin alup ġamze-i mestūñ
Ḥıfz itmek iün sīne-i 'uryāna getürdüm
- 3 Bī-minnet-i Ḥızr u gūzer-i vādī-i zūlmet⁹⁹⁰
Ser-eŖme-i ḡayvānı leb-i cānā getürdüm
- 4 Erbab-ı Ŗafā ile idüp 'iŖrete āġāz
Dest-i emeli āk-ı girībāna getürdüm
- 5 Bir dürr-i girān-māye ġazel baḡr-i beyāndan
Ḥāk-i adem-i adr-Ŗināsāna getürdüm

⁹⁸⁷ 3b bezm-i: cām-ı M.⁹⁸⁸ 5b 'aŖk: keyf D.⁹⁸⁹ 358 Mermer, Vecdī Dīvānesi, s. 111-112.⁹⁹⁰ 3a zūlmet: himmet M.

- 6 İtlâf-ı güher eylemedüm nazm ile Vecdî
Bir kândan alup güheri bir kıana getürdüm

359⁹⁹¹

Velehu

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün Mefâ'ılün

- 1 Gülistân-ı ğamuz biz zîb-i bâğ-ı sînemüz sensün
Harâb-ender-harâb olsağ yine gencînemüz sensün⁹⁹²
- 2 Bağınca 'aks-i mağşûdı görüp çeşm-i ümîd-i dil⁹⁹³
Görinmez nağş-ı rûy-ı kâm-nâm âyînemüz sensün
- 3 Şikâyet dest-i ğamdan 'âdet-i 'uşşâğdur yoğsa
Girîbân-çâk-sâz-ı hırğa-i peşmînemüz sensün
- 4 Dil-i dîvâne âteş-hâne-i 'uşşâğdur tâ kim⁹⁹⁴
Şehenşâh-ı serîr-i sîne-i bî-kînemüz sensün
- 5 O şüh-ı âşinâ-keş 'işret itmiş nev-heveslerle⁹⁹⁵
Dimez Vecdîye gel kim 'âşık-ı dîrînemüz sensün⁹⁹⁶

⁹⁹¹ 359 Mermer, Vecdî Dîvânçesi, s. 119-120.

⁹⁹² 1b yine: n'ola D.

⁹⁹³ 2a görüp: görür D.

⁹⁹⁴ 4a âteş: dîvân D.

⁹⁹⁵ 5a 'işret: ülfet D.

⁹⁹⁶ 5b Vecdîye gel: Vecdîye – M.

92b

360⁹⁹⁷

Ġazeliyyāt-ı Āgāh

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Tırfe Manşūram ki dārımdan gelür bŷy-ı şarāb
Naḥl-i tākem berg ü bārımdan gelür bŷy-ı şarāb
- 2 Ārzū-yı la'l-i mey-gūnuñ helāk itse beni⁹⁹⁸
Tā ebed ḥāk-i mezārımdan gelür bŷy-ı şarāb
- 3 Ḥaşre dek eşk-i nedāmet şüst ü şū itse yine⁹⁹⁹
Tevbe-i pür-inkisārımdan gelür bŷy-ı şarāb
- 4 Rind-i şūfī-mezheb ü şeyḥ-i ḳalender-meşrebem
Delḳ-i pür-naḳş-ı nigārımdan gelür bŷy-ı şarāb
- 5 “Len terānī” na'ra-i mestānedir gūş-ı dile¹⁰⁰⁰
Tūr-ı 'aşḳam kuhsārımdan gelür bŷy-ı şarāb
- 6 Şi'r-i pür-keyfiyyetem Āgāh taḥrīr eylesem
Ḥāme-i 'anber-nişārımdan gelür bŷy-ı şarāb

361¹⁰⁰¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Meger ki kişver-i ḥübī musaḥḥar oldı saña
Ki ceyš-i fitne vü āşüb çāker oldı saña

⁹⁹⁷ 360 Şerife Akpınar, *Āgāh Dīvānı ve İncelemesi*, SÜ SBE Yayınlanmamış DT, Konya 2006, s. 209.

⁹⁹⁸ 2a itse: itdi M.

⁹⁹⁹ 3a Ḥaşre dek: Her nice M.

¹⁰⁰⁰ 5a na're-i: nağme-i M.

¹⁰⁰¹ 361 Akpınar, *Āgāh Dīvānı*, s. 202.

- 2 Būrīde oldı ser-rişte-i vidād-ı raķīb
Egerçi her suĥanım tīg u ĥançer oldı saña
- 3 Kimiñ güdāĥte olduñ nigāh-ı kereminden
Ki çeşm-i āyine ĥurşīd-i maĥşer oldı saña
- 4 Uyandı dīde-i nergis fiġān-ı bülbülden
Nesīm-i şubĥ meger bāġa rehber oldı saña
- 5 Sebū sebū mey-i nāz u girişme al Āgāh
Ki sākī ol büt-i şūĥ-ı sitemger oldı saña

93a

362¹⁰⁰²

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 'Aceb mi derd-i dilim olmasa devā ülfet
Olur mı şīşe-i şad pāre mūmiyā ülfet
- 2 Meded o şūĥ-ı cefā-pīşe oldı gitdikçe
Benimle vaĥşī vü aġyāra āşinā ülfet
- 3 Yine ġubār-ı ser-i kūy-ı yārdır maķşūd¹⁰⁰³
Olursa dīde-i ümmīd-i tūtiyā ülfet
- 4 Beni cüdā iden ol şem'-i mihr-i pertevden¹⁰⁰⁴
Çerāġ-ı 'işreti hiç olmasun ziyā ülfet

¹⁰⁰² 362 Akpınar, Āgāh Dîvânı, s. 213.¹⁰⁰³ 3a yārdır: yārdan D.¹⁰⁰⁴ 4a pertevden: pür-nürdan D.

- 5 Hezār şükr ki gülzār u dehrden Āgāh¹⁰⁰⁵
Güşād-ı ğonca-ı dil olmadı şabā ülfet¹⁰⁰⁶

363¹⁰⁰⁷

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ey hāl-i ruḥuñ māye-i sevdā-yı maḥabbet
Gülzār-ı 'izārıñ çemen-ārā-yı maḥabbet
- 2 Sen her ne kadar ḥüsn ile mümtāz-ı cihānsın
Ben ol kadar āşüfte vü rüsvā-yı maḥabbet¹⁰⁰⁸
- 3 Ḥün-ābe-i eşkim mi yāḥod cūşiş-i dilden
Çıkdı yüze teh cur'a-i mīnā-yı maḥabbet
- 4 Oldı meh-i Ken'āna sezā dīde-i Ya'kūb
Erzende güherdir kef-i deryā-yı maḥabbet
- 5 Āgāh içeriz şubḥ-ı kıyāmetde olursa¹⁰⁰⁹
Ol şüh ise ger sākī-i şahbā-yı maḥabbet

93b

364¹⁰¹⁰

Velehu

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Şanma āyīne tütüp ḥüsnini perdāzlanur
Nāzenīn şöyle ki kendüye daḥı nāzlanur¹⁰¹¹

¹⁰⁰⁵ 5a dehrden: dehrde D.

¹⁰⁰⁶ 5b Güşā vü: Füsürde D.

¹⁰⁰⁷ 363 Akpınar, Āgāh Dîvânı, s. 211.

¹⁰⁰⁸ 2b maḥabbet: ülfet M.

¹⁰⁰⁹ 5a şubḥ-ı: şubḥ u M.

¹⁰¹⁰ 364 Akpınar, age. s. 276.

- 2 Tā'ir-i kudsī şikār itmege meyl itmez iken
Çeşm-i bî-raḥm-ı dil-i 'āşıkā şehbāzlanur
- 3 Şu'le-i āh ki pest olmuş idi eşkimden¹⁰¹²
Heves-i ḳaddiñ ile şimdi ser-efrāzlanur¹⁰¹³
- 4 Nükte-dān-ı reviş-i 'işve vü nāz olduğuma¹⁰¹⁴
Her gören şūḫ-ı cefā-cū baña ṭannāzlanur¹⁰¹⁵
- 5 Murğ-ı dil dām-ı ser-i zülfüne bend olmağ için¹⁰¹⁶
Çok zamāndır ḳafes-i sīnede pervāzlanur¹⁰¹⁷
- 6 Yāra 'arz eyledim Āgāh bu tāze gāzeli
Didi nāz ile sözüñ bāyağı i'cāzlanur

365¹⁰¹⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Bütān ki 'āşık-ı mest ü fütāde isterler
Dü-çeşm-i beste vü dest-güşāde isterler
- 2 Kerīm-ṭab'ī-i nev-sāḳiyānı seyr eyle
Ki zehr-i güşşa virüp zevḳ-i bāde isterler
- 3 Hāzer hāzer ki gönül nev-ḥaṭān-ı mekteb-i 'aşḳ
İdince meşḳ-i sitem levḫ-i sāde isterler

¹⁰¹¹ 1b şöyle: öyle D.

¹⁰¹² 3a eşkimden: eşkümlle D. / 3. beyit: 4. beyit D.

¹⁰¹³ 3b ser-efrāzlanur: ser-firāzlanur M.

¹⁰¹⁴ 4. beyit: 5. beyit D.

¹⁰¹⁵ 4b şūḫ-ı cefā-cū: şūḫ-ı cefā- M.

¹⁰¹⁶ 5. beyit: 3. beyit D.

¹⁰¹⁷ 5b ḳafes-i: nefes-i M.

¹⁰¹⁸ 365 Akpınar, Āgāh Dīvānı, s. 278.

- 4 Çalursa böyle dil ü cânı çeşm-i şüh-ı bütân
Degül cihānda huzūr-ı Hudāda isterler
- 5 Müdām dergeh-i pīr-i muğāna gel Āgāh
Ki anda istedügünden ziyāde isterler

94a

366¹⁰¹⁹

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Pinhān-ı zevk-ı vuşlatı hicrānda bulmuşam¹⁰²⁰
Dil-h'āhım üzre Yūsufı zindānda bulmuşam
- 2 Her tırta-i müselsele şayd itmem ey perī
Şanma kebüter-i dili yābānda bulmuşam
- 3 Şad bāğ-ı hānde-i güle pādāş yād iş ider miyem
Ol zevkler ki dīde-i giryānda bulmuşam
- 4 Şādam gönül ki gamze-i hūn-rīz-i yārdan¹⁰²¹
Şad-zaḥm-ı tāze sīne-i sūzānda bulmuşam
- 5 Ger kīmyā-yı meskenet ü ger ğınā-yı kalb
Āgāh cümle 'aşk-ı civānānda bulmuşam

¹⁰¹⁹ 366 Akpınar, Āgāh Dîvânı, s. 348.¹⁰²⁰ 1a Pinhān-ı: Pinhānı M.¹⁰²¹ 4a ki yine: gönül ki: ki yine M.

367¹⁰²²

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Her tîr-i kazâ kim şaf-ı müjgânına çekdi
Ben haste-i dil-sühteniñ cânına çekdi
- 2 'Āşık-reviş ol şem'-i şeb-efrûza hâsed kim¹⁰²³
Pervânesini sîne-i süzânına çekdi
- 3 Sen hânde-feşân olalı gülzâr-ı cihânda
Gonca serini çäk-ı girîbânına çekdi
- 4 İl serv-i çemen didigi bir âhdır ol kim
'Āşık heves-i kâmet-i cânânına çekdi
- 5 Bir nağme-güzâr-ı çemen-i şî'rden Āgâh
Bu hoş gâzeli şafha-i dîvânına çekdi

94b

368¹⁰²⁴

Velehu

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Esîr-i mihnet oldum 'âşık-ı maḥzûnuñ oldumsa
Günehkâr olmadum ey bî-vefâ meftûnuñ oldumsa
- 2 Hemîşe zehr-i ğam- perverdeyem düšnâm-ı telḥînden
Eger bir laḥza hem-bezm-i leb-i mey-gûnuñ oldumsa

¹⁰²² 367 Akpınar, age. s. 559.¹⁰²³ 2a şeb-efrûza: cihân-sûza M.¹⁰²⁴ 368 Akpınar, Āgâh Dîvânı, s. 517.

- 3 Sebeb yā zülf-i pür-ḥam yā leb-i şīrīniñ olmuşdur
Senüñ ey şüh eger Ferhād eger Mecnūnuñ oldumsa
- 4 Ḥarām olsun baña keyfiyyet-i şahbā-yı nevmīdi
Ümīd-i 'ıyş ile ey çarḥ-ı dūn memnūnuñ oldumsa
- 5 Edā fehm olmada Āgāh-veş bir üstād itdi
N'ola şākird-i çeşm-i şüh-ı pür-efsūnuñ oldumsa

369¹⁰²⁵

Velehu

Fā'ilātün Fa'ilatün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yārdan ey dil yine sūz-i nihānuñ var gibi
Ḥarf-cūyāsın dehānından gümānıñ var gibi
- 2 Cūy-ı eşkimden ki dāmen-keşsin ey naḥl-i ümīd
Āb-ı ḥayvānıyla besler bāğbānıñ var gibi
- 3 Tercemān-ı la'l-i şīrīniñ zebān-ı nāzdır
Var ise bir ğayri yār-i nükte-dānıñ var gibi¹⁰²⁶
- 4 Da'vī eylersin bu endām ile ḳadd-i yārdan
Beñzer ey serv-i sehī mū-yı miyānıñ var gibi
- 5 Bellüdür Āgāh ızḥār-ı şikāyetden yine
Cevre mā'il bir büt-i nā-mihribānıñ var gibi

¹⁰²⁵ 369 Akpınar, Āgāh Dīvānı, s. 547.

¹⁰²⁶ 3b yār-i: - M.

95a

370¹⁰²⁷

Velehu

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Tıfl-ı dili o zülf-i semen-sāda besleriz
 Kıysı şikenc-i tırra-i Leylāda besleriz
- 2 Çıkmaz hayāl-i kıaddi dil-i dāğdārdan
 Ol lālezārı sāye-i Tübāda besleriz
- 3 'Uzlet-nişīn-i hicr ideriz tã'ir-i dili
 Şehbāzı āşiyāne-i 'anķāda besleriz
- 4 Harf-i mülāyim itmez eşer gūş-ı gāfile
 Tā gevher ola kıatre-i deryāda besleriz
- 5 Mażmūn-ı neş'e-i lebin Āgāh o gül-ruķuñ¹⁰²⁸
 Kısmet olursa meclis-i şahbāda besleriz¹⁰²⁹

371¹⁰³⁰

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Cānā yeter aġyār ile hem-ķānelik itme
 Güldürme saña 'ālemi dīvānelik itme
- 2 Ey māh-liķā gün gibi her ķāneye girme
 Her bezmde çeşmiñ gibi mestānelik itme

¹⁰²⁷ 370 Akpınar, age. s. 365.

¹⁰²⁸ 5a neş'e: neşve D.

¹⁰²⁹ 5b olursa: olur D.

¹⁰³⁰ 371 Akpınar, Āgāh Dīvānı, s. 515.

- 3 Her bir şaneme itme gönül meyl-i perestiş
Büt-ḥāneleriñ şem'ine pervānelik itme
- 4 Ey eşk dökül pāyına ol ḡonca açılsun
Bārān olacaḡ vaḡtde dūr-dānelik itmek
- 5 Mecnū' iken āşūfteligin 'ālemi yoḡdur
Zūlf-i emele 'uḡdelik it şānelik itme
- 6 Döndürme yüzüñ cevri ile dildārdan Āḡāh
Ḳıl yāra fedā cānıñı cānānelik itme

95b

372¹⁰³¹

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefa'ilün Fe'ilün

- 1 Gönül sezā-yı temāşā-yı yār olur bir gün
Mükedder āyīnemiz bī-ḡubār olur bir gün
- 2 Gider bürüdet olur bezm-i vaşl-ı germ-ā-germ
Ḳalır mı böyle zemistān bahār olur bir gün
- 3 Alur göz ile baḡar gevher-i sirişkime yār
Budur ḡarīne dūr-i ḡūşvār olur bir gün
- 4 Uzatma çoḡ da tırāş eyle ḡatḡıñı cānā
Bu mūra merḡamet idince mār olur bir gün
- 5 Müdām ḡāk-i mezelletde ḡalmaz ehl-i hüner
'Aḡıḡın adı ḡıḡar nāmdār olur bir gün

¹⁰³¹ 372 Akpınar, Āḡāh Dīvānı, s. 460.

- 6 Felekden itme kabul ademiyet itse dağı
Bu mūmiyā sebep-i inkisār olur bir gün
- 7 O vaḥṣīyi buluruz şayd olur degil Āgāh¹⁰³²
Bu sözle eglenürüz kim şikār olur bir gün

373¹⁰³³

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Göñülde ol ruḥ-ı pür-āb ü tāb şaḳlanmaz
Derūn-ı āyīnede āfitāb şaḳlanmaz
- 2 Ruḥ-ı laṭīfine olmaz niḳāb perde-i şerm
Nühüfte gevher-i yektāda āb şaḳlanmaz¹⁰³⁴
- 3 Ruḥuñda tāb-ı mey inkār-ı bezm-i ğayretdir¹⁰³⁵
Ḥazer ki şīşede reng-i şarāb şaḳlanmaz
- 4 O şūḫa çīn ü cebīn tercemān-ı ḫāl yeter¹⁰³⁶
Derūn-ı dilde olan ıztırāb şaḳlanmaz
- 5 Bir āşinā-suḫan Āgāha söyler elbette
Dehān-ı ğoncada bŷy-ı gül-āb şaḳlanmaz

¹⁰³² 7a vaḥṣī-i: vaḥṣīyi: vaḥṣī-i M.

¹⁰³³ 373 Akpınar, age. s. 319.

¹⁰³⁴ 2b Nühüfte: Żamīr M.

¹⁰³⁵ 3. beyit ile 4. beyit yer deĝiřtirmiřtir D.

¹⁰³⁶ 4a çīn ü cebīn: çīn-i cebīn D.

96a

374¹⁰³⁷

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Hemīşe şanma gönül cām-ı ergavān çekilür
Gehī şarāb u gehī kāse kāse kıan çekilür
- 2 Fiğān ki ol meh-i āteş-mizācı gördükde
Dehānda ğonca-şıfat şu'le-i zebān çekilür
- 3 Beni ħayāl-i kıadiñ şöyle nā-tüvān itmiş
Ki ħāme gibi vücūdumda üstüħān çekilür
- 4 Gönül bir āfet-i dehriñ şikārı olmuş kim
Ĥadeng-i ğamzesi ħavfından āsumān çekilür
- 5 Bu ğülşeniñ nesine rağbet eylesün dil kim
Ne miħnet-i ğül ü ne cevri-i bāğbān çekilür
- 6 Ğurūr-ı tab' ile lāf urma şi'rden Āĝāh
Ĥazer ki bir ğün olur tiĝ-ı imtiħān çekilür

375¹⁰³⁸

Velehu

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'lün Fe'ilün

- 1 Gönül ħadeng-i cefāsını cāna minnet bil
Ne kim gelürse o ħün-rizden ğanīmet bil

¹⁰³⁷ 374 Akpınar, Āĝāh Dīvānı, s. 304.

¹⁰³⁸ 375 Akpınar, Āĝāh Dīvānı, s. 422.

- 2 Yüzi bihişt ü lebi Kevser ü kıaddı Tübā
O gün ki yār ile haşr olasıñ kıyāmet bil
- 3 Eger şarāb eger hūn-ı dil virir sākī
Tamām-ı şevk ile nūş eyle cām-ı 'işret bil
- 4 Yeter ümīd-i şifā ey dil-i muḥāl-endīş
Marīz-i 'aşk-ı bütān oldıđıñı şıḥhat bil
- 5 Şikāyet eyleme Āgāh cevri dilberden
Bu çekdiđiñ sitemi dağı birri-i şıḥhat bil¹⁰³⁹

96b

376¹⁰⁴⁰

Velehu

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 1 Ser-mest-i teğāfül nıgeh-i yāra ne dirsın
Vākıf mı degil ḥāl-i dil-i zāra ne dirsın
- 2 Müjgānları ālūde-i hūn-ı dil ü her dem
Çeşm-i siyehi itdiği inkāra ne dirsın
- 3 İnşāf mıdır tā-be-key izhār-ı tecāhül
Meftūnuñam ey şūḥ-ı sitemkāra ne dirsın
- 4 Ey 'aşk beni ğamla zebūn oldı mı şandıñ
Destimde olan sāğar-ı ser-şāre ne dirsın
- 5 Dünyāyı şehīd eyledi nūş eyledi kıanın¹⁰⁴¹
Sır olmadı ol ğamze-i hūn-ḥ'āra ne dirsın

¹⁰³⁹ 5b şıḥhat: şoḥbet D.¹⁰⁴⁰ 376 Akpınar, age. s. 469.¹⁰⁴¹ 5a eyledi: itdi D.

- 6 Āgāh o şūh itmedigi cevri mi aldı
Olmaz mütenebbih dil-i bī-‘āra ne dirsin

377¹⁰⁴²

Velehu

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 abībān-ı maabbet hısta-i hicrānı şormazlar
Bilürler çāre olmaz derdi bī-dermānı şormazlar
- 2 Dem-ā-dem ‘ayb idenler hāl-i ‘uşşā-ı perīşānı
‘Aceb aşüftegī-i kākül-i hūbānı şormazlar
- 3 Olanlar neş‘e-yāb-ı la‘l-i şekker bārı dildārın
Daı ey Hızır senden çeşme-i hayvānı şormazlar
- 4 Su‘ālī birbirinden herkesin gül mevsimindedir
Bu gülşende peyām-ı bülbül-i nālānı şormazlar
- 5 Bütān Āgāh cümle hāl-i dilden bī-haberlerdir
‘Azīzān-ı melāat külbe-i azānı şormazlar

¹⁰⁴² 377 Akpınar, Āgāh Dīvānı, s. 303.

SONUÇ

1. Çalışmamızı İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi E.H 1470 numaralı mecmuayı tanıtarak, mecmuanın transkripsiyonlu metnini vererek ve mecmuadaki şiirleri yayımlanmış veya üzerinde ilmî çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırarak hazırladık. Metni oluştururken kimi zaman mecmuayı kimi zaman da yayımlanmış divanları esas aldık.

2. Mecmuanın derleyicisi ve derlenme tarihi belli değildir.

3. Mecmua 96 varak (192 sayfa) oluşmaktadır; ancak eserin ara yerlerde iki sahifesi boştur. Mecmuada 14 şaire ait 377 şiir vardır.

4. Şiirlerin hepsi gazel nazım şekliyle yazılmıştır. Bazı gazelerde başlık yoktur; ancak gazelin kime ait olduğu mahlaslardan anlaşılmaktadır.

5. Mecmuadaki şiirleri yayımlanmış ya da üzerinde çalışma yapılmış divanlarla karşılaştırdığımızda beyit sayısı fazla olan gazelerde bazı beyitlerin mecmuaya alınmadığını gördük. Bununla beraber beyit sayısının 9'a çıktığı gazeller de vardır.

6. Mecmuamızı diğer mecmualardan ayıran önemli bir özellik ise ilk şiire na't-ı nebevî (peygambere övgü) ile başlanmış olmasıdır.

7. Çalışmamızda elde ettiğimiz en önemli sonuç, önemli ve tanınmış iki şairin, Nedîm (2) ve İzzet Ali Paşa (1) divanlarında bulunmayan gazellerine rastlamış olmamızdır.

KAYNAKÇA

- Akalın, Şükrü Halûk vd. (2008). *Yazım Kılavuzu* 25. baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akpınar, Şerife (2006). *Âgâh Dîvânı ve İncelemesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Aypay, İrfan (1998). *Lâle Devri Şairi İzzet Ali Paşa: Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvan: Tenkitli Metin, Nigâr-nâme: Tenkitli Metin*, 1. Baskı, İstanbul.
- Aydemir, Yaşar (2000). *Behiştî Dîvânı*, 1. Baskı, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Aydemir, Yaşar (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler, *Turkish Studies/ Turkoloji Araştırmaları*, 2/3, 123.
- Çıpan, Mustafa (2003). *Fasîh Dîvânı, İnceleme-Tenkidli Metin*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Devellioğlu, Ferit (1993). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, 11. Baskı, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Dilçin, Cem (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, 1. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Dilçin, Cem (2000). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, 6. Baskı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Erdem, Sadık (2005). *Neylî ve Dîvânı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Hakverdioğlu, Metin (2007). *Edebiyatımızda Lâle Devri ve Nevşehirli Dâmat İbrâhim Paşa'ya Sunulan Kasîdeler, İnceleme-Metin*, C. I-II, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- Hidayetoğlu, Selahaddin (1996). *Nesib Dîvânı, Tenkidli Metin*, C. I-II, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.
- İpekten, Haluk (1990). *Nailî Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, Haluk (2003). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, 6. baskı İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kut, Günay (1986). *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (Devirler, İsimler, Eserler, Terimler)*, İstanbul: Dergâh Yayınları.

- Kutlar, Sabiha (2004). *Arpaemîni-zâde Mustafa Sâmî Dîvânı*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Levend, Agâh Sırrı (1984). *Türk Edebiyatı Tarihi*, C. I, 2. baskı Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Macit, Muhsin (1997) *Nedîm Dîvânı, Türk Klasikleri/ Dîvânlar*, Akçağ Yayınları.
- Mermer, Ahmet (2002). *XII. Yüzyıl Dîvân Şâiri Vecdî ve Dîvânçesi*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özyılmaz, Kezban (1994). *Kâmî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Özyılmaz, Halime (1995). *Üsküdarlı Sırrî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkidli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Şemseddin Sâmî (2002). *Kâmûs-ı Türkî*, 12. baskı, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Tunç, Semra (2000). Konya Mevlâna Müzesi Kütüphanesi 2455 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuası, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6.
- Ünver, İsmail (1993). Çevri Yazıda Yazımbirliği Üzerine Öneriler. *Türkoloji Dergisi* XI (1), 51-89.
- Yeniterzi, Emine (1993). *Dîvan Şiirinde Na't*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları / 96.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Doğum Yeri:	Aksaray			
Doğum Tarihi:	19.03.1970			
Medeni Durumu:	Evlî			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Selçuk İlkokulu		Aksaray	1981
Ortaöğretim	İmam Hatip Lisesi		Aksaray	1984
Lise	Aksaray Lisesi	Fen	Aksaray	1987
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	Türk Dili ve Edebiyatı	Sivas	1997
Yüksek Lisans	S. Ü. SBE	Eski Türk Edebiyatı	Konya	2011
Becerileri:	Şiir Yazma			
İlgi Alanları:	Eski Türk Edebiyatı, Türkçe Dil Bilgisi, Kitap Okuma, Şiir, Tiyatro, Sinema...			
İş Deneyimi:	Yozgat İmam Hatip Lisesi, Yozgat İstiklâl Lisesi, Yozgat Şehitler Fen Lisesi, Aksaray Hazım Kulak Anadolu Lisesi, Konya Selçuklu Anadolu Lisesi, Konya Meram Fen Lisesi Edebiyat Öğretmenlikleri.			
Aldığı Ödüller:	Takdir Belgeleri, Lisans Bölüm Birinciliği Belgesi, İş Hayatında Kazanılan Teşekkür Belgeleri.			
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Prof. Dr. Emine YENİTERZİ (Selçuk Üniversitesi) Prof. Dr. Ahmet SEVGİ (Selçuk Üniversitesi) Yrd. Doç. Dr. Semra TUNÇ (Selçuk Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ARSLAN (Cumhuriyet Üniversitesi)			
Tel:	0 506 700 99 90			
Adres	Sille Ak Mah. İsmail Kaya Cad. Uzun Kavak Sok. No: 39 Selçuklu/Konya			

